

’n EVALUERING VAN DIE JEUGBEDIENING IN DIE NKHOMA SINODE:
’n PRAKTIESE TEOLOGIESE ONDERSOEK.

James Blacklaw Veitch

Tesis voorgelê ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes vir die graad
Magister Theologia in Praktiese Teologie by die Fakulteit Teologie aan die
Universiteit van Stellenbosch.

Studieleier: Dr. A Cloete

Desember 2014

Verklaring:

Ek verklaar hiermee dat “’N EVALUERING VAN DIE JEUGBEDIENING IN DIE NKHOMA SINODE: ’N PRAKTIESE TEOLOGIESE ONDERSOEK” my eie werk is en dat ek alle bronne wat ek gebruik of aangehaal het, deur middel van volledige verwysings aangedui en erken het.

.....

Handtekening

(JB Veitch)

Kopiereg © 2014 Stellenbosch Universiteit

Alle regte voorbehou

.....

Datum

BEDANKINGS:

Eerstens dank ek God vir die geleentheid om die werk te kon doen.

Tweedens bedank ek my vrou ReINETTE, vir die ondersteuning en aanmoediging, my seuns, James, Renier, Herman en Louis, wie tyd met hul pa opgeoffer het sodat hy kan werk en my ouers vir hul hulp en ondersteuning.

Dank aan Anita, my promotor, my vriende Kobus en Anne-Marie, by wie ek soveel keer kon bly en aan al die ander mense wie my ondersteun het, raad gegee het en kwaliteit versekering behartig het.

OPSOMMING:

SUMMARY:

In this dissertation the Youth ministry of the Nkhoma Synod Church of Central Africa Presbyterian from 1889-2010 is discussed. The manuscript strives to determine the theological foundation of the Youth ministry by answering the question; “What has been the theological foundation of the Nkhoma synod Youth ministry from 1889 to 2010?” To answer this question the researcher has indicated what programs have been arranged for the Youth and with the Youth and has indicated as far as possible how this was done. The researcher continued his research by determining why the programs were implemented in that specific manner to determine the motivation for the implementation of the program. The researcher presents a historical overview of the development of the Youth ministry in this manuscript from which the theological foundation of the Nkhoma synod Youth ministry will be determined.

Chapter One gives a brief summary of the development of the Youth ministry in the Nkhoma synod as a background against which the researcher motivates the research and describes the research question.

Chapter Two describes the research methodology, methods of data collection and data analysis, the ethical aspects of the research and the manner of pretesting that was used during the research.

Chapter Three presents an overview of the geographical, socio-cultural and historic-political environment to describe the context within which the Youth ministry of the Nkhoma synod developed. The description of the above developments enables the reader to understand the framework within which the Youth ministry of the Nkhoma synod developed.

Chapter Four presents an overview of the establishment and development of the Nkhoma synod with regard to the school system. It continues to describe the government’s increased influence and takeover of the school system and

the accompanying developments that took place due to the above-mentioned removal of the school system from the Nkhoma synod.

Chapter Five describes the development of the youth ministry with regard to the activities and programs run within the Church structures of the Nkhoma synod. It includes the development of a Family ministry, Christian Education and Church Youth movements.

Chapter Six briefly states the theological foundation of the Nkhoma synod and proceeds to explain how the theological foundation of the Youth ministry of the Nkhoma synod was determined. It describes five theological terms, eight modes of ministry and four approaches to ministry, that are used to determine the theological foundation of the Youth ministry as described in chapters Four and Five

In **Chapter Seven** the semi-structured interviews are analysed to identify recurring themes and possible discrepancies that might surface. The literature study, as found in chapters Four and Five, is analysed using a thematic content analyses, with reference to the modes and approaches to ministry as discussed in chapter Six. It is affirmed that the theological foundation of the Youth ministry is based upon the Word of God and the Catechism of Heidelberg and that the approach to ministry is preparatory and evangelical.

In **Chapter Eight** the whole dissertation is summarized, conclusions are drawn and possible recommendations are made with the aim of improving the present Youth ministry. The researcher also identifies possible areas for future studies.

TOESTEMMINGSBRIEF VAN ETIESE KLARING

UNIVERSITEIT-STELLENBOSCH-UNIVERSITY
jnd lewisoewennoot - your knowledge partner

11 Sept 2012

Tel.: 021 - 808-9003
Enquiries: Mr. Winston A Beukes
Email: wabeukes@sun.ac.za

Reference No. DESC 47/2012

Mr JB Veitch
Dept Practical Theology

Dear Mr Veitch,

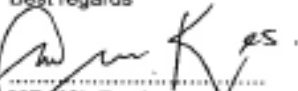
LETTER OF ETHICS CLEARANCE

With regard to your application, I would like to inform you that the project with title: *Evaluering van die jeugbediening van die Nkhosa Sinode: 'n Praktiese Teologiese ondersoek* has been approved on the following proviso's:

1. The researcher will remain within the procedures and protocols indicated in the proposal, particularly in terms of any undertakings made in terms of the confidentiality of the information gathered.
2. The research will again be submitted for ethical clearance if there is any substantial departure from the existing proposal.
3. The researcher will remain within the parameters of any applicable national legislation, institutional guidelines and scientific standards relevant to the specific field of research.
4. The researcher will consider and implement the foregoing suggestions to lower the ethical risk associated with the research.
5. This ethics clearance is valid for one year from 11/07/2012 until 10/07/2013.

We wish you success with your research activities.

Best regards

.....
MR WA Beukes

REC Coordinator: Research Ethics Committee: Human Research (Humaniora)
Registered with the National Health Research Ethics Council (NHREC): REC-680411-032

Affdeling Navorsingsontwikkeling - Division for Research Development

Privaatsak/Private Bag XI - Matieland 7602 - Suid-Afrika/South Africa
Tel: +27 21 808 9184 - Faks/Fax: +27 21 808 4537
www.sun.ac.za/research

ACRONYMS

ALC Africa Lakes Company

BCP Behaviour Change Program

BSA British South African Company

CCAP Church of Central Africa Presbyterian

CCAPSO Church of Central Africa Presbyterian Student Organization

CCAPYUM Church of Central Africa Presbyterian Youth Urban Ministry

CCC Chigwirizano cha Chinyamata

CEF Children's Evangelical Foundation

DPP Democratic Progressive Party

EAM Evangelical Association of Malawi

EE3 Evangelism Explosion 3

FOCCAPSO Friends of the Church of Central Africa Presbyterian Student Organization

FONS Friends of the Nkhoma Synod

IGA Inkomste Genererende Aksies

JBK Jeugbedieningskoördineerder

KAR Kings African Rifles

MCP Malawi Congress Party

MYP Malawi Young Pioneers

NAC Nyasaland African Congress of National AIDS Commission

NGK Nederduits Gereformeerde Kerk in Suid Afrika

NKLTC	Namoni Katengeza Church Lay Training Centre
RSJ	Reisend sinodale jeugleaar
SCOM	Students' Christian Organisation of Malawi
SIM	Society of International Missionaries
UCMA	University Missions for Central Africa
UDF	United Democratic Front

INHOUDSOPGAWE

Verklaring:.....	ii
Bedankings	iii
Opsomming:	iv
Summary:	iv
Toestemmingsbrief van Etiese Klaring.....	vi
Acronyms.....	vii
Inhoudsopgawe	ix
Hoofstuk Een:	1
Terrein afbakening en begronding van die studie.....	1
1.1 Inleiding.....	1
1.2 Agtergrond van die studie	1
1.3 Motivering vir die navorsing	2
1.4 Navorsingsprobleem:	3
1.4.1 Navorsingsvraag.....	3
1.4.2 Doel van die studie:	4
1.5 Teologiese aard van die navorsing	4
1.5.1 Jeugbediening in Praktiese Teologie	4
1.5.2 Die Prakties-teologiese Metodologie van die Studie	10
1.6 Beperkinge van die Navorsing	12
1.7 Samevatting:.....	12
Hoofstuk Twee	14
Empiriese ondersoek	14
2.1 Inleiding.....	14
2.2 Navorsingsmetodologie.....	14
2.3 Eenheid van Ontleding.....	15
2.4. Metodes van dataversameling	16

2.4.1.	Deelnemende waarnemer	16
2.4.2	Literatuurstudie	16
2.4.3	Semi-gestruktureerde Onderhoude	17
2.5	Navorsingsanalise	18
2.5.1	Inhoudsanalise	18
2.5.2	Diskoersanalise	19
2.6	Etiek van Navorsing	20
2.7	Voortoetsing	20
2.8	Samevatting:	21
	Hoofstuk Drie	22
	’n Historiese oorsig van die Geografiese, Sosio-Kulturele en Politieke konteks waarbinne die jeugbediening ontwikkeling het.....	22
3.1	Inleiding:	22
3.2	Die Geografiese ligging van die Nkhoma sinode	22
3.3	Die Demografiese Verspreiding:	23
	Tabel 3.1 Bevolkingsverspreiding van Malawi volgens ouderdom.	23
3.4	Sosiale en Kulturele gebruike van die Angoni en die Achewa	24
3.5	Politieke Agtergrond van 1855 tot 2010:	33
3.5.1	Die tydperk voor die Britse bewind	33
3.5.2	Die Britse bewind tot voor die Eerste Wêreldoorlog.....	35
3.5.3	Die Britse bewind tydens en tussen die twee Wêreldoorloë	37
3.5.4	Die tydperk na die Tweede Wêreldoorlog	39
3.5.5	Die tydperk onder die bewind van Dr. K.H. Banda.....	40
3.5.6	Die tydperk na die MCP onder Bakili Muluzi	42
3.5.7	Die tydperk na die MCP – BINGU wa Mutharika, die UDF en die “Democratic Progressive Party” (DPP)	43
3.6	Aspekte van belang vir die Jeugbediening van die Nkhoma sinode:	43
3.7	Samevatting	45

Hoofstuk Vier	47
Die ontwikkeling van die jeugbediening binne die skoolstelsel	47
4.1 Inleiding.....	47
4.2 'n Oorsig oor die vestiging van die Nkhoma sinode:	47
4.3 Die Skoolstelsel as Jeugbediening	48
4.4 Die jeugbediening binne die veranderde Skoolstelsel.....	55
4.5. Die uitbreiding van die Jeugbediening na Tersiêre instellings.....	60
4.6 Die Madonna-huise:.....	61
4.7 Jeugbediening deur die Studente organisasies	64
4.7.1 Student Christian Organization of Malawi (SCOM):.....	64
4.7.2 Church of Central Africa Presbyterian Students Organisation (CCAPSO):	65
4.8 Samevatting	69
Hoofstuk Vyf	72
Die ontwikkeling van die jeugbediening deur die gemeentelike strukture.	72
5.1 Inleiding:.....	72
5.2 Eerste Evangeliseringsaksies:	73
5.3 Gesinsbediening deur die toerusting van ouers	73
5.4 Christelike Inisiasie Tradisie.....	74
5.5 Die “Boys-” en “Girls Brigade”	78
5.6 Die Sondagskool en Kategese:.....	82
5.7 Kore:	85
5.8 Kerkjeugaksie	90
5.9 “Friends of the Nkhoma synod” (FoNS) en Inkomstegenererende Aksies (IGA) 101	
5.10 Weeskinders.....	104
5.11 Samevatting:.....	105

Hoofstuk Ses	109
Teologiese begrippe, Teologiese bedieningsmodi en Teologiese benaderings	109
6.1 Inleiding.....	109
6.2 Teologiese perspektiewe in die Nkhoma sinode	109
6.3 Teologiese begrippe :	110
6.3.1 Bkering:	111
6.3.2 Genade, ...	112
6.3.3 Verlossing	113
6.3.4 Hoop	114
6.3.5 Heiligheid	115
6.4 Bedieningsmodi van God se koms na die mens	116
6. 4.1 Aanbidding (Leitourgia)	117
6.4.2 Prediking (Kerugma)	117
6.4.3 Diens (Diakonia)	118
6.4.4 Bestuur en Administrasie. (Kubernesis).....	118
6.4.5 Onderlingheid van Gelowiges (Koinonia).....	118
6.4.6 Getuienis (Marturia)	119
6. 4.7 Onderrig (Didaché)	119
6. 4.8 Pastorale Versorging (Paraklese)	120
6.5 Bedieningsbenaderings.....	120
Fig 6.1 Verhouding van die vier benaderings tot die jeugbediening met mekaar. (Senter 2001:xvi)	121
6.6 Samevatting	125
Hoofstuk Sewe.....	127
Data-analise.....	127
7.1 Inleiding.....	127

7.2	Opsomming van die onderskeie organisasies en aktiwiteite vanuit die literatuurstudie en empiriese ondersoek.	128
7.3	Die identifisering van die teologiese begroning van die jeugbedieningsmodelle deur `n analise van die literatuurstudie.....	130
Figuur 7.1	Die frekwensie waarteen bedieningsmodi in die onderskeie jeugbedieningsmodelle voorkom soos in die Literatuurstudie Geïdentifiseer.	131
7.4	Die identifisering van die teologiese begroning van die jeugbedieningsmodelle deur die analise van die onderhoude.	132
7.4.1	Agtergrond van respondente	133
7.4.2	Persoonlike teologiese motivering van die onderskeie jeugleraars..	133
7.4.3	Die teologiese begroning soos gevind in die aksies wat geloods is.	136
Figuur 7.2	Die frekwensie waarteen bedieningsmodi in die Jeugbediening voorkom soos in die semi-gestruktureerde onderhoud Geïdentifiseer	140
7.5	Samevatting:	141
Hoofstuk Agt	.....	144
Gevolgtrekkings en Aanbevelings	.....	144
8.1	Inleiding.....	144
8.2	Oorsig oor die Navorsing	144
8.3	Voorstelle vir Beter Funkisionering van die bestaande jeugbediening..	152
8.3.1	Aanbevelings vir die Sondagskool.	152
8.3.2	Aanbevelings in verband met `n hersiene gesinsbediening.....	155
8.3.3	Aanbevelings ten opsigte van die bestuur van die jeugbediening	159
8.4	Moontlike Verder Navorsing.....	164
8.5	Samevatting	165
Bronnelys	.....	168
Notules van die Uitvoerende Raad van die N.G. Kerk sending na Midde-Afrika	.....	168

Notules van die Nkhoma sinode	170
Boeke Geraadpleeg.....	171
Internet Artikels:.....	177
Onderhoude:.....	177
Bylae.....	179
Bylaag A: Vrae tydens die semi-gestruktureerde onderhoude gevra.	179
Bylaag B 'n Voorbeeld van die ingeligte toestemmingsvorm	181
Bylaag C – Getranskribeerde Onderhoude.....	185
Bylaag D Organogram van die Chigwirizano cha Chinyamata	220
Bylaag E - Gemanifesteerde- en Latente inhoud van die literatuurstudie.	221

HOOFSTUK EEN:

TERREIN AFBAKENING EN BEGRONDING VAN DIE STUDIE.

1.1 INLEIDING

In hoofstuk een word `n kort oorsig oor die agtergrond van die jeugbediening in die Nkhoma sinode gegee, gevolg deur `n motivering vir die studie. Na aanleiding van die motivering vir die studie word die navorsingsprobleem gestel, waaruit `n navorsingsvraag geformuleer en navorsingsdoelwitte gestel word. Die navorsingsmetodologie word kortliks verduidelik en die teologiese aard van die navorsing word uiteengesit deur `n vlugtige oorsig van praktiese teologie met betrekking tot die jeugbediening. Die praktiese teologiese metodologie van die studie word verduidelik en moontlike beperkinge word deur die navorser geïdentifiseer.

1.2 AGTERGROND VAN DIE STUDIE

Die Nkhoma sinode, Kerk van Midde Afrika Presbiteriaans (in die vervolg sal daar net na die Nkhoma sinode verwys word) beskou jeugbediening as van kardinale belang. Die navorser was `n sendeling in die Nkhoma sinode sedert 1997 en het as sinodale jeugwerker binne die jeugbediening van die Nkhoma sinode vanaf 2000-2011 diens gedoen. In die meer as 120 jaar van die Sinode se bestaan, is van verskillende jeugbedieningsmodelle gebruik gemaak en hierdie studie wil die teologiese fundering van die jeugbediening ondersoek.

Jeugwerk in die Nkhoma sinode is sedert die stigting van die kerk as uiters belangrik beskou (Murray A.C. 1931). Skole waar jongmense geleer lees en skryf het, was gevestig om die evangelie te verkondig en Bybelkennis te verhoog. Die regering het betrokke geraak by die skole en 'n aanpassing in die sillabus vereis, sodat meer aandag aan akademiese vakke bestee moes word. Dit het tot gevolg gehad dat daar `n onderskeid tussen die Sondagskool en die skoolbediening binne die algemene staatskool gekom het. Die Sendingraad het dameswerksters getaak om "Jongmeisie tehuse" te stig met die doel om meisies te bemagtig en sodoende Christelike gesinne te vestig, wat die basis van die kerk sou vorm. Die Jongmeisie tehuse is in die volksmond Madonna-huse genoem. Weens die groei van die kerk het `n behoefte ontstaan om

ouers toe te rus om hul kinders Christelik op te voed. Die Sendingraad het daarom in 1917 vir William Murray getaak om die "Maleredwe a Ana a Akristu" (Die opvoeding van Christen Kinders) te skryf wat as handleiding sou dien om kinders in 'n Christelike huishouding op te voed. Die "Maleredwe a Ana a Akristu" was die basis van 'n gesinsbediening waarmee die jeug tot in die vroeë 1940's bedien is.

Die voortdurende groei van die kerk het die samestelling van die "Mawuodindo a ana ndi Achinyamata Ampingo" (letterlik vertaal as "Die verantwoordelikhede van kinders en jongmense van die gemeente") vereis. Ds. H.J. Van Deventer is getaak om leraars in jeugwerk, met behulp van die bogenoemde literatuur op te lei (Brown 2005:162). In die vroeë 1990's het die fokus op 'n jeug tot jeug bediening geval, terwyl die laat 1990's gekenmerk was deur 'n fokus op die toerusting van onderwysers om die evangelie te verkondig. Die eerste dekade van die 21 ste eeu het die jeugbediening gefokus op die vestiging van die "Chigwirizano cha Chinyamata" (letterlik vertaal as "Samewerking van die Jeug) as 'n kerk jeug vereniging.

Uit die beknopte opsomming van die ontwikkeling van die jeugbediening in die Nkhoma sinode, word dit duidelik dat baie gedoen was om die jeug van die Nkhoma sinode te bearbei. Politiese veranderinge en die ontwikkeling van Malawi het veroorsaak dat die jeugbedieningsmodelle van die Nkhoma sinode aangepas moes word om die onderskeie tendense te akkommodeer.

1.3 MOTIVERING VIR DIE NAVORSING

Daar word na die ontwikkeling van die jeugbediening binne die Nkhoma sinode verwys, wanneer die ontwikkeling van die Nkhoma sinode as deel van kerkgeskiedenis beskryf word, maar daar is min navorsing gedoen om die teologiese begronding van die jeugbediening te beskryf. Ds. A.A. Sasu (2004) het navorsing gedoen oor die jeugbediening van die Nkhoma sinode in verband met die effek van globalisering en die veranderende kultuur op die jeug. Beskikbare navorsing dui selde aan waarom of hoe spesifieke jeugbedieningsmodelle implementeer was. Tydens die navorsing se diens binne die jeugbediening van die Nkhoma sinode, het hy ervaar dat 'n gebrek aan toegang tot materiaal wat deur vorige sinodale jeugleraars gebruik is, dat hy

onbewus was van beskikbare materiaal, sowel as 'n gebrek aan kennis aangaande wat in vorige jeugbedieningsmodelle gedoen is, 'n stremmende faktor op die ontwikkeling van die jeugbediening binne die Nkhoma sinode geplaas het. Die onkunde het veroorsaak dat die beplanning van toekomstige bedieningsstrategieë en opleidingsmoontlikhede nie die vorige materiaal en jeugbedieningsmodelle na reg gebruik het nie. Die navorser wil poog om deur hierdie studie die bedieningsmodelle en die teologiese vertrekpunte wat binne die onderskeie jeugbedieningsmodelle van die Nkhoma sinode gebruik is te ondersoek en te verwoord. Sodoende hoop hy om 'n teologies gefundeerde dokument saam te stel, waarmee toekomstige jeugwerkers en leraars toegerus kan word oor bedieningsmodelle wat binne die Nkhoma sinode se jeugbediening funksioneer het en die teologiese vertrekpunte waarmee dit funksioneer duidelik uitgespel sal wees.

1.4 NAVORSINGSPROBLEEM:

Sasu (2004:8) het die uitdaging identifiseer om relevante jeugbedieningsmodelle binne die konteks van Malawi te ontwikkel en om die jeug toe te rus om meelewende lidmate en inspirerende getuies van Christus te wees. Die gebrek aan kennis aangaande die teologiese motivering vir die verskillende jeugbedieningsmodelle en die gebrek aan insig oor hoe verskillende jeugbedieningsmodelle funksioneer het, vereis dat nuwe kennis beskikbaar gemaak moet word om relevante jeugbedieningsmodelle vir die huidige jeugbediening te ontwikkel. Die behoefte aan 'n jeugbediening wat toepaslik, volhoubaar en prakties uitvoerbaar is, het dit nodig gemaak om spesifiek die ontwikkeling van die jeugbediening binne die Nkhoma sinode te beskryf en teologies te verantwoord. 'n Beskrywing van die jeugbediening het vereis dat jeugbedieningsmodelle wat in die verlede in die Nkhoma sinode toegepas was, geïdentifiseer en kronologies gelys moes word. Die geïdentifiseerde jeugbedieningsmodelle is teologies verantwoord deur die redes vir die instelling van die jeugbedieningsmodelle in die beskikbare literatuur te vind.

1.4.1 NAVORSINGSVRAAG.

Deur die vraag:

“Wat was die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma sinode sedert 1889 tot 2010?”

te beantwoord beoog die navorser om die navorsingsprobleem aan te spreek.

1.4.2 DOEL VAN DIE STUDIE:

Die doel van die studie is:

1. Om 'n historiese oorsig te bied van die Nkhoma sinode se jeugbediening vanaf 1889 tot 2010;
2. Om met behulp van die historiese oorsig die teologiese begroning van die jeugbediening te beskryf en te evalueer;
3. Om 'n oorsig te bied van hoe die jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer; en
4. Om voorstelle te maak wat die bestaande jeugbediening beter sal laat funksioneer.

1.5 TEOLOGIESE AARD VAN DIE NAVORSING

Die teologiese aard van die studie word bespreek na aanleiding van jeugbediening in die praktiese teologie en die praktiese teologiese metodologie van die studie. Met die bespreking van jeugbediening in die praktiese teologie streef die navorser daarna om aan te dui wat praktiese teologie is en hoe dit op die jeugbediening van toepassing is.

1.5.1 JEUGBEDIENING IN PRAKTIESE TEOLOGIE

Aanvanklik is teologie as beroep geheel en al prakties beskou en dit is eers met die skolastiese ontwikkeling van filosofie gedurende die 1200's, dat daar 'n onderskeid gekom het tussen die teoretiese en die praktiese dimensie van teologie (Nel 1999:24). Die kerk het tot in die 1960's praktiese teologie gelykgestel aan pastorale teologie, wat gefokus het op die leraar se rol met betrekking tot prediking, opvoeding en pastoraat (Heitink 1993:1). Nel (1999:28) beskryf praktiese teologie as die Christelik teoretiese praktykondersoek van die Christelike geloof. Christelik teoretiese praktykondersoek is gerig op die bron van die geloof, die tradisies en die

huidige vorm waarin dit voorkom, deur middel van 'n hermeneutiese sirkel van ken, interpreteer en doen.

Heitink (1993:5) beskryf die onderliggende grondslag van praktiese teologie as 'n wisselwerkende interafhanklikheid van drie begrippe: histories-interpratief (ken), hermeneuties-krities (interpreteer) en prakties-konstruktief (doen). Die begrip histories-interpratief beskryf die analiserings- en interpreteringsprosesse van die beskikbare literatuur, sodat praktiese teologie beskryf kan word. Die begrip hermeneuties-krities poog om kerklike tradisie en persoonlike ervaring te verbind, sodat die tradisie binne die verwysingsraamwerk van die moderne mens verstaan en beskryf kan word. Die begrip prakties-konstruktief verwys na die handeling wat voortvloei uit die verstaan en verduideliking van die praxis van geloof en kerk wees. In die lig van bogenoemde definieer Heitink (1993:6) praktiese teologie as 'n handelingswetenskap wat die empiriese oriëntasie van teologiese teorie oor die mediasie van die Christelike geloof in die praxis¹ van die moderne samelewing uitleef. Hierdie model van praktiese teologie verwys dus na 'n proses waar teorie verstaan moet word om handeling te beïnvloed, met ander woorde 'n teorie-na- praktyk-model.

Browning (2007:8) vat die drie bogenoemde begrippe saam wanneer hy sê: "Understanding is a kind of moral conversation with a text or historical witness shaped throughout by practical concerns about application that emerge from our current situation." Browning bou verder op bogenoemde drie begrippe deur praktiese teologie te beskryf aan die hand van vier vertrekpunte, naamlik beskrywende, historiese, sistematiese en strategiese praktiese teologie. Beskrywende teologie beskryf die huidige godsdienstige en kulturele gebruike, asook die teoretiese simbole, mites en etiese werklikhede waarop dit gegrond word, aan die hand van vrae soos: "Wat is ons eintlik besig om te doen in die huidige konteks?" of: "Waarom gebruik ons die simbole om die boodskap op die wyse oor te dra? Of: "Op grond van watter gesag doen ons wat ons doen?" Die antwoorde op dergelike vrae behoort die bron van die norme waarvolgens ons ons aktiwiteite rig, te identifiseer. Dit skep die geval waar teoriegelaaide praktyk aan die hand van sentrale dokumente en momente van die Christelike

---

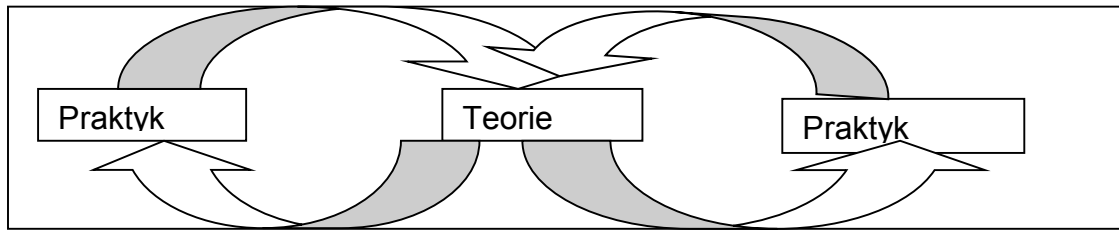
¹ Praxis word verstaan as aksie of aktiwiteit

geloof verantwoord word en in die volgende teologiese vertrekpunt vloei, naamlik historiese teologie.

Die vraag wat in historiese teologie gevra word is: “Wat impliseer hierdie normatiewe tekste vir die huidige praxis wanneer dit eerlik en versigtig bestudeer word?” Hierdie vraag skep sodoende `n eenvoudige prakties-hermeneutiese ondersoek van Skriftuurlike-, kontekstuele- en sosiale belange.

Browning se derde teologiese vertrekpunt, sistematiese teologie, poog om die implisiete kontemporêre begroning van aktiwiteite en die begroning van aktiwiteite volgens normatiewe Christelike tekste saam te smelt. Die samesmelting behels veel meer as `n toepassing van die verlede in die huidige. Die samesmelting behels dat die huidige praktyk en die temas en redes vir die keuses van die temas ondersoek word aan die hand van `n omvattende oorsig van die huidige sosio-kulturele tendense in die samelewing en soortgelyke sosio-kulturele tendense van die verlede. Die proses kan geïnisieer word deur vrae soos die volgende: “Watter nuwe sin word verkry wanneer vra oor die huidige Christelike praktyk met die inherente basiese Christelike boodskap saamgesmelt word?” “Watter redes kan verstrek word om die nuwe sin te regverdig wanneer die huidige met die verlede saamgesmelt word?”

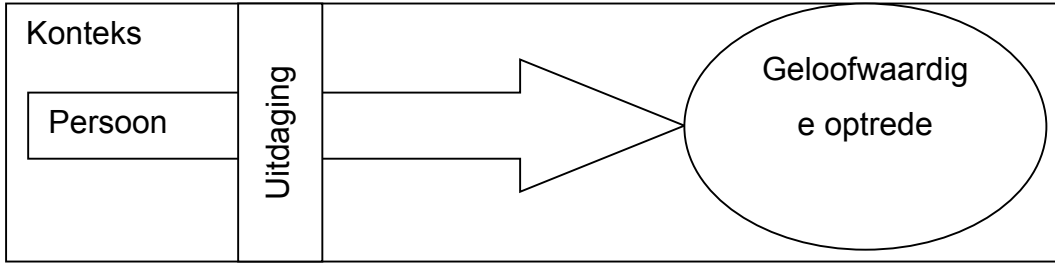
Browning se vierde teologiese vertrekpunt, strategiese praktiese teologie, is die plek waar die interpretasie van die huidige situasie, die hermeneutiese prosesse en die verantwoording van die nuutverkreë sin deur die hermeneutiek verkry, bymekaar kom. Dit word gedoen deur vier vrae te vra naamlik: 1) “Hoe verstaan ons die basiese situasie waarin ons nou moet optree?”, 2) “Wat behoort ons optrede te wees?”, 3) “Watter strategie, retoriek en vermoëns moet ons in die huidige situasie gebruik?” 4) “Hoe verantwoord ons die norme van die praxis in die spesifieke situasie?” Op die wyse is daar nie meer slegs `n werking van teorie na praktyk nie, maar `n deurentydse wisselwerking van teorie met praktyk (Browning 2007:11-16). Praktiese teologie behels daarom `n konstante wisselwerking tussen praktyk en teorie aangesien praktyk teorie beïnvloed en teorie die praktyk beïnvloed (Browning 1991:6).

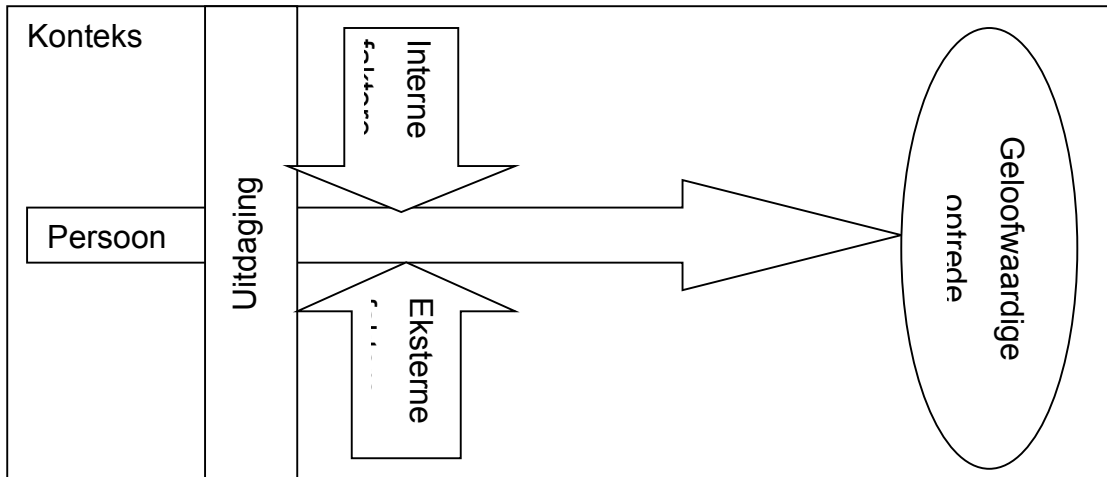
Bogenoemde wisselwerking van praktyk na teorie na praktyk (praxis-teorie-praxis) staaf Hendriks (2004:19) se definisie van praktiese teologie as 'n voortdurende daaglikse ontleding en interpretasie van hoe die Skrif met woord en daad in die wêreld aktief raak. Louw (1998:16) definieer praktiese teologie as die snypunt tussen teorie en praktyk, die brugwetenskap, wat in die teologie die ontmoeting tussen God en mens beskryf en bedryf. Praktiese teologie word juis gekenmerk deur hierdie konstante dialoog tussen praktyk en teorie, om gemeenskaplike uitdagings te interpreteer en te oordink, terwyl daarna gestreef word om God se wil te ken en te doen in die lig van die konteks en Skrif kennis (Clark 2008:20). Dean (2001:17b) maak die konstante wisselwerking van praxis-teorie-praxis in praktiese teologie persoonlik deur praktiese teologie te verduidelik as die kombinasie van wat ons omtrent God glo en hoe ons as dissipels van Christus leef. Praktiese teologie behels dus die verkryging van kennis en die toepassing van die verkrygte kennis binne 'n spesifieke konteks na aanleiding van die geïnternaliseerde waardes en ervarings.

Clark (2008:18) beklemtoon die feit dat daarvoor begrip getoon moet word dat elke situasie wat binne 'n spesifieke konteks ('n unieke plek, mense, geskiedenis en storie) plaasvind en in die lig van die Skrif, met begrip vir die uitgangspunte, aannames en voorveronderstellings wat binne 'n gemeenskap heers, evalueer moet word. Met die vertrekpunt dat die taak van die jeugbediening is om die jongmense te begelei om deur middel van Christopraxis 'n geloofwaardige Christelike optrede as dissipel van Christus moontlik te maak., illustreer Clark die taak van praktiese teologie in die jeugbediening, met behulp van Browning se, praxis-teorie-praxis-wisselwerkingsteorie, op die volgende wyse:

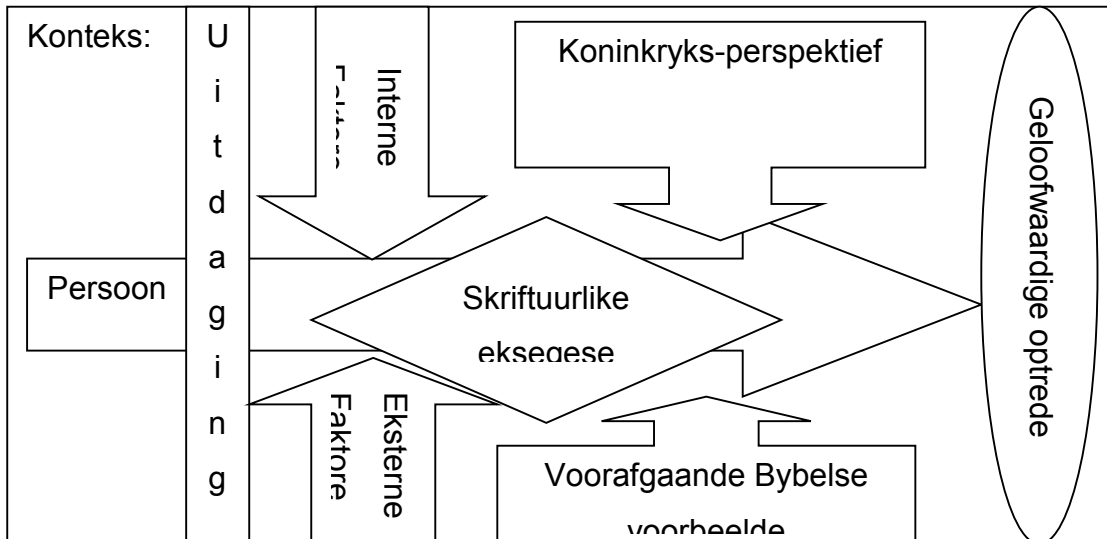
Binne in 'n spesifieke konteks kom 'n persoon voor 'n uitdaging te staan waarvoor besluite geneem moet word om handeling te bepaal.

Wanneer die besluit geneem word, is daar interne faktore en eksterne faktore wat die besluit beïnvloed. Die interne faktore behels sake soos sosiopsiologiese prosesse binne die persoon, familiegeskiedenis, persoonlike omstandighede en persoonlike narratief. Eksterne faktore behels faktore soos mense wat as beïnvloeders optree, etnisiteit, ras, klas, kultuur, ekologie, boodskappe en andere.

Die persoon doen dan skriftuurlike eksegeese van die uitdaging, binne die konteks waar dit plaasvind, aan die hand van die Koninkryks perspektief en voorafgaande Bybelse voorbeelde wat die persoon reeds verpersoonlik het.

Die wisselwerking tussen die interne en eksterne faktore, die koninkryksperspektief, die skriftuurlike eksegeese en die voorafgaande Bybelse voorbeelde wat die persoon reeds verpersoonlik het, gee dan aanleiding tot die geloofwaardigheid (Christopraxis), al dan nie, van die persoon se optrede. Bostaande wisselwerking tussen praktyk en teorie illustreer die verantwoordelikheid van jeugbediening om 'n verantwoordbare praktiese teologiese proses te ontwikkel om jongmense toe te rus. Jeugbediening moet dus prosesse fasiliteer wat jongmense toerus met onderskeidings- en besluitnemingsvaardighede oor hoe om te glo en te leef, binne die spesifieke konteks waarbinne die jongmense hulself bevind (Clark 2008:11).

Praktiese teologie benader daarom die jeugbediening met die veronderstelling dat die jeug geroep is om deel te neem aan elke praktyk binne die Christelike gemeenskap, deelname aan die bediening van die Kerk as geheel en verkondig van die verlossingsboodskap aan die wêreld (Dean 2001:19b). Nel (2001:96a), beklemtoon die gemeentelike betrokkenheid by die jeugbediening, deur die jeugbediening teologies te definieer as: “'n Omvattende gemeentelike bediening, waarin God homself deur alle vorme van bediening, maar veral deur die ouers of voogde, op 'n gedifferensieerde wyse aan die jeug bekendstel, as 'n integrale deel van die gemeente.”

Die navorser ondersoek hoe die Nkhoma sinode oor die afgelope 120 jaar, deur verskillende jeugbedieningsmodelle, die jeug betrek het om binne die Christelike gemeenskap deel te neem aan die gemeentelike aktiwiteite en sodoende hul geloof te ontwikkel. Die aktiwiteite waarmee die jeug deur die evangelie bereik is, na aanleiding van voorbedagte beplanning deur die leierskap van die Nkhoma sinode, word as die **jeugbedieningsmodelle** beskou. Dean (2001:227a) identifiseer vier vertrekpunte wat as struktuur vir 'n jeugbediening gebruik kan word, naamlik die teologiese begrippe genade, bekering, verlossing en hoop. Die navorser wyk gedeeltelik af van wat Dean bedoel, aangesien hy van mening is dat al vier die begrippe in enige jeugbediening, as basis vir 'n gesonde verhouding met God beklemtoon moet word. Verder is hy van mening dat bostaande teologiese begrippe met die begrip heiligheid verryk moet word, sodat lering oor die vyf begrippe as standaard in enige teologies-gefundeerde jeugbediening sal figureer. Die

bogenoemde vyf begrippe kan slegs van toepassing wees indien die jongmense daarin onderrig word. Die inhoud van die lesmateriaal behoort vanuit die Woord en relevante kerklike tradisies te kom. Hendriks (2004:34) maak die stelling dat om teologie in die Afrika-konteks te beoefen kennis en begrip van die mense se persoonlike en kerklike godsdiensbeoefening vereis word. Die kennis en begrip moet verbind word aan 'n metodologie wat lei tot transformasie. Die teologiese benadering van die kerklike lewenswyse bepaal hoe teologie gedoen word, met en deur die basiese bedieningsmodi: getuienis, prediking, aanbidding, onderrig, pastorale sorg, onderlinge koinonia, diens aan mekaar en aan die wêreld, asook in administrasie (Hendriks 2004:34; Nel 2001a:84). Om die teologiese begroning van die Nkhoma sinode se jeugbediening te ondersoek moet daar bepaal word of die basiese teologiese begrippe vir 'n gesonde verhouding met God in die lewens van die jeug gevestig word en in watter mate die basiese bedieningsmodi geïmplementeer word.

1.5.2 DIE PRAKTIES-TEOLOGIESE METODOLOGIE VAN DIE STUDIE

Om hierdie navorsing binne die raamwerk van die praktiese teologie te plaas word gebruik gemaak van die vier kern take waarop praktiese teologie begrond word. Hierdie vier take rig ook die die struktuur van die tesis naamlik:

- 1) die empiries beskrywende taak,
- 2) die interpretiewe taak,
- 3) die normatiewe taak en
- 4) die pragmatiese taak (Osmer 2008:4)

Dean (2001:20b) vertolk die basiese struktuur van praktiese teologie deur van vier vroeë soortgelyke gebruik te maak. Die vier vroeë help om binne elke situasie te kan onderskei wat Christus van Sy dissipels in die situasie verwag en wat hulle daaromtrent sal doen. Die vier vroeë vra:

Dean (2001b:20) verduidelik die empiries-beskrywende proses as die verstaan-proses. Die navorser streef daarna om die empiriesbeskrywende vraag te beantwoord deur die vraag te vra: Wat het in die jeugbediening gebeur vanaf 1889 tot 2010?

Die Interpretiewe vraag: "Waarom gebeur dit?" vereis dat die omstandighede waarbinne die jeugbediening gefunksioneer het en wat die jeugbediening kon beïnvloed het identifiseer en beskryf moet word, byvoorbeeld die politiek, ekonomie, kultuur, ensovoorts, om die konteks waarbinne die jeugbediening gefunksioneer het te skets.

Die normatiewe vraag: "Wat behoort te gebeur?" word gevra as 'n oordenking van die jeugbediening se teologiese uitgangspunt en daar sal gefokus word op hoe die onderskeie jeugbedieningsmodelle die verlossingsboodskap oorgedra het en die jongmense bemagtig het om hul geloof in Christus prakties uit te leef.

Die vraag: "Hoe reageer ons?" of "Hoe kan ons dit beter doen?" lei tot die pragmatiese fokus van die proses. Dit streef daarna om te verduidelik hoe die jeugbediening Christen jongmense sal toerus om 'n getroue getuienis tussen die jongmense van die dag uit te leef. Die bestuur van die jeugbediening moet self ook 'n getroue getuienis uitleef (Dean 2001c:281). In die lig van die inligting verkry deur die fokus op die eerste drie vrae, sal hierdie navorsing voorstelle en

riglyne formuleer om in die praktyk van jeugbediening te implementeer. Dit is nodig om te verstaan dat die vier vrae wat gebruik word nie van mekaar geskei kan word nie en dat die proses van praktiese metodologie 'n sikliese proses is, nie soos 'n passer om 'n enkele punt nie, maar eerder soos 'n spiraal wat voort beweeg terwyl dit ook weer lei na 'n vlak wat voorheen besoek was (Osmer 2008:11). Dit sal die teologiese grondslag van die jeugbediening reflekteer, om in die spesifieke kulturele konteks, relevant en aan God getrou te wees.

1.6 BEPERKINGE VAN DIE NAVORSING

Die navorser het die onderstaande beperkinge identifiseer wat die navorsing oor die jeugbediening van die Nkhoma sinode kan beïnvloed.

- Die navorser sal moet vertaal tussen Chichewa, Engels en Afrikaans en dit kan die inwin en weergee van inligting beïnvloed.
- As gevolg van die feit dat die Nkhoma sinode in Afrika is, waar die orale tradisie groter gewig dra as die literêre tradisie, is daar die moontlikheid dat kennis verlore geraak het.
- As 'n lidmaat van die Nederduits Gereformeerde Kerk in Suid-Afrika (NGK), is dit moontlik dat die navorser bevooroordeeld mag wees ten opsigte van die werk van die sendelinge uit die Nederduits Gereformeerde Kerk van die Wes Kaap Sinode.
- Sekere van die Jeugleraars betrokke by die ontwikkeling van die jeugbediening in die Nkhoma Sinode is reeds oorlede, wat die steekproef beperk tot diegene wat nog lewend en bereikbaar is

1.7 SAMEVATTING:

Hoofstuk Een gee 'n kort oorsig oor die jeugbediening van die Nkhoma sinode, wat uitgebrei moet word om die empiries-beskrywende vrae na wense te kan beantwoord. Om 'n relevante jeugbedieningsmodel vir die Nkhoma sinode op te stel is dit nodig om die konteks waarbinne die lidmate van die Nkhoma sinode leef te verstaan, dus moet die konteks waarbinne die jeugbediening plaasvind verduidelik word aan die hand van inligting wat ingewin is deur die navorsing soos beskryf in die bostaande paragrawe.

Na aanleiding van die oorsig oor die Nkhoma sinode se jeugbediening is die navorsing gemotiveer en `n navorsingsvraag geformuleer. Die verwagte antwoord op die vraag word struktuur gegee met behulp van vier doelwitte. Die proses waardeur die vrae in terme van jeugbediening in praktiese teologie beantwoord moet word, is omskryf deur die praktiese teologiese metodologie van die studie. Die praktiese teologiese metodologie van die studie word met behulp van vier vrae verduidelik en lê die grondslag vir die navorsing. Moontlike oorsake wat die navorsing kan beïnvloed word aangedui.

In die volgende hoofstuk word die empiriese metodes en prosesse wat gebruik is om die teologiese fundering van die jeugbediening van die Nkhoma sinode te ondersoek, gegee.

HOOFSTUK TWEE

EMPIRIESE ONDERSOEK

2.1 INLEIDING

Die doel van hierdie hoofstuk is om die empiriese metodes en prosesse, wat gebruik is om die teologiese fundering van die aktiwiteite binne die jeugbediening van die Nkhoma sinode te ondersoek, te beskryf. Die navorsingsmetodologie word bespreek, die eenheid van ontleding word identifiseer, die metodes van dataversameling word verduidelik en daar word beskryf hoe die navorsingsanalise sal plaas vind. Die laaste deel van die hoofstuk bespreek die navorsingsetiek en verduidelik voortoetsing.

2.2 NAVORSINGSMETODOLOGIE

Vir die doel van die navorsingstuk is van 'n kwalitatiewe navorsingsparadigma gebruik gemaak. Die navorsingsmetodologie is 'n kwalitatiewe evaluasie van die programme, prosesse, verhoudings en onderliggende gesindhede van die persone betrokke by die jeugbediening. Die kwalitatiewe navorsingsparadigma word bo die deelnemende aksie-navorsingsparadigma (DAN) gekies, aangesien die geskiedkundige werk in die eerste helfte van die vorige eeu en die einde van die negentiende eeu, nie meer deurleef kan word nie.

Die navorsingsontwerp is 'n gevallestudie met die Nkhoma sinode se jeugbediening as onderwerp. Daar word gepoog om te verstaan hoe dit funksioneer, gefunksioneer het en hoe om dit moontlik beter te laat funksioneer. Berg (2009:317) definieer 'n gevallestudie as 'n metode wat op 'n sistematiese wyse inligting versamel oor 'n spesifieke persoon, sosiale toestand, geval of groep; wat die navorser sal toelaat om te verstaan hoe die onderwerp funksioneer. Hagan (2006:240 in Berg, 2009:317) definieer gevallestudie as 'n in-diepte kwalitatiewe studie van 'n paar illustratiewe gevalle en Mouton (2001:149) verduidelik dat gevallestudies gebruik word om 'n omvattende beskrywing van 'n klein hoeveelheid (minders as 50) gevalle te beskryf.

2.3 EENHEID VAN ONTLEDING

Patton (2002:228) verwys na die eenheid waaroor inligting versamel word as die eenheid van ontleding. Aangesien die teologiese fundering van die Nkhoma sinode se jeugbediening oor amper 150 jaar die onderwerp van die navorsing is, raak die persone wat die gemeenskaplike ervaring gehad het om die Nkhoma sinode se jeugbediening te bestuur, die eenheid van ontleding (Patton 2002:231). Ongelukkig kan nie met almal onderhoude gevoer word nie, daarom word 'n steekproef as 'n seleksie vir waarneming gemaak (Babbie & Mouton 2011:164). Babbie en Mouton (2011:173) definieer 'n populasie as die teoreties-spesifieke versameling van al die studie elemente en 'n steekprofeenheid as die element of groep van elemente wat in ag geneem mag word vir steekproefneming. Die steekproefraam verwys na die lys van steekprofeenhede waaruit die steekproef geneem sal word.

Daar is hoofsaaklik twee maniere om steekproewe te doen, naamlik waarskynlikheids-steekproefneming en niawaarskynlikheids-steekproefneming. Waarskynlikheids-steekproefneming streef daarna om met behulp van die steekproef 'n deursnee van persone te verkry wat dieselfde variasie weerspieël as wat in die populasie as 'n geheel verkry word. Niawaarskynlikheids-steekproefneming is die neem van 'n steekproef met behulp van voorafvasgestelde kriteria of parameters en het vier verskillende tegnieke om inligting mee te bekom: Beskikbaarheid van monsters, Sneebal-, Kwota- en Doelmatigesteekproefneming (Babbie & Mouton 2011:166). Hierdie navorsing vereis 'n doelmatigesteekproef aangesien die navorsing 'n beskrywing, eerder as 'n algemene oorsig van wat in die Nkhoma sinode se jeugbediening plaasgevind het en nog plaasvind (Dawson 2009:53) vereis. Die doelmatigesteekproef is onderhewig aan die beskikbaarheid van respondente aangesien van die mense betrokke by die jeugbediening van die Nkhoma Sinode reeds oorlede is of die land verlaat het.

Op hierdie stadium het die Nkhoma sinode 140+ gemeentes, waar die gemeentelike leraar die jeugwerker van die gemeente is. Die Nkhoma sinode het egter sinodale jeugwerkers (ongeordende persone wat met die jeug werk) en jeugleraars (geordende persone wat met die jeug werk), wat op sinodale

vlak verantwoordelik is vir die jeugbediening in die gemeentes en in die skole. Vir die doel van hierdie navorsing sal alle persone in die Nkhoma sinode wat verantwoordelik is vir jeugwerk as die populasie gesien word. Met verloop van tyd was daar 20 verskillende jeugwerkers en jeugleraars. Die groepering van oorlewende sinodale jeugwerkers en jeugleraars word as die steekproefraam beskou.

2.4. METODES VAN DATAVERSAMELING

Mouton (2001:150) dui die metodes van dataversameling in gevallestudies aan as waarnemings van 'n deelnemende waarnemer, semi-gestruktureerde onderhoude, dokumente en ander bestaande data.

2.4.1. DEELNEMENDE WAARNEMER

Die navorser was die jeugwerker vir die Nkhoma sinode van Julie 1999 tot Junie 2011. Die aanstelling het hom in 'n posisie geplaas waar hy as deelnemende waarnemer gefunksioneer het. Die ervaring wat hy in die tydperk opgedoen het, plaas hom in 'n unieke posisie waaruit hy waarneming aangaande die jeugbediening kon doen. Waarnemings deur die navorser word in die literatuurstudie as (JBV) aangedui.

2.4.2 LITERATUURSTUDIE

Die navorser het data versamel deur middel van 'n inleidende literêre studie wat opgeteken is in Hoofstukke Drie tot Vyf. Die inleidende literêre studie het notules van die Sendingraad, die Nkhoma sinode en die Jeugdepartement van die Nkhoma sinode, navorsingstukke van vorige studies oor die Nkhoma sinode en ander beskikbare materiaal ingesluit. Die navorser beweer nie dat alle geskrifte in verband met die Jeugbediening van die Nkhoma sinode nagegaan is nie, maar wel dat alle beskikbare literatuur bestudeer is. Bykomend tot die inleidende literatuurstudie is huidige literatuur in verband met jeugbediening bestudeer om tendense in die Nkhoma sinode se jeugbediening te identifiseer en te bespreek.

2.4.3 SEMI-GESTRUKTUREERDE ONDERHOUDE

Die navorser het semi-gestruktureerde onderhoude gevoer met persone wat beskikbaar was en verantwoordelik was vir die bestuur van die Nkhoma sinode se jeugbediening vanaf 1889 tot 2010, om inligting te bekom in verband met die teologiese fundering van die Nkhoma sinode se jeugbediening.

Daar is besluit op die gebruik van die semi-gestruktureerde onderhoude, omdat 'n reeks oop vrae gevra is, wat in elke onderhoud herhaal is. Die herhaling van die vrae, met die verskillende mense, het 'n kontinuïteit aan die onderhoude gegee, om sodoende die volhoubaarheid van elke bedieningsfasie, na aanleiding van die invloed wat dit uitgeoefen het en steeds binne die Nkhoma sinode uitoefen, te beoordeel. Die terugvoer wat vanaf die kwalitatiewe vraelyste met oop vrae verkry word, is langer, meer gedetailleerd en varieer in terme van inhoud. Dit is daarom moeiliker om kwantitatiewe vraelyste te ontleed, maar laat die navorser toe om die perspektief van die persoon met wie die onderhoud gevoer word in te sien (Patton 2002:21). Die rede waarom die navorser besluit het om oop vrae te gebruik, is omdat dit die navorser toegelaat het om die ander persoon se opinie oor 'n spesifieke situasie te verkry sonder om leidende vrae te vra. Die antwoorde op die vrae het inligting verskaf wat met ander inligting vergelyk kon word. Die navorser het addisionele inligting bekom, deurdat persone die vrae vanuit 'n ander perspektief sien of bloot net inligting verskaf het wat die navorser nie gedink het om voor te vra nie. Nog 'n voordeel van oop vrae is dat dit inligting verwoord wat as 'n opinie eerder as 'n feit uitgespreek is en dit die persoon se gesindheid openbaar het, iets wat nie deur die literêre studie gedoen kon word nie. Die semi-gestruktureerde onderhoud is buigbaar genoeg om nuwe onverwagte inligting, wat in die onderhoud gegenerer mag word te gebruik, en het die navorser toegelaat om meer diepgaande vrae te vra wanneer hy opgemerk het dat die persoon met wie die onderhoude gevoer word oor meer relevante kennis beskik.

Die vraelyste wat tydens die semi-gestruktureerde onderhoude gebruik was het, ter wille van behoorlike boekhouding, die naam van die persoon met wie die onderhoud gevoer was, die datum, die tyd en die plek van die onderhoud aangedui. Die semi-gestruktureerde onderhoude het begin met kort

gestruktureerde vrae, wat as filtervrae gedien het, met die doel om tweeledige vrae te verhoed. Die semi-gestruktureerde onderhoude het geëindig deur die voorstelling van onderwerpe waaroor die persoon kommentaar kon lewer. Die onderhoude is op band opgeneem en daarna verwerk en op skrif gestel. Die navorser het 'n uitdruk van die onderhoud aan elke persoon met wie 'n onderhoud gevoer is gestuur om:

- op die manier aan die persoon erkenning te gee;
- toestemming tot publikasie van die onderhoud materiaal van die persoon te verkry, en
- miskien nog addisionele inligting wat die persoon nie eerder aan gedink het nie te bekom.

'n Voorbeeld van die vraelys wat vir die semi-gestruktureerde onderhoude gebruik was word aangeheg (Bylaag A).

2.5 NAVORSINGSANALISE

Babbie en Mouton (2011:490) verwys na kwalitatiewe data-analise, as die analise van data wat verkry is met behulp van kwalitatiewe navorsingsmetodes. Hulle verwys na vier algemene benaderings waarmee kwalitatiewe data-analise in Suid-Afrika gedoen word, naamlik inhoudsanalise, diskoersanalise, die induktiewe basisteorie ("grounded theory") en begripsontwikkeling, deur interpretasie.

2.5.1 INHOUDSANALISE

Inhoudsanalise word gewoonlik gebruik vir die analise van tekste soos onderhoud transkripsies, veldnotas of dokumente en word veral in gevallestudies gebruik waar herhalende woorde of temas in 'n teks gesoek word. Dit word ook gebruik om te verwys na die vermindering en sinvolheid van kwalitatiewe data, sodat kernbegrippe en bedoelings identifiseer kan word (Patton 2002:453). Babbie en Mouton (2011:491) haal vir Palmist (1993) aan wat inhoudsanalise beskryf as 'n navorsingsmetode wat die beskikbaarheid en herhaling van sekere woorde of sinsnedes in geskifte, boeke, hoofstukke, opstelle, onderhoude, toesprake, informele gesprekke of hoofopskrifte ondersoek en gevolgtrekkings maak oor die filosofiese aannames in die

gesprekke, die literatuur, die gehoor aan wie dit gerig word, die kultuur en tyd waarin dit voorkom.

Berg (2009:343) beskryf inhoudsanalise as 'n effektiewe wyse van kwalitatiewe analise wat teks "tel" om data te identifiseer, organiseer of lys. Hy beskryf inhoudsanalise as 'n benadering, wat die woorde in die teks neem en die perspektiewe van die aanbieder van die woorde meer verstaanbaar maak. Daar word onderskei tussen die gemanifisteerde inhoud (dit wat duidelik sigbaar is) en die latente inhoud. Die latente inhoud dui op die inhoud wat uit die woorde verstaan kan word. Holsti (1969:598 in Berg 2009:344) maak navorsers bewus van die gevaar daaraan verbonde om aan latente boodskappe gemanifisteerde inhoud te gee en stel voor dat dit toegelaat word mits dit deur onafhanklike bewyse bevestig word.

Die proses waarmee bepaal word watter aktiwiteite meermale tydens 'n inhoudsanalise voorkom, noem Dawson (2009:127) 'n univariante analise. Dit word gedoen deur byvoorbeeld temas, sleutelwoorde of sleutelkarakters, 'n kode toe te voeg en sodoende word 'n aanduiding verkry van watter of wie meermale genoem word, Die vergelyking van drie of meer van die onderwerpe wat genoem is om die verband tussen hulle te verkry, word 'n multivariante analise genoem.

2.5.2 DISKOERSANALISE

Diskoersanalise behels die evaluering van gesprekke tydens onderhoude of ander kommunikasiemiddele, met spesifieke verwysing na die deelnemer se bedoeling daarmee en die wyse waarop die kommunikasie gestruktureer is. Dit verwys na die betekenis wat woorde kan hê buite die sin waarin dit uitgespreek word, die wisselwerking tussen taal en kultuur en die verband tussen die interaksie en die gespreksvorm van die deelnemers (Babbie & Mouton 2011:641). Tydens die onderhoude het die navorser die gesprekke geanaliseer om dit wat onduidelik was te verhelder, deur byvoorbeeld woordgebruik wat onduidelik was onmiddellik uit te klaar en in die transkripsie die regte betekenis te vermeld.

Die navorser het die inligting wat tydens die literatuurstudie en die semi-gestruktureerde onderhoude versamel is aan 'n inhoudsanalise onderwerp om die data te verminder en sin te maak daarvan. Kernbegrippe word sodoende geïdentifiseer en 'n waarde toegevoeg, met mekaar vergelyk en sodoende is 'n verband tussen hulle verkry.

2.6 ETIEK VAN NAVORSING

Die etiek van navorsing verwys na wat reg of verkeerd is in die metodiek van navorsing (Mouton 2001:238). Die navorser het beide die deelnemer en die inligting wat verskaf is gerespekteer, en die doelstellings van die navorsing duidelik aan die deelnemers uitgespel. Hy het 'n etiese kode saamgestel en aan die deelnemers verskaf voordat die onderhoude begin het (Dawson 2009:153) en het etiese klaring van die navorsingsetiekkomitee van die Universiteit Stellenbosch verkry voordat die empiriese ondersoek gedoen is.

Die etiese kode stel die doel van die studie, die prosedures wat in die studie gevolg word, moontlike risiko's en ongemaklikhede, vergoeding vir deelname, vertroulikheid, vrywilligheid en die reg tot weiering van deelname of die reg tot beperkte deelname. Die etiese kode sluit verder die reg tot onbekendheid, die reg tot kommentaar, die reg tot kennis van die uiteinde van die navorsing en ander regsaspekte in (Dawson 2009:156).

Die navorser het amptelike toestemmingsbriewe van die deelnemers verkry, waarin hulle verklaar het dat hulle ingeligte toestemming gee om aan die navorsing deel te neem. Die deelnemers was bewus daarvan dat hulle ter enige tyd aan die navorsing kon onttrek. Soortgelyke ingeligte toestemming is van die Sinodale leierskap verkry. 'n Ongetekende voorbeeld van die ingeligte toestemmingsvorm word aangeheg (Bylaag B). Die getekende toestemmingsvorms is geliasseer en word in veilig bewaring hou.

2.7 VOORTOETSING

Dawson (2009:98) verduidelik die begrip voortoetsing as 'n kontrole vir die navorsing. Nadat 'n onderhoudskedule opgestel is, moet dit aan 'n voortoets onderwerp word, om te bepaal of dit die verlangde data genereer. Vooronderhoude is met geselekteerde persone in dieselfde eenheid van ontleding

as in die steekproef vir die hoofondersoek gevoer, maar die onderhoud het nie vir die hoofstudie getel nie. Die vooronderhoude was om vas te stel of daar enige onduidelikhede of dubbelsinnighede in die vrae was en sodanige gebreke is reggestel (Dawson 2009:98).

2.8 SAMEVATTING:

In die hoofstuk is die metodiek van die navorsing uiteengesit om sodoende lig te werp op die ondersoek na die teologiese fundering van die jeugbediening in die Nkhoma sinode. Daar word `n aanduiding gegee van die materiaal wat tydens die navorsing gebruik is, asook die redes vir die keuse van die persone wat as deel van die steekproef gekies is en die redes waarom die doelmatigesteekproefmetode gebruik is, is uitgespel.

In die navorsing het die navorser die literatuurstudie gedoen, die onderhoude gevoer en waarnemings wat hy gemaak het terwyl hy die werk gedoen het, met mekaar vergelyk in `n poging om die objektiwiteit, betroubaarheid en geldigheid van die navorsing te verhoog. Die onderhoude, die inleidende literatuurstudie en kennis van die navorser is gebruik om die ontwikkeling van die Nkhoma sinode se jeugbediening saam te stel soos gevind in Hoofstukke Drie tot Vyf van die navorsing.

Die navorser het die onderhoude aan `n diskoersanalise onderwerp om basiese denkpattre en deurlopende temas te identifiseer. Die literatuur wat bestudeer is, het die navorser saam met die onderhoudstranskripsies (Bylaag C) aan `n univariante analise onderwerp om spesifieke temas wat herhaal te identifiseer. Die proses word in Hoofstuk Sewe van die navorsing gedoen. Die inligting wat op hierdie manier verkry is, het die navorser in staat gestel om gevolgtrekkings te maak en op grond van die gevolgtrekkings, voorstelle te doen vir `n toekomsgefokusde jeugbediening binne die Nkhoma sinode, wat in Hoofstuk Agt bespreek word.

HOOFSTUK DRIE

’N HISTORIESE OORSIG VAN DIE GEOGRAFIESE, SOSIO-KULTURELE EN POLITIEKE KONTEKS WAARBINNE DIE JEUGBEDIENING ONTWIKKELING HET.

3.1 INLEIDING:

Om die ontwikkeling van die Nkhoma sinode se jeugbediening vanaf 1889 tot 2010 te verstaan, is dit nodig om die konteks waarbinne dit ontwikkel het te skets. Die konteks word in Hoofstuk Drie aan die hand van drie fasette geskets, naamlik die geografiese², die sosio-kulturele en die politieke (historiese) omgewing van Malawi. Die geografiese beskrywing dui die grense van die bedieningsgebied aan en bied ’n demografiese oorsig van die populasie wat deur die Nkhoma sinode bedien word. Daarna word verskeie sosiale en kulturele aspekte van die mense, wat deur die Nkhoma sinode bedien word, beskryf. Laastens word ’n oorsig oor die politieke ontwikkeling in die land, vandat die sendelinge die eerste diens gelewer het tot 2010, gegee.

3.2 DIE GEOGRAFIESE LIGGING VAN DIE NKHOMA SINODE

Die Nkhoma sinode bedien grotendeels die sentrale streek van Malawi. Daar is ’n gemeente in Suid Afrika, maar die invloed daarvan in die jeugbediening word as weglaatbaar klein beskou. Vir die doel van die studie word op die bediening binne die landsgrense gefokus. Die bedieningsarea van die Nkhoma sinode strek van die meer, aan die oostekant, tot die grens met Zambië, aan die westekant. Die noordelike grens is die grens tussen die Kasungu- en die Mzimba-distrikte in die binneland en volg dan die Dwangwa-rivier tot by die meer. In die suide strek die bedieningsarea van die Nkhoma sinode oor die grens tussen die sentrale en suidelike streek om ’n deel van Ntcheu-distrik en Mangochi-distrik ook in beslag te neem. In die Ntcheu-distrik is daar oorvleueling van die bedieningsgebiede van die Blantyre- en Nkhoma sinodes by die dorpie Biriwiri. Die deel van die Mangochi-distrik wat deur die Nkhoma

---

² Die geografiese konteks word beperk tot die uitspel van die grense waarbinne die Nkhoma sinode sy lidmate bedien, die etnisiteit van die bevolking binne die grense en die populasiegrote volgens ouderdom. Die relief, landbou moontlikhede en ander aspekte van die geografiese wetenskappe wat ook invloed mag uitoefen, is vir die doel van die studie buite rekening gelaat.

sinode bedien word is die noordelike deel wat onder die opperhoofman Nankumba, wat Chewasprekend is, se jurisdiksie val.

3.3 DIE DEMOGRAFIESE VERSPREIDING:

In Malawi is daar 11 etniese groepe. Die sentrale streek van Malawi is in terme van etnisiteit relatief homogeen met twee hoofgroepe, die Achewa en die Angoni. Daar is ook 'n relatiewe klein etniese teenwoordigheid van Yao langs die meer. In die stede is daar egter 'n baie groter diversiteit.

'n Sensus in 1929 het die bevolking van Malawi op 1,3 miljoen bereken, waarvan 0,5 miljoen in die sentrale streek van Malawi gewoon het (Murray 1931:303). Die sensus van 2008 het die bevolking van die sentrale streek as 5,5 miljoen bereken, waarvan 37% tussen 15 en 16 jaar oud was (Worldbank 2010:2,4) en 'n projeksie dat die bevolking 5,9 miljoen in 2010 sou bereik. Die demografiese verspreiding van die bevolking binne 'n stedelik-plattelandse verhouding was 17.7% stedelik en 82.3% plattelands (Worldbank 2010:4). Die verspreiding van die ouderdomsgroepe in Malawi word as volg aangedui (CIA 2013):

Ouderdom in Jare	% van Bevolking
0-14	44.7
15-24	20.6
25-54	28.5
55-64	3.6
65+	2.7

TABEL 3.1 BEVOLKINGSVERSPREIDING VAN MALAWI VOLGENS OUDERDOM.

Soos gesien uit bogenoemde tabel is 60% van die bevolking in die opvangsgebied van die Nkhoma sinode jonger as 24 jaar. Hierdie faktor maak die jeugbediening krities belangrik.

3.4 SOSIALE EN KULTURELE GEBRUIKE VAN DIE ANGONI EN DIE ACHEWA

In die tydperk toe die eerste sendelinge in Malawi aangekom het, was sekere kulturele gebruike soos slawerny, die kookpot, toordery en geriatric-moorde nog in gebruik. Die hoofmanne het met die gebruike 'n milieu van vrees geskep, waarmee hulle regeer het en waarbinne die eerste sendelinge moes werk. Die sendelinge het hul teen die bostaande gebruike uitgespreek.

Die Angoni het die Achewa in die middel van die 19de eeu, 1840-1870, oorwin (Simbeye 2001:11) en hulle daarom as slawe beskou. Slawe het geen humanitêre waarde gehad nie en kon as betaalmiddels vir kos, gewere of kruut geruil word (Retief 1958:3). As 'n man geld wou hê, het hy 'n Chewadorp gaan beroof, die eerste gevangene aan sy hoofman gegee en die res as slawe verkoop (Retief 1958:4).

Die kookpot is gebruik om vroue wat van owerspel verdink is, te toets. Die beskuldigde vrou moes haar hand in 'n pot kookwater sit en as dit nie brand nie, was sy onskuldig. As sy gebrand het, was die vrou skuldig en is sy doodgemaak of as 'n slaaf verkoop. Aantygings van toordery is baie ernstig opgeneem en het gewoonlik gelei tot die dood. Die "mvabvi", of gifbeker, is gebruik om towenaars te identifiseer. Hiermee het die hoofman duisend of meer mense op 'n dag om die lewe gebring. Die kinders van dié wat gesterf het is as slawe verkoop en hul ander eiendom het die hoofman se eiendom geword. Oumense is as waardeloos beskou en in die nag buite die dorpie gelaat om deur wilde diere van kant gemaak te word. Daar was nog vele ander bygelowe wat tot die dood aanleiding kon gee (Retief 1958:4).

Dit is binne hierdie milieu van vrees wat die sendelinge die bevrydende boodskap van Christus se liefde, genade, verlossing en hoop gebring het, om die hoofmanne en ander te oortuig dat hulle moet ophou om die land te ontvolk. Die sendelinge het in hierdie milieu God se boodskap begin verkondig en fisies 'n verskil begin maak.

Die sendelinge het nie alle kulturele gebruike summier tot niet probeer maak nie, maar het gebruike wat in ooreenstemming was met Bybelse beginsels onderskryf. Sodoende is gemeenskaplike faktore tussen die evangelie en hul

gebruike aangedui, bv. “**Ulemu**” wat `n stelsel van hoflikheid is en verwys na beleefdheid, goeie maniere of die regte manier van dinge doen (Smit & Smit 1995:20). Soos die Hebreeuse woord “shalom” na vrede, maar na meer as persoonlike vrede verwys (Nel 2001a:68), verwys “ulemu” na die “goed gaan” van die mens as persoon en die “goed gaan” binne die gemeenskap. “Ulemu” is meer as goeie maniere, dit verwys na ’n toestand of gesindheid van eerbiedwaardigheid en hoflikheid.

“Ulemu” skryf elke aspek van die lewe voor. Dit verwys na aanspreekvorme, die liggaamshouding wat mense teenoor mekaar inneem, die manier van groet, van gasvryheid betoon, hoe geëet moet word, vrygewigheid, hulpvaardigheid, beleefdheid teenoor diere, beleefdheid by kinders, beleefdheid tussen skoonfamilie, etiket by huweliksbevestigings en begrafnisse, die wyse waarop met ’n hoofman onderhandel word en selfs na die wyse waarop godsdiens beoefen is. “Ulemu” word van kleins af geleer deur voorbeelde na te volg en word ook formeel onderrig tydens inisiasie met puberteit en huweliksvoorbereiding. Die onderskeie wyses van “ulemu” sal vervolgens kortliks bespreek word aangesien dit by die Achewa en die Angoni geld.

Die hoofman het baie mag in die gemeenskap, daarom is “ulemu” (respek) teenoor die hoofman baie belangrik. Die **hoofmanskap** was by die Achewa na die oudste suster se kind oorgedra, terwyl by die Angoni dit na die oudste seun oorgedra is. In enige dorpie is die hoofman die vernaamste persoon en hy regeer oor alles, verhoor alle sake en lê straf op. Die hoofman verteenwoordig die hele dorpie en in beginsel het alles en almal aan die hoofman behoort. Dit is dus van die hoofman verwag om toe te sien dat niemand in die dorpie aan enige iets `n tekort het nie. Daar is van alle mense verwag om die hoofman te gehoorsaam en indien iemand ongehoorsaam was, kon die hoofman hom/haar die dorpie belet. Sosiale lojaliteit aan die hoofman en die gemeenskaplike wedersydse versorging van mekaar het die lewe draaglik gemaak, ten spyte van die oorloë, slawerny en negatiewe heidense gebruike (Eybers 1941:35).

Die **manier van groet** is as `n maatstaf van beleefdheid gebruik, want om mense te groet het aangedui dat die ander persoon se menswaardigheid erken word. Die begrip van menswaardigheid het ook die besittings van `n persoon

ingesluit. Byvoorbeeld, 'n ander mens se diere mag nie seer gemaak word nie, omdat 'n vergryp teen die diere as 'n vergryp teen die persoon gesien sou word (Smit & Smit 1995:29). Indien vriende langs die pad ontmoet het en nie gegroet en na die gesin en familie se welstand uitgevra het nie, was dit 'n teken van kwaai-vriendskap. Die gebruik was om mekaar in die meervoud, op die van, die beroep of as Pa van so-en-so of Ma van so-en-so aan te spreek. Indien van mense gepraat is moes die persone in orde van belangrikheid genoem word, met die belangrikste eerste (Smit & Smit 1955:30).

Wanneer by iemand se huis gekuier is moes die aankomeling sy/haar teenwoordigheid bekend maak en dan wag vir die huiseienaar om eerste te groet om sodoende respek aan die huiseienaar te betoon. Nadat die kuiergaste ingenooi is moes daar weer vir die huiseienaar gewag word om eerste te groet en by vertrek was dit weer die huiseienaar se verantwoordelikheid om eerste te groet (Smit & Smit 1995:22-24). Gaste is as 'n seën ervaar en die hoofman moes van gaste in kennis gestel word, aangesien dit die hoofman se verantwoordelikheid was om vreemdelinge te huisves. Die gebruik was dat besoekers as deel van die huishouding hanteer moes word, daar is nie gepoog om die besoeker op sy gemak te stel nie en ook nie om 'n besoeker te laat voel hulle is onwelkom nie (Smit & Smit 1955:25).

Die gebruik dat mans as groep **saam eet**, daarna die vrouens en daarna die kinders, was 'n skans teen honger ly, want op dié wyse het ook die wewenaar, weduwee en wese kos gekry. Daar is van die wat eet verwag om so te eet dat die wat later eet ook nog sal kry en daarom word gulsige mense verag. Die gebruik het egter by Christengesinne verander sodat Ma en Pa uit een skottel saam eet en kinders uit 'n ander. Wanneer besoekers kom kuier het, sal die ma egter saam met die kinders eet om te keer dat die kinders rusie maak en sodoende die indruk skep dat daar nie genoeg kos is nie (Smit & Smit 1955:26).

Vrygewigheid en hulpvaardigheid was en is belangrike waardes in Malawi. Geskenke is gebruik om vriendskappe te bou en om kennis te gee van siekte, begrafnisse en huweliksaankondigings. Dit was die gebruik om jaarliks 'n groot geskenk aan die hoofman te gee. (Die navorser beskou die gebruik as 'n tipe

belasting.) Indien iets van iemand versoek sou word, was die gebruik dat die versoek met 'n geskenk vergesel sou wees. Dit was belangrik om geskenke op die regte manier te ontvang, met twee hande in 'n sittende houding, en die ontvanger moes die volgende dag weer 'n geskenk aan die gewer terugstuur. Dit was en is nie die gebruik om wederkerige geskenke op dieselfde dag te gegee nie, want dan is die geskenk geweier (Smit & Smit 1955:27). Die gebruik om geskenke vir mekaar te gee, maak dat die mense gedurig bymekaar in die skuld is (Eybers 1941:46). Die reël van groepsbedrywighede by aktiwiteite soos tuinskoffel, huisbou, dakdek, ensovoorts, het tyd gemaak vir 'n geskenk waarmee die eenheid van die dorpie ontwikkel is. Die gebruik was dat die persoon wie se werk gedoen is as 'n danksegging die aktiwiteit afgesluit het met 'n bierparty. Christene is verbied om bier te drink en moes daarom 'n alternatiewe metode van dankbewysing vind, wat soms aanstoot gegee het. Op 'n meer individuele vlak was dit van jonger mense verwag om ouer mense te help om hul werk klaar te maak, bv. as 'n jong meisie by 'n ouer vrou verbystap terwyl sy mielies stamp, is daar van die jongmeisie verwag om die stampwerk oor te neem en op soortgelyke wyse was van jongmans verwag om enige werk wat 'n ouer man doen, by hom oor te neem en te voltooi (Smit & Smit 1955:29).

Die **sosiale verwagtinge ten opsigte van kinders** het nie intieme verhoudings tussen kinders en ouers voorgestaan nie, maar eerder in 'n verhouding van respek en verwydering (Smit & Smit 1955:30-32). Dit mag klink of die kind geen liefde gekry het nie, maar kinders neem 'n baie verneme plek in die sosiale struktuur in, aangesien almal in die familie met die vrou saamwerk om die kind groot te maak. 'n Kind het nie net een ma nie, maar almal in die stad word 'n ma vir die kind. Die broers van die pa is ook almal die kind se pa, maar die een wie vir die kind verantwoordelik is, is die vrou se broer. Die eerste kind het gewoonlik by sy/haar ouma gaan woon sodra hy/sy groot genoeg was om van sy/haar ma af weg te gaan (Eybers 1941:60). Wanneer kinders groot genoeg was het, hulle in kommunale huise gaan woon en meisies en seuns het afsonderlike huise gehad. Meisies is van die begin af geleer om te werk, maar seuns het eers begin werk wanneer hulle bokke en beeste kon oppas. Kinders is baie selde gestraf, maar indien hulle gestraf was, was dit onmenslik en wreed (Eybers 1941:77).

Die **sosiale verwagtinge ten opsigte van 'n vrou** verskil deur die verskillende stadia van haar lewe, maar wat eerbied betref word sy altyd as die mindere van die man gesien. Daar is verwag dat 'n vrou stiptelik gehoorsaam aan haar man sal wees (Smit & Smit 1955:33) en as sy ongehoorsaam was, het sy die skuld vir al die siekte in haar familie gekry (Eybers 1941:69). 'n Vrou se waarde het daarin gelê dat sy kinders het, daarom was 'n meisie nie werklik as 'n vrou beskou voordat sy nie twee kinders gehad het nie (Eybers 1941:59). Dit is die vernaamste rede waarom kinders in tiener huwelike ingedwing is.

Inisiasie het gewoonlik met puberteit plaasgevind om te onderrig in "ulemu", die geslagslewe, en dit het ook as tugmiddel gedien (Smit & Smit 1955:38). Die inisiasie van seuns en dogters het verskil. 'n Seun het gewoonlik self na die bos waar die inisiasie plaasgevind gegaan. By die bos is hy deur gemaskerde inisieerders ontvang wat hom uit die staanspoor aangerand het. As hy probeer weghardloop het, is hy maklik doodgemaak en die dood is aan wilde diere toegeskryf. Indien die seun gehuil of geskreeu het, is hy verder geslaan en die slaie het eers opgehou wanneer hy stilgebly het. Tydens die inisiasieskool het die kind die Nyau se geheime naam vir elke ding geleer; alles van die grootmenslewe is hom vertel en hy is in die huwelikslewe ingelyf. Seuns is stiptelike getrouheid aan hul volkstradisies geleer, asook alle vorme en maniere van beleefdheid.

Meisies het meer as een inisiasieproses ondergaan. Wanneer 'n meisie puberteit bereik het, moes sy gaan staan op die pad wat na die watergat lei en daar begin huil totdat iemand haar kry waar sy staan en huil. Die persoon wat haar gevind het, word haar raadgewer genoem en sy het die meisie na haar huis geneem. Die raadgewer het die meisie se ma en die "namkungwi" ('n Vrou wat deur die hoofman aangestel is om die inisiasieseremonies te beheer) laat weet en die meisie moes in die raadgewer se huis bly totdat die seremonie verby was. Die seremonie het begin deurdat sy nakend uitgetrek is, in krale getooi is en dan singend en dansend na die stad se ashoop geneem is. By die ashoop moes sy in die as rol en is ook deur die ouer vroue in die as gerol. As sy enigiets wat sy gesê is om te doen geweier het, is sy geskel, geslaan en geknyp. Op die tweede dag het die ouer vroue haar na die watergat geneem en vol grond gegooi, meel en water gemeng en dit op haar gevef. As die meel

begin afdop het, is dit gesien as 'n teken dat sy nie 'n maagd is nie en het die ouer vroue haar vreeslik geslaan. Van die water af het die "namkungwi" haar deur die dorp tot by die hoofman se huis ten toon gestel. By die hoofman se huis moes sy dans en het die hoofman vir haar 'n geskenk gegee. Die proses is by elke huis in die dorp herhaal. Op die manier het die meisie persoonlike eiendom bekom. Die laaste dans was 'n deurnagdans met die mans van die dorpie en sommige jongmeisies het al hier gesterf as gevolg van uitputting. Die volgende dag het die ouer vroue met haar gedans tot by haar man se huis, waar sy hom ontmoet het en hulle beide deur die "namkungwi" aangaande huweliksake onderrig is. Indien haar man om die een of ander rede nie beskikbaar was nie, het die "namkungwi" 'n ander man as tussenganger gereël om met haar seksuele gemeenskap te hê, omdat geglo is dat sy andersins sou sterf. Die man en vrou het vir die eerste keer in dieselfde huis geslaap en vir twee tot drie weke agter 'n grasskerm in die huis gebly. Hierna het die meisie se moeder haar kom haal. (Eybers 1941:58)

Die tweede keer dat die meisie 'n inisiasieseremonie deurloop het, was wanneer sy swanger was. Sy moes dadelik haar raadgewer van die swangerskap in kennis stel en deur haar suster, haar skoonsuster hiervan laat weet het. Die skoonsuster het haar man ingelig en hy moes die nodige middele kry en vir sy suster gee om vir sy vrou te neem. Hierna het die skoonsuster die res van die familie in kennis gestel. Die "namkungwi" en die raadgewer het haar saam met die ander volwasse vroue van die dorp na die ashoop geneem, ontklee en alles vertel omtrent die geboorte van haar kind. Na die onderrig het almal na haar huis teruggegaan en haar met 'n mengsel van meel en olie gesmeer. By haar huis is sy en haar man onderrig in verband met die doen en late van swangerskap (Eybers 1941:61).

Met die geboorte van haar kindjie moes die man uit die huis gaan en het die "namkungwi" weer gekom en haar geleer hoe om vir die kindjie te sorg (Eybers 1941:111-122). Slegs die vroedvrou mag die kind na geboorte hanteer het, totdat die kind sterk genoeg was om op die rug van die moeder vasgebind te word. Wanneer die man na sy huis wou terugkeer, moes hy eers die vroedvrou betaal deur vir haar mielies of meel en wat hy nog kon bekostig te gee, asook al die pottes en bakkies wat sy gebruik het terwyl sy daar was (Eybers 1941:65).

'n Spesiale seremonie is gehou om die gemeenskap tussen die pa en ma te herstel en niemand behalwe die vroedvrou, die ma en 'n ongetroude meisie mag tot dan aan die kind geraak het nie (Eybers 1941:64). Miskrame het groot implikasies gehad, omdat mense geglo het dat die moeder getoor is en die voog moes dan "medisyne" koop en toedien.

Eybers (1941:61) verduidelik dat indien 'n man met 'n meisie wou trou, moes hy sy broer met 'n hoender na die aanstaande skoonfamilie stuur met die versoek. Indien die geskenk aanvaar is het die verlowing en die skoonmoederskap begin. (Elke tante van die bruidjie is as 'n skoonmoeder geklassifiseer.) Die jongman moes in die meisie se dorp kom woon en vir sy aanstaande skoonma werk. Hy kon egter eers sy aanstaande skoonma se gesig gesien het nadat die huwelik voltrek was.

Na die troue het die bruid na die skoonfamilie se dorp, saam met 'n vriendin en geskenke van meel, krale en hoenders, gegaan om die skoonfamilie te ontmoet. Die bruidegom moes vooruit gaan om die bruid se besoek aan te kondig. Die bruid het net buite die dorp bly sit totdat daar vir haar krale en 'n hoender aangebied is, en het dan na die skoonsuster se huis gegaan en buite bly staan totdat daar vir haar 'n geskenk gegee is. Hierna sou sy buite die huis sit en op nog 'n geskenk wag voordat sy die huis sou binnegaan. Binne die huis het sy nie gepraat of geëet voordat sy nie 'n geskenk saam met die kos gekry het nie. Wanneer sy begin eet het, het sy slegs twee happies van die kos wat haar aangebied is geëet en dan het sy 'n geskenk uitgehaal waarmee sy gewys het dat sy ook kon bak of kook. Die skoonsuster het die nuwe bruid se geskenk eers die volgende oggend kom haal. Die volgende oggend het die bruid in die huis gebly totdat sy 'n hoender betaal is om uit die huis uit te kom. Sy moes nou water en hout vir haar skoonma gaan haal en mielies stamp. Nadat sy die werkies verrig het, het sy weer op die stoep gaan sit en wag totdat die skoonmoeder uitgekome het en vir haar krale, kos en 'n hoender gegee het. Weereens moes die meisie slegs twee happies kos neem en dan sit en wag vir nog 'n geskenk om weer in die huis in te gaan. Eers toe het sy deel geword van die familie en kon sy haar skoonma in die oë gekyk het. Die baie geskenke was 'n wyse om die nuwe bruid toe te rus om haar huishouding te kan behartig. Indien die vrou se skoonma kom kuier het, het die skoonma op 'n ander plek in

die dorpie gaan bly, maar die vrou het vir haar skoonma gesorg deur haar van alles te voorsien wat nodig is (Eybers 1941:44).

Sterf gevalle van gewone mense, moes dadelik deur 'n boodskap by die hoofman aangemeld word, waarna die voog sou kom om die begrafnis te reël. Die voog het bepaal hoe lank by die lyk gewaak word en wanneer die persoon begrawe word. Indien iemand wat melaats is gesterf het, is die persoon nie begrawe nie, omdat siekte nie in die grond geplant mag word nie, maar is die persoon aan 'n boom opgehang om te ontbind of deur diere opgeëet te word. Indien 'n swanger vrou gesterf het, is die fetus uit haar gesny nadat sy in die graf gesit is, maar voordat sy toegegooi is (Eybers 1941:128-147). As 'n hoofman gesterf het, het die afsterwing eers bekend geword nadat die begrafnisreëlings getref is. Die lyk moes gewas word en in 'n kleed en dan weer in 'n rietmat toegedraai word. Al die hoofmanne van naburige dorpieë wat die begrafnis bywoon, moes meel, hoenders of bokke bring om te help om die begrafnisgangers te voed. Tans is die gebruik dat al die mense wat die begrafnis bywoon 'n bydrae maak om die kostes te dek. Waar die graf gegrawe sou word, is eers meel oor die plek as offerhande gestrooi voordat gegrawe is. Die graf was altyd van oos na wes gegrawe en die lyk is deur mans in die gat gesit met die kop aan die westekant. Geen grond of stof van die begraafplaas mag die dorp binnegaan nie, daarom word die grafgrawers eers tyd gegun om te was voordat die begrafnis self begin. Tydens die begrafnis is die persoon se persoonlike besittings ook in die graf gesit of in die begraafplaas gehang byvoorbeeld 'n vrou se potte en mandjies. Enigiets van 'n afgestorwene wat oorgebly het, is deur die familie geneem, die man se familie neem die man se goed en die vrou se familie die vrou se goed. (In gevalle waar die vrou sterf, word die huis ook afgebrand.) Na die graf toegegooi is het die gees van die persoon wat gesterf het 'n offerhande van bier gekry en was die persoon gevra om uit die koue te kom, nie wraak te neem nie en by die huis van die grootmoeder te gaan woon. Na die begrafnis het die deelnemers op tromme gespeel en gedans, vir tot 'n hele week lank. Die "olifant nyau" het die dans afgesluit en in dié tyd het baie ongeregthede plaasgevind. Die dans en die "nyau" het nie by die begrafnis van Christene plaasgevind nie (Eybers 1941:128-147).

Die rouproses het verskillende stadia wat gekenmerk is deur die hare te skeer. Die eerste keer wat die hare geskeer is, was om die siekte of oorsaak van die dood te verwyder en die hare is weggegooi. Hierna het die familieledede 'n rouband gedra totdat die hare vir 'n tweede keer geskeer moes word, wat enigiets van twee maande tot 'n jaar kon duur. Na die tweede skeer is die huis, in die geval van 'n vrou, afgebrand. In die geval van 'n man se afsterwe is die weduwee aan die man se broer as vrou gegee, indien sy daartoe ingewillig het. Laasgenoemde vind nie in Christenkringe plaas nie (Eybers 1941:128-147).

Die **godsdienstbeskouing** wat die sendelinge aan die einde van die 19de eeu, en gedurende die eerste helfte van die 20ste eeu, gevind het, het 'n skeppergod ingesluit wat alles geskep het, ook die bose, en hom toe losgemaak het van sy skepping. Die mens is egter omring deur geeste wat hulle beslis met die lotgevalle van mense besig hou (Volkekunde van die Achewa in Malawi 1955:51-52). Die mens se liggaam is as die dop van sy/haar gees gesien en die gees het bly voortlewe nadat die liggaam dood is om kwaad of goed aan die familie te doen. Onmiddelik na 'n persoon gesterf het, is die gees van die persoon gereed om enige nalatigheid deur siekte of dood te straf, daarom is 'n groot deel van die aanbidding van die heidene 'n poging om die afgestorwe geeste te bevredig (Volkekunde van die Achewa in Malawi 1955:42-44).

Die Godsbegrip van die Malawiërs word verder verduidelik in terme van die name wat aan God gegee word. Hulle glo in 'n skepper van alle dinge, "Mlengi" – die Grote Gees (Volkekunde van die Achewa in Malawi 1955:51) - en alles in die natuur kom van hom: die son, die maan, die wind, duisternis, lig, ensovoorts. "Chauta" is die opperwese, die oorwinnaar, die hoogste gesag wat vir sy mense sorg en hulle beskerm. "Mulungu" verwys na God as die opregte, die regverdige God wat geen kwaad duld nie, maar tegelykertyd ook die bron van lewe is. "Mphambe" (weerlig) verwys na God as 'n wonderlike asemrowende God en beskryf Sy heerlikheid (Katani 2008:70).

Die geeste van die afgestorwenes, wat "Mizimu" genoem is, het by almal vrees ingeboesem en moes bevredig word om vrede en voorspoed te bring. Indien die "Mizimu" verwaarloos is, het hulle mense daaraan herinner deur siekte en

dood (Volkekunde van die Achewa in Malawi 1955:52). Werke van ongeregtheid, ongehoorsaamheid, moord, owerspel, ensovoorts is aan bose geeste (“Ziwanda” – meervoud) toegeskryf en sodoende is die persoon van verantwoordelikheid daarvoor ontnem. As iemand nie in vrede met iemand anders kon lewe nie, is gesê hy/sy het ’n bose gees. Die verkleurmannetjie herinner die Achewa aan “Chiwanda”, die groot bose gees, en wanneer ’n verkleurmannetjie die huis ingekom het, is geglo dat dit teëspoed sou bring (Volkekunde van die Achewa in Malawi 1955:44).

3.5 POLITIEKE AGTERGROND VAN 1855 TOT 2010:

Malawi se politieke agtergrond word vir die doel van die tesis in sewe dele verdeel.

- Die tydperk voor die Britse bewind in Malawi
- Die Britse bewind tot voor die Eerste Wêreldoorlog
- Die Britse bewind tydens en tussen die twee Wêreldoorloë
- Die tydperk na die Tweede Wêreldoorlog
- Die tydperk onder die bewind van Dr. K.H. Banda
- Die tydperk onder die bewind van President Muluzi en
- Die tydperk onder die bewind van President Mutharika.

3.5.1 DIE TYDPERK VOOR DIE BRITSE BEWIND

Die Achewa is die nasate van die Maravi wat die streek in die 14de eeu binnegetrek het. Die Maravi-koninkryk het groot dele van Wes-Mosambiek, Oos-Zambië en Malawi beslaan. Die Angoni is nasate van Zoeloes wat vir Sjaka gevlug het en hulself in die middel van die 19de eeu in Malawi kom vestig het, hoofsaaklik in die areas wat nou as Mzimba, Dowa, Dedza en Ntcheu bekend staan. Die Yao was slawehandelaars wat uit die ooste oor die meer getrek het en strooptogte uitgevoer het of by die Angoni slawe vir handelsware geruil het. Die handelsroetes wat die binneland met die oseaan verbind het, het deur Malawi gestrek en die ware wat hier vervoer is, was hoofsaaklik slawe en ivoor (Simbeye 2001:11).

Dr. David Livingstone was die eerste sendeling wat Malawi binnegekom het en hy het met sy terugkeer na Groot-Brittanje 'n versoek gerig dat sendelinge na Malawi gestuur moet word. In antwoord op die versoek, is Biskop Mckenzie deur die "University Missions for Central Africa" (UCMA) na Malawi gestuur. Biskop Mckenzie het gesterf, maar die werk is deur die Anglikaanse kerk tot in 1863 voortgesit, toe biskop WG Tozer uit die Shire-hoogland onttrek het. Die Anglikaanse kerk het later deur Tanzanië en Mosambiek vanaf die Likhoma-eilande gewerk (Phiri 2004:116). Die UCMA is opgevolg deur die "Livingstonia Mission of the Free Church of Scotland", wat vir Dr. Robert Laws afgevaardig het. Saam met hom het Henry Henderson van die "Established Church of Scotland" gegaan (Phiri 2004:120). Die sendelinge het die noodsaaklikheid daarvan om die slawehandel te vervang ingesien, en daarom is die "Livingstonia Central Africa Company Ltd" gestig, wat later verander het na die "Africa Lakes Company" (ALC). Die ALC se doel was om 'n bron van kommersiële goedere beskikbaar te stel vir sendelinge en om 'n alternatiewe bron van goedere, wat nie van die slawehandelaars afkomstig was nie, daar te stel (Phiri 2004:121).

Ds. A.C. Murray, die sekretaris van die "Students' Missionary Society in Stellenbosch", het met Dr. Laws kontak gemaak om van sending-moontlikhede in Malawi uit te vind. Dr. Laws het aan die NG Kerk-sending die gebied in Malawi tussen die "Free Church of Scotland" en die "Established Church of Scotland" as bedieningsgebied aangebied. Die eerste sendelinge van die NG Kerk was Ds. A.C. Murray en eerwaarde T.C.B. Vlok (Murray 1931:62). Die Suid-Afrikaanse sendelinge het aanvanklik die gebied bedien as personeel van die "Free Church of Scotland" en as "gaste" van die plaaslike regeerders. Die plaaslike regeerders was invloedryke persone, soos in die bostaande paragrawe beskryf is, en hul nasate beïnvloed steeds die bediening van die Nkhoma sinode. Die gebied waar die sendelinge van die NG Kerk begin werk het, is regeer deur die onderstaande opperhoofmanne:

- Die opperhoofman, **Chiwere**, het sy kraal by Kasu-berg, tans Mvera in die Dowa-distrik gehad. Dit is waar die eerste sendingstasie van die NG Kerk gestig is (Murray 1931:59).

- Die hoofman, **Msakambewa**, het by die Kongwe-berg as 'n onderhoof van opperhoofman Chiwere, regeer. Dit is in die huidige Dowa-distrik. Hy is as 'n lafhartige wreedaard beskryf en die gebied is nie as geskikte plek vir die oprigting van 'n sendingstasie beskou nie. Later is die Kongwe-stasie in die area gestig (Murray 1931:59).
- Opperhoof **Mwase** het by Kasungu-berg regeer en is as 'n bedelaar en wreedaard beskryf. Dit is die huidige Kasungu-distrik. Dit was 'n vesting van slawehandelaars en die gebied is aanvanklik nie as 'n geskikte plek vir die oprigting van 'n sendingstasie beskou nie. Later is die sendingstasie, Chilanga, in die gebied gestig (Murray 1931:59).
- Aan die meerkus het die **Yao-hoofmanne** Pemba, Ndindi en Maganga regeer (Murray 1931:59). Dit is die huidige Salima-distrik.
- **Jumbe**, 'n Afro-Arabiese slawehandelaar, het die meerkus oos van Kasungu vanuit die dorpie Nkhota-khota, tans die Nkhota-khota-distrik van Malawi, regeer.
- In die huidige Ntcheu- en Dedza-distrikte is die opperhoofman, **Gomani**, in beheer.
- Na die weste, is die huidige Mchinji-distrik deur Mwagambene Jere, ook "**Zulu I**" genoem, regeer (Pauw 1980:10). Hier is ook later 'n sendingstasie opgerig.

Die area wat tans as Malawi bekend staan, is deur beide Portugal en Brittanje as deel van hul kolonies beskou. Die Skotse sendelinge en die ALC het geen begeerte gehad om onder Portugese beheer te wees nie, hoofsaaklik omdat die Portugese regering protestantisme aktief teengestaan het en ook omdat die verskil in taal en kultuur 'n hindernis vir die ALC geskep het. Die stryd om kolonialisering het veroorsaak dat die Portugese regering troepe gestuur het om die Shire-hoogland te beset. Die besetting het sekere Makolo-stamme na Blantyre laat vlug. Die Portugese het onttrek nadat die Britse eerste minister 'n ultimatum op 11 Januarie 1890 gestuur het (Murray 1931:35).

3.5.2 DIE BRITSE BEWIND TOT VOOR DIE EERSTE WÊRELDOORLOG

Die spanning tussen Brittanje en Portugal het veroorsaak dat H.H. Johnston as konsul aangestel is om Britse belange in die gebied te beskerm (Phiri

2004:206). Die Britse regering wou egter nie die geld waarmee die gebied geadministreer moes word, voorskiet nie. Cecil John Rhodes het vir Johnston ontmoet en geld gegee om te help met die administrasie en beveiliging van die gebied, asook om grond te koop vir die “British South African Company” (BSA). Die Britse regering wou die gebied aan die BSA toestaan om te administreer, maar op aandrang van die Skotse sendelinge en die ALC is die versoek van die BSA afgekeur. Op 14 Mei 1891 is die gebied tot “British Central Africa”, ’n Britse protektoraat, verklaar. Rhodes het vir Johnston ’n pos aangebied as administrateur van die BSA, noord van die Zambezi en Johnston het dit aanvaar, op voorwaarde dat hy sy pos in die Britse staatsdiens behou (Phiri 2004:212).

Johnston het hard gewerk om die Britse invloed en gesag in die omgewing te versterk. Hy het in die proses die slawehandel en die strooptogte van die Yao, Arabiere en Ngoni-konings beperk en het onmenslike kulturele gebruike, soos die gebruik van die gifbeker, verban. Johnston het hoofmanne wat nie die slawehandel wou stopsit nie, of nie die gesag van die Britse regering wou aanvaar nie, aangeval en op hul besittings beslag gelê om sodoende geld te bekom. Die laaste hoofman wat deur hom vervang is, was die Angoni-hoofman, Chikuse Gomani, wat koning was in die Dedza- en Ntcheu-distrikte, die gebied waar die NG Kerk-sendelinge gewerk het (Phiri 2004:224). Al was hy ongewild het hy baie vermoë en word hy veral onthou vir die goeie administrasie wat hy geskep het om die land se belange te bestuur, vir die standaardisering van die metode om grond te bekom en die posdiens wat hy op die been gebring het (Phiri 2004: 236).

Die reeds genoemde probleem dat Johnston nie geld uit Brittanje ontvang het nie, het veroorsaak dat hy geld op ’n ander wyse moes bekom. Gevolglik het Johnston ’n hutbelasting van ses sjielings per jaar ingestel om die land se administrasie te finansier. Die hutbelasting het ’n sekondêre doel gehad, naamlik om te verseker dat die plantasies in die Shire-hoogland arbeiders kry (Phiri 2004:263). Malawiers, wie se grond afgeneem is om plek te maak vir die kommersiële bedrywighede, is deur sy wetgewing toegelaat om op die grond aan te bly, maar om aan te bly moes hulle twee maande lank gratis stukwerk, wat ‘thangate’ genoem is, vir die eienaars doen. Die eerste maand het die

hutbelasting betaal en die tweede maand die huur op die landgoed. Persone wat nie hutbelasting betaal het nie, se huise is afgebrand. Indien die man gevlug het, is sy vroue en kinders aangehou totdat hy kom betaal het. Die Suid-Afrikaanse sendelinge het goeie verhoudinge met die Angoni asook die Britse regering gehad. Die verhouding met die Britse regering is egter versuur deur die Anglo-Boereoorlog in Suid-Afrika en die plaaslike beleid van “thangate”, waarteen die sendelinge van beide die Skotse en Afrikaanse kerk hulle uitgespreek het. Deur bemiddeling van die sendelinge is die hutbelasting verminder na drie sjielings per jaar (Phiri 2010:202).

Johnston het Europeërs verhoed om grond van hoofmanne vir belaglike pryse of deur middel van bedrog te bekom, deur die metode om grond te bekom te standardiseer. Hy het egter die grond wat reeds bekom is, beskerm. Dit het hom ongewild gemaak by beide die blankes, wat meer grond wou hê, en die plaaslike bevolking, wat die grond wou terughê (Phiri 2004:239). Ds. A. Heatherwick van die Kerk van Engeland het in dié tyd gereeld gevra dat die grond wat nie deur maatskappye gebruik is nie, deur die regering opgekoop moes word en aan plaaslike mense met geen ander heenkome nie, gegee word (Phiri 2010:202).

Johnston is in 1896 deur A. Sharpe opgevolg, wat tot 1910 as goewerneur diens gedoen het. In sy tyd is die naam van “British Central Africa” na Nyasaland verander. Sharpe het dit bewerkstellig dat die goewerneur van Malawi sy outokratiese regte verloor het en deur ’n wetgewende raad, wat wette gemaak het, en ’n uitvoerende raad, wat die wette moes implementeer, bygestaan is. In Sharpe se tyd is die staatsdiens meer professioneel gemaak deur administratiewe personeel uit Brittanje, wat deur die Britse regering betaal is. Sharpe is bekend vir die feit dat hy die “Kings African Rifles”, waarin jong manne van Malawi opgeneem is, begin het. Hy het ook kontraktering van arbeiders uit Nyasaland gewettig om sodoende aan hulle beskerming te bied.

3.5.3 DIE BRITSE BEWIND TYDENS EN TUSSEN DIE TWEE WÊRELDOORLOË

Met die aanvang van die Eerste Wêreldoorlog is soldate deur die hele Nyasaland gewerf en is oorlog teen die Duitsers in Duits-Oos-Afrika, tans Tanzanië, gevoer. In Nyasaland het John Chilembwe, ’n plaaslike leraar, hewig

beswaar gemaak teen die gebruik van soldate uit Nyasaland om in die “witmense” se oorlog te veg. John Chilembwe het op 23 Januarie 1915 ’n opstand teen die Britse regering georganiseer, waartydens hy doodgeskiet is. Verskeie redes is gegee vir die opstand, maar die hoofrede was om van alle blankes ontslae te raak en ’n swart staat of teokrasie te vestig (Phiri 2004:274). Die opstand het ’n blywende indruk gemaak wat tot vandag toe in Malawi weerklank vind.

Die soldate wat vir die Britte geveg het, het hulself goed van hul taak gekwyt. Die KAR was deel van generaal Smuts se weermag wat tot in Egipte welslae behaal het. Met die soldate se terugkoms, was hulle onvergenoegd oor die feit dat hulle nie meer as blankes se gelyke beskou is nie en die onregverdige besetting was gedurig ’n bron van konflik gewees. In die tydperk tussen die twee wêreldoorloë was die tekort aan woonplek ’n voortdurende item op elke agenda van die plaaslike raad van verteenwoordigers, maar sonder enige noemenswaardige vordering in die saak. Die saak is in 1920 deur die Jackson-kommissie ondersoek wat aanbeveel het dat die regering grond wat nie bewerk word nie, opkoop en aan mense gee wat nie ’n plek het nie. Die feit dat plaaslike mense nie verteenwoordiging op die wetgewende of die uitvoerende raad gehad het nie, het veroorsaak dat daar eintlik niks van gekom het nie. Die onvergenoegdheid van die gewese soldate en die onvermoë van die regering om ’n daadwerklike verskil aan die grondkwessie te maak, het in Mei 1944 aanleiding gegee tot die vorming van die “Nyasaland African Congress” (NAC) (Phiri 2010:107).

In 1915 is voorgestel dat die lande wat tans as Zambië en Zimbabwe bekend staan, as ’n eenheid saamgesnoer word. In 1931 het die blanke bevolking van Nyasaland voorgestel dat hulle gebied ook deel word van die samesnoering. Die Britse regering het nie die idee van samesnoering ondersteun nie, maar het ’n kommissie onder leiding van Lord Bledisloe gestuur om die saak te ondersoek. In 1938 het die Bledisloe-kommissie die samesnoering afgekeur op grond van ’n verskil in beleid ten opsigte van die plaaslike bevolking, teenstand teen die proses deur die plaaslike bevolking en ’n te klein Europese bevolking in Malawi en Zambië. Die kommissie het wel voorgestel dat Noord-Rhodesië en Nyasaland onder een regering saamgesnoer word. Die uitbreek van die

Tweede Wêreldoorlog het die gesprek oor samesmelting van die drie gebiede, tydelik van die tafel afgevee (Phiri 2010:107).

3.5.4 DIE TYDPERK NA DIE TWEDE WÊRELDOORLOG

Na die Tweede Wêreldoorlog het die samesmelting van Suid-Rhodesië, Noord-Rhodesië en Nyasaland weer onder bespreking gekom. Die Britse Arbeidersregering het dit teengestaan, maar in 1950, met 'n verandering in die regering, is die idee van 'n federasie van state goedgekeur (Phiri 2010:113). Daar was 'n wesenlike teenstand hierteen in beide die gelede van die plaaslike bevolking en die Europese bevolking. Die Federasie het egter op 3 September 1953 'n werklikheid geword (Phiri 2010:134). Die bekendste voorbeeld van weerstand teen die Federasie in Nyasaland is dié van koning Gomani II. Hy was koning oor die gebiede waarbinne die Suid-Afrikaanse sendelinge die sendingstasies Mlanda, Livulezi en Malembo gehad het. Koning Gomani II het sy onderdane beveel om passiewe teenstand teen die regeringsbeleid te bied. Hy is daarom gearresteer en het in die tronk gesterf (Phiri 2010:130). Sy dood het wydverspreide, maar ongekoördineerde weerstand teen die regering veroorsaak.

Die "National African Congress" (NAC) het baie steun verloor vanweë die swak bestuur van die protes, daarom is 'n nuwe komitee gekies. Die nuwe komitee het weerstand georganiseer, maar het nie 'n leier gehad wat die land as 'n eenheid kon saambind nie. In Augustus 1957 het die leierskap van die NAC Dr. H.K. Banda genooi om die leierskap oor te neem (Phiri 2010:155). Op 6 Julie 1958 het hy in Nyasaland aangekom en onder sy leierskap het die NAC van 'n genootskap vir opgevoede persone in 'n landsbeweging verander. Hy het 'n vroueliga en 'n jeugliga gestig, wat 'n magsbasis gevorm het, waarmee hy vir die res van sy politieke loopbaan regeer het (Phiri 2010:167). Banda het deur Nyasaland beweeg en mense tot so 'n mate opgesweep dat 'n noodtoestand op 3 Maart 1959 in Nyasaland afgekondig is (Phiri 2010:190). Dr. Banda is gearresteer en na Gweru in Suid-Rhodesië gevlieg waar hy aangehou is (Phiri 2010:319).

Tydens Dr. Banda se afwesigheid het Orten Chirwa die "Malawi Congress Party" (MCP) gestig as 'n alternatief vir die verbande NAC. Hy het dit duidelik

gemaak dat hy dit doen om 'n platform te skep waarop Dr. Banda kan instap wanneer hy terugkom (Phiri 2010:212). Mnr O. Chirwa is deur Mnr A.K. Banda bygestaan, wat die party organiseer het (Phiri 2010:236). Die harde werk van A.K Banda en Chirwa het dit moontlik gemaak dat Dr. Banda op 1 Februarie 1963 vrygelaat is en as Nyasaland se eerste en enigste eersteminister ingelyf is (Phiri 2010:240).

3.5.5 DIE TYDPERK ONDER DIE BEWIND VAN DR. K.H. BANDA

Dr. Banda was geliefd as gevolg van sy binnelandse beleid wat op ontwikkeling gefokus het. Die binnelandse beleid het gefokus op verbeterde landboumetodes, opleiding van administratiewe amptenare, die daarstelling van 'n uitsaaikorporasie, die bou van paaie, sekondêre onderwys en die skep van sakegeleenthede (Phiri 2010:256).

Dr. Banda was berug vir die wyse waarop hy sy politieke teenstanders behandel het (Phiri 2010:265). Sy buitelandse beleid was onomwonde om slegs die beste vir sy land te verkry, ongeag met wie hy hoef te onderhandel (Phiri 2010:266). Die partybeleid was gegrond op vier hoekpilare: eenheid, getrouheid, gehoorsaamheid en dissipline.

Vir die doel van hierdie navorsing is dit belangrik om daarop te let hoe die jeug beïnvloed en opgelei is. Dit is gedoen deur die reeds genoemde jeugliga, die "Malawi Young Pioneers" (MYP), wat oorspronklik as die "League of Malawi Youth" gestig is. Opleiding is aan gekose lede gegee wat "Young Pioneers" genoem is en alle jeugaktiwiteite het mettertyd onder die vaandel van die "Young Pioneers" plaasgevind.

Die eerste opleiding was in 1964 deur Israeli's by Nasawa in die Zomba-distrik gedoen. Die opleidingsentrums was gevul met jongmense uit al 24 distrikte van Malawi wat bereid was om terug te gaan na hul plaaslike omgewing om te gaan werk. Die jongmense is dan teruggeplaas in hulle oorspronklike gemeenskappe, of in voorafgekose areas, waar hulle projekte soos katoenplase, rysplase of soortgelyke landboukundige projekte begin het.

Dr.. Banda het vyf redes vir die opleiding en stigting van die MYP gegee (Phiri 2010:267):

- Om die energie van die jeug in te span vir die opbou van Malawi as 'n onafhanklike selfonderhoudende land;
- Om die jeug selfonderhoudend te maak deur opleiding en militêre dissipline;
- Om moderne boerderytegnieke te leer en sodoende selfonderhoudend te word en die mense om hulle ook te onderrig;
- Om die nasie te verdedig indien nodig, en
- Om vroue en kinders te beskerm.

Die MYP het 'n elfpunt-gedragskode gehad waaraan alle lede moes voldoen. Die eerste het te doen gehad met patriotisme, die volgende vyf met dissipline, getrouheid, gehoorsaamheid, eenheid en eerlikheid, die sewende met selfopoffering, die daaropvolgende twee met stiptelikheid en nederigheid en die laaste twee met harde werk en moed (Phiri 2010:315). Voordele van die MYP-beweging was dat dit jongmense uit verskillende etniese groepe saamgedwing het, saam laat werk het en vriendskappe oor etniese grense gevorm het. Sodoende is 'n nuwe nasionale identiteit, naas die van hul etnisiteit gevorm. Die MYP aktiwiteite het jongmense 'n doel gegee sodat hulle nie leeggelê het nie. Die jongmense het vaardighede geleer wat noodsaaklik was vir die opbou van die land en waarmee hulle hulself en hul gesinne kon onderhou. Die MYP-plase het belangrike bydrae gelewer tot die land se voedselproduksie.

Ten spyte van die MYP se edele gedragskode het die veiligheidsvleuel bedenklike metodes toegepas om hul doelwitte te behaal. Die plaaslike bevolking het in vrees geleef vir die MYP aangesien die MYP hulself as verhewe bo die wet beskou het. Die situasie het 'n krisispunt bereik toe lede van die MYP twee soldate in Mzuzu geskiet het en junior offisiere in die weermag operasie "Bwezani" in weerwraak gereël het, waardeur die hele MYP vernietig was. Uit die MCP-huis wat as hoofkwartier vir die MYP gedien het, is 'n vragmotor vol gewere verwyder (Phiri 2010:362).

Soos reeds genoem was Dr. Banda berug vir die wyse waarop hy die opposisie hanteer het. In 1992 het die biskoppe van die Roomse Kerk 'n pastorale brief geskryf waarin hulle die situasie in die land gekritiseer het (Phiri 2010:340). Hierdie skrywe het 'n groot opskudding in die land veroorsaak en alhoewel die

grootste deel van die plaaslike bevolking hiervan ten gunste was, was hulle te bang om kommentaar te lewer. Die biskoppe is met die dood gedreig en van die nie-plaaslike biskoppe is die land uitgesit. Studente van die Universiteit van Malawi het betoog ten gunste van die pastorale brief en in Blantyre het die polisie die studente optog gestuit deur 38 mense dood te skiet (Phiri 2010:344). Die brief en die optogte was die begin van verandering in die land, wat gelei het tot 'n algemene verkiesing op 17 Mei 1994, die eerste sedert onafhanklikheid. Die "United Democratic Front" (UDF) het die verkiesing met 47% teenoor die 33% van die MCP gewen (Phiri 2010:364). Dr. Banda was op dié stadium so oud dat hy nie besef het dat hy nie meer die president was nie.

3.5.6 DIE TYDPERK NA DIE MCP ONDER BAKILI MULUZI

In 1994 het die UDF die eerste algemene verkiesing in 30 jaar gewen en het met 'n minderheid in die parlement begin regeer. Die nuwe president, Bakili Muluzi, het heeltemal van Dr. Banda in karakter verskil. Hy was nie akademies ingestel nie en was baie ontspanne. Die karakter van die land het verander soos die karakter van die leier verander het. Baie nieregeringsorganisasies het die land binnegekom om demokrasie en menseregte te bevorder, maar het voorregte bo verantwoordelikhede beklemtoon wat tot gevolg gehad het dat veral die jong mense vandalisties geraak het indien hul behoeftes nie bevredig is nie (Phiri 2010:366).

Gedurende Muluzi se termyn het televisie die land ingekom en daarmee saam 'n invloei van waardes en inligting waarmee die mense van Malawi nie voorheen gekonfronteer was nie. Muluzi het die probleem van ongeletterdheid probeer aanspreek deur laerskoolopleiding gratis te maak wat tot gevolg gehad het dat die laerskoolinskrywings van 1,9 miljoen tot 3,2 miljoen kinders gestyg het. Die skole se infrastruktuur kon dit nie hanteer nie, daar was nie genoeg onderwysers nie en daarom is ongekwalifiseerde onderwysers toegelaat om onderrig te gee. Muluzi het meer hoërskole gestig deur afstandsonderrigskole na gemeenskapdagskole te verander om die tekort aan hoërskole aan te spreek. Die besluite het die gehalte van onderwys laat verswak. Muluzi het die Mzuzu Universiteit in die Noorde van Malawi gestig om die tekort aan tersiêre opleiding te help verlig (Phiri 2010:367).

Ten spyte van die goeie dinge wat in die land gebeur het, het demokrasie 'n sinoniem vir wetteloosheid geword met 'n gepaardgaande toename in diefstal en korrupsie. Muluzi het vir Dr. Bingu wa Mutharika as opvolger van die president van Malawi aangewys toe sy termyn verstryk, maar het self as voorsitter van die UDF aangebly (Phiri 2010:377).

3.5.7 DIE TYDPERK NA DIE MCP – BINGU WA MUTHARIKA, DIE UDF EN DIE “DEMOCRATIC PROGRESSIVE PARTY” (DPP)

Bingu wa Mutharika het die presidensiële verkiesing in 2004 gewen, maar met 'n minderheidsregering regeer, aangesien hy minder lede in die parlement as die opposisieparty gehad het. Nadat spanning tussen Bingu en Muluzi ontstaan het, omdat Muluzi Bingu se besluite vanuit sy posisie as voorsitter van die UDF probeer beïnvloed het, het Bingu 'n eie politieke party, die “Democratic Progressive Party” (DPP) gestig (Phiri 2010:378).

Bingu word veral onthou vir die ontwikkeling wat gedurende sy tydperk in die land plaasgevind het. Gedurende sy termyn het hy dissipline in die land se staatsdiens herstel, met 'n gevolglike hoër vlak van dissipline in die hele land. Dr. Mutharika het met 'n volslae meerderheid sy tweede termyn in 2009 gewen. Die tweede termyn val egter buite die tydsindeling (1887 – 2010) van hierdie navorsing.

In die volgende perikoop word die belang van bogenoemde vir die navorsing bepaal deur aspekte wat die jeugbediening direk beïnvloed het uit te lig.

3.6 ASPEKTE VAN BELANG VIR DIE JEUGBEDIENING VAN DIE NKHOMA SINODE:

Om die ontwikkeling van die jeugbediening in die Nkhoma sinode beter te kan verstaan is dit nodig om die geskiedenis en storie van Malawi te verstaan. Die navorser identifiseer nou aspekte wat in die hoofstuk te voorskyn gekom het wat die jeugbediening direk beïnvloed.

Die fisiese raamwerk waarin die jeug bedien word bly dieselfde, maar die demografiese raamwerk het verander. Die **bevolkingsontploffing** maak die jeugbediening krities belangrik vir die Nkhoma sinode. Ongeveer 60% van die bevolking in die opvangsgebied van die Nkhoma sinode is jonger as 24 jaar.

Hierdie faktor beklemtoon die belangrikheid van 'n relevante jeugbediening wat toepaslik, volhoubaar en prakties uitvoerbaar is.

Die invloed van die evangelie deur die kerkgenootskappe en die Britse regering op die land, het die land verlos van negatiewe gebruike soos die gifbeker, slawehandel, ens. Die invloed van die Nkhoma sinode se jeugbediening op die land word in die volgende twee hoofstukke bespreek. Die vernaamste invloed is deur die onderwysstelsel en die kerstening van sosiale strukture en gebruike. Ongelukkig is daar steeds gebruike soos kinderhuwelike wat nog voorkom.

Die assimilasië van sosiale strukture om die evangelie te verkondig, soos gedoen deur die kerstening van **die inisiasieskole**, het baie gedoen om die land te kersten. Die inisiasieskole van die seuns en meisies was traumatiese ervarings wat jongmense geestelik gebind het. Dit het waarde gehad vir die vestiging van sosiaal aanvaarbare norme in die gemeenskap, seksvoorligting en die oorgang van kind na volwassene. Die inisiasieskole het elemente van huweliksvoorligting en kinderopvoeding bevat wat deur die jeugbediening verander is en volgens Christelike waardes aangebied is. "Ulemu", vrygewigheid, hulpvaardigheid en ewemenslikheid is van die positiewe waardes wat behou is.

Die kerk het die proses van "**voor-skoonmoederskap**", waar jongmense in die dorpie van die aanstaande bruid gaan bly het, teengestaan. Die "voor-skoonmoederskap" het nie voorhuwelikse seksuele onthouding bevorder nie, dikwels is die jongmense verneder deur hulle as bediendes laat werk. Die voordeel daaraan verbonden was dat die seun se karakter getoets is en sy werksetiek evalueer kon word. Die waarde van harde werk is tydens die Christelike inisiasie beklemtoon en het dus die "voor-skoonmoederskap" nie meer nodig gemaak nie.

Die **Godsbegrip** van die mense het alle sonde die skuld van bose geeste gemaak wat veroorsaak het dat daar geen persoonlike sondebeseft was nie en daarom geen rede tot berou, bekering of verlossing nie. Die kerkvaders het daarom baie klem gelê op onderhouding van die wet en dit is 'n rede vir die gevolglike wettisisme van die Nkhoma sinode.

Die **invloed van die Britse regering** tot in 1960 is beskryf. Wat van belang is, is die slawehandel wat tot niet gemaak is, die hutbelasting wat ingestel is en die invloed op die onderwysstelsel. Die staking van die slawehandel het vrede in Malawi bewerkstellig en die hutbelasting het 'n geldelike ekonomie gevestig, wat beide 'n indirekte invloed op die jeugbediening gehad het. Die grootste invloed op die jeugbediening was deur die onderwysstelsel en word in die volgende hoofstuk bespreek. Die invloed van **die MCP-regering** op die jeugbediening is gevoel deur die onderwysstelsel (word in hoofstuk Vier bespreek) en die MYP (word in Hoofstuk Vyf bespreek). **Die UDF-regering** het die jeugbediening beïnvloed deur die onderwysstelsel (word in hoofstuk Vier bespreek) en deur die groot aantal nieregeringsorganisasies wat die land binnegeelaat is (word in Hoofstuk Vyf bespreek). In die tyd het die kerk meer betrokke geraak by sosiale geregtigheid deur die stigting van 'n departement vir sosiale geregtigheid.

3.7 SAMEVATTING

In Hoofstuk Drie is die praktiese teologiese metodologie van die navorsing aangespreek deur die empiries-beskrywende vraag; "Wat gebeur?" te beantwoord. Die antwoord is nie direk op die jeugbediening van toepassing nie, maar skets die unieke plek, mense, verhaal en geskiedenis waarbinne die jeugbediening aktief is.

- Die unieke plek word beskryf deur die deel van die land wat deur die Nkhoma sinode bedien word af te baken.
- Die mense word bespreek na aanleiding van hul etnisiteit, die Achewa, die Angoni en die Yao, en deur die hoeveelheid mense in vergelyking tot hul ouderdom aan te dui.
- Die verhaal word vertel deur die algemene sosiale en kulturele gebruike te verduidelik. Die positiewe en negatiewe sosiale gebruike wat die jeugbediening beïnvloed is verduidelik. Die navorser beskou gebruike wat in ooreenstemming met Bybelse beginsels is, as positief en die gebruike wat in teenstelling met Bybelse beginsels, is as negatief.
- Die geskiedenis is bespreek deur die ontwikkeling van Malawi vanuit 'n Middeleeuse feodale gemeenskap na 'n moderne Afrikademokrasie te

skets. Die hoofstuk beskryf die verskillende regerings van die land, om aan te toon hoe die kerk daardeur beïnvloed is.

Hoofstukke Vier en Vyf sal `n meer spesifieke historiese oorsig van die Nkhoma sinode se jeugbediening bied, waaruit die teologiese begronding duidelik na vore sal kom. Sodoende spreek die navorser die navorsings vraag aan deur doelwit een gedeeltelik te beantwoord.

HOOFSTUK VIER

DIE ONTWIKKELING VAN DIE JEUGBEDIENING BINNE DIE SKOOLSTELSEL

4.1 INLEIDING

Hoofstuk Vier gaan voort met die aanbieding van 'n historiese oorsig oor die Nkhoma sinode se jeugbediening deur te verwys na die wisselwerking tussen die regering en die kerk ten opsigte van die onderwys en hoe regeringsbeleid die jeugbediening beïnvloed het. Die inligting is verkry uit die literatuurstudie en onderhoude wat gevoer is.

Hoofstuk Vier begin met 'n kort beskrywing van die ontstaan van die Nkhoma sinode en die rol van die jeugbediening daarin. Die rol van die Skolebediening in die evangelisering van die jeug word in detail bespreek en klem word daarop gelê dat daar aanvanklik 'n baie nou samewerking tussen skool en kerk was, maar dat die jeugbediening in die skool en in die kerk mettertyd in aparte bedieningsvelde ontwikkel het. Die verskillende jeugbedieningsmodelle wat as die Skolebediening beskryf word, sluit in die skoolstelsel, die kerklike skoolbediening, die Madonna-huise, die "Students' Christian Organisation of Malawi" (SCOM) en die "Church of Central Africa Presbyterian Students' Organization" (CCAPSO). Die bedieningsaktiwiteite binne die verskillende jeugbedieningsmodelle word kortliks bespreek ten einde vas te stel wat die teologiese grondslag daarvan was.

4.2 'N OORSIG OOR DIE VESTIGING VAN DIE NKHOMA SINODE:

Die Nkhoma sinode is die vrug op sendingwerk wat deur lidmate van die Nederduits Gereformeerde Kerk in Suid Afrika (NGK) gedoen is. Die eerste pos is 28 November 1889 op Mvera begin deur Ds. A.C. Murray en Eerwaarde T.C.B. Vlok (Murray 1931:61), wat op Sondag 1 Desember om seweur die eerste kerkdien van die Nkhoma sinode onder 'n groot vyeboom gehou het. Die sendelinge het hul primêre taak gesien as die verkondiging van die evangelie. Die verkondiging van die evangelie is versterk deur eerstens die opening van skole om mense te leer lees, sodat hulle die Bybel kon lees (Murray 1931:79), en tweedens deur mediese sendingwerk (Murray 1931:68). Die bediening van die jeug in die Nkhoma sinode is sedert die begin van die

kerk as van die uiterste belang beskou (Murray 1931:79). A.C. Murray het besef dat die suksesvolle vestiging van die kerk bepaal sou word deur die mate waarin die kinders met die evangelie bereik word. In die lig hiervan het A.C. Murray en W.H. Murray die prioriteite van die Nkhoma sinode as volg bepaal:

- `n Beklemtoring op die bring van mense na Christus om Hom as Verlosser aan te neem, en
- `n Stelsel van buiteposskooltjies en sentrale stasieskooltjies om soveel as moontlik kinders en grootmense onder die invloed van die onderwyser-evangelis te bring (Pauw 1980:63).

Die kerk is deur die vestiging van buiteposskole uitgebrei. In die skole is die skoliere geleer lees en skryf met behulp van Bybelverhale en is hulle sodoende aan die evangelie blootgestel. Die skoliere is voortdurend deur onderwysers wat as evangeliste opgelei is bearbei, om Christus as Verlosser aan te neem.

In 1892 het die eerste bekeerlinge, twee jongmans van ongeveer 18 jaar oud, kom vra om katekisasie te ondergaan en hulle is in 1895 gedoop (Murray 1931:98). Die jongmans is met behulp van `n katekisasieboek, vertaal deur Mev. Laws, en die Kort Begrip van die Heidelbergse Kategismus, vertaal deur AC Murray, gekatekiseer (Pauw 1980:69). Meer mense het tot bekering gekom en die eerste kinders is op 13 November 1898 gedoop (Pauw 1980:70). Vervolgens sal die bediening van die jeug deur die Skolebediening kronologies beskryf word.

4.3 DIE SKOOLSTELSEL AS JEUGBEDIENING³

Die eerste opgetekende uitreiking na die jeug van Malawi, was die amptelike opening van die eerste skool op 27 Januarie 1890, wat baie nou aan die onderwysstelsel van die Skotse kerk gekoppel was en begin het met 22 leerlinge. Die onderwysers was Albert, `n Xhosa-evangelis van Lovemore, en Tomani, `n bekeerling van Cape Maclear (Pauw 1980:151). Skole is gestig om

---

³ Die skoolstelsel was, naas die prediking waaraan die kinders ook bloot gestel is, die wyse waarop na kinders uitgereik is om hulle aan die evangelie bloot te stel en in die Christelike geloof te vestig. In 4.3 en 4.4 word verduidelik hoe die skoolstelsel as jeugbediening verander het na `n jeugbediening binne `n veranderde akademiese skoolstelsel.

die evangelie te verkondig en Bybelkennis te verhoog (Pauw 1980:67). Die bediening van die kind deur die skool is 'n jeugbedieningsmodel wat deur die Nkhoma sinode gebruik is vanaf 1889 tot nou toe. Kinders is na die skole gelok deur sang, liggaamsoefening, Bybelprente en van tyd tot tyd pryse van linne, krale of sout vir die wat gereeld gekom het. 'n Gewone skooldag het as volg verloop: daar is gesing, waarna 'n Bybelles gedoen is en dan 'n Bybelteks vir die dag geleer is. Nadat die Bybelteks gememoriseer is, is daar gebid vir die skooldag en enige ander faktor wat van belang mag gewees het. Hierna het die skoliere verdeel in groepe wat gewissel het van die wat die A-B-C leer, die wat leer om te spel, lees en reken, tot die wat die Bybel lees (Murray 1931:84). Daar was van die skoliere wat kon lees, verwag om die "katekisma" te memoriseer (1st Meeting of the Executive 1898:2). Aanvanklik het die skole min leerlinge getrek, omdat die plaaslike bevolking gevrees het dat die kinders gevang en as slawe verkoop sou word (Pauw 1980:68), maar na 'n jaar was daar 100 dagleerlinge en 13 kosskoolleerlinge (Murray 1931:79).

Om soveel moontlik mense so gou moontlik met die evangelie te bereik, is plaaslike Christene so gou moontlik as onderwyser-evangeliste aangewend. Ouer kinders wat aanleg getoon het, is verder as onderwysers opgelei en van die is later opgelei as geordende leraars (Murray 1931:80). Aan die einde van 1894 was daar 5 sulke rondreisende onderwysers wat Sondag God se Woord in aangrensende dorpieë gaan verkondig het. Teen die einde van 1899 het die skole in die opvangsgebied van die Nkhoma sinode 43 onderwyser-evangeliste, 82 hulponderwysers en tussen 3000 na 4000 geregistreerde kinders bedien (Murray 1931:120).

Van 1901–1925 het die NGK sending 'n eie onderwysstrategieë begin volg, nadat die sendingraad in 1901 besluit het dat 'n sentrum vir die opleiding van onderwyser-evangeliste op Mvera gebou moet word (Uitvoerende raad 1901:15). Die sentrum is in Julie 1902, onder leiding van dominees WH Murray en CH Murray geopen (Uitvoerende raad 1902: 22). Die besluit is geneem as gevolg van 'n verskil in opinie met die Livingstonia sending oor die doel van onderwys. Die Livingstonia sending het gefokus op die opleiding van 'n paar hoogs begaafde persone, maar die persone het dikwels vertrek wanneer hulle beter betalende werk elders kon kry. Die opgeleide persone het dus nie die

mense van hul omgewing gehelp bedien nie, maar het die besighede en plantasies in die suide van Malawi, waar hulle beter betaling ontvang, bedien (Pauw 1980:153).

Die sendingraad van die Nkhoma sinode het besluit om eers aan soveel mense as moontlik 'n basiese opleiding in lees en skryf te gee en mettertyd die standaarde te verhoog soos wat meer mense kon lees en skryf. Die besluit is gemaak na aanleiding van drie faktore:

- Die basiese uitgangspunt van die Nkhoma sinode se onderwysstelsel was die teologiese begroning dat die skool die instrument vir evangelisasie is.
- Daar is besluit om fondse oor dorpieskooltjies te versprei eerder as om die fondse op 'n sentrale punt te vestig soos wat 'n tersiêre inrigting sou benodig.
- Daar is gevrees dat die opgeleide persone nie hul opleiding vir hul eie mense beskikbaar sou stel nie.

Soos reeds gemeld het die Nkhoma sinode hul primêre taak gesien as die verkondiging van die evangelie en dat die onderwys instrumenteel daarvoor was. Die Bybelles het daarom die grootste deel van die skoolleerplan uitgemaak. Die Bybelkennis wat in die buiteposskole neergelê is, het grootliks bygedra tot die fondament van die Kerk (Pauw 1980:155). Die doel was om te evangeliseer sonder om die persoon te ontstam, daarom is daar so veel moontlik onderrig binne die kulturele tuiste van die kind gegee. Die rede vir die opleiding van plaaslike mense as onderwyser-evangeliste was om 'n selfonderhoudende, selfregerende en selfuitbouende kerk te vestig. Die primêre teologiese vertrekpunt vir die ontwikkeling van die buiteposskooltjies is evangelisasie, wat aangevul was met dissipelskapsontwikkeling deur die onderwyser-evangelis se onderrig en modellering van die geloof.

In 1908 het die Britse regering 'n bedrag van eenduisend pond beskikbaar gestel, wat later verhoog is na tweeduisend pond per jaar, aan die skole wat die Gefedereerde⁴ Sendingleerplan gevolg het. Hiervan het die Nkhoma sinode

---

⁴ Die gefedereerde sendingleerplan verwys na 'n leerplan wat saamgestel is deur 'n ooreenkoms tussen die sendinggenootskappe van die Church of Scotland, die Free church of

tweehonderd pond gekry (Steytler 1931:270). Die Gefedereerde Sendingleerplan het vereis dat Engels ook 'n vak in die skole geword het (Pauw 1980:157). Die addisionele finansies het toegelaat dat meer skole gestig is en dat die standaard van aanbidding in die skole verhoog het. Teen 1925 het die Nkhoma sinode 804 skole gehad, 1648 onderwysers en meer as 50,000 skoliere (Pauw 1980:159).

Die Britse regering het onderwys in Malawi tussen 1926–1941 begin standardiseer en in 1941 'n nuwe tienjaarplan vir opvoedkunde laat verskyn (Uitvoerenderaadsnotules 1942 6.1:599) wat 'n verhoging van akademiese standaarde tot gevolg gehad het. Die verhoging van standaarde in die onderwys is aangehelp deur opvoedkundiges wat as sendelinge vir die Here kom werk het en die stigting van 'n opleidingsentrum vir onderwysers naby Zomba deur die Britse regering. Die Nkhoma sinode het die onderwysers wat deur die regering se opleidingsprogram opgelei is, as inspekteurs by skole aangewend, wat gehelp het om onderwysstandaarde te verhoog (Pauw 1980:169). Die Nkhoma sinode het self 'n opleidingskool vir onderwysers gehad wat onderwysers opgelei het om by buiteposskole en sentrale buiteposskole onderrig te gee (Murray 1931:273). Naas die opleiding van onderwysers het die Nkhoma sinode ook ruimte gemaak vir teologiese opleiding, mediese opleiding en tegniese opleiding, om plaaslike jongmense ambagte en vaardighede te leer, waarmee hulle hulself kon onderhou (Pauw 1980:191).

Gedurende hierdie tydperk het die Nkhoma sinode probleme ervaar met die Roomse kerk, die Nyau beweging en finansies. Die Roomse kerk het begin om skole digby die van die Nkhoma sinode te open, om sodoende kinders van die Nkhoma sinode se skole af weg te rokke. Die Nyau-kultuur (aanbidding van voorvaders en ander ou stamgebruike) het op verskillende plekke weer oplewing getoon en kinders van die skole weggehou. Die regering het dieselfde hoeveelheid geld verskaf, maar as gevolg van die toename in die aantal skole wat bestuur is, het die Nkhoma sinode 'n hoër finansiële las gehad om te dra.

Scotland en die NGK wat die skolestelsel in onderskeidelik die noordelike, sentrale en suidelike deel van Malawi bestuur het.

Die beleidsriglyne van die Nkhoma sinode wat in 1935 neergelê is het bevestig dat die doel van die onderwys tweeledig bly: die wen van siele en die akademiese opleiding van die kind, met laasgenoemde `n middel tot die doel om eersgenoemde te bereik (Pauw 1980:50). Die beleidsriglyne het bepaal dat die prediking van die evangelie sentraal is in sendingwerk, maar dat ander geldige beproefde aanvullende metodes ook gebruik kon word. Van die aanvullende metodes het die onderwysstelsel die grootste invloed op die geestelike ontwikkeling van die land gehad. Dit is belangrik om daarop te let dat die sendingraad dit pertinent gestel het dat die doel van die onderwysstelsel was om persone verstandelik te ontwikkel en voor te berei vir die vereistes van die Christelike geloof. Die onderwysstelsel het nie probeer om die persoon `n nabootsing van die wit sendeling te maak nie, maar om die persoon voor te berei om sy plek tussen sy eie mense in sy eie land in te neem, dus is die onderwysstelsel gebaseer op onderrig met inheemse kulturele gebruike (wat versoenbaar was met die evangelie), met behulp van die inheemse taal en die geskiedenis van die land.

Die uitstaande kenmerke van die tydperk tussen 1941-1963 was:

- `n groter mate van beheer oor die onderwysstelsel deur die Britse regering;
- die hersiening van die doel van onderwys in die Nkhoma sinode;
- die begin van die proses om meer verantwoordelikheid aan die plaaslike kerk af te staan; en
- die ontwikkeling van sekondêre onderwys.

Onderwys het gedurende die periode ontwikkel tot die grootste rolspeler van die kerk in Malawi. Daar is vroeg besef dat onderwys as `n entiteit apart van die kerk kan ontwikkel, dus is besluit om alle skole onder die beheer van `n geordende sendeling te hou, om op die wyse onderwys as dienslewingsorganisasie aan die kerk en onder die gesag van die kerk te behou.

Die regering se groter invloed in die onderwysstelsel het veroorsaak dat die opleidingsstandaarde waaraan onderwysers moes voldoen, verhoog is. Van die

buiteposskooltjies het daarom gesluit en die skoliere is na meer sentrale punte gestuur sodat die skole as sentrale eenhede kon werk. Die onderwysers by hierdie skole is meer betaal en strenger toelatingsvereistes is in werking gestel om voornemende onderwysers tot die onderwyseropleidingskolleges toe te laat. Die beter opgeleide persone het 'n verhoging in die standaard van onderwys tot gevolg gehad. Op die wyse het die Britse regering gehelp dat 'n groter klem geplaas is op die verhoging van die akademiese standaard van onderwys wat gelei het tot 'n kerkgroei van 47% (Pauw 1980:174). Die regering se groter beheer oor die leerplan in skole, het veroorsaak dat die onderwyser-evangelis van sy/haar take aan die kerk moes afstaan, byvoorbeeld die verantwoordelikheid om Sondagskool aan te bied is van die onderwyser-evangelis verwyder en aan die plaaslike leraars of ouderlinge oorgedra.

In 1947 het die sendingraad van die Nkhoma sinode vier beginsels om die evangelie deur onderwys uit te dra, aanvaar:

- Die evangelisasie van die gemeenskap deur onderwysers;
- Die vorming van kerklidmate om 'n self-onderhoudende, self-regerende en self-uitbreidende inheemse kerk te vorm;
- Die Christelike opheffing van die hele gemeenskap waarin die lede van die kerk hul daaglikse lewe moet lei, en
- Deeglike onderrig in die praktiese kennis en die intellektuele kennis waaraan die leerling behoefte het (Uitvoerenderaadsnotules 1947 4/23 I:681).

In 1950 het die sendingraad, in 'n poging om kerk en onderwys te laat saamwerk, die plaaslike kerk by die rol van onderwys betrek. Dit was 'n poging om beter verhoudinge tussen onderwysers en plaaslike kerkleiers te weeg te bring en om toe te sien dat die Christelike karakter van die skole behou word (Pauw 1980:180). As gevolg van die skeiding tussen onderwyser en evangelis het die kerk, in 'n poging om kerklike gesag in skole te behou, skoolrade onder bestuur van die plaaslike leraars aangestel.

Die regering het twee sekondêre skole befonds, een in Blantyre vir die Protestante, en een in Zomba vir die Katolieke kerk. Die skole kon egter nie

genoeg van die Nkhoma sinode se studente aanvaar nie en daarom is besluit om in die Nkhoma sinode se bedieningsgebied ook 'n sekondêre skool te bou. Die eerste sekondêre skool was in 1952 op Nkhoma gebou en kort daarna nog een op Kongwe (Pauw 1980:171).

Die regering het die salarisse van onderwysers betaal by skole wat ten volle met gekwalifiseerde onderwysers beman is. Die skole met gekwalifiseerde onderwysers het bekend gestaan as ondersteunde skole en is nog gedeeltelik deur die kerk beheer. Die salarisse van onderwysers wie se opleiding nie deur die regering goedgekeur is nie, het die verantwoordelikheid van die kerk gebly en die onderwysers is aangewend by skole genoem: nie-ondersteunde skole. Die bedrag wat aan nie-ondersteunde skole betaal moes word, het veroorsaak dat nuwe skole nie gestig kon word nie en in 1960 was daar 'n tekort aan 186 gekwalifiseerde onderwysers in die skole van die Nkhoma sinode (Uitvoerenderaadsnotules 1960 11:1245).

Met die aanvang van onafhanklikheid in 1963 is die onderwysstelsel deur die nuwe regering oorgeneem. Die oornome het 'n gepaardgaande sekularisasie en afname in evangelisering teweeggebring (Brown 2005:162), aangesien voornemende onderwysers nie meer deur die kerk gekeur is nie, maar deur die regering. Die regering het nie die skole van die kerk onteien nie, maar het toegelaat dat die kerk verantwoordelik bly vir die karakter van hul skole deur die aanstelling van die skoolhoof en die beheerraad (Brown 2005:82). Die regering het in 1967 besluit om die William Murray-instituut te sluit en in 'n hoërskool te verander. Hierdie besluit is eers in 1979 uitgevoer, dus het die Nkhoma sinode nie meer 'n onderwyserskollege gehad nie (Brown 2005:95).

Die Muluzi-era verwys na die eerste 10 jaar na die bewind van Pres Banda. Die Muluzi-era was gekenmerk deur 'n verdere sekularisasie van die onderwys, 'n afname in die gehalte van onderwys en 'n afname van die kerk se invloed in onderwys. Pres Muluzi het laerskoolbywoning gratis gemaak met 'n gevolglike toestroming van kinders na die laerskole. Die inname het oornag van 1.9 miljoen tot 3.2 miljoen gestyg (Phiri 2010:367). Die afname van die gehalte van onderwys was te wyte aan die onvoldoende infrastruktuur om die toestroming

van kinders by die skole te hanteer en onopgeleide persone en afgetrede onderwysers wat as onderwysers aangestel is om die skoliere te help hanteer.

Die grootste uitdaging van die Muluzi-era was dat die regering gepoog het om Bybelkennis uit die kurrikulum te haal en te vervang met Godsdiensonderrig. Die kurrikulum wat vir Godsdiensonderrig saamgestel is het die tradisionele voorvader aanbidding, Islam en Christenskap op gelyke voet geplaas. Die kruisiging en opstanding van Jesus is uit die kurrikulum gelaat en Jesus was nie meer as seun van God gesien nie, maar is op gelyke voet met Mohammed as profeet hanteer (Chingota 1996 in Brown 2005:103). Danksy die invloed van die kerk is Bybelkunde teruggebring in die kurrikulum, maar ongelukkig slegs as `n keusevak.

4.4 DIE JEUGBEDIENING BINNE DIE VERANDERDE SKOOLSTELSEL

Aanvanklik was die skoolstelsel die jeugbedieningsmodel waarmee kinders aan die evangelie blootgestel is. Die opleiding en toerusting van die onderwysers om die evangelie aan die kinders oor te dra, was `n addisionele jeugbedieningsmodel wat parallel met die skoolstelsel geloop het en as net so belangrik beskou is as die opleiding van evangeliste en leraars. Die opleiding van onderwysers is tydens die vestiging van die kerk op dieselfde vlak as die opleiding van evangeliste gedoen (Uitvoerenderaadsnotules 1899:5). Soos vroeër in die hoofstuk verduidelik, het die groter invloed van die regering in die skole, sekularisasie veroorsaak, wat tot gevolg gehad het dat slegs sekere periodes aan die kerk afgestaan is om skoliere te bearbei en dat onderwysers nie meer vir kerklike opleidingsgeleenthede kon gaan nie. Vanweë die verlies aan invloed om die kind deur die skoolleerplan en die onderwyser te bereik, moes die kerk begin om alternatiewe te ondersoek om die skoliere te bedien.

Met die stigting van hoërskole in 1952 het die sendingraad onderwysers aangemoedig om by elke skool onafhanklike Bybelstudiegroepe te stig. Die sendingraad het in 1957 opleidingsgeleenthede (kampe) tydens die Septembervakansie gereël om deelnemende skoliere met die Woord te bedien. Die sendingraad het die opleiding tydens die kampe gedoen met behulp van die: “Macitdwe a m`skulu ya Cikristu, Cogwiratu, Citandizo” wat spesiaal daarvoor ontwikkel is (Uitvoerenderaadsnotules 1957 20:1141). Kampe is as

jeugbedieningsmodel gebruik solank as wat daar fondse daarvoor beskikbaar was. Aanvullend tot die kampe as jeugbedieningsmodel het die Nkhoma sinode 'n addisionele jeugbedieningsmodel geskep, naamlik skoolbesoeke deur 'n reisend sinodale jeugleraar (RSJ).

Die eerste RSJ, Ds. Ngawi, was in 1961 aangestel en hy was verantwoordelik vir alle hoërskole in die opvangsgebied van die Nkhoma sinode. Daar is van die RSJ verwag om al die skole te besoek en die geestelike bearbeiding van die studente te verseker (Onderhoud D). Die lering wat die eerste twee jeugleerars in skole aangebied het, was grootliks gebaseer op die boek: "Chikalidwa cha Mtima - The Heart of Man" en het gefokus op die vestiging van Christelike waardes. Die boekie behels 10 lesse wat deur middel van 10 prente aangebied word en behandel die volgende:

- Die mens wat deur die natuurlike drange beheer word;
- 'n Persoon wie opsoek is na God;
- Selfondersoek en berou;
- Verlossing deur Jesus Christus;
- Die skoon hart van die persoon wat in God se genade bly;
- Die hartseer geval van iemand wat terugsak in die sonde;
- Die toestand van 'n mens wat teruggeval het of nooit tot verlossing gekom het nie en 'n uitnodiging aan die persoon om na God te keer;
- Die sondaar wat in sonde volhard;
- Die Christen wat volhard het in die geloof, en
- Die dood en die wonder om saam met God hemel toe te gaan (All Nations Gospel Publishers (n.n.)).

Die skooladministrasie het periodes aan die leraar afgestaan om die skoliere te bedien, maar die periodes is ook deur die onderwysers bygewoon. Die RSJ het die lesse aangebied wat deur 'n tyd vir vrae en antwoorde opgevolg is (Onderhoud D).

Ds. A.E. Mndala en Mev. M. Mwansambo was verantwoordelik vir die jeugbediening gedurende die vroeë 1970's. Die persone het gekonsentreer op bereiking van die jeug deur kampe onder die vaandel van SCOM. Tussen 600-

800 skoliere en jong kerklidmate het per week die kampe bygewoon (Brown 2005:160).

In die tydperk 1981-1984 het Dr. HJ van Deventer, as verteenwoordiger van die Nkhoma sinode, maandeliks skole en institute besoek in Dedza, Nkhoma en Mthendere (Onderhoud E). Die skole en institute wat Dr. Van Deventer besoek het, was Dedza Secondary, Nkhoma en Dedza Community Day Secondary School, Umbwi Secondary School, William Murray Secondary School, Dedza Forestry College, Bwembweke Teachers' Training College en Bunda Universiteit.

Die benadering by skole was om die "Church of Central Africa Presbyterian" (CCAP) lidmate op te spoor en in te skakel as deel van die plaaslike gemeente. Die ouderling van die wyk waarin die skool val, het 'n register opgestel van alle CCAP lidmate in die skool, waarna die lidmate dan in groepies verdeel het. Die plaaslike ouderling en Dr. Van Deventer het die groepleiers opgelei deur kringleiersklasse aan te bied en van literatuur te voorsien waarmee hulle dan die groepe gelei het. Omdat die skole te ver was van hulle eie gemeentes af, het Dr. Van Deventer van tyd tot tyd by skole gepreek (Onderhoud E). Die kere wat hy of die ouderling nie die dienste kon lei nie, is dit deur die skoliere self gelei.

Gedurende vakansies is kampe vir die Bybelstudieleiers gehou, waar hulle met behulp van verskillende Bybelstudiemetodes toegerus is om die Skrif te bestudeer en kringe aan te bied. Op die kampe het die kamppersoneel, in samewerking met SCOM verteenwoordigers, die Bybelstudieleiers gemotiveer om as pastorale versorgers vir die res van die skoliere op te tree. Die kringleiersopleiding was gedoen om addisionele toerusting aan die Nkhoma sinode se lidmate te verskaf.

Ds. A.M. Chipiko is aangestel as sinodale jeugleeraar vir werk met die "post primary" jeug (Brown 2005:163). Hy het vir 'n rukkie saam met Dr. H.J. van Deventer en Dr. R. van Velden gewerk, maar was vir 'n groot gedeelte van sy ampstermyn in Skotland vir verdere studies. Ds. Chipiko het gedurende sy ampstermyn meer aandag aan die tersiêre instellings gegee as aan die skole (Onderhoud F).

In 1993 is die bediening van die skole in Lilongwe die verantwoordelikheid van Dr. R van Velden gemaak. Die staat het in daardie tyd kerke die reg gegee om met kapelaansperiodes vir ten minste 'n uur per week, tydens die skool kwartaal, met die skoliere te werk. Dr. Van Velden het die periodes benut wat hy kon en verder het hy mense opgelei, bemagtig, georganiseer en in 'n program geplaas om te verseker dat iemand elke week by elke skool met die program besig sou wees. Die periodes was by skole volgens kerkgenootskap geadverteer, maar enige iemand kon daaraan deelneem. Die periodes is hoofsaaklike deur die Nkhoma Sinode en die Rooms-Katolieke kerk benut. Daar was nie 'n direkte program met onderwysers nie, maar diegene wat gehelp het, het saam aan die temas gewerk en mekaar so bemoedig. Onderwysers en ander wat gehelp het is op 'n informele en spontane wyse bemagtig vir die temas vir die periodes. Die skoliere is aangemoedig om by SCOM betrokke te wees en Dr. Van Velden het ook by SCOM kampe opgetree. (Onderhoud F)

In 1998 is Ds. Chipiko vervang deur Ds. S.J Chikoti en Dr. Van Velden deur Mej C. Hay, wat die skole bedien het deur middel van Bybelstudies, beradingsessies en deur kampe waartydens buiteskoolse jeug betrek is. Die fokus was op primêre skole en meer spesifiek die opleiding en toerusting van onderwysers om hul vakke Christus-gesentreerd aan te bied. Die materiaal wat tydens die opleidingsessies aangebied is, was afkomstig van die Foundation for Cross Cultural Education (Onderhoud A). Wanneer 'n onderwyser dit wat hy of sy onderrig kombineer met die kennis van die evangelie word so iemand gesien as iemand wat 'n verskil in die lewe van 'n skolier maak (Onderhoud C). Die toerusting van die onderwysers om skoliere te bedien bly 'n doelwit vir evangelisasie en word daarom so dikwels moontlik gedoen (Onderhoud B). Gedurende 2008-2010 is onderwysers van skole binne die Nkhoma Gemeente toegerus, deur sessies aangebied met befondsing verkry van World Vision.

Die besoeke van Ds. Chikoti en Mej. Hay aan die hoërskole het ook gefokus op Bybelstudies en berading. By skole is komitees gevestig om te help met die bestuur van die skoliere. Die komitees was saamgestel uit 'n voorsitter en ondervoorsitter, 'n sekretaris en hulpsekretaris, 'n tesourier en addisionele lede (tot 'n maksimum van vyf). Die komitees het die werk binne die skole baie goed

georganiseer. Meermale het die jeugleraars met hul aankoms by die skole nie die Bybelstudies gelei nie, maar slegs 'n tydperk van vrae en antwoorde oor die betrokke Bybelstudies gelei omdat die Bybelstudies reeds onder die leiding van die skoolkomitees gedoen is. Die skole is aangemoedig om mekaar te besoek waartydens saam Bybelstudie gedoen is, dramas opgevoer is, kore gesing het, Bybelvasvrae gehou is en tyd vir saamkuier gegee is. Die koinonia is daargestel om die skoliere te help besef dat meer mense die Here dien en sodoende is hulle in hul geloof versterk (Onderhoud A).

Na die vertrek van mej. C. Hay na Suid Afrika aan die einde van 1998 is die navorser aangestel om in 1999 Ds. Chikoti by te staan. In die tydperk het die opleiding van die laerskool onderwysers agterweë gebly, maar daar was voortgegaan om die skole te besoek en daar was erns gemaak om die jeug in die gemeentes te organiseer. Ds. Chikoti het in 2001 na Mchinji vertrek om as bestuurder van 'n weeshuis op te tree en die navorser het die jeugbediening bestuur totdat Ds. Kachipapa in 2004 as sinodale jeugleeraar aangestel was.

Na die vertrek van Ds. Chikoti in 2000 is die skole bedien met behulp van die program getiteld "Walking, Talking & Working with God" waardeur die skoliere aangemoedig was om met God te wandel deur voorbeelde van Bybel helde soos Adam en Eva, Henog, Noag, Abraham, Moses, David en Jesus te neem. Lesse uit die lewens van die geloofshelde het verskeie onderwerpe uitgelig, byvoorbeeld om vir God te kies, om in gesprek te tree met God (gebed), heiligheid, integriteit en hoe om die wil van God vir 'n mens se lewe te onderskei. Besoeke is maandeliks by vyf skole: Mlanda Girls Secondary School, Msonkhamanja Co-Education Secondary school, Mvera Girls Secondary School, Robert Blake Secondary School en William Murray Secondary School gedoen. Die skole is verder bedien deur twee soorte kampe aan te bied; "Form-1" kampe en Skoolraadslede kampe. Die "Form-1" kampe het skoliere geteiken wat vir die eerste keer hoërskool toe gaan. Die Skoolraadsledekamp is een keer per jaar aangebied vir die nuutgekose skoolraadslede vir leierskapsopleiding. Die Skoolraadskampe het die vyf skole gekombineer terwyl die "Form-1" kampe per skool gedoen is (JBV). Die kampe het daarna gestreef om 'n Christusgesentreerde denkwysie by skoliere te vestig, terwyl hulle fisies, moreel en geestelik groei (Onderhoud A).

Tydens die kampe is 'n holistiese benadering gevolg, om skoliere in elke faset van hul menswees binne 'n Christusgesentreerde milieu te ontwikkel. Daar was erns gemaak om in die verloop van die kamp seker te maak dat elke skolier se verhouding met die Here reg is. Die kampbestuur het sprekers genooi om oor die verskeie onderwerpe vanuit 'n Christelike perspektief te praat. Die Bybelstudieleiers wat as spanleiers diens gedoen het, het egter die grootste werk tydens die kamp gedoen. Die Bybelstudies was beplan om die skoliere se persoonlike verhouding met Jesus Christus te versterk. Skoliere is verder toegerus met vaardighede om beter te kan studeer, beter tydsbenutting toe te pas, om doelwitte vir hul lewe te stel en om as 'n Christen jongman of -meisie verhoudings te bestuur; asook verhoudings met vriende, met gesagsfigure en ook met "spesiale vriende". Die kampe was eenkeer per jaar aangebied en die skoliere is tydens skoolbesoeke deur jeugleraars en jeugwerkers opgevolg om te sien hoe die skoliere in hul geloof ontwikkel.

4.5. DIE UITBREIDING VAN DIE JEUGBEDIENING NA TERSIËRE INSTELLINGS

Die Sinodale jeugleraars het studente van die tersiëre instellings in die sentrale streek, as studenteleraars bedien. Die instellings was die 'Kamuzu College of Nursing' in Lilongwe; die 'National Resource Centre' wes van Lilongwe; die 'Bunda Agricultural College' by Bunda (ongeveer 40 km Suid van Lilongwe), en die 'Teachers Training Colleges' in Lilongwe en Kasungu. Die Nkhoma sinode het in 1994 vir Ds. A.M. Chipiko as sinodale jeugleeraar vir werk met die "post primary" jeug aangestel (Brown 2005:163) en hy het gedurende sy ampstermyn meer aandag aan die tersiëre instellings gegee as aan die skole (Onderhoud F) terwyl Ds. Chikoti as studenteleraar vir die 'Kamuzu College of Nursing', die 'Bunda College of Agriculture' en die 'National Resources College' opgetree het.

Die bediening aan studente in tersiëre instellings het ook soos die bediening in die skole op Bybelstudies en berading gefokus. Berading het behels dat die studenteleraars een dag per week tydens kantoorure op kampus moes wees, waartydens studente afsprake kon maak. Die Bybelstudies is beplan en voorberei om die studente in hul veld van hulp te wees, byvoorbeeld vir die verpleegstudente is Bybelstudies so gekies en opgestel dat dit hul in staat

gestel het om as verpleegsters en as beraders die pasiënte te bedien (Onderhoud A). Na die vertrek van Ds. Chikoti, het die bediening dormant geraak tot die aanstelling en aankoms van Ds. Kachipapa as Sinodale Jeugleer in 2004.

Vanweë die werklading wat Ds. Kachipapa moes hanteer het hy slegs by die Kamuzu College of Nursing gereelde ure gehad terwyl hy die ander institute van tyd tot tyd besoek het. Hy het die jongmense gemotiveer om vir hul self te sorg deur die Church of Central Africa Presbyterian Student Organization (CCAPSO) en die Friends of the Church of Central Africa Presbyterian Student Organization (FOCCAPSO) te stig.

4.6 DIE MADONNA-HUISE:

Op die stadium word die vloeï van die bespreking onderbreek om 'n uiters invloedryke jeugbedieningsmodel, die Madonna-huise, te bespreek, wat parallel met die skoolstelsel ontwikkel het weens die tradisionele posisie van die inheemse vroue en dogters, maar in die sestigerjare ten einde geloop het. Die Madonna-huise was 'n jeugbedieningsmodel wat uit die skoolstelsel ontwikkel het om spesifiek die behoeftes van jong meisies aan te spreek. Die dames wat met die jong meisies gewerk het is Madonna genoem, die meervoud van Donna, van daar die naam Madonna-huise.

Die eerste dameswerkster, Mej. Martha Murray, het in 1893 arriveer en het 'n kosskool vir Christenmeisies op Mvera geopen. In 1895 het 'n tweede damewerkster, Mej. Helm, by haar aangesluit (Pauw 1980:70). Mej. Murray was in beheer van die opvoeding van volwasse vroue en Mej. Helm van die opvoeding van jong meisies. Op Kongwe was Mej. Soyland in beheer van die opvoeding geplaas en Mej. Le Roux in beheer van die meisieskoshuis. (1st Executive Meeting 1898:2). Teen 1927 was daar agt Madonna-huise in die bedieningsgebied van die Nkhoma sinode.

Die doel van die Madonna-huise was om meisies te begelei om die Here Jesus as hul Saligmaker aan te neem, om 'n goeie Christelike karakter in die meisies op te bou (Murray 1931:171) en om meisies te bemagtig, wie sodoende

Christelike gesinne sou vestig wat die basis van die kerk vorm (Pauw 1980:199).

Die leerplan van die Madonna-huise was viervoudig, het oor `n periode van drie jaar gestrek en het die volgende ingesluit (Pauw 1980:196):

- Verstandelik: Studieklasse om vir skool en doopklasse voor te berei.
- Liggaamlik: Gesprekke oor reinheid, klasse in gesondheidsleer en, waar `n verpleegster teenwoordig was, eenvoudige lesse in verpleging.
- Industrieel: Naaldwerk, breiwerk, erdewerk, kerse maak, voedsel vir babas maak, seep maak, tuinmaak en stysel- en olieontginning uit plantmateriaal.
- Geestelik: Die matrone was verantwoordelik om huisgodsdienste en persoonlike gesprekke met die meisies te voer. Die meisies moes ook toegerus word om te help met Sondagskoolwerk en met persoonlike werk in die dorpie. (Murray 1931:171)

Gedurende 1932 het die regering versoek dat "mother craft" en kindervelvaart by die leerplan van die Madonna-huise gevoeg moes word. Die Sendingraad het nie aan die versoek om moedervaardigheid aan te bied gehoor gegee nie, omdat die ouers en voogde dit as onvanpas beskou het dat jong meisies of meisies sonder kinders hiervan leer. Daar was wel besluit dat die hospitale vorgeboorte klinieke sou oprig en die dameswerksters was getaak om met meisies wat die skool verlaat het kontak te behou en op die gepaste tyd aan te moedig en, indien nodig, te begelei na die vorgeboortekliniek. Op die wyse was gevoel dat die ouers en voogde, die meisies en die regering gelukkig gehou is (Raadskommissie 1932:443). Die dameswerksters het die meisies wat die skool verlaat het besoek, saam met hulle Bybelgelees, gebed en aangemoedig om onder moeilike toestande in die geloof te volhard. Die meisies is ook aangemoedig om mekaar te besoek en te bemoedig op dieselfde wyse (Persoonlike mededeling E.Veitch).

Die Sendingraad het besluit dat kindervelvaart op stasies waar daar `n dokter of verpleegster was aangebied sou word. Die meisies sou een dag per week na die kliniek gaan waar die persoon wat vir die kliniek verantwoordelik was

eenkeer per week `n lesing vir die meisies sou aangebied oor die kos wat kinders behoort te eet, of die slaapbenodighede van kinders, of reinheid - hoe en hoekom kinders skoon behoort te bly, of die kleredrag van kinders, of waarom kinders huil, of verskillende soorte kindersiektes en die versorging van `n siek kind. Die sendingraad het in 1933 besluit dat nie-christenmeisies ook in die Madonna-huise opgeneem mag word, mits hulle 12 jaar oud was, 'Kaunika' (Die kerk se maandelikse leesblad) kon lees (behalwe waar daar geen skool vir hulle was nie) en sy bereid was om die reëls van die te huis te aanvaar (Uitvoerenderaadsnotules 1933 8:463).

Die Madonna het waar nodig weeskinders aangeneem en die derdejaars moes die babas oppas en versorg deur onder andere aanvullende voedsel, soos deur die kliniek voorgeskryf, vir die babas voor te berei (Raadskommissie 1932:444). Die inname van wese het gelei tot `n besluit om in 1934 `n weeshuis op Mlanda te begin en dit die verantwoordelikheid van die plaaslike kerk te maak (Uitvoerenderaadsnotules 1934 7/11:474).

In 1935 is die Madonna-huis op Nkhoma vergroot om aan meisies wat as onderwyseresse opgelei wou word, huisvesting te bied. Die meisies moes reeds drie jaar in `n Madonna-huis voltooi het, klas vyf geslaag het en moes betaal om toegelaat te word (Uitvoerenderaadsnotules 1935 4/5:479). Die aanvraag vir plek hier was so groot dat die Sendingraad dit in 1942 goedgekeur het dat `n sentrale skool vir meisies gestig word. Ds. JW Minnaar, Mej. Bekker, Mej. Marais en die hoof van die Onderwysers-opleidingsentrum, was getaak om `n nuwe leerplan op te stel (Uitvoerenderaadsnotules 1942 4/18&20:595).

Van die Madonna het `n groot invloed uitgeoefen op die onderrig van musiek in die skole (Katani 2008:126). Die Madonna-huise het tot `n einde gekom omdat daar nie meer dames was om sulke huise te bedryf nie. Met die oornome van die onderwysstelsel deur die MCP het die oorblywende Madonna-huise hoërskole geword.

4.7 JEUGBEDIENING DEUR DIE STUDENTE ORGANISASIES

4.7.1 STUDENT CHRISTIAN ORGANIZATION OF MALAWI (SCOM):

Met die stigting van hoërskole in 1952 was by elke skool onafhanklike Bybelstudiegroepe gevestig. In 1961 was vier jong mense genooi na 'n "World Student Christian federation" saamtrek in Zambia wat aanleiding gegee het tot 'n saamtrek op Chongoni waar 70 skoliere uit 20 skole bymekaar gekom het. Die saamtrek was opgevolg deur 'n saamtrek in Augustus 1962 waartydens die onafhanklike Bybelstudiegroepe as die Nyasaland Student Christian Organisation saamgesnoer is (Pauw 1980:296). Met onafhanklikheid in 1963 het die naam verander na die Student Christian Organisation of Malawi (SCOM) en dit was deur die Nkhoma sinode aanvaar as die vereniging waardeur hoërskool en tersiêre studente geestelik bedien sou word.

SCOM se doelstellings was om skoliere 'n persoonlike verhouding met God te gee, om die skoliere met die Woord van God toe te rus, om skoliere te help getuig, om skoliere te help om mekaar se geestelike lewe te verryk deur onderlinge diens, en om skoliere op te roep om te werk vir eenheid in die liggaam van Christus in Malawi en Internasionaal (Constitution of the Student Christian organisation of Malawi 1995:4).

SCOM is 'n Christelike interkerklike organisasie waar elke denominasie 'n posisie op die aanvanklike raad gegee was. In 1967 het die Nkhoma sinode drie voltydse jeugwerkers gehad: Ds. A.E. Mndala, Ds. M.H. Daneel en Mev. M. Mwansambo. Die persone het gekonsentreer op die bereiking van die jeug deur kampe onder die vaandel van SCOM. Tussen 600-800 skoliere en buiteskoolse jongmense het per week die kampe bygewoon (Brown 2005:160). In 1968 was die Nkhoma sinode as gevolg van finansiële redes nie by magte om 'n jeugsekretaris by die Christelike raad aan te stel nie (Synodical Minutes of the Nkhoma Synod 1968 S397:516). Die Nkhoma sinode het weer in 1982-1985 'n verteenwoordiger in die persoon van Ds. C.L. Chimkoka aangestel, as algemene sekretaris vir SCOM (Brown 2005:165). Na Ds. Chimkokha se uittrede by SCOM in Februarie 1986, was daar egter nie weer 'n Nkhoma sinode leraar by SCOM aangestel nie (Bungwe Lotsogoleri 1985 348:163).

Na die vertrek van Ds. Chimkoka uit SCOM, het die gebrek aan verteenwoordiging in SCOM se uitvoerende raad, veroorsaak dat SCOM onder die invloed van die Pinkster kerke gekom het. Die invloed van die Pinkster kerke het daartoe aanleiding gegee dat daar spanning ontstaan het tussen die leierskap van SCOM en die Nkhoma sinode, omdat van die jongmense die leraars en ouderlinge van die Nkhoma sinode beskuldig dat hulle nie wedergebore Christene is nie (Onderhoud A). Ander geskilpunte soos die doop en gebruik van die nagmaal het daartoe aanleiding gegee dat die Nkhoma sinode van SCOM onttrek het (Onderhoud C).

Die amptelike verhouding tussen SCOM en die Nkhoma sinode bly goed en die leierskap van SCOM kom, by elke sitting van die Nkhoma sinode se Algemene sinode, verslag lewer van hul werksaamhede. Die invloed van die Nkhoma sinode in SCOM is nog tasbaar, aangesien baie van Nkhoma sinode se lidmate aan SCOM behoort, maar die amptelike aktiewe bediening van die Nkhoma sinode aan skoolgaande jeug geskied tans deur CCAPSO.

4.7.2 CHURCH OF CENTRAL AFRICA PRESBYTERIAN STUDENTS ORGANISATION (CCAPSO):

Gedurende die vroeë 1990's het die Sewendedag Adventiste en Assemblies of God kerke in Malawi met eie jeugbewegings begin. Dit het 'n behoefte laat ontstaan om ook binne die CCAP 'n Christelike studentevereniging te stig wat skoliere, studente en ander jongmense in die grondwaarhede en tradisies van die CCAP sou onderrig. Die eerste poging om 'n Christelike Studentevereeniging (CSV) in die Nkhoma sinode te stig was in 1946 toe mnr. W.C. Murray getaak was om prosedures te ondersoek in verband met die stigting van 'n tak van die CSV in die Nkhoma Sinode (Uitvoerenderaadsnotules 1946 3.7:678). Die spanning, soos reeds vermeld in die vorige paragrawe, tussen die leierskap van SCOM en die van die Nkhoma Sinode oor verskille in liturgie en doktrine gedurende die vroeë negentigs, het daartoe gelei dat vyf teologiese studente aan Chancellor College in Zomba, die Church of Central Africa Presbyterian Students Organisation (CCAPSO) stig (Onderhoud C).

CCAPSO is in 2005 deur die Nkhoma Sinode aanvaar as die nuwe organisasie om die skoolgaande jeug mee te bereik. Die loods vergadering was by Kapita CCAP in Lilongwe gehou om die beweging te begin. Hierna het dit na alle hoërskole en tersiêre inrigtings in die bedieningsgebied van die Nkhoma Sinode geskuif (Onderhoud C).

Die bestuur van CCAPSO is aan die Nkhoma sinode se Jeugdepartement en die Friends of CCAPSO (FOCCAPSO) opgedra. FOCCAPSO het bestaan uit vrywilligers wat hul skool of naskoolse opleiding voltooi het en betrokke wou bly by die jeugbediening van die Nkhoma sinode. Binne die Jeugdepartement is 'n koördineringsbeampte aangestel van wie verwag was om die verskillende CCAPSO takke met FOCCAPSO lede te verbind en toe te sien dat die voorgestelde programme by die verskillende takke gevolg word. Daar was van die FOCCAPSO lede verwag om die koördineringsbeampte se salaris en die administratiewe kostes verbonde aan die pos te betaal en om as mentors by verskillende tersiêre inrigtings op te tree. Die CCAPSO lede van tersiêre inrigtings was aan verskillende hoërskole toegedeel, waar van hulle verwag was om as mentors op te tree vir die skoliere. Binne elke skool was 'n CCAPSO komitee aangestel wat die skoliere sou koördineer vir Bybelstudies en ander programme.

Die meeste skoliere is op kosskool, daarom het die leierskap van CCAPSO daarop gefokus om 'n tuiste te skep waar leerlinge bemoedig en ondersteun kon word in hul geestelike ontwikkeling. Die byeenkomste wat deur die skooladministrasie hiervoor gereël was, het geleenthede om die Woord van God te deel en te bespreek verskaf. CCAPSO se leierskap het erns daarvan gemaak om die skoliere die belangrikheid van voorbedding te laat beseef en dit elke dag te doen deur kleingroepies te vorm wat as gebedsselle kon dien. Elke skool het gebedskoördineerders aangewys wat om die gebedsselle te help bestuur (Onderhoud B)

Die jaarlikse CCAPSO programme was in samewerking met die gemeentelike programme vir die Chigwirizano cha Chinyamata (CCC) geskryf, maar het van die gemeentelike programme verskil deurdat dit in Engels gedruk was en klein veranderings in terme van die voorbeelde wat gebruik word om situasies te

omskryf gehad het, om dit meer toepaslik vir die skoolsituasie te maak. Die programme het jaarlikse Bybelstudiegidse ingesluit wat sodoende onder skoliere en studente versprei was om Skriflesings vir elke dag aan te bied en besprekingsonderwerpe te gee wat weekliks gebruik kon word vir groepsbesprekings. Aan die einde van elke kwartaal was naburige skole genooi om vir saamtrekke bymekaar te kom. Die saamtrekke was gekenmerk deur 'n gasspreker wat lering gegee het, dramas deur die studente en lekker kuiergeleenthede vir koinonia. Een keer per jaar was 'n Sinodale saamtrek gereël en elke skool was genooi om verteenwoordigers te stuur. Dieselfde program was by die sinodale saamtrekke gevolg as wat tydens die kwartaallikse saamtrekke gevolg was. Die doel van die saamtrekke was die versterking van die geloof van skoliere en studente deurdat hulle God saam met ander aanbid. Die lering was gebaseer op onderwerpe wat as relevant vir die studente en skoliere na vore gekom het (Onderhoud C).

CCAPSO was nie beperk tot die geestelike ontwikkeling van die skoliere nie, maar het ook moeite gedoen om skoliere aan te moedig om akademiese te presteer deur oudlede wat hul self in hul beroepe bewys het, te nooi om motiverings praatjies en beroepsvoorligting te gee. Die persone het as rolmodelle vir die skoliere gedien en was gewoonlik lede van FOCCAPSO (Onderhoud B). CCAPSO het 'n punt daarvan gemaak om skoliere voorligting te gee in verband met verhoudings, HIV besmetting en die stel van persoonlike doelwitte. Die studente en skoliere was geleer dat onthouding van seksuele gemeenskap totdat mens getroud is en om binne die huwelik getrou aan een persoon te bly, as die enigste 100% suksesvolle wyse van voorkoming van HIV besmetting is. Die CCAPSO leierskap het voortdurend skoliere aangemoedig om besluite te neem wat waarde aan hul lewe sal toevoeg (Onderhoud B).

Gedurende 2006-2010 het die Jeugdepartement, in samewerking met die Nkhoma hospitaal, deur PACT befondsing verkry vanaf USAID om 'n HIV voorkomingsprogram in 60 hoërskole in die sentrale streek van Malawi te bestuur. Die program was gebaseer op die "Choose Freedom" literatuur wat deur Scripture Union ontwikkel is. Die program het bestaan uit tien sessies wat as volg saamgevat word:

1	I want to be free.	Die hoofstuk gaan oor ware vryheid
2	DON'T you know you are someone special?	Behandel die skoolier se selfbeeld, hoe dit ons verhoudings met ander beïnvloed en wat dit beteken om na God se beeld geskape te wees.
3	Communication	Definieer kommunikasie, behandel die effek van swak kommunikasie en hoe om dit te oorkom.
4	What's in a family?	Kyk na verhoudings binne 'n gesin en hoe dit alle verhoudings beïnvloed.
5	We need love!	Behandel die verskil tussen liefde en verliefdheid asook die motiewe in verhoudings.
6	Sex – Delight or disaster.	Leer skoliere dat seks uitnemend en eksklusief is. Dit behandel die fisiese, emosionele en psigologiese aspekte van seks.
7	Escape AIDS.	Verduidelik hoe HIV werk, versprei en hoe om dit te voorkom.
8	Romance without Regret	Ontdek die basiese houding, prioriteit en grondslag van 'n goeie verhouding en huwelik.
9	Greatest Love	Neem alles wat aangebied is en snoer dit saam, in God se liefde, sodat geleef kan word volgens die beginsels in die reeks geleer.
10	Decide to Decide right.	Help die skoliere om goeie besluite in hul daaglikse lewe te kan neem. (Cunningham 1994)

Die program was met behulp van vyf voltydse lewensvaardigheidsontwikkelaars in verskillende skole aangebied. Die skole was maandeliks besoek en die skoliere was tydens die regeringsperiode bedien. Vanweë politiese verandering is die regeringsperiode nie deur alle skoolhoofde toegestaan nie en moes die lewensvaardigheidsontwikkelaars dit

in daardie gevalle na ure doen. Die program het die Kerkjeugaksie betrek deur saamtrekke te reël onder die vaandel van gemeenskapssensitering. In sommige skole was daar, onder leiding van die lewensvaardigheidsontwikkelaars, met skooltuine begin om skoliere van beter voeding te voorsien en om geld te genereer om die maandelikse jeugsaamtrekke te kon bywoon. Die onderwysers was tydens die besoeke bedien deur met hulle te gesels en van literatuur te voorsien. Die onderwysers was jaarlikse na 'n vergadering genooi om die program te evalueer en om die volgende jaar se program te bespreek. Die impak van die program was deur die skoolhoofde en gemeentelike leraars verwelkom.

4.8 SAMEVATTING

Hoofstuk Vier bied 'n oorsig oor hoe die jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer, met spesifieke verwysing na die jeugbediening in die skole. Dit verwys na die wisselwerking tussen die regering en die kerk ten opsigte van onderwys en hoe regeringsbeleid die jeugbediening beïnvloed het. Die oorsig word gebruik om die teologiese grondslag van die jeugbediening te bepaal, soos in die navorsingsvraag (cf. 1.4.1) gevra.

Die jeugbediening het ontstaan as gevolg van die verkondiging van die evangelie wat versterk is deur die opening van skole om mense te leer lees, sodat hulle die Bybel kon lees. Aanvanklik was die jeugbediening die skoolstelsel en alles wat gedoen is, was om soveel as moontlik kinders en grootmense onder die invloed van die onderwyser-evangelis te bring, sodat die evangelie aan hulle verkondig kon word. Die doel is in 1890, 1902, 1935 en weer in 1947 bevestig. Die doel is uitgebrei in die stigting van soveel as moontlik buiteposskooltjies, die vestiging van Madonna-huise en die stigting van 'n sentrum vir die opleiding van onderwyser-evangeliste.

Die aanvanklike leerplan vir die skole was uitsluitlik op die Bybelles gefokus. Die regering se invloed het gemaak dat die gefedereerde leerplan gevolg moes word en later het die regering 'n nasionale leerplan saamgestel om in die skole te gebruik. Die vestiging van die nasionale leerplan het veroorsaak dat die skole nie verder gebruik kon word om die evangelie te verkondig nie. Die aanbidding van die Bybelles het daarom op Sondag by die kerk plaasgevind en

so het die Sondagskool ontstaan (Word in Hoofstuk Vyf bespreek). Die verlies aan invloed in die skole as gevolg van regeringsbeleid, het die Nkhoma sinode gedwing om die jeugbediening binne die skoolstelsel te diversifiseer met die vestiging van onafhanklike Bybelstudies in die skole, die skep van 'n pos vir 'n reisende sinodale jeugleeraar om die skoliere te bedien en ontwikkeling van 'n kampbediening om kringleiers vir die Bybelstudies op te lei.

Die regeringsbeleid van die MCP het weereens die jeugbediening beïnvloed, met die nasionalisering van die skole en die sentrum vir die opleiding van onderwyser-evangeliste. Die regeringsbeleid tydens die Muluzi era het die jeugbediening beïnvloed deur die verwydering van Godsdiensonderrig uit die skoolleerplan.

Die vestiging van die onafhanklike Bybelstudies het geleentheid gebied vir samewerking tussen die CCAP en ander denominasies deur die vestiging van SCOM. Die doelstellings van SCOM stem ooreen met die wat gestel is vir die bediening deur die skoolstelsel, naamlik om skoliere te begelei om 'n persoonlike verhouding met God hê. SCOM is deur die Nkhoma sinode gebruik om kampe te reël en Bybelstudies aan skoliere te bied.

Deur die RSJ het die jeugbediening nog toegang gehad tot die nasionale skoolkapelaansperiode wat deur die regering van Dr. Banda toegestaan was. Die skoolkapelaansperiode is deur die RSJ gebruik, maar die uitbreiding van die nasionale skoolstelsel het dit egter onmoontlik gemaak om al skole deur 'n enkele sinodale kapelaan te bedien. Die aanbieding tydens die skoolkapelaansperiodes het daarop gefokus om die skoliere te help om 'n verhouding met Jesus Christus te vestig en te ontwikkel. Gedurende die 1970's het die RSJ gefokus op bediening van die skoliere deur 'n kampbediening. Die uitdaging van die kampbediening is geleë in die hoë kostes wat daarmee gepaardgaan. In die vroeë 1980's het die RSJ ook tersiêre inrigtings begin bedien.

Die bogenoemde doktrinale verskille tussen SCOM en die CCAP, asook die behoefte aan groter betrokkenheid in die skole is aangespreek deur die vestiging van CCAPSO. Die aangestelde koördineerder van CCAPSO het die rol van die RSJ oorgeneem. Deur CCAPSO het die jeugbediening van die

Nkhoma sinode `n platform gekry waarop aansoek gedoen kon word vir befondsing vir die jeugbediening soos geïllustreer deur die “Choose Freedom” program.

Die beskrywing van die verskillende jeugbedieningsmodelle word in hoofstuk Sewe ontleed om die teologiese grondslag van die skoolbediening te bepaal.

HOOFSTUK VYF

DIE ONTWIKKELING VAN DIE JEUGBEDIENING DEUR DIE GEMEENTELIKE STRUKTURE.

5.1 INLEIDING:

Hoofstuk Vyf bied 'n oorsig oor hoe die jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer, met spesifieke verwysing na die jeugbediening in die kerklike strukture. Die doel hiervan is om 'n antwoord op die interpretiewe vraag; "Wat doen ons in terme van jeugbediening binne die kerklike strukture?" Die oorsig verduidelik gedeeltelik hoe die jeugbediening van die Nkhoma sinode ontwikkel het, sodat die teologiese begroning beskryf en evalueer kan word.

Die ontwikkeling van die jeugbediening in die kerklike strukture en in die onderwysstelsel, begin met dieselfde evangeliseringsaksie, die eerste preek op Mvera, en die preek word in hoofstuk Vyf eerste bespreek. Voorts word die ontwikkeling van die jeugbediening in die kerklike strukture tydens die Britse regering bespreek en dit behels verwysing na die familiegerigte jeugbediening, die ontwikkeling en implementering van 'n Christelike inisiasieseremonie, die ontstaan en verloop van die "Boys-" en "Girls Brigade" en die stigting van die Sondagskool en katekisasieklasse, losstaande van die skoolstelsel. Die ontwikkeling van die jeugbediening sedert 1963 word bespreek deur die rol van die kerk in die jeugbediening en die ontwikkeling van die kerkjeugaksie as 'n koördinerende bediening uit te wys. Die hoofstuk sluit deur te verwys na die ondersteunende jeugbedieningsaksies en die wyse waarop die Nkhoma sinode die maatskaplike uitdaging van die weeskinders aanspreek.

Die oorsig word gebruik om die teologiese grondslag van die jeugbediening te bepaal, soos in die navorsingsvraag (cf.1.4.1) gevra. Die inligting wat hier weergegee word is verkry uit die literatuurstudie en uit die onderhoude wat gevoer is. Die onderhoude se raamwerk word in Bylaag A gegee en kortliks verduidelik en die antwoorde van die onderskeie deelnemers word as Bylaag C aangebied.

5.2 EERSTE EVANGELISERINGSAKSIES:

Murray (1931:79) het verstaan dat om heidenkinders met die evangelie te bereik, die belangrikste faktor vir die suksesvolle vestiging van enige sendingkerk is. Dit was vir die stigters van die Nkhoma sinode van die begin af 'n hoë prioriteit om kinders met die evangelie te bereik. Die eerste wyse waarop kinders aan die evangelie blootgestel was, was deur prediking. Die eerste preek is by Mvera, op Sondag 1 Desember, om sewe uur die oggend onder 'n groot vyeboom gehou. Die teks van die preek was Johannes 3:26 en het gehandel oor God se liefde en genade, wat verlossing moontlik maak vir elkeen (Murray 1931:63). Die sendelinge het daagliks na naburige dorpie gereis om besoek af te lê en daar te preek (Retief 1948:76). Blankes was vreemde verskynsels daarom het die koms van 'n sendeling 'n samedromming van oud en jonk veroorsaak wat dit maklik gemaak het om 'n gehoor te kry wat sou luister na die evangelieboodskap.

Die sendelinge het nie net self gaan preek nie, maar ook gebruik gemaak van lekepredikers, van wie baie jongmanne was, wat op Saterdag voorbereidingsessies bygewoon het en dan op Sondag twee-twee uitgestuur is om te preek. Dit was 'n herhaling van wat Jesus self gedoen het soos beskryf word in Lukas 10 en het groot vrug gedra (Retief 1948:89). Die oorgrote meerderheid van kinders is egter bereik deur die vestiging van buiteposskole soos in die vorige hoofstuk bespreek.

5.3 GESINSBEDIENING DEUR DIE TOERUSTING VAN OUERS

Tydens die eerste raadsvergadering op Mvera, is dit pertinent gestel dat Christenouers opgelei moes word om hul verantwoordelikheid teenoor hul kinders na te kom (Uitvoerenderaadsnotules 1898:1). Die noodsaaklikheid van 'n jeugbediening buite die skoolsisteem het egter eers dringend geraak toe die tweede geslag Christene die kerk begin betree het (Pauw 1980:294).

Die raad van gemeentes het in 1917 vir Dr. WH Murray getaak om 'n boek te skryf waarmee ouers opgelei kon word om hul kinders Christelik op te voed (Pauw 1980:294). William Murray, sy vrou en verskeie kerklidmate het daarom in 1918 die "Maleredwe a Ana a Akristu" (Opvoeding van Christenkinders)

begin skryf (Retief 1958:86) en die eerste uitgawe is in 1919 gedruk (Uitvoerenderaadsnotules 1919 8:8). Dit is versprei onder die gemeentes vir gebruik tydens huwelikskategese en as handleiding by doopkategese. Die “Maleredwe a Ana a Akristu” het kinderbediening deur middel van `n gesinsbediening binne die Nkhoma Sinode gevestig, deur beide die pa en ma toe te rus om hul kinders Christelik op te voed, te onderrig oor hoe om teenoor hul kinders op te tree en het gepoog om die gesin as eenheid saam te snoer sodat hulle die Here in liefde kon dien. Die “Maleredwe a Ana Akristu” het die grondslag gelê vir die latere Chilangizo (Onderhoud A) en word tans as `n naslaanwerk gebruik wanneer opleiding vir die Behaviour Change Program (BCP) voorberei word (Onderhoud B).

Die jeugbediening het gedurende hierdie tydperk die gesinsbediening as jeugbedieningsmodel gebruik deur te fokus op die vestiging van families wat op Bybelse beginsels gegrond is, in teenstelling met die gebruike wat in die sosiale milieu, soos in Hoofstuk Drie verduidelik, gegeld het. Daneel (1969:221) bevestig dat die Nkhoma Sinode groot erns gemaak is met die huisgesin. In 1930, in 1938 en in 1948 is opleidingsreekse gereël waartydens die “Maleredwe a Ana Akristu” gebruik is om oor die Christelike familie te onderrig en om jonger mense se onsekerhede aan te spreek.

Daneel (1969:219) het in sy ondersoek na die onderrig van Christen-kinders onder die CCAP-lidmate in Zimbabwe, gevind dat ouers wat die boekie “Maleredwe a Ana Akristu” bestudeer het, `n baie beter kennis geopenbaar het, oor hoe om hul kinders godsdienstig op te voed en hoe om hul geloof te implementeer, as die wat dit nie bestudeer het nie. Die positiewe impak wat die “Maleredwe a Ana Akristu” op die vorming van gesinne se familiekarakter gehad het, het die leierskap van die Nkhoma sinode laat besluit om dit te gebruik om die inisiasieskool met `n gekerstende weergawe te vervang.

5.4 CHRISTELIKE INISIASIE TRADISIE

Met puberteit was seuns en meisies van die Achewa aan inisiasieseremonies onderwerp soos kortliks in Hoofstuk Drie beskryf. Die Madonna het hiermee `n probleem gehad, aangesien die meisies se inisiasieperiode afgesluit is deur die ontneming van haar maagdelikheid en ander onreëlmatighede. Om die

negatiewe waardes wat tydens die inisiasieseremonies geleer is en die onreëlmatighede wat plaasgevind het toe te werk, het die sendelinge en plaaslike Christelike leiers die “Chilangizo” (’n Christelike inisiasie) geskep as ’n alternatief vir die plaaslike heidense inisiasieseremonies, die “Chinyamwali” (Katani 2008:84). Die Chilangizo het in ’n jeugbedieningsmodel ontwikkel wat die Sondagskool en kategese aangevul het deur te help om die jongmense in hul geloof te vestig en op ’n Christelike wyse voorligting te gee oor alle fasette van die lewe.

Dr. W.H. Murray, Ds. J. Jackson, Eerw. N. Katengeza en Evang. A Phiri was in 1928 getaak om die boekie “Chilangizo ca kwa Ana a Akristu” (Berading van die Christenkind) te skryf vir gebruik wanneer Christenkinders met die bereiking van puberteit onderrig moes word (Daneel 1969:221). Pauw (1980:333) beklemtoon die hulp wat die Madonna gegee het met die ontwikkeling van die Chilangizo. In 1953 het die Sendingraad ’n kommissie aangestel om die aanbidding van die Chilangizo te ondersoek deur die verskillende metodes van aanbidding te beskryf en die metodes te probeer koördineer, met die oog op groter eenvormigheid (Uitvoerenderaadsnotules 1953 4.14:984). Dit het gelei tot die skryf van ’n handleiding, “Mau Othandizo Alangizi” (Hulplesse vir die Beraders) wat gedruk en in gemeentes versprei is (Msangaambe 2011:94). In 1977 het afgevaardigdes van die Nkhoma sinode probeer om die Chilangizo te hersien, maar die sensuurraad van Malawi het die boek verban (Brown 2004:82) en die Chilangizo is eers in 1992 weer hersien (Onderhoud F:400).

Sedert alle Christene in 1929 verbied is om die Chinyamwali by te woon (Pauw 1980:333), is die Chilangizo die jeugbedieningsmodel wat naas die Sondagskool die grootste invloed in die jeugbediening van die Nkhoma sinode uitoefen, veral nadat tydens die sesde algemene Sendingkonferensie van 28 September- 2 October 1949, besluit is dat ’n kind nie in die kerk aangeneem mag word indien hy/sy nie deur die kerk se Chilangizo is nie (Daneel 1969:222).

Die inhoud van die oorspronklike Chilangizo het drie dele behels wat soos volg verdeel is:

1. Seksuele onderrig aan kinders deur hul ouers:

- a. Kinders word onderrig aangaande hul liggame.
  - b. Kinders word geleer hulle liggame is die tempel van die Here- en ook hul geslagsorgane.
  - c. Vrae in verband met die funksies van die liggaamsdele moet eerlik beantwoord word.
  - d. Vaders moet seuns leer hoe om hul verantwoordelikheid in die huis na te kom, en moeders hul dogters.
2. Onderrig wat kinders moet kry sodra hulle puberteit bereik:
- a. Die moeder moet die “Mlangizi” in kennis stel wanneer die dogter vir die eerste keer menstrueer, wie haar dan persoonlik op `n individuele vlak sal sê wat met haar gebeur.
  - b. `n Gesamentlike vergadering moet gehou word met die seuns en meisies wat persoonlik onderrig is, maar apart.
  - c. Chilangizokampe is vir jong dogters gehou deur die Madonna, Alangizi en Christenvroue (Uitvoerenderaadsnotules 1944 3.11:629).
3. Onderrig wat jongmense moet kry voor die huwelik. Die deel eindig met ses reëls wat direk teenstrydig was met die heidense gebruike.
- a. `n Seun mag nie by die dorpie van sy verloofde afgegee word nie.
  - b. Die meisie mag nie aan `n tussenpersoon gegee word met bereiking van puberteit nie.
  - c. Onvolwasse kinders mag nie in die huwelik bevestig word nie.
  - d. Die taboewette mag nie onderhou word nie. [Die taboewette het `n vergoddelikingsaspek gehad (Smit en Smit 1955:48)].
  - e. Daar moet nie in die openbaar oor geslagsake gepraat word nie.
  - f. Christene moet nie voor ander ontklee nie.

Die vereistes vir die aanbieding van die Chilangizo vir seuns en meisies was dat dit nie saam aangebied mag word nie; dit mag wel op dieselfde plek plaasvind, maar nie op dieselfde tyd nie (Onderhoud B:316). Die Chilangizo vir seuns het oor `n periode van twee tot drie dae gestrek, maar vir meisies het dit oor `n periode van vier tot vyf dae plaasgevind (Onderhoud D:368). In die stedelike gebiede het spanning tussen die kerk en administrasie van verskeie

skole veroorsaak dat die meisies se Chilangizo verkort is om oor naweke te kan geskied (Onderhoud C:349).

Die Chilangizo was op gemeentelike vlak as 'n groepsopleidingsessie deur die leraar van die gemeente gereël en hy was tradisioneel deur manlike en vroulike beraders, die Alangizi, bygestaan. Die Alangizi is vrywilligers wat in die geloof gegrond is en in die gemeente en gemeenskap gerespekteerd is. Die Alangizi word deur die gemeente benoem en deur die kerkraad goedgekeur voordat hulle toegelaat word om met jongmense te werk. Daar word van die Alangizi verwag om hulself voor te berei om enige vrae wat deur die jongmense gevra word uit die Skrif te kan beantwoord (Onderhoud D:383). Dit is vir die Nkhoma sinode 'n saak van erns dat die Alangizi self ook onderrig ontvang in die Christelike leer en lewe (Onderhoud D:377; C:339). Die gemeenteleraars woon daarom van die Chilangizo-geleentheid by om raad te gee in verband met lesaanbieding en die jeugdepartement van die Nkhoma sinode is verantwoordelik gemaak vir die opleiding van die Alangizi. Die jeugdepartement gebruik onder andere die BCP daarvoor (Onderhoud C:996).

Vir die Chilangizo is jongmense van die gemeente wat die onderrig moes ondergaan in groepe gedeel om meer relevant met die individue te kon werk (Onderhoud A:300). Die groepering is gedoen op grond van ouderdom, geografiese ligging en lewensfase. Die leraar sou tradisioneel die opleiding open deur die weg tot saligheid te verduidelik en oor sekerheid van saligheid te praat, terwyl die Alangizi lesse oor goeie morele gedrag aanbied (Onderhoud B:312-315). Die huidige Chilangizopleiding sluit onderwerpe in soos sekerheid van saligheid (verlossing), die liggaam as 'n geestelike entiteit, werketiek en self-onderhoudendheid, verhoudings tussen seuns en meisies en verhoudings met volwassenes en ander gesagsfigure, HIV/AIDS en ander seksueel oordraagbare siektes, die keuse van 'n lewensmaat en algemene higiëne (Msangaambe 2011:94). In die Chilangizo word erns gemaak om die jongmense te begelei om Jesus as persoonlike Saligmaker en as Rigtinggewer vir hul lewens aan te neem, sodat die sekulêre invloed van globalisering, vreemde kulture en die media geneutraliseer kan word. Die invloed van die Nkhoma sinode deur die Chilangizo het erkenning van die Malawiese regering gekry, aangesien die sentrale streek van Malawi (waar die Nkhoma sinode

werkzaam is) `n laer HIV besmetting het as die noordelike en suidelike streke van Malawi en dit word aan die invloed van die Chilangizo toegeskryf (Katani 2008:84). Huwelikskategese is by die Chilangizo gevoeg, maar dit word as voorbereidingsklas vir die huweliksberading gedoen en nie tydens die Chilangizo van die jongmense nie.

Die Chilangizo, is `n evangeliesgebaseerde holistiese benadering op geestelike, morele, kulturele en sosiale vlak, wat dit `n bedieningsaksie met groot waarde en groot effek maak (Msangaambe 2011:94). As inisiasieseremonie, het dit die taak om jongmense wat nog nie man of vrou is nie, maar ook nie meer seun of dogter is nie, toe te rus om die Chilangizo deur te maak en anderkant uit te stap as `n nuwe mens, `n man of vrou wat in die samelewing `n nuwe status het, met nuwe verantwoordelikhede en ander verwagtinge wat aan hom of haar gestel word (Turner 1995:139 in Davis-Abdallah:2013). Die status moet gebaseer wees op hul verhouding met Christus, hul verhouding met hulself en hul verhouding met ander. In die Nkhoma sinode word daar nie tans `n nuwe status aan die wat die Chilangizo deurloop het gegee nie (Onderhoud D:370-374).

Saam met die vestiging van die Chilangizo in die Nkhoma sinode het `n behoefte ontstaan om die jongmense in die kerk meer diensvaardig te maak en `n geleentheid te bied om hul nuwe status uit te leef.

5.5 DIE “BOYS-” EN “GIRLS BRIGADE”

Die Sendingraad het die behoefte aan addisionele geestelike werk onder seuns en meisies van die kerk, om die jongmense van die kerk buite die kerklike strukture van Sondagskool, Kategese en Chilangizo te bedien, ingesien (Uitvoerenderaadsnotules 1938 8.8:530). In 1943 het die Nkhoma sinode dus toestemming gegee, dat die “Boys Brigade” seuns in die skole van die Nkhoma sinode bedien en in 1954 toestemming gegee dat die “Girl Guide Troops” meisies in die skole van die Nkhoma sinode bedien (Pauw 1980:295).

`n Ierse sendeling, Mnr. Stuart McCallagh (Onderhoud D), het die “Boys Brigade”, wat in 1910 in Malawi gevestig is (Pauw 1980:295), na die Nkhoma sinode gebring. Die doel van die “Boys Brigade” was om die jeug na Christus te

lei en hulle fisies en psigies vir die lewe voor te berei (Daneel 1969:235). Die manifest van die "Boys Brigade" stel dit as volg: (Vry vertaal deur JBV)

"Die bevordering van die koninkryk van Christus onder seuns en jongmense deur die vestiging van gehoorsaamheid, toewyding, dissipline, selfrespek en ander gewoontes wat sal lei tot ware Christelike manlikheid" (The Boys Brigade 2012).

Die "Boys Brigade" se leuse "Sure & Steadfast", vrylik vertaal as 'Vas en Seker', word gebaseer op Hebreërs 6:19 (The Boys Brigade 2012).

Die "Boys Brigade" is in vyf groepe verdeel, naamlik die:

1. Anchor Section - vir seuns 5 tot 8 jaar oud.
2. Junior Section - vir seuns 8 tot 11 jaar oud.
3. Company Section - vir seuns 11 tot 15 jaar oud.
4. Seniors – vir jongmense 15 tot 18 jaar oud.
5. Amicus - vir jongmense 18 tot 22 jaar oud. (The Boys Brigade 2012).

Die "Boys Brigade" het die jong mense bedien en in 1954 is daar met kampe vir jeugleiers begin waar die seuns begelei is om deur fisiese oefeninge, handewerk en diens aan die gemeenskap en behoeftiges, soos byvoorbeeld die skoonmaak van putte en dorpie, dissipline te ontwikkel. Die hoofsaak was egter die Bybelstudies wat met die seuns gedoen is (Onderhoud D:458)

Aanvanklik is die "Boys Brigade" deur die Sendingraad bestuur, maar is in 1960 aan die plaaslike kerk oorhandig toe Ds. K.J. Ngawi aangestel is as Sinodale organiseerder van die "Boys Brigade" (Pauw 1980:295).

Die "Girl Guides Association" het die eerste "Girl Guide Troop" in Malawi, toe nog Nyasaland, in 1924 in Zomba gevestig. In 1944 het die Sendingraad aanbeveel dat jong meisies wat Chilangizo deurgegaan het in 'n vereniging georganiseer moet word (Uitvoerenderaadsnotules 1944 11:629). Op die raadsvergadering van Januarie 1952 was besluit om onder toesig van Mev. Ds. Hugo 'n begin te maak met die organisering van "Girl Guide"-spanne (Uitvoerenderaadsnotules 1952 5.30:936). In 1961 is die "Girl Guides" vervang met die "Girls Life Brigade", omdat eersgenoemde nie evangelisering in hul

organisasie toegelaat het nie (Pauw 1980:295). Die “Girls Brigade” het in 1965, die “Girls Brigade International –Africa Fellowship” geword na ’n saamsmelting van die “Girls Guildry”, wat in 1900 in Skotland begin het, die “Girls Brigade of Ireland”, wat ontstaan het in 1893, en die “Girls Life Brigade”, wat in 1902 in Skotland ontstaan het (Persoonlike meedeling Msodoka 2011).

Die “Girls Brigade” het ten doel gehad: (Vry vertaal deur JBV)

“Om jong meisies te help navolgers van ons Here Jesus Christus word en deur toewyding, selfbeheer en ’n verantwoordelike sin ’n ten volle vervulde lewe te lei.”

Die “Girls Brigade” het meisies betrek tussen die ouderdom van vyf en agt jaar en hul Ontdekkers (“Explorers”) genoem., Die meisies tussen nege en elf jaar is “Juniors” genoem, die tussen 12 en 14 jaar “Seniors” en meisies van 15 en ouer is “Brigaders” genoem.

Die “Girls Brigade” het hulle programme beplan om vier beginsels te inkorporeer.

- **Geestelike groei:** Seniorlede het meisies gehelp om in Christus te groei deur geleenthede vir getuieis te skep, geleenthede vir onderlingheid (Koinonia) met mede Christene te ervaar, deur saam Bybelstudies uit te werk, gebedsgeleenthede te organiseer, sangsaamtrekke te organiseer en deur uitreikaksies te reël. Die Bybelstudies is jaarliks deur die seniorlede gemonitor, eksamens is oor die Bybelstudies geskryf en ’n trofee is geskenk aan die kompanie wat die beste gedoen het.
- **Fisiese ontwikkeling:** Seniorlede het meisies gehelp om gesond te bly deur geleenthede vir ontspanning met liggaamsoefening en spansporte te skep.
- **Opvoedkundige ontwikkeling:** Seniorlede het ’n verskeidenheid van aktiwiteite gereël sodat meisies as volwassenes meer gehad het om te lewer.
- **Diens:** Seniorlede het meisies gehelp om in die algemeen diensbaar en effektief te wees.

Die algemene formaat van elke saamtrek wat gevolg is, het die volgende ingesluit:

1. Openingsgebed
2. Bybelvoorlesing
3. Koorsang
4. Gespreksgeleentheid oor die Bybelvoorlesing wat kon plaasvind as 'n preek of deur in klein groepies die Bybelvoorlesing te bespreek na aanleiding van voorafopgestelde vrae.
5. Die onderskeie ouderdomme het hierna elkeen hul eie aktiwiteit wat opvoedkundig of fisiek van aard was, gedoen. Die Ontdekkers is deur sang en speletjies bedien, terwyl die programme van die ouer kinders gereeld gewissel het.
6. Na 'n uur het almal weer bymekaar gekom om af te sluit met 'n lied en gebed.

Die leierskap van die "Girls Brigade" is toegerus met opleiding oor die aanbieding van dagprogramme, die opstel en aanbieding van Bybellesse en die bestuur van die "Girls Brigade", wat finansiële en administratiewe opleiding behels het. Die opstel en aanbieding van Bybellesse het die gebruik van audio- en visuele hulpmiddels behels, asook basiese beginsels oor hoe om die les relevant, eenvoudig en interessant te hou (Persoonlike mededeling Msodoka 2011)

Die suksesvolle bediening van die "Boys-" en "Girls Brigade" het dit in kompetisie geplaas met die MYP, na die instelling van laasgenoemde deur Dr Banda. Politieke druk het dus die sluiting van die eersgenoemde bewerkstellig (Onderhoud D:441-449) Die sluiting van die "Boys-" en "Girls Brigade" het 'n leemte in die sinodale jeugbediening gelaat aangesien besluit is dat die bediening van jongmense in die kerklike strukture slegs op gemeentelike vlak georganiseer moet word (Onderhoud D:153-154) Die leemte is na omtrent 'n dekade deur die ontwikkeling van 'n koorbediening gevul en dit word in 5.7 bespreek.

5.6 DIE SONDAGSKOOL EN KATEGESE:

Murray het spesifiek na die kinders uitgereik deur die vestiging van skole waar die onderwyser-evangeliste verantwoordelik was vir die geestelike bearbeiding van die kinders soos verduidelik in Hoofstuk Vier. Die onderwyser-evangeliste se posbeskrywing het, naas die akademiese werk, ook die hou van Sondagskool, katekisasieklasse en begrafnisse ingesluit (Uitvoerenderaadsnotules 1941 5.10:575) Sondagskool en katekisasie was aanvanklik deel van die skool leerplan en is nie as iets afsonderliks gesien of aangebied nie. Gedurende die 1940's het die regering die skoolleerplan aangepas om hoër akademiese standaarde in die skole te verkry. Die werkladings van die onderwysers het verhoog en hulle moes dus van sommige pligte onthef word. Die veranderde leerplan het veroorsaak dat die kerk minder evangelisasie binne die skoolstelsel kon doen en 'n skeiding het tussen die Sondagskool en die akademiese skoolsillabus ontstaan, sodat meer aandag aan akademiese vakke tydens skoolure bestee kon word. Om die kinders met die evangelie te bly bedien het die kerk meer aandag aan Sondagskole begin gee.

In 1947 het die Sendingraad besluit om die bestuur van die Sondagskool te skei van die bestuur van die skool (Uitvoerenderaadsnotules 1947 4.11.2 :711) en twee jaar later het hulle die bestuur van die katekisasieklasse ook oorgeneem. In 1949 het die Sendingraad die bestuur van die Sondagskool en katekisasieklasse aan die plaaslike kerk oorgedra (Uitvoerenderaadsnotules 1949 4.6.2:801). Die besluit om die bestuur van die Sondagskool onder beheer van die Sendingraad te stel was veral aan twee faktore te wyte.

- Die invloed van die regering se leerplan vir 'n hoër akademiese standaard.
- Spanning wat ontstaan het tussen die leierskap in die skole en die leierskap in die kerk.

Die groter invloed van die regering in die onderwysstelsel het spanning tussen sommige onderwyser-evangeliste en sommige ouderlinge in die kerk laat ontstaan. In 'n poging om die spanning te ontloot, is die onderwysstelsel onder die beheer van die Sendingraad geplaas. Die spanning was te wyte aan

verskeie faktore, waarvan die primêre redes waarskynlik onduidelikheid oor die sfere van gesag was en vererger was omdat sommige onderwysers hulself as beter opgelei as die leraars beskou het. Die sekondêre rede was dat onderwysers betaal is, maar ouderlinge nie, en in sekere gevalle is onderwysers ook meer as leraars betaal. Pauw (1980:180) noem dat sekere ouderlinge die onderwysers teengestaan het omdat hulle nie gediend was met die metodes van evangelisasie wat deur onderwysers toegepas is nie.

Na die skeiding van die Sondagskool en die akademiese skool het die opleiding van Sondagskoolonderwysers hoë prioriteit geniet. Die Namoni Katengeza Church Lay Training Centre (NKLTC) is verantwoordelik gemaak vir die opleiding van die Sondagskoolonderwysers en 'n spesiale persoon is aangestel om Sondagskoolonderwysers op te lei (Onderhoud D:696). Die kerkleiers het moeite gedoen om persone met 'n inherente liefde vir jongmense en kinders as Sondagskool onderwysers op te lei. Die persone is na die NKLTC geneem vir opleiding, maar as gevolg van die groei van die kerk en die gepaardgaande finansiële implikasies, het die bestuur van die NKLTC begin om die opleidingsfasiliteerders na sentrale gemeentes te stuur om op ringsvlak die opleiding aan te bied. Die opleiding van Sondagskoolonderwysers het ongelukkig, na 'n verandering in leierskap binne die NKLTC, 'n laer prioriteit geniet en die klem het na ander bedieningsareas van gemeentelike toerusting verskuif (JBV).

Na aanleiding van die klemverskuiwing binne die NKLTC het die Nkhoma sinode se Jeugdepartement die verantwoordelikheid vir opleiding van die Sondagskoolonderwysers oorgeneem. Die opleiding van Sondagskoolonderwysers deur die jeugdepartement is in samewerking met verskeie rolspelers soos Petra College, die Children's Evangelical Foundation (CEF) en Society of International Missionaries (SIM) sendelinge gedoen. Die jeugdepartement het die leraars in hul finale jaar aan die "Jehosaphat Mwale Theological Institute", saam met gemeentelike Sondagskoolleiers, genooi vir opleiding by die Malingunde Jeugkampterrein. Vanweë die koste faktor het die proses verander om opleiding by gemeentes aan te bied. Die opleiding het op die metodiek van Sondagskoolaanbieding, met die Sondagskool boekies van die Nkhoma sinode en die "Mawuodindo a Ana ndi Achinyamata Ampingo"

(Verantwoordelikhede van kinders en jongmense van die gemeente.) boekie, as materiaal gefokus. Die opleiding het op drie ouderdomsindelings gefokus, aangesien verskillende ouderdomsindelings verskillende vermoëns het (Onderhoud C 681). Die verhouding van deelnemers by die opleidingsessies was gewoonlik een derde kategete en twee derdes Sondagskoolonderwysers (Onderhoud B:670).

Die Sondagskoolmateriaal behels 'n Bybelverhaal met 'n vers om te memoriseer, 'n speletjie en bespreking om kinders deur die hele Bybel oor 'n periode van vyf jaar te neem en dit is opgestel om kinders op twee verskillende ouderdomsgroepe te betrek. In praktyk wissel die aanbieding van die Sondagskoollesse tussen die aanbieding vir enkele gekombineerde groepe, die meer algemene aanbieding in twee ouderdomsgroepe en by sommige in drie ouderdomsgroepe.

Daar was gevind dat die Sondagskoolmateriaal vir sommige Sondagskoolonderwysers te gekompliseerd was, aangesien die Sondagskoolmateriaal aanvanklik geskryf was vir Sondagskool onderwysers wat opgeleide onderwysers was en die huidige Sondagskoolonderwysers dikwels jongmense in hoërskool was. Die Jeugdepartement van die Nkhoma sinode het daarom die Sondagskoolboeke vereenvoudig en as 'n makliker verstaanbare weergawe versprei (Onderhoud C:676). Die grootste uitdaging wat die Jeugdepartement in terme van Sondagskoolmateriaal ondervind het, bly die tydigse voorsiening daarvan aan die Sondagskoolonderwysers (Onderhoud F:706) aangesien hulle afhanklik was en is van donasies om die materiaal te druk en te versprei. Daar is in sommige geleedere gevoel dat die kategeseboek onewewigtig is aangesien daar te veel van Genesis in is en dat daar 'n baie wettiese teologie daardeur uitgedra word. Die boek beklemtoon verlossing en heiligheid, maar die konsep van genade word nie beklemtoon nie en daarom word wettisisme onbewustelik deur die kategese onderskryf (Onderhoud F 712)

In die Nkhoma sinode is **Sondagskoolbywoning** vir die kinders van Christen ouers verpligtend (Daneel1969:229) en is die ouers doelbewus aangemoedig om betrokke te wees by die aanbieding van Sondagskoollesse. Die

Sondagskoolonderwysers het onder verpligting gestaan om ouers te besoek en aan te moedig in hul Christelike opvoedingstaak (Daneel1969:229). Die Sondagskoolonderwysers is aangemoedig om Sondagskoolaktiwiteite nie te beperk tot die klaskamer nie, maar om kinders ook te gebruik om diakonale dienste te verrig soos om vir ou mense klein werkies te doen (Onderhoud A:863).

Katkisasieklasse is aangebied met behulp van 'n handleiding, die "Katekisma", wat op die Heidelbergse Kategismus en die verkorte weergawe daarvan, die Kort Begrip, geskoei was, maar van die Heidelbergse kategismus verskil daarin dat dit slegs 52 vrae bevat. Die "Katekisma" (vertaling in Chewa van bogenoemde) behandel die wet en hoe om sonde te identifiseer in groot detail, beklemtoon die lidmaat se verantwoordelikheid om God te dien en die evangelie uit te dra en gee ook in 'n kleinere mate lering oor die werk van die Heilige Gees (Pauw 1980:330).

Die Sondagskool en katkisasieklasse is 'n inherente deel van elke gemeente. Die navorser het ervaar dat die Sondagskoolonderwysers dankbaar is vir enige vorm van opleiding wat mag plaasvind en dit verwelkom. Die saak word in Hoofstuk Agt weer opgeneem.

5.7 KORE:

Dit is in die bostaande perikoop genoem dat die afsluiting van die "Boys en Girls Brigade" 'n leemte in die jeugbediening gelaat het. Die kore vorm 'n integrale deel van die liturgie van die kerkdiens omdat dit 'n wyse is waarop gewone lidmate elke Sondag aan die aanbiddingsgeleentheid deelneem. Die besluit om jeugbediening op gemeentelike vlak te bedryf het gelei daartoe dat die leraars die jeug in kore by die eredienste betrek het. In die Nkhoma sinode is kerkdienste maklik twee na drie ure lank as gevolg van die kore wat tydens die erediens optree. Die kore het deurentyd as klein groepe vir die jeug in die gemeentes, sowel as vir die vroue en die mans gefunksioneer. Musiek is 'n integrale deel van die lewe in Malawi daarom het die sinodale jeugleeraar, Ds. Chafumuka, in die laat 1970's die jeug in kore begin betrek en bly dit 'n primêre jeugbedieningsmodel binne die Nkhoma sinode (Katani 2008:116).

Die kore as 'n primêre jeugbedieningsmodel het elke Sondagmiddag in kerkgeboue bymekaargekom om tot eer van die Here te sing, deur hul sang te getuig en om onderlingheid met ander Christene te ervaar (Katani 2008:128). Die koorfeeste het bygedra tot die geestelike groei van die jongmense, aangesien onder die deelnemers 'n eenheid geskep is waar vriendskappe gebou is en 'n groot mate van toerekenbaarheid tussen die lede ontstaan het (Katani 2008:134). Die koorlede se strewe na uitmuntendheid het bygedra tot persoonlike netheid, stiptelikheid en dissipline. Nog 'n positiewe uitvloeisel van die koorfeeste was dat nuwe liedjies geskryf en gesing is, waarmee relevante sake in die lewe van jongmense aangespreek is (Katani 2008:132). Van die nuwe liedjies was evangeliseringsboodskappe op 'n inheemse wysie, om die Christelike boodskap te verkondig (Katani 2008:131), of ballades, om binne die konteks van die alledaagse lewe, die lewe te evalueer en deur die lied Christelike waardes te beklemtoon.

Ongelukkig het die koorfeeste hul aanbiddingskarakter verloor omdat die doel van die koorfeeste in sommige plekke verander na 'n wyse van geldinsameling en sommige koorlede nie die etiese werklikhede waaroor hul gesing het, toegepas het nie (Katani 2008:134). 'n Ander nadelige gevolg van die nuwe sangpatroon was dat sommige "Praise & Worship" liedjies uit die internasionale musiekbedryf wat by kerkdienste ingevoer is, die dienste tot 'n mate ontstig het omdat die nuwe liedere nie by die kerklike liturgie ingepas het nie. Die koortjies wat uit die internasionale mark ingevoer was het begin om die tradisionele Malawiese melodie te oorheers in wat Katani tereg noem, "a new form of colonisation of the Malawian Church" en so spanning geskep het tussen die ouer en jonger lidmate in die gemeente (Katani 2008:138). Die demping op die kreatiewe ontwikkeling van nuwe liedere is 'n voorbeeld van een van die effekte van globalisering wat Perlas beskryf as "blocking the creativity of the human spirit" (Aangehaal in Sasu 2004:28).

Die Nkhoma sinode het die uitdaging van globalisering geïdentifiseer en deur die Nkhoma sinode se jeugdepartement op twee wyses aangespreek. Daar is 'n werkwinkel gereël wat deur 'n internasionale gospelsanger gelei is en daar is koorkompetisies gereël om die koormusiek in die gemeentes te probeer beïnvloed.

In 2005 het die internasionale gospelsanger, Louis Britz, 'n musiekwerkswinkel vir geselekteerde jeugkore aangebied, met die tema "From Praise to Worship". Die werkswinkel het die deelnemers gelei om deur die keuses van die liedjies vir gebruik tydens die erediens die bestuur van musiek binne die liturgie op so 'n wyse te laat vloei, dat die karakter van die diens God verheerlik, die boodskap van die diens beklemtoon en sodoende die musiek self ook 'n boodskap lewer.

Die Jeugdepartement het die musiekbediening as 'n jeugbedieningsmodel begin ontwikkel deur die reël van koorkompetisies. Die koorkompetisies het oor 'n periode van twee jaar geskied deur kompetisies in een jaar op gemeentelike vlak aan te bied en wenners die volgende jaar op ringsvlak te laat kompeteer. Die eerste van die kompetisies het in 2002 plaasgevind. Uitdunne is gereël in die 12 ringe van die Nkhoma sinode en die wenners is na 'n jeugsaamtrek in Augustus 2003 genooi. Die kore moes 'n lied uit die Nyimbo⁵, die amptelike liederebundel van die Nkhoma sinode, op die voorgeskrewe wysie sing en dan kon hulle nog 'n Nyimbo op 'n eie wysie sing. Hulle moes een nuwe lied komponeer en kom sing.

Dit is by bogenoemde saamtrek waar Dr. Katani die teologiese impak van die musiek wat by die koorfeeste gesing is, geëvalueer het deur die liedjies wat vir die kompetisie geskryf was te ontleed. Katani (2008:157) se ontleding van die musiek sluit aan by Dean (2001b:19) se stelling dat jongmense stoei met wat dit beteken om 'n kind van God te wees in 'n wêreld geskend deur sonde, maar verlos deur liefde, wanneer hy verwys na die samelewing in Malawi wat polities, ekonomies en sosiaal onstabiel is, en dat die jongmense in hul liedjies die verdrukking en stryd wat hulle ervaar, verwoord. Katani gaan verder deur die stelling te maak dat jongmense deur hul musiek poog om 'n eie werklikheid te skep waarmee hulle die lewe vir hulself draaglik maak.

Die verwoording van die liedjies wat die jongmense komponeer, toon die stryd om van die omgewing waarbinne hulle hulself bevind sin te maak, en gee die navorser 'n duidelike blik op die teologie wat die jongmense bedryf, in die

---

⁵ Die Nyimbo is die Nkhoma sinode se amptelike sangbundel.

proses om sin te maak van die onmiddellike konteks waarbinne hulle hulself bevind. Die onmiddellike konteks word verwoord wanneer gesing word van die HIV pandemie, die kroniese hongersnood, die armoede, die korrupsie in die staatsdiens en die invloed van die Westerse kultuur op die hele samelewing (Katani 2008:178). Deur die Evangelie van Christus, die Achewakultuur en die onmiddellike konteks te vermeng, skep die jongmense vir hulself 'n nuwe werklikheid wat hul as bevrydend van die verlede ervaar en help die jongmense om die wêreldbeskouing waarmee hul grootgeword het te verander om die nuwe werklikhede die hoof te bied. Die hoop gevind in Christus slaan sterk deur as 'n alternatief vir die binding van armoede en die onstabiele en onregverdige politiese situasie wat ervaar word (Katani 2008:181). Die nuwe musiek word gegrond op rolmodelle uit die Bybel, waarmee jongmense hulself kan vereenselwig en wie se voorbeeld in die huidige moeilike omstandighede gevolg kan word. Die evangelie word op die wyse prakties uitgeleef en 'n nuwe wêreld waarna die jongmense reik word geskep, 'n wêreld waarin die gelowiges mekaar bystaan en versterk (2008:186).

Katani (2008:187) se navorsing identifiseer 19 temas wat in die liedjies van die jongmense herhaal word waarvan drie by elke koor na vore gekom het. Die 19 temas word gelys en daar word kortliks kommentaar gelewer op die drie wat die mees algemeen voorgekom het:

- Moeilikheid in die huidige wêreld.
- Die sondige wêreld.
- Hoop in Christus.
- Belydenis.
- Verlossing.
- Die Dood.
- God se almag.
- Die eindtye.
- Satan.
- Dissipelskap.
- Weeskinders.
- Bevestiging van God se opdragte.

- Neerdrukkende gedrag.
- God se beloftes
- Seën
- Rykdom vs. Christus
- Die Heilige Gees as Trooster
- Die ydelheid van werk en rykdom
- Leierskap

Moeilikheid in die huidige wêreld figureer 46 keer in verskillende liedjies en verwys na ervarings wat die jongmense beleef. Die liedjies beklemtoon veral eksterne invloede op 'n persoon en probeer die jongmense waarsku dat hul optrede ook 'n invloed het op die andere om hulle.

In 27 liedjies word na die sondige en problematiese wêreld verwys. Die hartseer van die liedjies is dat dit 'n inherente hopeloosheid belig en beklemtoon die feit dat hulle magteloos voel om iets aan hul eie saligheid te doen. Die jongmense het geen hoop om 'n verskil te maak in die wêreld nie, maar ontvlug uit die huidige omstandighede deur hul hoop te vestig op die wederkoms van Christus.

Hoop in Christus neem die derde plek in as tema van die liedjies. Die jongmense sing meer oor probleme as oor God se getroue voorsiening en seën in die huidige tyd, maar in elke lied word na Christus verwys wat daarop wys dat daar tog nog hoop is in Christus. Die hoop in Christus word weerspieël daarin dat na Jesus verwys word as hul Koning, Redder, Heer, Regter. Krygsman, Geregtigheid, Vader, Skepper, Herder, Offerlam, Beskermer, Bron van Lewe en Hoop.

Dit is belangrik om te onthou dat kore daar is om God te loof en te prys (Onderhoud D:492). Die kore het vir die jeugbediening 'n oorgang bewerkstellig na 'n kerkjeugaksie nadat die "Boys-" en "Girls Brigades" afgeskaf is, en bly 'n wesentlike deel van elke gemeente.

5.8 KERKJEUGAKSIE

In 'n poging om 'n kerkjeugaksie (KJA) as bedieningsmodel te ontwikkel het die Nkhoma sinode vir Ds. H.J. van Deventer aangestel om gemeentes te besoek en 'n rigtinggewende handleiding te skryf vir jeugwerk in die Nkhoma sinode (Notule van die Nkhoma Sinode 1983 265). Die doel van die handleiding was om leraars in jeugwerk op te lei. Dr. Van Velden het gedurende die 1980's ouderlingsopleiding aangebied om belangstellende ouderlinge te help om die jeug te begelei en te beraad (Onderhoud F:399). Die handleiding geskryf deur Ds. Van Deventer is die **“Mawuodindo a Ana ndi Achinyamata Ampingo”** (Verantwoordelikhede van kinders en jongmense in 'n gemeente) genoem. Die teologiese grondslag van die handleiding vir die jeugbediening is onderskryf deur die filosofie dat die jeugbediening nie 'n aparte entiteit binne 'n gemeente is nie, maar dat die jongmense reeds deel van die gemeente is en daarom nie by iets moes aansluit nie, maar georganiseer moes word. Almal was veronderstel om betrokke te wees omdat hulle reeds deel was van die gemeente en as hulle nie betrokke was nie, was dit die verantwoordelikheid van die wat betrokke was om hulle te betrek (Onderhoud E:120).

Die handleiding het beklemtoon dat die gemeente verantwoordelikheid moes neem vir 'n deurlopende toerustingsproses van hul lidmate, met 'n stap vir stap proses binne 'n gekoördineerde program, om die jeug tot volwassenheid in geloof te lei en tot aksie te motiveer. Dit was die strewe dat die jeug mekaar en ander sou dien en met die evangelie na ander sou uitreik (Onderhoud E:126).

Die handleiding het die struktuur en verwagtinge van die Jeugkommissie, wat in gemeentes gevestig moes word, beskryf. Die handleiding het 'n jeugbediening beskryf waarin die Jeugkommissie 'n holistiese jeugbediening bestuur het wat die ouers se verantwoordelikheid, Sondagskool, Kategese, Chilangizo, die Jeugaksie en 'n Skolebediening gedek het. Elke gemeente sou afsonderlike komitees reël vir die bogenoemde wat aan die Jeugkommissie van die kerk moes rapporteer, dus het die gemeente se Jeugkommissie bestaan uit verteenwoordigers van al die bogenoemde bedieninge, verteenwoordigers van die buiteposte en die gemeentelike leraar as voorsitter. (Elke buitepos het 'n soortgelyke Jeugkommissie vir die buitepos gevorm met die hoofouderling as

die voorsitter.) Die gemeentelike Jeugkommissie het uit ouderlinge bestaan, maar by die KJA self was dit jongmense (Onderhoud E:417-429).

Elke jaar het die Jeugkommissie 'n program saamgestel vir die hoofstasie en al die buiteposte, waarin toerusting en die praktiese uitlewing van hulle geloof die twee belangrikste aspekte van die jeugprogram was. Die metodiek was om Bybelstudies, sprekers, preekbeurte, aktiwiteite soos lofprysing en aanbidding, toewyding, gebedsgeleenthede, opleiding van Bybelstudieleiers, Bybelvasvrae ensovoorts in te sluit. Die KJA was veronderstel om die program op verskillende ouderdomsvlakke te implementeer, maar het eintlik net die jongmense van hoërskoolouderdom en ouer bedien. Die jongmense is aangemoedig om diensvaardig te wees deur ou mense, gebreklikes en armes te help, om siekes te besoek en binne die gemeente persone wat nie betrokke is nie, te betrek deur mekaar te besoek wanneer iemand dood is. Uitreike na tronke is in die handleiding aanbeveel, maar was nie deur alle gemeentes van die Nkhoma Sinode toegepas nie, slegs deur gemeentes in Lilongwe soos deur die Jeugaksie van Kanninga CCAP gedoen (Onderhoud E:908-910).

Die uitreik van die boek deur Ds. Van Deventer het die KJA as jeugbedieningsmodel aangemoedig, maar omdat die jeug nie tot die Kerkrade toegang gehad het nie, het die Kerkrade dikwels besluite geneem in verband met die jeugbediening wat nie aan die KJA se leierskap deurgegee was nie. Van die kerklike leierskap het uit 'n paradigma van hiërargiese, paternalistiese gesagstrukture gekom en die jongmense doelbewus by belangrike besluite uitgesluit, omdat hulle gevoel het dat die jongmense nog nie bevoeg was om oor kerklike sake besluite te neem nie. Sasu (2004:33) skryf die houding toe aan die feit dat ouderlinge hulself, binne die paradigma van die Afrika kultuur, die posisie van hoofman in die kerk toegeëien het. Dit het daartoe aanleiding gegee dat op sommige plekke die KJA doodgeloop het, omdat jongmense hulself elders uitgeleef het en die kerk verlaat het, of dat die jeugleiers, wie meer gerig was op 'n verhoudingsmatige aksiegedrewe bymekaarwees, die kerklike leierskap uitgedaag het. Die uitdaging is nie op 'n lelike manier gedoen nie, maar het plaasgevind en was 'n teken van die verskuiwing van die kulturele paradigma as gevolg van die globalisering wat Malawi ervaar het,

waarin volwassenes en jongmense hul sedert die 1980's in Malawi bevind het (Onderhoud F:619).

Ds. SJ Chikoti het in die 1990's 'n aantal **kampe vir jeugleiers** uit geselekteerde gemeentes gereël, om die jongmense toe te rus om fisies, moreel en geestelik te groei. Die idee was dat die jongmense toegerus sou word om met hul tuiskoms die leraar van die gemeente by te staan deur te help om hul vriende te bedien soos deur “Mawuodindo a Ana ndi Achinyamata Ampingo” voorgeskryf is. Die onderwerpe wat aangebied is word as volg gelys:

- Hoe om 'n kind van God te wees
- Die lewe na die dood
- Die belangrikheid van opvoeding.
- Tuistebestuur.
- Bybelstudies (Met behulp van “Scripture Union.”)
- Speletjies en dramas

Jongmense wat van die kampe af teruggekom het, is nie altyd deur die gemeentelike leraars met ope arms ontvang nie. Ds. Chikoti het die gebrek aan samewerking toegeskryf aan kommunikasie- en koördineringsprobleme, maar daar het baie nuwe Sondagskool- en Katkisasieklasonderwysers aangemeld. Ds. Chikoti het gepoog om die gebrek aan samewerking te oorkom deur die ringe te besoek en met die leraars en ander gemeentelike leiers op ringsvlak die redes vir die kampe te bespreek en te verduidelik dat daar gepoog word om jongmense meer betrokke te maak by 'n bediening aan jongmense. Die besoeke het die basis gevorm waarop die “Chigwirizano cha Chinyamata” gebou is. (Onderhoud A:59-76)

Die konflik tussen die volwassenes en jongmense wat vroeër bespreek is, het 'n behoefte aan 'n positiewe bediening vir jongmense in die ouderdomsgroep 13 tot 20 geskep (Onderhoud C:844-847). Dit het aanleiding gegee tot die skep van 'n Jeugdepartement in Oktober 2000 om die jeugbediening te koördineer, wat gegrond moes word op die struktuur van die vrouebediening wat vir die gemeentelike leierskap aanvaarbaar was en sodoende is die “Chigwirizano cha Chinyamata” (CCC) gevestig (Sasu 2004:21). Die struktuur van die

Jeugdepartement word in Aanhegsel C geïllustreer. Met die opstel van die CCC is gepoog om die jeug so ver as moontlik by alle besluitnemingsprosesse te betrek en om vir jongmense vanuit die mees afgeleë statjies 'n geleentheid te gee om hul wil bekend te maak.

Die CCC aktiwiteite behels weeklikse samekomste by die onderskeie buiteposte, maandelikse saamtrekke binne die gemeente, kwartaallikse saamtrekke vir gemeentes binne ringsverband en tweejaarlikse saamtrekke binne sinodale verband. Elke Sondagmiddag was daar 'n geleentheid vir al die jongmense van die gemeente om bymekaar te kom en twee keer per maand het die CCC-lede op 'n Saterdag bymekaar gekom vir Bybelstudies of lering (Onderhoud B).

'n Tipiese Saterdag program sou as volg verloop:

1. Open met gebed.
2. 'n Gesang uit die amptelike liedboek van die kerk.
3. 'n Getuigenis deur een van die lede oor hoe die Here hom of haar in die afgelope tyd geseën of bewaar het.
4. Weer 'n geleentheid om die Here deur sang te loof en prys.
5. 'n Geleentheid vir Skriflesing en lering deur een van die lede wat gewoonlik gegrond is op die leesrooster van die CCC.
6. 'n Offergawe
7. 'n Tyd vir gebede
8. Afsluitings, aankondigings en sang (Malongosoledwe Za Chinyamata 2001)

Op alternatiewe Saterdag of Sondag het die jongmense hulself georganiseer om **uit te reik na mense** in die hospitale of gevangnisse, of op die markplein waar een tot een gesprekke met mense gevoer is om hulle te evangeliseer, te bemoedig en voor te bid. Ander jongmense het uitgereik na verswakte bejaardes of HIV-pasiënte om hulle te help om die huis aan die kant te maak, in die tuin te skoffel of ander huishoudelike take te verrig wat die bejaardes en siekes nie in staat was om te doen nie. Die rede vir die aksies was gegrond op die opdrag in Jakobus dat geloof sonder werke dood is (Onderhoud B:872-878). Wanneer gemeentes evangeliseringsveldtogte gehou het, is die jeug

dikwels tydens opelugeredienste op verskeie maniere gebruik, as predikers en ook om later opvolgwerk namens die gemeente te doen (Onderhoud A). Dit was die gemeente se uitreike, maar jongmense het kans gekry om daaraan deel te neem as lede van die gemeente (Onderhoud E:898).

Die verstedeliking van die jeug in Malawi het veroorsaak dat die bedieningspatroon tussen die plattelandse en stedelike gemeentes aangepas moes word. In Lilongwe en in sommige groter dorpe het die gebruik ontstaan om een keer per maand op 'n sentrale punt 'n saamtrek van verskeie gemeentes se jeug te hê. Die organiseerders van die maandelikse geleentheid het na die "Urban Ministry" van die Jeugdepartement begin verwys en die saamtrekke is mettertyd die "The Church of Central Africa Presbyterian Youth Urban Ministry" (**CCAPYUM**) genoem (Onderhoud C:938)..

Die **maandelikse saamtrek** van CCAPYUM was 'n gesellige dag waartydens sprekers die jeug, van die verskillende gemeentes, oor die onderwerp in die jaarprogram bepaal toegesprek het, en die jeug mekaar vermaak het met kort dramas, kore en speletjies, en saamgeëet het. Daar is van die deelnemers verwag om die lering noukeurig te volg, aangesien hulle op hul beurt as gemeente na 'n gemeente in die plattelandse dele sou gaan om 'n ander tak van die CCC te besoek, vir 'n soortgelyke geleentheid van toerusting en onderlingheid. Die besoeke was gewoonlik gekoördineer om met die betrokke ring of gemeente se jeugdag saam te val. Die sinodale-, rings- en gemeentelike jeugleraars was as raadgewers beskikbaar, maar reëlings vir sulke dae is aan die jongmense oorgelaat, om sodoende die jongmense te begelei om self administreerders te word (Onderhoud C:938-953).

Vir die uitreike na die platteland het CCAPYUM jongmense begin oplei en geleentheid gegee om te preek en die evangelie te deel (Msangaambe 2011:96). Die opleiding van **jongmense as predikers** is 'n belangrike wyse van toerusting waarmee jongmense in die Nkhoma sinode bemaagtig word om die kerk te lei, om beter en meer ingeligte besluite te neem en sodoende hul rol in die kerk vir hulself te ontdek en te vervul (Msangaambe 2011:164). Die jeugdepartement het 'n pleidooi aan die Nkhoma sinode gerig vir groter deelname van die jeug in die eredienste en daar is toegestaan dat koortjies in

die eredienste toegelaat mag word en dat daar jaarliks `n jeugerediens sou wees. Die jeug het tydens jeugeredienste verantwoordelikheid geneem vir die hele erediens en die hele liturgie het sonder enige grootmense se betrokkenheid gevolg. Die feit dat hulle verstaan het waarop die individuele liturgiese gebeurtenisse gebaseer was, het veroorsaak dat die jongmense minder gekla het en meer geredelik aan die eredienste deelgeneem het. Die verandering in houding het veroorsaak dat hulle meer geleenthede binne die eredienste begin kry het. Die besef dat wanneer hulle preek, hulle namens God praat en dat hul lewenswandel met hul woorde moet ooreenstem, het die jongmense noukeuriger op hul lewenswandel laat let (Onderhoud C:752-755). Die eienaarskap wat die jongmense op die wyse van die gemeente verkry het, het op gemeentelike vlak vir herlewing gesorg.

Elke tweede jaar is twee afgevaardigdes van elke gemeente genooi om op die Sinodale jeugkampsterrein bymekaar te kom vir `n **jeugsinode of jeugspordag** wat afwisselend aangebied is. Wanneer dit `n jeugsinode was, het die jeug sake wat gedurende die afgelope vier jaar gepla het geopper en voorstelle gemaak om die probleme reg te stel. Die sinodale jeugleer en die jeugleer van die ringe het die sake en voorstelle dan tydens die sinodale vergadering voorgelê vir bespreking en uitsluitel. Die jeug het op die manier `n stem in die sitting van die Nkhoma sinode en `n groter sin van eienaarskap van die kerk gekry, wat andersins agterweë kon bly. Die spordag het alle gemeentes ingesluit, aangesien die gemeentes `n gemeentelike spordag tussen die onderskeie buiteposte in die gemeente moes organiseer en dan spanne moes kies wat die gemeente op ringsvlak sou verteenwoordig. Op ringsvlak is `n soortgelyke kompetisie tussen die gemeentes gereël en die wenners van die ringsbyeenkomste kon bymekaarkom op `n dag deur die Jeugdepartement vasgestel vir die finale, wanneer `n Sinodale kompetisie gehou sou word. Die aktiwiteite by `n Sinodale kompetisie het atletiek, netbal, sokker, bawo, dramas, koorkompetisies en `n Bybelvasvra gebaseer op dagstukke uit die afgelope twee jare se leesrooster, ingesluit (Onderhoud C:965-973).

Die **leesrooster** waarna verwys word, is baie relevant en oefen `n groot invloed uit om aan jongmense antwoorde te gee op wat hulle pla. Die lering vervat in die leesrooster het gehelp om die uitvloei van jongmense uit die Nkhoma

sinode kleiner te maak. Dit was die verantwoordelikheid van die sinodale jeugleerars om toe te sien dat daar jaarliks 'n leesrooster saamgestel is, wat na die verskeie takke gestuur is. Die leesrooster het maandeliks 'n tema bespreek en is verryk met Bybelstudiegidses en skrifgedeeltes oor die onderwerp wat as dagstukkies gelees kon word. Elke jaar het leiers van die verskillende CCC takke temas waarvoor geskryf moes word, voorgestel en aan die sinodale jeugleerars gestuur om in samewerking met die bestuur van die CCC, CCAPSO en CCAPYUM vir die volgende jaar se leesrooster dagstukke en temas saam te stel wat in die jaarprogram ingesluit moes word. Die Bybelstudiegidses van die CCC is dieselfde as die van CCAPSO, behalwe vir die taal waarin dit druk word, soos in Hoofstuk Vier verduidelik is. Die jaarprogram en temas vir die maandelikse programme is die temas wat die sprekers by CCAPYUM geleentheid moes gebruik (Onderhoud C:598-610). Ander literatuur wat deur die Nkhoma sinode se Jeugdepartement versprei is, is Bybelstudies soos deur die N.G. kerk se kerkjeugaksie ontwikkel.

Buiten die **uitreike** wat deur die jeug as deel van die gemeentebedrywighede en die jeug-tot-jeug toerustingsaksies georganiseer is, het die jeugdepartement in samewerking met CCAPYUM en die leierskap van die CCC ook uitreike gereël na die wat die Here nie ken nie. Ds. Kachipapa het jongmense wat vrywillig aangemeld het opgelei, of laat oplei, om die evangelie op 'n individuele vlak met mense wat nog nie die Here ken nie of afgedwaal het te deel. Die verskillende opleidingsmetodes het onder andere die "Evangelism Explosion 3" (EE3) materiaal en metodes ingesluit. Ds. Kachipapa het die jongmense uitgedaag om elkeen 'n persoon wat nog nie die Here aangeneem het nie, na die volgende byeenkomste te bring (Onderhoud C:890-896). Die jeugdepartement het ook uitreike gereël wat behels het dat daar na die meer vlakke gereis is om met die Moslems wat daar woon te gesels, vriendskappe op te bou en mettertyd die evangelie te deel. Daar is ook na Mosambiek gereis om sendelinge wat deur die Nkhoma sinode uitgestuur is te gaan versterk, te bemoedig en by te staan, deur die Jesusfilm te wys en persoonlike evangelisasie te doen. Die grootste effek was egter te vind in CCAPYUM se uitreik na mense binne die stad van Lilongwe.

Die Nkhoma sinode het **lang- en korttermyn internasionale uitreikspanne** ontvang. Die meeste is deur die Nkhoma sinode gekoördineer, maar soms het hulle aangesluit by uitreike gereël deur ander instansies in Malawi, soos die “Evangelical Association of Malawi” (EAM) wat Raymond Bonke uitreike gereël het, of die “African Bible College” wat Flood gereël het. In hierdie navorsing word daar gekonsentreer op die effek van die uitreike binne die Nkhoma sinode self.

In 1992 is `n CSV-span uit Suid Afrika na die Nkhoma sinode genooi, wat deur `n jeugspan van plaaslike jongmense aangevul is, om `n **diensjaarspan** te vorm wat na die gemeentes van die Nkhoma sinode, onder leiding van Ds. Van Deventer, kon uitreik. Die eerste maand is die span van agt Suid Afrikaners en sewe Malawiërs by Malingunde opgelei en daarna het hulle `n jaarlank na gemeentes gegaan om skole te besoek en programme met die gemeentejeug te doen. Die span is voorberei vir sang, drama, die wys van die Jesusfilm en berading van jongmense. Die gesamentlike span het die Jesusfilm met groot vrug vertoon (Onderhoud E:901-907). `n Opvolgspan is in 1993 in die Nkhoma sinode, onder leiding van Dr. Van Velden, wat oorhoofs by die span betrokke was, ontplooi. Die spanne het nie voorskriftelik opgetree nie, maar aan die gemeentes geleentheid gegee om die span se program in hulle area uit te werk. Die span se program en die onderwerpe wat aangebied sou word is vooraf tydens samesprekings tussen die gemeentelike leierskap en Dr. Van Velden, deur die gemeente se omstandighede en behoeftes bepaal, en daarna in `n program verpak, om op die wyse die jeug in die gemeentes relevante toerusting te gee. Die toerusting het geskied met behulp van sang, getuïenis, woordverkondiging, groepsbesprekings en die aanbieding van Bybelstudies oor spesifieke onderwerpe waarmee die spanlede voorberei is om in persoonlike gesprekke oor te gesels en berading te gee. Die span se fisiese teenwoordigheid, skoolbesoeke en inskakeling by gemeenteaktiwiteite is as katalisator vir die gemeente se jeugbediening beplan. Dit is van die spanlede verwag om binne die gemeenskap verhoudings te bou en deur die verhoudings gesprekke te ontwikkel waarmee die evangelie versprei kon word (Onderhoud F:912-929). In 1999 het die Sinode van die Wes-Kaap `n uitreikspan van twee jongmense wat ook deur `n span Malawiese jongmense aangevul is op `n

soortgelyke aksie gestuur met die doel om evangelisasiewerk te doen, bome te plant en die plaaslike kerk te sensitiseer in verband met hul verantwoordelikheid ten opsigte van die omgewing (Brown 2005:160).

Die uitreikspanne het egter in sekere opsigte probleme geskep. Die grootste fout was die feit dat daar 'n gelyke aantal mans en meisies was, wat die persepsie geskep het dat daar "liefdesverhoudings" was wat die plaaslike kerk ontstig het. Die Suid-Afrikaanse spanlede was ook nie kultureel sensitief genoeg nie en het daarom onwetend aanstoot gegee deur aanmerkings te maak oor die geestelike toestand van die kerk en plaaslike kerkleiers. Die plaaslike kerkleiers het die verwagting gehad dat die span meer praktiese vaardighede, soos skryfwerk, messelary en ander ambagte aan die jeug van die Nkhoma sinode sou oordra wat nie gerealiseer het nie (Brown 2005:167).

Die langtermynuitreike is eers gestaak, maar daar kom nog gereeld korttermynuitreike van gemeentes uit Brittanje, China, Suid-Afrika, Suid Korea of Amerika na die Nkhoma sinode in Malawi. Die bestuur en impak van die korttermynuitreike varieer en word grootliks bepaal deur die persone wat die uitreike reël, daarom probeer die Nkhoma sinode se Jeugdepartement 'n gekoördineerde program bestuur om die maksimumeffek te verkry. Daar was korttermynuitreike van die Verenigde Christelike Studente Vereeniging (VCSV), "Touch ministries" en verskeie gemeentes uit Suid-Afrika wat gehelp het met evangelisasiewerk; met handwerk deur kerke fisies te bou en deur toerusting te gee aan Sondagskoolaanbieders, en leierskapsopleiding vir ouderlinge, skole se leerlingraadslede en CCC-leiers. Deur die toedoen van die Jeugdepartement is 'n verhouding tussen die Universiteit van die Vrystaat en die Home of Hope weeshuis gesmee, waar 'n groep studente sedert 2000 jaarliks uitreik om met die kinders te speel, fisies iets te doen en ekstra klasse aan te bied vir skoolgaande lede van die weeshuis.

In die Nkhoma gemeente se bedieningsarea het die Jeugdepartement deur koördinasie met die trustees van Y-Malawi, 'n Amerikaanse uitreikgroep, en "World Vision International" verskillende gemeentes in die VSA betrek om skoolgelde vir kinders te betaal, sportgeleenthede en geleenthede vir beter voeding vir laerskoolleerlinge te skep. As gevolg van die geleenthede geskep

binne die Nkhoma gemeente, het van die VSA gemeentes op eie inisiatief uitreike gereël na die Nkhoma sinode om kerke te bou, opleidingsreekse te kom aanbied, hamermeulens op te sit, en betrokke te raak by ander inkomstegenererende aksies.

Kanadese besoekers van Woord en Daad het tydens 'n besoek aan die Nkhoma sinode betrokke geraak by die teologiese toerustingsproses van die jeug en spesifiek betrokke geraak by die Nkhoma sinode se voorkomende pogings om die HIV pandemie te stuit. Die uitdaging gebied deur die HIV pandemie het die Nkhoma sinode laat besluit om die struktuur van die CCC in te span om toerusting aan die jeug en alangizi te verskaf, deur 'n program van stapel te stuur wat die "**Behaviour Change Program**" (BCP) genoem is. Die betrokkenheid het ontwikkel tot die punt dat Woord en Daad - Kanada die BCP van die Nkhoma sinode se jeugdepartement befonds (Onderhoud C:339-352)

Die BCP het toerusting op ringsvlak aangebied deur 15 mense uit elke gemeente in 'n ring op 'n weeklange kamp te nooi (Onderhoud C:986). Die uitnodiging was vir ses ongetroude jong mense (drie jongmans en drie jongdames), drie jong getroude pare (minder as 10 jaar getroud), twee Alangizi ('n verteenwoordiger van die kerkraad en die vrouevereniging) en die gemeentelike leraar. Die kampe het gewoonlik so om en by 120 deelnemers gehad van wie verwag is om die inligting wat hulle gekry het tuis met hul portuurgroepe te deel en te implementeer.

Die gemeentelike leraar se teenwoordigheid was kritiek, om te bepaal hoe die inligting wat verskaf is weer by die gemeente versprei word en op die wyse is die gemeentelike opleiding van Alangizi versterk, nie vervang nie. Die jong getroudes het op die wyse toerusting ontvang om die uitdagings wat binne die Malawiese konteks aan Christelike huwelike gestel word, te verstaan en die hoof te bied aan die hand van voorbeelde soos die sosioekonomiese toestand, die gesinskring en die wyer familie. Die Huwelikskategese het die jong getroudes duidelike Bybelse waardes gegee waarvolgens hulle kon lewe, vir ander kon leer en as rolmodelle binne die gemeente kon funksioneer (Onderhoud C:996-1006).

Tydens die week het die deelnemers akademiese, fisiese en geestelike toerusting verkry:

- **Akademiese toerusting** het behels dat die jongmense studievervaardighede verkry het om beter te kon leer. Elke vakrigting se basisfilosofie was verduidelik en daar is gepoog om die jong mense te laat verstaan uit watter paradigma verskillende akademiese leerskole kom. Die jongmense is begelei om hul eie doelwitte te stel en is toegerus met vaardighede om dit suksesvol te kan bereik.
- **Fisiese toerusting** het algemene higiëne vir die huis en die persoon behels. Die biologiese prosesse wat in 'n mens se liggaam plaasvind tydens adolessensie en swangerskap is verduidelik en daar is gepoog om te verduidelik hoe die psige in die proses werksaam kan wees. Dit is beklemtoon dat seks deur God ingestel is vir binne 'n monogame huwelik (een man met een vrou), en die probleem van geslagsoordraagbare siektes, HIV besmetting en voorkoming daarvan is bespreek (Onderhoud B:326-330). Bykomende onderwerpe wat tydens fisiese toerusting bespreek is, het die versorging van HIV+ pasiënte, basiese entrepreneurskap, beroepsvoorligting (Onderhoud C:991) en die etiek van harde werk ingesluit (Onderhoud B:335-337).
- **Geestelike toerusting** het behels dat die weg van verlossing verduidelik is en elke persoon genooi is om seker te maak dat hulle verhouding met Christus reg is. Die onderrig het voortgebou op basiese waardes soos respek vir alle mense (Onderhoud B322-325) en die belangrikheid van heiligheid in die Christelike lewenswandel. Die geestelike binding wat deur buite-egtelike seksuele verbindings kon ontstaan, is verduidelik. Die aanbieders het apologetiese lesings aangebied om deelnemers toe te rus om die posisie van die Gereformeerde leer in teenstelling met die van die Pinkstergroepe, die Jehovasgetuies en ander kerke te kan verduidelik. Die aanbieders het die liturgie van 'n Gereformeerde erediens verduidelik, sodat die jongmense die betrokkenheid van die lidmaat binne die erediens duideliker kon verstaan (Onderhoud C985-990).

Die positiewe invloed van BCP het veroorsaak dat die regering deur die “National AIDS Commission” (NAC) addisionele fondse verskaf het om meer mense op die wyse toe te rus. Minder mense word met die NAC befondsing bedien as met die befondsing verkry deur Woord en Daad, maar wel meer mense as wat daarsonder bereik sou word (Onderhoud B:976-983).

5.9 “FRIENDS OF THE NKHOMA SYNOD” (FoNS) EN INKOMSTEGENERERENDE AKSIES (IGA)

Ds. S.J. Chikoti was instrumenteel in die vestiging en stigting van die “Friends of the Nkhoma Synod” (FoNS) wat deur kinders van leraars gestig is, om hul ouers in die bediening by te staan. Die FoNS het twee doelstellings gehad, om kinders van leraars toe te rus om die unieke uitdagings wat leraarskinders in die oë staan te oorkom en om die evangelie te versprei deur gemeentes in finansiële nood te bemagtig deur middel van ontwikkelingswerk (Onderhoud A:239-241). FoNS het die kinders van die leraars geteiken deur as mentors vir die kinders op te tree, hul skoolgelde te betaal en kampe vir die kinders te reël.

FoNS het gemeentes wat nie hul leraars kon betaal nie geïdentifiseer, en inkomste genererende aksies binne die gemeentes gevestig, om sodoende plaaslike lidmate toe te rus om die gemeentelike leraars se salarisse te betaal. By Kholo CCAP het FoNS byvoorbeeld ’n mieliemeul gevestig wat aan die mense van die area ’n broodnodige diens verskaf het, plaaslik werk verskaf het en die gemeente ’n bron van inkomste gegee het (Onderhoud A:241-244). FoNS het probeer om Sinodale Departemente oor te neem en dit op ’n winsgewende basis te bedryf, maar die Sinodale leierskap wou nie daarvoor toestemming gee nie (Onderhoud A:247-249).

FoNS se ontwikkeling is beperk as gevolg van jaloesie tussen die leraarskinders, veral teen die persone wat die organisasie begin het, en van die aktiwiteite wat aan die Sinodale leierskap voorgestel is, wat nie goedgekeur is nie (Onderhoud A:249-251). Noudat kinders wat deur FoNS bedien is ook by die bestuur daarvan betrokke raak, is dit besig om stadig te ontwikkel en ’n verskil te maak.

Gedurende die laat 1980's het Ds. Kafantenganji, Sinodale Jeugleeraar-Gemeentes, en Ds. Kazembe, Sinodale Jeugleeraar-Skole, by die Nkhoma sinode gekla dat hulle nie voldoende fondse het om hul werk te doen nie (Notules van die Nkhoma sinode: Jeugverslag 1989:1). Ds. Kafantenganji het op Chongoni 'n varkboerdery en braaikuikenbedryf begin as inkomstegenererende aksies wat vir 'n wyle inkomste genereer het, maar met sy vertrek het die Nkhoma sinode nie dadelik 'n Sinodale Jeugleeraar-Gemeentes aangestel nie en die "Namoni Katengeza Lay Training Centre" het die bestuur van die projek oorgeneem.

Om 'n volhoubare jeugbediening in die Nkhoma sinode te bestuur was dit noodsaaklik dat voldoende befondsing gevind sou word en dit bly 'n voortdurende stryd. Die Jeugdepartement vorder op vier verskillende wyses geld in:

- 'n Jaarlikse verpligte sinodale aanslag op elke gemeente. (Die bydraes word nie altyd betaal nie en die inkomste hieruit is nie groot genoeg om alle uitgawes van die Jeugdepartement te dek nie;
- Donasies van welwillendes. (Die inkomste is nie konstant nie, daarom kan daar nie daarvolgens begroot word nie.);
- Deelname in programme wat deur die Regering van Malawi of Nieregeringsaksies bepaal word. (Die programme het soms verskuilde agendas wat nie met die beginsels van die Nkhoma sinode versoenbaar is nie en dus nie gebruik kan word nie.); en
- Inkomstegenererende aksies om die probleem van wisselende inkomste te bowe te kom.

Ds. Chikoti het na 'n langdurige onderhandeling die varkboerdery weer onder beheer van die Jeugdepartement gekry en die Jeugdepartement het 'n kontrak gekry om aan Shoprite in Lilongwe vleis te verskaf. Vir 'n periode van 18 maande het die Jeugdepartement die projek winsgewend bestuur, maar ongelukkig het die brandstofpryse in die land so gestyg dat dit nie meer ekonomieslonend was nie. Na 'n jaar het die Jeugdepartement begin om van die aandeelvarke na belangstellende gemeentes te skuif waar die jeug verantwoordelikheid vir die varke moes neem en daarmee vir die jeug van die

gemeente moes geld genereer om die jaarlikse sinodale aanslag aan die Jeugdepartement te betaal. Die Jeugdepartement het die gemeentes in samewerking met die plaaslike landbouvoorligters van bestuursbeginsels en kundigheid voorsien om die projekte lewensvatbaar te maak. Die jeug van die gemeentes se varkboerderye het wins getoon, maar nadat die jeugkomitees verander het, het dit in die meeste gevalle ook tot niet gegaan.

As gevolg van die winsgewendheid van die varkboerdery het die Jeugdepartement ook 'n bokboerdery en 'n melkery daarby gevoeg. Op Malingunde het die Jeugdepartement 'n braaikuikeneenheid en 'n lêheneenheid by die jeugkampterrein gevestig om eiers en vleis te kan voorsien vir kampe wat aangebied was. Onder die leiding van Ds. Kachipapa het 'n gemeente in die VSA 'n hamermeul opgerig om inkomste vir Sondagskoolaktiwiteite te genereer, sodat 'n Sondagskoolkoördineerder aangestel kon word om die Sondagskoolwerk van die Nkhoma sinode te koördineer. Die verhuur van die Jeugkampterrein en Jeugherberg in Lilongwe lewer 'n kontantvloei aan die Jeugdepartement wat groter is as die van die boerderybedrywighede.

Die hamermeul het as gevolg van die drastiese styging in die brandstofprys binne 'n periode van 'n jaar, die toename in arbeidskoste en moeilike toesig oor die werk, geen wins getoon nie. Die melkery, bok- en varkboerdery het om dieselfde bogenoemde redes en as gevolg van swak bemerking en hoë voerkostes teen 'n verlies begin loop. Ds. Juma het daarom die bok- en varkboerdery gesentraliseer deur dit na Malingunde te skuif en die melkery tot niet gemaak.

Die Jeugdepartement van die Nkhoma sinode het probeer om deur die CCC voer aan te plant vir die diere en aan die jeug die beginsels van volhoubare boerdery te leer. Vyf jongmense van 'n spesifieke gemeente is na Blantyre gestuur om 'n weeklange kursus in "Farming God's way" te volg en met hulle terugkeer is aan die jongmense saad en kunsmis gegee en gevra dat hulle sal voortgaan. Die jongmense het egter onderling stry gekry nadat die mielies geplant is en daarna nooit weer in die land gaan werk nie. Die leraar het na 'n besoek van 'n afgevaardigde uit die Jeugdepartement ingegryp, maar die oes

was 'n mislukking. Waardevolle lesse en beginsels in verband met die vestiging van inkomstegenereerende aksies in gemeentes is deur die oefening geleer, maar die oefening was onsuksesvol.

In die Kasungu distrik het van die gemeentes se jeug geld deur nie-regeringsorganisasies gevind om vaardighede soos kleremaak en tingietery te leer en so kleinbesighede te begin. Die projekte het gewerk totdat die persone wat dit bestuur het se termyne in die jeugkomitees geëindig het. Daarna het die kerk nie meer die vaardighede gehad om daarmee geld te genereer nie en dit het tot 'n verleentheid gelei, wanneer donateurs by die kerk kom vra het vir verslag oor die geld wat geskenk is.

Donateurs gee graag waar daar deursigtige besluitneming en verantwoordbare boekhouding gedoen word. Dit help ook om goeie verkoopstegnieke te kan benut en weeskinders word maklik gebruik om donasies te verkry.

5.10 WEESKINDERS

Die sendelinge wat die Nkhoma sinode gevestig het, het uit die staanspoor met weeskinders te doen gehad. Kinders wie se ouers deur die slawedrywers weggevoer is, is deur die sendelinge ingeneem en versorg en soms is kinders by eenaars gekoop en vrygestel (Pauw 1980:121). In Malawi word families gevind wie se ouers of grootouers deur sendelinge as weeskinders ingeneem en as hul eie groot gemaak was, of wie van die eerste inwoners van die Madonna-huise was. Die inneem van weeskinders by Madonna-huise het gelei tot 'n besluit om in 1934 'n weeshuis op Mlanda te begin, maar as verantwoordelikheid van die plaaslike kerk (Uitvoerenderaadsnotules 1934 11:474).

In 1948 het die Sendingraad 'n kommissie aangestel om 'n ondersoek te doen na die behoefte aan en wenslikheid van 'n weeshuis met spesifieke verwysing na 'n geskikte plek, geboue benodig, personeel benodig, kostes daaraan verbonde en moontlike bronne van inkomste (Uitvoerenderaadsnotules 1948 6.50:766). Na aanleiding van die kommissie se ondersoek is in 1950 besluit om nie met so 'n inrigting te begin nie as gevolg van twee hoofredes: die koste

verbonde aan so 'n projek en om nie plaaslike inwoners van hul eie verpligtinge te onthef nie (Uitvoerenderaadsnotules 1950 7.3:869).

Die HIV-pandemie het weeskinders 'n sosiale uitdaging vir die land gemaak en in die verband word baie werk deur verskillende kerkgenootskappe in samewerking met die Malawiese regering gedoen. Die Nkhoma sinode het as gevolg van die omvang van die werk nie die versorging van weeskinders aan die Jeugdepartement toegestaan nie, maar 'n Weesdepartement gestig wat die versorging van weeskinders op verskeie maniere hanteer het. Die Weesdepartement pas verskillende bedieningsmodelle vir die versorging van die weeskinders toe en staan tans onder beheer van die hospitaalkapelaan wie die weeskinders se groei en vordering monitor (Notule van die Nkhoma sinode 2009 SC 5183:433).

Op Nkhoma is 'n model wat kinders in hul omgewing hou deur die voogde te help om die weeskinders te versorg deur klere, skoolgelde, kunsmissie en dergelike lewensmiddele vir die kinders te verskaf. Sodoende kry die weeskinders geleentheid wat hulle andersins nie sou gehad het nie.

'n Afgetrede leraar van die Nkhoma sinode, Ds. Chipeta, het op Mchinji 'n weeshuis gestig; The Home of Hope, waar dag oue babas en ouer opgeneem word en in huise met 'n huismoeder geplaas word. Aanvanklik was die kinders na verskillende skole weggestuur, maar die groter aantal skoolgaande kinders het 'n skool op die perseel regverdig. Van die weeskinders is al deur die Universiteit van Zomba gehelp.

By Mlanda het 'n onderwyser van die Mlanda Hoërskool vir meisies, gemeenskapsorg aan weeskinders geïnisieer en gekoördineer in wat nou as die "Lizulu Orphan Care Project" bekendstaan en dit werk op dieselfde wyse as op Nkhoma.

5.11 SAMEVATTING:

Om 120 jaar se bediening in 'n paar woorde saam te vat laat noodwendig leemtes, maar die navorser het gepoog om die vernaamste aspekte rakende **die jeugbediening** van die Nkhoma sinode, in hierdie en in die vorige hoofstuk, te dek. Hoofstuk Vyf bied 'n oorsig oor hoe die jeugbediening gefunksioneer het

en tans funksioneer, met spesifieke verwysing na die jeugbediening binne die kerklike strukture. Uit die bostaande beskrywing van die jeugbediening van die Nkhoma sinode moet die volgende verstaan word:

Die jeugbediening het ontstaan as gevolg van 'n behoefte om mense te evangeliseer en dissipels van Christus te maak. Die groei van die kerk het die behoefte aan toerusting vir ouers om self hul kinders na die Here te lei geskep. Die behoefte aan toerusting is vervul deur die instelling van 'n gesinsbediening wat die ouers toegerus het om self sekerheid van saligheid te kry en hulle kinders te begelei om hul eie sekerheid te verkry. Die ouers is verder toegerus om die kinders Christelik op te voed en te leer om die Here in liefde te dien. Die gesinsbediening het die basis gevorm waarop die gekerstende inisiasie, die "Chilangizo", gebou is. Die "Chilangizo" poog om adolessente te vestig in hul geloof deur die weg van saligheid te verduidelik en die jongmense tot sekerheid van saligheid te begelei en voorligting te gee oor verskillende lewensfasette.

Die jeugbediening het naas die "Chilangizo" deur die "Boys-" en "Girls Brigade" ontwikkel. Die doel van beide organisasies was om die jongmense na Christus te lei en navolgers van Christus te maak. Dit is gedoen deur geestelike groei te bewerkstellig, deur Bybelstudies, diens, fisiese ontwikkeling, opvoedkundige ontwikkeling en dissipline. Die "Boys-" en "Girls Brigade" is deur regeringsinvloed tot niet gemaak.

Die Sondagskool en kategeese is deur regeringsbeleid uit die skoolbediening verwyder en het deel geraak van die kerklike jeugbediening. Die Sondagskool en kategetebediening benodig opleiding van onderwysers, die aanpassing van lesinhoud, die voorsiening van voldoende materiaal en 'n groter betrokkenheid van ouers by die Sondagskool.

Die nie amptelike verbod op die "Boys-" en "Girls Brigade" het veroorsaak dat die sinodale jeugbediening die kerklike jeugaksies na gemeentelike vlak verskuif het. Op gemeentelike vlak het die kore die jeugbediening geword met die doelstellings om tot eer van God te sing en onderlingheid te bevorder. Die ontwikkeling van interkerklike koorkompetisies het ruimte geskep vir die ontwikkeling van die kerkjeugaksie (KJA) as 'n oorkoepelende jeugbedieningsaksie.

Die KJA is gevestig deur die handleiding vir die opleiding van jeugleraars. Die handleiding het die teologiese grondslag gehuldig dat elke jongmens reeds deel van die gemeente is en daarom betrokke moet wees of betrokke gemaak moet word.. Die handleiding volg `n deurlopende toerustingsproses en bied die struktuur en verwagtings van die Jeugleraars. Die struktuur dek die Sondagskool en Kategese, "Chilangizo, Jeugaksies en skolebediening. Die KJA het toerustings- en opleidingsgeleenthede gebied vir jeugleiers uit die gemeentes en vir onderwysers. Daar is wisselwerking tussen die gemeentelike leraars en die sinodale jeugspan om die opgeleide jeug toe te laat om hul medejeug te bedien. Die gesprekke het gelei tot die stigting van die CCC.

Die CCC het weeklikse samekomste op buiteposvlak gehou, maandelikse samekomste op ringsvlak en twee jaarlikse samekomste op sinodale vlak. Die weeklikse samekomste het gefokus op die verhoging van Bybelkennis, onderlingheid en prediking. Die kwartaallikse saamtrekke het soortgelyke doelstellings gehad met `n addisionele faktor van uitreike. Die twee jaarlikse saamtrekke het die jeug `n stem in die sinode gegee, geleentheid vir onderlingheid tussen die deelnemers gebied en `n geleentheid om onderwerpe van belang te identifiseer. Die saamtrekke het gehelp om die leesrooster en Bybelstudiegids voor te berei en te versprei.

Uitreike onder die vaandel van die KJA was diensuitreike, wat barmhartigheidsdiens en toerustingdienste ingesluit het, en evangelistiese uitreike, om mense wat terugsak te bemoedig en na Christus terug te bring. Daar is ook missionale uitreike, wat sending na Moslems en na Mosambiek koördineer en daar was internasionale uitreike. Die internasionale uitreike het langtermynuitreike, `n diensjaarspan van `n jaar, en korttermyn uitreike, deur uitreikspanne vir twee tot ses weke, behels.

Die BCP het akademiese, fisiese en geestelike opleiding gefasiliteer. Die BCP het gehelp met die opleiding van Chilangizo, Sondagskool en katkisasie aanbieders, die aanbidding van jeugaksieprogramme, huweliksberading en Sondagprediking vir die jeug. Al die opleidingsessies van die BCP het sekerheid van saligheid en toerusting vir Christelike opvoeding ingesluit.

Die FoNS het gefokus op toerusting van leraarskinders en op die manier leraars emosioneel en fisies ondersteun. Die inkomstegenererende aksies was nodig vir die befondsing van die jeugdepartement.

Die uitdaging geskep deur die HIV-pandemie en die wese wat as gevolg daarvan hulp nodig het, is aangespreek op meer as een manier, maar is tans onder beheer van die Weesdepartement.

Die konstante faktor wat by al die verskillende aksies te vinde is, is die doel om jongmense toe te rus om sekerheid van saligheid te hê en Christelik op te voed. Uitdagings wat geïdentifiseer is waarmee die jeugbediening rekening moet hou, is finansiële tekortkominge, konflik met volwassenes, min geleenthede om te preek, die tekort aan materiaal vir die Sondagskool en Katkisasie en gebrekkige kommunikasie wat ervaar word tussen mense.

Deur die beskrywing van die Nkhoma sinode se jeugbediening binne die kerklike strukture en binne die skoolstelsel te kombineer, is dit moontlik om jeugbedieningsmodelle vas te stel wat binne die Nkhoma sinode se jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer. Die aktiwiteite waarmee die jeug deur die evangelie bereik is, na aanleiding van voorbedagte beplanning deur die leierskap van die Nkhoma sinode, word as die **jeugbedieningsmodelle** beskou. Met behulp van die historiese oorsig wat die jeugbediening beskryf, kan dit evalueer word om die teologiese begronding vas te stel. Voordat die evaluasie kan plaasvind is dit nodig om vas te stel hoe en waarmee die evaluasie sal geskied. Hoofstuk Ses verduidelik hoe die navorser die evaluasie aan die hand van teologiese begrippe, teologiese bedieningsmodi en teologiese benaderingsbeplan, sodat die navorsingsvraag beantwoord kan word.

HOOFSTUK SES

TEOLOGIESE BEGRIPPE, TEOLOGIESE BEDIENINGSMODI EN TEOLOGIESE BENADERINGS

6.1 INLEIDING

Die navorser ondersoek hoe die Nkhoma sinode oor die afgelope 120 jaar die jeug betrek het, om binne die Christelike gemeenskap deel te neem aan die gemeentelike aktiwiteite en sodoende prosesse te fasiliteer wat geloofsvorming sal bevorder. In Hoofstuk Ses word die ondersoek na die teologiese begroning van die jeugbediening bespreek. Die grondliggende teologiese samestelling van die Nkhoma sinode, waarbinne die jeugbediening werksaam is, word kortliks genoem, maar dit wat in die teorie voorkom, is nie noodwendig dieselfde as wat in die praktyk voorkom nie. Die navorser hou bostaande in gedagte wanneer hy in die lig van die grondliggende teologiese samestelling van die Nkhoma sinode poog om die jeugbediening se teologiese grondslag te bepaal.

Die jeugbediening se teologiese grondslag, soos in die praktyk toegepas, word aan hand van die teologiese begrippe, teologiese bedieningsmodi en teologiese bedieningsbenaderings ondersoek. In hoofstuk ses word die teologiese begrippe, teologiese bedieningsmodi en teologiese bedieningsbenaderings bespreek. Daar word vyf teologiese begrippe geïdentifiseer wat as vertrekpunt en maatstaf gebruik word, om die teologiese fundering van 'n jeugbediening te beskryf. Hierna word bedieningsmodi as wyses waarop God na die mens kom bespreek. Daar word verduidelik wat 'n bedieningsbenadering is en voorbeelde word genoem en bespreek na aanleiding van die boek, "Four views of Youth Ministry and the church."

6.2 TEOLOGIESE PERSPEKTIEWE IN DIE NKHOMA SINODE

Die Nkhoma sinode is gestig deur sendelinge van die N.G. kerk in SA se Wes Kaap sinode, onder die vaandel van die Skotse sending genootskappe wat eerste in Malawi werksaam was (cf 4.2:47). Die feit dat die sending van die N.G. kerk sterk deur die Skots-presbeteriaanse kerk beïnvloed is maak dat die Nkhoma sinode teologiese eienskappe van beide gereformeerde en

presbeteriaanse teologie weerspieël.⁶ Vanuit die NG kerk het die Nkhoma sinode die drie gereformeerde belydenisskrifte die Heidelbergse kategismus, die Dordtse leerreels en die Nederlandse geloofsbelydenis oorgeneem (Zeze 2012:13).

Zeze (2012:73, 98) beklemtoon die belangrikheid van gereformeerde fundering op Bybelse beginsels, wat die Skrif sentraal in die teologiese grondslag Nkhoma sinode stel. Die jongmense van die Nkhoma sinode word onderrig in die skrif (Sondagskool) en die Heidelbergse kategismes (Kategese) (cf 4.3), maar slegs die wat self verder lees dra diepgaande kennis van die Dordtse leerreels en die Nederlandse Geloofsbelydenis. Zeze (2012:106) gaan so ver om te sê dat daar leraars is wat nog nooit die Nederlandse geloofsbelydenis bestudeer het nie, al is dit deel van die amptelike geloofsbelydenisse. Die tekort aan kennis van die Dordtse leerreels en die Nederlandse Geloofsbelydenis, maak dat dit nie deel van die Nkhoma sinode se teologiese praktyk is nie. Die vernaamste rede vir derglikke tekorte is die feit dat dit nie in Chichewa vertaal is nie.

Die teologiese begrippe, teologiese bedieningsmodi en teologiese bedieningsbenaderings waarmee die jeugbediening se teologiese grondslag, soos in die praktyk toegepas ondersoek word, word in die res van die hoofstuk bespreek.

6.3 TEOLOGIESE BEGRIPPE:

Die navorser verduidelik vervolgens die begrippe bekering, genade, verlossing en hoop soos deur Dean (2001a:227) verwoord in “Starting Right: Thinking Theologically about Youth Ministry”, asook heiligheid. Die begrippe kan dien as vertrekpunte vir die teologiese fundering van enige jeugbediening. Die navorser probeer nie hierdeur enige ander teologiese begrippe in jeugbediening uitsluit nie. Die bogenoemde begrippe lê die fondasie van ’n lewensverrykende verhouding met God, daarom het enige aksie of program wat binne ’n jeugbediening plaasvind in die meeste gevalle een of meer van die begrippe as

---

⁶ Die navorser werk met inherente aannames vanuit die gereformeerde leerstellings ten opsigte van die karakter van God, die kerk en die mens.

doelstelling. Alternatiewelik word die begrippe gebruik as maatstaf wat deur die aksie of program behaal moet word, om die kwaliteit van die program te kan motiveer en evalueer.

6.3.1 BEKERING:

Bekering word in die HAT – (verklarende handwoordboek van die Afrikaanse taal) beskryf as: “`n Verandering van hart ondergaan; tot inkeer kom” (Odendal Schoonees, Swanepoel, Du Toit & Booysen 1981:75). Bekering is die punt waar `n mens besef dat hy/sy `n sondige wese is en sal moet verander om meer soos Christus te word. Bekering is die punt waar verandering begin; `n verandering van gedrag en `n verandering van lewenswyse. Bekering, berou en verootmoediging is baie nou verwant aanmekaar en veronderstel `n totale vernuwing en rigting veranderende lewenswyse onder beheer van die Heilige Gees (Brown, C., Coenen, L., Beyreuther, E., en Bietenhard, H. 1979a:353, 354)

Om jongmense te bring tot `n punt waar hulle besef hulle is sondig en self tot niks in staat en dat hul hulself sal moet bekeer, is die minder aangename deel van die jeugbediening, maar sonder bekering kan daar nie vergifnis kom nie. Die jeugwerker het die verantwoordelikheid om jongmense te bring tot die punt waar hulle besef dat hulle persoonlik moet verander, verantwoordelikheid moet aanvaar vir hul dade, moet besef dat hulle hulself aan die Here moet toewy en om vergewing moet vra vir dit wat verkeerd gedoen is of nagelaat is om te doen (Maas 2001:236). Die taak van die jeugwerker is nie om net skuldgevoelens in jongmense aan te wakker nie, maar ook om die hoop van `n nuwe lewe in Christus voor te hou deur dit wat dood is of doodmaak te bind en verlossing daarvan te verkondig. Bekering is `n intense emosionele proses wat mense verander om `n nuwe lewe te leef en is die punt waarvandaan die bekeerde begin groei in Christus. Die veranderde lewe moet sigbaar raak waar die jongmens die meeste tyd spandeer, in die gesin en die skool, die persone hier moet dit die eerste sien (Maas 2001:238). Bekering is die begin van `n godvrugtige lewe, daarom was bearbeiding met die oog op bekering `n integrale deel van die opvoedingsprogram van die Nkhoma sinode (Uitvoerenderaadsnotules 1947 4.23:711). Dit is slegs die genade van God wat

mense bring tot die punt waar hulle besef dat daar slegs een opsie oor is, naamlik om na God te keer, en dit is die jeugwerker se taak om jongmense na hierdie punt te begelei. Dit is dit `n wonderlike voorreg om so in God se plan deel te hê.

6.3.2 GENADE,

Genade word in die HAT beskryf as; “Vergifnis, barmhartigheid of welwillendheid” (Odendal et al. 1981:267), terwyl Labuschagne en Eksteen (1993:211) genade verder verduidelik as “onverdiende vergewensgesindheid of goedertierenheid”. Brown et al (1979b:115) gebruik die stam woord van genade, “χάρις” (charis) wat verwys na iets of iemand wat welvaart produseer, om die aard van die woord genade te beskryf. Wanneer genade as werkwoord gebruik word verwys (charis) na die ekwivalent in Hebreeus (hen) wat beskryf word as die daad van die sterker wat die swakker te hulp snel op `n vrywillig grondslag, omdat die sterker deur die swakker se afhanklikheid of smeking geraak word om guns te bewys (Brown et. al. 1979b:116)

Die beskrywing van die teologie van genade, wat behels dat die mens gered word op grond van God se guns, barmhartigheid, welwillendheid of goedertierenheid en nie op grond van enige iets wat die mens self gedoen het nie, word aan Augustinus toe geskryf (Nishioka 2001:244). Genade kom van God, ongevraag en onverdiend, en skenk deur Jesus Christus aan ons verlossing. Wesley het die teologie van genade verder uitgebou met die begrip, genade op genade. Genade op genade beskryf genade as deurdringend, regverdigmakend en heiligmakend, deur die krag van die Heilige Gees, in `n mens (Nishioka 2001:245).

Die teologie van genade behoort die die basis van enige jeugbediening te vorm, sodat alle jongmense die boodskap sal ontvang dat hulle onvoorwaardelik liefgehê word. Dit het die veronderstelde voorvereiste dat persone in die kerk meer aandag daaraan sal gee om jongmense lief te hê, as om aandag te gee aan hoe hulle vaar op skool, in skool of waar ook al. Onvoorwaardelike liefde beteken nie dat jongmense toegelaat word om hulself of ander seer te maak nie, nie fisies nie en ook nie emosioneel nie, maar beteken dat God ons aanvaar soos ons is en dan verander om te word soos

wat Hy is. God se genade is altyd nuut en laat ons nooit vaar nie, maar roep ons om te getuig oor wat Hy vir ons gedoen het, steeds doen en wat ons glo Hy nog vir ons sal doen (Nishioka 2001:248-253). Dit is die jeugwerker se taak en voorreg om die jongmense toe te rus om te getuig van God se genade wat verlossing bring, nie net met bekering nie maar ook van elke dag se versoekings.

6.3.3 VERLOSSING

Die begrip “Verlossing” word deur Labuschagne en Eksteen (1993:1007) as “red, bevry of losmaak” verduidelik. Verlossing word benodig wanneer `n mens deur eie toedoen of deur die toedoen van `n sterker mag onder beheer van die sterker mag kom en nie meer die vermoë het om sy/haar eie wil te hê of eie besluite te neem nie, nie meer die vermoë het om in eie krag los te kom van die sterker krag nie en `n derde persoon nodig het om vryheid te bewerkstellig (Brown et al 1979c:177). Verlossing geskied wanneer ons tot bekering kom en na God keer om Sy genade te ontvang. Wanneer dit gebeur word ons losgemaak van die mag van sonde. Sonde is iets wat of moeilik oor gepraat word, of te maklik oor gepraat word. Sonde is iets onafwendbaar, waarmee elkeen van ons moet stry en waarvoor elkeen persoonlik verantwoordelikheid moet aanvaar. Sonde bring verwydering tussen ons en God, dit bring vervreemding, verwarring en eensaamheid tussen mense.

Die goeie nuus, die evangelie, is dat Jesus Christus Sy lewe gegee het as losprys vir baie (Markus 10:45), sodat ons van die krag van sonde losgemaak kan word. Verlossing verwys in die Nuwe testament en in Christen kringe spesifiek na die reddingswerk van Jesus Christus (Brown et al 1979c:177). Met ons bekering het die genade van God, deur die bloed wat Jesus Christus aan die kruis gestort het, ons skuld betaal en is ons vrygemaak van die bande wat ons gebind het (Johnson 2001:263).

Die jeugbediening het die taak om jongmense toe te rus om Christus te volg, na te boots en, nog meer, om Hom deur ons te laat leef en in Hom gevestig te wees. Dit gee ons en elke jongmens die vermoë om sonde in die oë te kyk en te sê: “Dit is verkeerd, Christus is in my daarom hoef ek dit nie te doen nie, al wil ek, want ek weet dit is verkeerd en ek het my lewe verander om soos

Christus te wees. Ek is nie meer 'n slaaf van die sonde nie." Die jeugbediening het die voorreg om jongmense tot bekering te roep, hulle elke dag opnuut onvoorwaardelik lief te hê deur die genade van God, en deur kwesbaar en met aanvaarding die proses van verlossing op 'n daaglikse basis die pad met die jongmense te stap sodat hulle kan groei in geloof en elke dag vol hoop kan instap om saam met God te wandel (Johnson 2001:263).

6.3.4 Hoop

Om te hoop is om 'n verwagting, 'n vooruitsig, 'n vaste vertrouwe te hê dat dit beter sal gaan (Labuschagne & Eksteen 1993:276). In die bostaande paragraaf is die werklikheid van sonde uitgelig, en die kwaad wat dit doen, is aan elkeen van ons bekend. 'n Christen het egter die hoop, die verwagting wat gevestig is in die beloftes van God wat ons motiveer om met vertrouwe die toekoms tegemoet te gaan. In die nuwe testament word hoop gebruik om die verwagting van die goeie aan te dui en ook om dit waarop gehoop word aan te dui, wat in die geval van Christenskap Jesus Christus is (Brown et al 1979b:241).

Dit is die taak van die jeugbediening om aan jongmense wat in die midde van swaarkry met ontnugtering sukkel 'n God te bied wat saam swaarkry, wat elke tree van die pad met ons stap, wat belof om ons nooit te verlaat nie (Parker 2001:268-271). Jongmense wat sukkel met eensaamheid, verwerping of vrees kan hul vereenselwig met Jesus Christus aan die kruis, wat al dieselfde emosies ervaar het en sterf om met die mensdom te kan vereenselwig. Die opstanding van Christus na drie dae skep egter 'n hoop wat binne enige situasie kan verrys en kan aktualiseer om aan 'n jongmens hoop te gee (Root & Dean 2011:104).

Die jeugbedienaar kan nie hoop skep in jongmense nie, hy/sy kan slegs die omgewing skep waarbinne hoop kan groei. Die omgewing waarbinne hoop groei word geskep deur dissiplines soos gebed, vas, meditasie, Bybelstudie en aanbidding. Dit kan slegs gebeur binne 'n atmosfeer van ewemenslikheid, en word aangehelp indien die hele gemeente daarop fokus om God te dien as Draers van hoop na die mensdom (Parker 2001:272-274). Die Heilige Gees werk sonder voorbehoud met alle mense, maar waar 'n hele gemeente met God wandel, waar elke persoon streef om meer en meer soos Jesus te word en

die hoop wat hy of sy in Christus ervaar te verkondig, is dit baie makliker vir jongmense om `n heilige lewe te lei.

6.3.5 HEILIGHEID

Brown et al. (1979b:223) beskryf heiligheid tweeledig; eerstens as die sfeer van Goddelike krag wat deur die mens as superieur en bedreigend gesien word, die Goddelike bevel en voorsiening en tweedens as die etiese aspek, die mens se verantwoordelikheid om te aanbid. Die onderskeid tussen dit wat as superieur beskou word, die heilige en dit wat alledaags is vorm die basis van die religie. In die nuwe testament word daar meer algemeen na die tweede vorm van heiligheid verwys, na die menslike moraliteit en verantwoordelikheid om die heiligheid van God in die alledaagse ten toon te stel deur die manifestering van die Heilige Gees (Brown et al. 1979b:223 en 228). Odendal et al (1981:355) beskryf ook heiligheid op `n tweeledige wyse: 1) as volmaak, sonder sonde, of 2) as om vir God afgesonder te wees, aan God se diens gewy te wees, sodat aan die hoogste eise beantwoord kan word.

Om heilig te lewe, is om vir God afgesonder te lewe. Heiligheid is sondeloosheid, daarom is enige vorm van sonde `n skending van God se heiligheid (Wilkinson, Kirk & Edwards 1991:28). Jesus Christus se koms na die aarde, om die mens terug te stel in die regte verhouding met God, behels die terugbring van die mens na `n posisie waar die mens heilig en sonder smet voor God kan staan as `n heilige wese (1 Kor 1:30). Petrus (1 Pet 1:15) roep daarom elke gelowige op om heilig te lewe. Heiligheid deur gehoorsaamheid aan God is die enigste weg tot ware geluk (Wilkinson et al 1991:29) en is `n boodskap wat saam met die boodskap van hoop verkondig moet word aan alle mense en veral aan jongmense. Gehoorsaamheid aan God behels meer as die hou van `n lys van moets en moenies, dit het te make met `n houding wat daarna streef om God se wil te doen, om aan God gehoorsaam te wees en Hom vreugde te verskaf (Wilkinson et al 1991:30). Die gawe om heilig te lewe is `n genadegawe en word moontlik gemaak deur die inwoning van die Heilige Gees in die lewe van elke gelowige. Om heilig te lewe behels dat die Heilige Gees die persoon in wie Hy woon, bewus maak van sonde, help om die sonde

te bely en vul met 'n begeerte om God te gehoorsaam en die krag gee om gehoorsaam te lewe (Wilkinson et al 1991:31).

'n Mens se verhouding met God is nie beperk tot die bogenoemde teologiese begrippe nie, maar om 'n volwasse gelowige te word is dit nodig om die teologiese begrippe te verstaan en as vertrekpunte te gebruik waaruit geleef kan word. Dit is die wete van die verlossing, die hoop op 'n nuwe toekoms en die vervulling met die Heilige Gees wat die krag van die heiligheid van God skenk, om self 'n heilige lewe te lei (Murray 1932:19). Die uitdaging van die jeugwerker en die kerk is om jongmense te bemoedig om 'n heilige lewe te lei, 'n lewe afgesonder vir God, binne die daaglikse roetine.

Die wyse waarmee die begrippe berou, bekering, verlossing, genade hoop en heiligheid in jeugbedieningsaksies verwoord en geaktiveer word, is veronderstel om jongmense by te staan, toe te rus en te bemoedig om 'n heilige lewe te lei. Die wyse waarop die begrippe geaktiveer word in bedieningsbenaderings varieer na aanleiding van die gemeentelike leiers se prioriteite en beïnvloed die wyse waarop God na jongmense kom. God se koms na jongmense word beskryf deur die bedieningsmodi wat deur die verskillende jeugbedieningsmodelle geïmplementeer sal word na aanleiding van die bedieningsbenadering wat deur gemeentelike leiers gekies word.

6.4 BEDIENINGSMODI VAN GOD SE KOMS NA DIE MENS

God kom steeds op baie maniere na mense, maar primêr deur Sy Gees en Sy Woord. Ons pogings om God se koms deur Sy Gees, Sy Woord en deur ander mense te verwoord, is pogings om bediening te verstaan (Nel 2001a:80). Tradisioneel word sewe maniere van God se koms deur sy Woord en deur sy koms in die diens van mense onderskei naamlik: getuienis, prediking, aanbidding, onderrig, pastorale sorg, koinonia, diens aan mekaar en aan die wêreld. In sy boek "Purpose Driven Youth Ministry" gebruik Fields (1998:46) vyf van die bedieningsmodi as doelstellings wat binne elke program bereik moet word. Hy maak 'n belangrike onderskeid deur te onderskei tussen primêre doelstellings wat die rede vir die ontstaan van die program is, en aanvullende sekondêre doelstellings (Fields 1998:94). By die bogenoemde bedieningsmodi voeg Nel (2001:81a) 'n agtste, naamlik administrasie. Nel (2001:84a) beskou

die taak van die jeugbediening as om vir die jeug plek te vind binne die bedieningsmodi en tussen die mense op wie die bediening gerig is. Die agt bedieningsmodi deur Nel geïdentifiseer word vervolgens kortliks bespreek en die mate waarin die verhouding met God deur die bedieningsmodi in die gemeentes uitgeleef word, sal deur die navorser gebruik word om die teologiese aard van die jeugbediening van die Nkhoma sinode te beskryf.

6.4.1 AANBIDDING (LEITOURGIA)

Nel (2001a:10) verwys na die erediens, (“worship service”), as `n plek waar daar `n gesamentlike ontmoeting plaasvind tussen mens en God en dat hier ruimte is om `n baie groter impak op jongmense te hê, indien die gemeente bereid is om in die ruimte relevant te wees vir jongmense. Black (2001:58) maak die stelling dat ondersteuning vanuit die preekstoel `n wêreld se verskil maak in `n jeugbediening. De Vries (2004:198) noem die erediens “a powerful formation ground” om jongmense te begelei na `n ryp Christelike volwassenheid. Fields (1998:48) verwys na “worship” as “celebrating God’s presence and honouring Him with our lifestyle” (gebaseer op Rom. 12: 1-2) en gaan dan voort om te noem dat in baie jeugbedieningsaksies aanbidding vereng het tot die sing van liedjies terwyl dit baie meer insluit. Die navorser stem saam met Fields en verwys na Patterson (1994:86) se kommentaar op Rom. 12:1-2, waar hy die verband tussen “leitourgia” en “latreia” aandui, wat aanbidding ook as diens kan vertaal. Die navorser beklemtoon die verband omdat hy wil bevestig dat diens ook aanbidding is. Prediking is `n prominente deel van die erediens in die Nkhoma sinode en word vervolgens bespreek.

6.4.2 PREDIKING (KERUGMA)

Prediking is `n integrale deel van die aanbiddingsdiens. God kom na die gemeente en gedifferensieerd toegespits na die jeug, deur prediking. Die prediking moet daarom op die hier en nou van die jeug insny om jongmense tot `n nuwe bestaanswyse op te roep (Nel 2001a:89). Die boodskap wat tydens die prediking deurkom moet sin maak, relevant wees, eenvoudig wees, uit verstaanbare perikope in die Bybel kom en aangevul word met notas wat die jongmense help om die erediens te volg en spesifieke aksies gee wat die jongmense kan volg (Fields 1998:122-128).

6.4.3 DIENS (DIAKONIA)

Diakonia verwys na aktiwiteite wat in liefde vir God aan 'n medemens gedoen word, in so 'n mate dat daarna verwys word as liefdesdiens (Nel 2001b:11). Jesus sê in Mat. 20:28 dat Hy nie gekom het om gedien te word nie maar om te dien, daarom word van jeugbe-**dien**-ingsbenaderings en jeugbe-**dien**-ingsmodelle gepraat en nou ook van be-**dien**-ingsmodi. Diens in navolging van Christus is meer as 'n doel, dit is deel van die bestaanswyse van 'n gelowige (Nel 2001a:72) In die perikoop oor aanbidding word aangedui dat diens ook 'n wyse van aanbidding is. Nel (2001a:93) beskryf *diens* as 'n bedieningsmodus wat die insluiting van jongmense by 'n gemeente se omvattende diens aan die wêreld behels, deur hulle te gebruik in aksies waarvoor hulle op hul bepaalde ouderdom ryp is. Nel word ondersteun deur Fields (1998:174) wat beklemtoon dat die jeugbediening deelname in aktiwiteite behels, nie waarneming van aktiwiteite nie, om nood van ander in liefde te verlig (Fields 1998:50). Strommen en Hardel (2000:144) grond die noodsaaklikheid van diens aan God en jou medemens op Mat 20:26 en maak die stelling dat 'n kerk wat nie jongmense by diensaksies betrek nie, 'n uiters belangrike komponent van die jeugbediening mis.

6.4.4 BESTUUR EN ADMINISTRASIE. (KUBERNESIS)

Nel (2001a:94) begrond die begrip “kubernesis” op die leierskapsmodel in Rom. 12 waar dit gaan om die sorgsame begeleiding na 'n bestemming en gebruik dit om die bediening van administrasie te verduidelik. Hy noem dat jongmense nie dogmaties en administratief geïnteresseerd is nie, maar wel 'n mens kan verbaas met hul insig en vaardigheid in die bediening. Nel (2001a:183) noem bestuur en administrasie, wat kontrole en evaluasie insluit, 'n bedieningsveld wat in die jeugbediening belangrik is en nog meer as bediening bemark moet word. Die navorser is van mening dat enige bediening se welstand bepaal word deur die welstand van die bestuur en administrasie daarvan.

6.4.5 ONDERLINGHEID VAN GELOWIGES (KOINONIA)

Jesus Christus het aan sy dissipels beloof Hy sal met hulle wees tot aan die voleinde van die wêreld (Matt. 28:20) en om in gemeenskap met Hom te lewe

is van die uiterste belang vir alle Christene. God is by mense deur ander mense omdat Hy so uniek deur die vleesgeworde woord na ons gekom het en omdat Hy deur Sy Gees in ons woon. Sodoende gebruik God mense om aan mekaar se behoeftes te voorsien en het jongmense `n klimaat van onderlingheid nodig om tot volwassenheid te groei (Nel 2001a:91). Fields (1998:137) waarsku teen die gevaar om die term “koinonia” te veralgemeen en te misbruik. Die vroeë kerk se koinonia was verhoudingsmatig en het mededeelsaamheid met ander gelowiges (1 Joh. 1:7; Hand. 2:42), intimiteit met Jesus Christus (1 Kor. 1:9 & Gal 2:9) en met mekaar ingesluit (Fields1998:138).

6.4.6 GETUIENIS (MARTURIA)

Jesus het net voor sy hemelvaart met die woorde: “Gaan dan na al die nasies toe en maak die mense my dissipels” Mat 28:1 en “...julle sal my getuies wees” Hand 1:8, sy dissipels getaak om die evangelie aan alle mense te verkondig. Die opdrag is die taak van elke gelowige en ook van die kerk. Die gestuurdheid is nie `n gevolg van kerkwees nie, maar `n voorwaarde vir kerkwees en die jeug is wesenlik deel van die missie (Nel 2001a:93).

6.4.7 ONDERRIG (DIDACHÉ)

Onderrig is belangrik omdat dit `n wyse is waarop God na mense uitreik wat nog nie lank Christene is nie. Nel (2001a:5) is van mening dat die jeugbediening hoofsaaklik binne die didaché val, aangesien onderrig die inwyding in die weg, begeleiding op die weg en begeleiding in die wysheid behels, om die jeug as gemeentelede te begelei sodat hulle as Christene wyse keuses op die lewensweg sal maak (Nel 2001a:90). Inwyding in die weg behels om as Christene keuses te maak wat die verhaal van God met sy mense ook my verhaal sal maak, dat wat Christus aan die kruis gedoen het ook vir my gedoen is en dat ek myself as deel van die liggaam van Christus sal sien. Begeleiding op die weg behels dat alle gelowiges sal beseef hulle het God se sorg en leiding nodig en dat die Woord en spesifiek die wet, die wyse is waarmee God die weg wys (Nel 2001a:139). Begeleiding in die wysheid verwys na die refleksie en ervaringe van medegelowiges wat leiding gee in die maak van keuses, wat die woord en die werklikheid waarbinne die keuses gemaak word, ingedagte hou. Onderrig behels nie `n eensydige oordra van informasie

nie, maar behels eerstens die vreugdevolle oordrag van 'n eie geloofskommunikasie en daarmee saam begroning in die Woord van God soos gevind deur Bybelstudies, katekisasie en die tradisies van die kerk. Dit gaan hier om 'n kernfaset en lewenslange verbintenis tot leerling (dissipel) van Christus (Nel 2001a:90).

6.4.8 PASTORALE VERSORGING (PARAKLESE)

Jongmense en kinders het pastorale versorging net so nodig soos volwasse lidmate en tydens adolessensie het jongmense dit moontlik nog meer nodig. Hulle het nodig om te weet dat God onder alle omstandighede by ons is. In situasies van angs, onsekerheid, leed, sonde, ontoereikendheid, dwaling, alleenheid en sukses – om ons te bevry van die dwang van gebrokenheid wat ons van binne en van buite bedreig. Die bedieningsmodus wil ons uit 'n lewe van gebrokenheid na 'n lewe van heil lei, ten spyte van die gebrokenheid in en om ons (Nel 2001a:91).

Die koms van God deur die bedieningsmodi het ten doel om mense in 'n verhouding met Hom te plaas, te bemoedig en te versterk. Die basis van 'n positiewe verhouding met God word gevind deur Jesus se aksie aan die kruis. Dit is dus nodig om die proses van bekering, genade, verlossing en hoop te verstaan soos hierbo bespreek en op grond daarvan 'n werktuig van Hom te wees in watter bedieningsmodi Hy 'n mens ook al wil gebruik.

6.5 BEDIENINGSBENADERINGS

Senter (2001:xv) beskryf die strategieë wat deur verskillende kerke gebruik word om aktiwiteite te loods as bedieningsbenaderings, om sodoende te onderskei tussen die motiverings vir gemeentelike jeugbedieningsaksies en die motiverings vir die insluiting van jongmense in die kerklike geloofsgemeenskap. Die navorser beskou bedieningsbenaderings as 'n oorhoofse begrip waaronder verskillende bedieningsmodelle deur kerke geïmplementeer kan word. Senter gebruik vier bedieningsbenaderings, wat in Fig 6.1 geïllustreer word, om te onderskei tussen kerke wat jongmense as deel van die geloofsgemeenskap in elke opsig beskou (kerke van die hede -nou) of kerke wat jongmense slegs gedeeltelik as deel van die geloofsgemeenskap beskou (kerk van die toekoms -

later) en om te onderskei tussen kerke wat groter klem lê op `n missionale gerigtheid (missionaal – gaan) of wat groter klem lê op `n onderlinge gerigtheid (Onderlingheid - kom)

FIG 6.1 VERHOUDING VAN DIE VIER BENADERINGS TOT DIE JEUGBEDIENING MET MEKAAR. (SENER 2001:XVI)

	Kerk van die Hede (Nou)			
Ontwikkeling	Onderlingheid (Kom)	Inklusiewe Gemeentelike benadering (Onderlingheid nou)	Missionale benadering (Missionaal nou)	Missionaal (Gaan)
		Vorbereidende benadering (Onderlingheid later)	Strategiese benadering (Missionaal later)	
	Kerk van die toekoms (Later)			
	Onderlingheid/Sending			

Die **Inklusiewe gemeentelike benadering** beklemtoon die ontwikkeling van jongmense as deel van die gemeente in elke opsig. Dit beskou die jeugbediening as `n omvattende gemeentelike bediening, waar God deur alle vorme van die bediening, met besondere inagneming van die ouers (of hul plaasvervangers) op `n gedifferensieerd-toegespitste wyse, onder leiding van en deur die ampte, aan die jeug, met die jeug en deur die jeug na die gemeente en die wêreld kom (Nel 2001a:96). Die benadering voorsien dat God deur Sy Woord en die diens van mense deur agt verskillende bedieningsmodi na die wêreld kom (Nel 2001b:9). Die bedieningsmodi is getuïenis, prediking, aanbidding, onderrig, pastorale sorg, onderlinge koinonia, diens aan mekaar en aan die wêreld, asook administrasie, soos deur Nel (2001a:84) geïdentifiseer, en word individueel in 6.3 bespreek. Die Inklusiewe gemeentelike benadering word teologies begrond in:

- die verbondsmatige verhouding wat God met sy kerk het aangesien Hy kinders gee (Gen. 17; Ps. 127:3; Nel 2001b:14);

- die ekklesiologiese perspektief wat elkeen wat aan God behoort deelmaak van God se mense (Joh. 10:6 (Nel 2001b:15))
- die hermeneutiese sfeer wanneer die familie as eerste ruimte vir onderrig oor God ingestel word (Deut. 6 & Nel 2001a:16) en,
- die missionale perspektief aangesien God meermale kinders gebruik om Sy krag asook die goeie nuus van verlossing te verkondig (2 Konings 5, Nel 2001b:13)

Die **Voorbereidende benadering** beskou die jeugbediening as 'n gespesialiseerde bediening wat adolessente voorberei om in die lewe van bestaande kerke as leiers, dissipels of evangeliste op te tree. Die voorbereidende benadering onderskei tussen 'n aktiwiteitsgedrewe benadering, wat jongmense net besig hou, en 'n bedieningsgerigte benadering, wat jongmense doelgerig toerus om op 'n latere stadium die leiding in die kerk oor te neem. Die voorbereidende benadering is 'n omvattende bediening wat doelgerig besig is om die jongmense toe te rus om die kerk te wees deur middel van evangelisasie en dissipelskap, wat tegerlykertyd die kerk herinner dat die jeug 'n eie bediening benodig vanweë hul leeftydspesifieke behoeftes en die kerk daaraan herinner dat ten spyte van die leeftydspesifieke behoeftes die jongmense deel is van die kerk (Black 2001:40-44). Die voorbereidende benadering berus op die bedieningsmodi: aanbidding (leitourgia), evangelisasie en sending (marturia), diens (diakonia), onderlingheid (koinonia) en onderrig (didaché) (Black 2001:55). Die voorbereidende benadering word teologies begron in:

- die verkondiging van die heerskappy van God (Mat 16:16-19)
- die uitleef van die Groot gebod (Matt 22:37-39) wat die aanbidding van God en die koestering van medegelowiges behels
- die verhoudingsmatige perspektief wat jongmense onderrig en lei in hul aktiwiteite (Black 2001:54).

Die **Missionale benadering** beskou die jeugbediening as 'n gesamentlike uitreiking (marturia) van die geloofsgemeenskap na die adolessente binne en buite die kerk ten einde hulle in die geloofsgemeenskap op te neem (Clark 2001:80). Die uitreikaksies (marturia) dien as die kernaktiwiteite en alle

aktiwiteite berus op die voorbereiding, die uitvoer en die terugvoer van die uitreikaksies. McGonigal (2001:131-133) beklemtoon uitreikaksies as om met Jesus te werk (koinonia), die goeie nuus te verkondig (kerugma) en kwaad te bestry deur daar te wees ten tye van ander se swaarkry (paraklese). Die missionale benadering beskou die enigste maatstaf van sukses, die mate waarin die kerk die adolessente in die volwasse bediening assimileer. Die hele gemeente is betrokke by die skep van 'n verhoudingsgerigte omgewing (koinonia) waarin jonk en oud opleiding in geestelike dissiplines, toerusting, dissipelskap (didaché), versorging en berading (paraklese) ontvang (Clark 2001:80-92). Die missionale benadering is teologies gegrond op:

- die missionale mandaat, gegee in Matt 28:18-20, om na jongmense uit te reik en om jongmense tot verlossing te begelei, en
- die hermeneutiese mandaat om 'n ruimte te skep waar jongmense gemeenskaplik toegerus en gekoester kan word (Clark 2001:84) om te leer hoe om 'n lewe van hoop en heiligheid uit leef.

Die **Strategiese benadering** beskou die jeugbediening as die beste geleentheid wat die kerk het om 'n Christelike getuienis te lewer waarmee die geloofsgemeenskap van die volgende geslag gevorm word (Senter III 2001a:117). Die strategiese benadering skep 'n bediening met die doel om 'n nuwe kerk te stig sodat 'n teologiese kontinuïteit, wat geloof in Christus op 'n relevante manier in die gemeenskap en die kultuur tot stand bring, bewerkstellig word. Die jeugleraars word dan die geestelike vroedvroue wat nuwe kerke in die lewe bring (Senter III 2001a:122). Die benadering is gegrond in die skrif en bou die jeugbediening uit deur aanbidding (leitourgia), prediking (kerugma), onderrig (didaché), gemeenskap van die gelowiges (koinonia), getuienis (marturia) en pastorale sorg (paraklese) om die nuwe kerk te koester (Senter III 2001a:118). Die dissiplines van dissipelskap, rentmeesterskap, die kerkamp, gebed, maatskaplike belang en aanbidding word dus die jeugleeraar se verantwoordelikheid (Senter 2001a:122) Die missionale benadering is teologies gegrond op:

- die verbondsmatige verhouding wat God met Sy kerk het (Gen 17) (Senter 2001a:119);

- die ekklesiologiese perspektief wat kinders sien as deel van 'n liefdevolle heilige gemeenskap (Senter 2001a:120);
- die missionale mandaat, gegee in Matt 28:18-20, om na jongmense uit te reik en om jongmense tot verlossing te begelei en sodoende nuwe kerke te stig (Senter 2001a:121);
- die hermeneutiese mandaat om 'n ruimte te skep waar jongmense gemeenskaplik toegerus en gekoester kan word om te leer hoe om 'n lewe van hoop en heiligheid uit te leef.

Die **familiegerigte jeugbedieningsbenadering** word deur al die bogenoemde bedieningsbenaderings ingesluit wat die rol van die ouers van die jongmense, as deel van die bediening, beklemtoon. Benson (1999 in Strommen & Hardel 2000:7-8) lewer 'n passievolle pleidooi vir 'n bedieningsbenadering wat die jeug as eerstens die verantwoordelikheid van die ouers beskou en daarna as die van die gemeente. Die kerk het dus 'n ondersteuningsrol om te speel in die bereiking van die jongmense met die evangelie. Die kerklike ondersteuning behels die versterking van familiebande, bevordering van Christus-gesentreerde onderwys, die vestiging van 'n Christelike jeugsubkultuur en deur self 'n familie te wees waarin almal welkom is en aanvaar word (Strommen & Hardel 2000:288). De Vries (2004) betoog ook vir 'n familiegerigte jeugbedieningsbenadering met die verskil dat hy eerstens die jongmense teiken om te groei en dan die ouers en ander volwassenes betrek om die jongmense se geloof te versterk. Die bedieningsmodi wat sterk na vore kom in hierdie bedieningsbenadering is onderlingheid (koinonia), onderrig (didaché) en getuienis (maturia). Beide variasies van die familiegerigte jeugbediening se teologiese fundering word gevind in:

- die verbondsmatige verhouding wat God met sy kerk het (Gen. 17) en
- die hermeneutiese perspektief (Deut. 6) om kinders te begelei en te onderrig.

Die navorser volstaan by die beskrywing van die vyf bedieningsbenaderings aangesien dit genoegsaam is om die bedieningsbenaderings van die jeugbediening in die Nkhoma sinode te identifiseer en te beskryf. Die bedieningsbenaderings kan verskillende bedieningsmodelle akkommodeer om

die doel van die benadering te ondersteun. Die jeugbedieningsmodelle wat in die literatuurstudie en die semi-gestruktureerde onderhoude geïdentifiseer is, word in Hoofstuk Sewe gelys voordat dit ontleed word om die bedieningsmodi en bedieningsbenaderings te bepaal.

6.6 SAMEVATTING

In Hoofstuk Ses word die teologiese grondslag van die Nkhoma sinode kortliks genome en drie teologiese beginsels bespreek: die basiese teologiese begrippe, die teologiese bedieningsmodi en die teologiese bedieningsbenaderings. Die teologiese begrippe bekering, genade, verlossing, hoop en heiligheid lê die fondament van 'n gelowige se verhouding met God. God se *genade* skenk ons *verlossing* wanneer ons berou toon vir dit wat ons verkeerd gedoen het en ons *bekeer*, terug keer na God. Die eersgenoemde drie teologiese begrippe is die basis waarna verwys word wanneer verwys word na persoonlike saligheid, of sekerheid van saligheid, of Jesus Christus aanvaar is as persoonlike Verlosser en Saligmaker. Die drie begrippe is die begin van die Christelike lewe. Die begrippe hoop en heiligheid is deel van groei in die geloof, volwasse geloof ontwikkel en so meer. Die begrippe hoop en heiligheid is nie van mekaar te skei nie aangesien 'n strewe na hoop alleenlik, mens bo-oor die daaglikse probleme laat kyk en 'n strewe na heiligheid alleenlik, sal lei tot neerslagtigheid. Dit is hoop, die vaste vertrouwe dat dit beter sal gaan, wat 'n mens inspireer om heilig te lewe en saam met Christus, deur die krag van die Heilige gees heilig te lewe. Die laasgenoemde twee begrippe word saam nagevolg en deur genade aan die begrippe van bekering en verlossing vasgemaak.

In sy/haar wandel met God, bring die Christen God na sy/haar medemens en die skepping in 'n variasie van bedieningsmodi. Die bedieningsmodus waarop meer gekonsentreer word dui die primêre teologiese benadering van die individu aan. Die wisselwerking tussen die bedieningsmodi behoort daarom ewe veel voor te kom om 'n gebalanseerde teologiese benadering aan te dui. Die verskillende bedieningsmodi funksioneer verweef en vul mekaar aan. Die verweefdheid moet tydens die beplanning van implementering van aktiwiteite wat met jongmense gevoer word, ingedagte gehou word. Die

kerklike leiers se benadering tot die jeug bepaal die mate waarin die jeug by die implementering van die bedieningsmodi betrek word en dui sodoende die teologiese benadering van die jeugbediening aan.

Praktiese teologie behels die verkryging van kennis, verwerking van die nuwe kennis met behulp van die huidige kennis en die implementering van die kennis. Die kennis wat die navorser in die betrokke situasie as van belang beskou is die teologiese begrippe soos bepreek in 6.3. Die implementering van die kennis word bepaal deur die leierskap van die jeugbediening se keuse van bedieningsbenadering wat op sy beurt weer die bedieningsmodi bepaal. Die wisselwerking tussen die spesifieke konteks, die bedieningsmodi, en die bedieningsbenadering beïnvloed die verwerking van die kennis en daaropvolgende implementering van kennis. Die strewe om die teologiese grondslag van die Nkhoma sinode se jeugbediening te bepaal word in die volgende hoofstuk gedoen deur vas te stel watter bedieningsmodi en bedieningsbenaderings die mees algemeen voorkom. Die wyse waarop dit bepaal word, word in die volgende hoofstuk verduidelik.

HOOFSTUK SEWE

DATA-ANALISE

7.1 INLEIDING

In Hoofstuk Sewe word die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma sinode vanaf 1889 tot 2010 op twee maniere bespreek, sodat die navorsingsvraag; “Wat is die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma sinode sedert 1889 tot 2010?” beantwoord kan word.

Daar word op die aktiwiteite waarmee die jeug deur die evangelie bereik is, na aanleiding van voorbedagte beplanning deur die leierskap van die Nkhoma sinode gefokus. Die beplande aktiwiteite, soos bespreek in Hoofstuk Vier en Vyf, word as die jeugbedieningsmodelle van die Nkhoma sinode beskou. Die jeugbedieningsmodelle word met behulp van `n tematiese inhoudsanalise, (cf. 2.5.1), ontleed om die bedieningsmodi wat in elke model navore gekom het te identifiseer. Die literatuurstudie word afsonderlik van die semi-gestruktureerde onderhoude geanaliseer, aangesien dit inligting bevat wat nie in die semi-gestruktureerde onderhoude gevind is nie. Die geïdentifiseerde bedieningsmodi word dan gebruik om die teologiese begroning van die Nkhoma sinode se jeugbediening aan die hand van die teologiese benadering, soos beskryf in Hoofstuk Ses, aan te dui.

Die aktiwiteite waarmee die jeug deur die evangelie bereik is word deur die jeugbedieningsmodelle, soos opgeteken in die literatuurstudie in Hoofstukke Vier en Vyf van die tesis, gelys. Tweedens word die literatuurstudie met behulp van `n tematiese inhoudsanalise ondersoek. In die derde plek word die semi-gestruktureerde onderhoude ook deur `n tematiese inhoudsanalise ondersoek en geanaliseer om die teologiese begroning van die aktiwiteite aan te dui. Die vrae van die semi-gestruktureerde onderhoude word nie numeries-kronologies behandel nie, maar word tematiese ondersoek deur vrae 1 en 2, vrae 4 en 5 en vrae 3 en 6 saam te analiseer. Die mate waarin die verskillende bedieningsmodi figureer het, word kortliks opgesom en bestudeer om die teologiese benadering van die Nkhoma sinode ten opsigte van die jeugbediening vas te stel.

Die onderhoude is getranskribeer. Elke lyn is 'n nommer gegee om aan te dui op watter plek die begin van die aanhalings uit die onderhoude gevind kan word. Die afsonderlike onderhoude word gekombineer in die transkripsie deur die vrae wat gevra is te lys en dan die respons van elke deelnemer daarop, by elke vraag te voeg. Op die wyse word algemene tendense aangedui of moontlike teenstrydighede uitgewys. Die volledige vraelys is beskikbaar as Bylaag A. Die vrae is in Engels opgestel en word so weergegee. Die antwoorde op die vrae word as Bylaag C, Getranskribeerde onderhoude, aangebied. Die onderhoude is in Afrikaans of Engels gevoer en die antwoorde is in die taal waarin dit beantwoord is geplaas. Waar die navorser sy eie woorde gebruik het om die antwoord meer duidelik te maak is dit in *skuinsskrif* gedruk. Die antwoorde uit die twee oefeninge verkry gee 'n aanduiding van die teologiese begronding.

7.2 OPSOMMING VAN DIE ONDERSKEIE ORGANISASIES EN AKTIWITEITE VANUIT DIE LITERAATUURSTUDIE EN EMPIRIESE ONDERSOEK.

Die jeugbedieningsmodelle wat in die literatuurstudie en die semi-gestruktureerde onderhoude geïdentifiseer is, word hieronder gelys. Die navorser beskou jeugbedieningsmodelle as die aktiwiteite waarmee die jeug deur die evangelie bereik is, na aanleiding van voorbedagte beplanning deur die leierskap van die Nkhoma sinode.

Die eerste jeugbedieningsmodel was die **buiteposskoolstelsel** wat gestig is ter ondersteuning van die evangelisasie werk wat deur prediking en huisbesoeke gedoen is. Dit is aangevul deur die stigting van die **Madonna-huise** wat 'n wyse van skool was en weer verder aangevul is deur die stigting van **onderwyser-evangelisopleidingskolleges** wat onderwysers vir die skoolstelsel opgelei het. Die groei van die kerk het vereis dat 'n **gesinsbediening ontwikkel** het, wat op sy beurt aanleiding gegee het tot die ontwikkeling van die **Christelike inisiasieskole**, die "Chilangizo". Die nasionalisering van die skoolstelsel het die kerk gedwing om 'n alternatiewe wyse van jeugbediening te ondersoek en dit is gedoen deur die daarstelling van 'n onafhanklike **Sondagskool en Katkisasiestelsel**. In ongeveer dieselfde tyd het die kerk 'n "**Boys**" en "**Girls Brigade**" tot stand laat kom.

Die jeugbediening in die skole is voortgesit deur **onafhanklike Bybelstudies** en die instelling van 'n pos vir 'n **RSJ** wat **kapelaansperiodes** in die skole gehad het. Onder leiding van die RSJ, wat ook verantwoordelik was vir die pastorale berading van die skoliere, is die onafhanklike Bybelstudies as organisasie saamgesmelt, wat eers **SCOM** genoem is en later het **CCAPSO** daaruit afgestig. SCOM en CCAPSO het die jongmense bedien deur middel van kampe, die daarstel van Bybelstudiemateriaal, die saamstel van leesroosters, organisering van interskoolsaamtrefke, en die optrede van senior CCAPSO lede as mentors vir junior CCAPSO lede.

In die kerklike strukture het die kerkjeugaksie jongmense bedien onder die vaandel van die CCC en met behulp van kampe, die daarstel van Bybelstudie-materiaal, die saamstel van lees roosters, organisering van gemeentelike-, rings- en sinodale aksies soos hieronder gelys:

- Die **opleiding van die kerkjeugleiers** was en is 'n hoë prioriteit wat geskied het deur middel van programme soos BCP en Choose Freedom.
- Die **mobilisering** van die jongmense **om te gaan getuig** het plaasgevind deur middel van diensjaarspanne, uitreike na Mosambiek, die meervlakte vir Moslem-bediening, deur tot deur evangelisasie in die stad en besoeke aan hospitale, tronke en hulpbehoewende mense.
- Daar het mobilisering plaasgevind om die jongmense binne die kerk te bedien deur die organisering van **jeugsaamtrefke** in die gemeente, in ringsverband en op sinodale vlak.
- Die **toerusting van die lidmate** het plaasgevind deur Bybelskole, Bybelstudies, opleiding om te preek, opleiding as Sondagskoolleiers, die hou van 'n Christelike inisiasieskool en ander inisiatiewe.
- Die jeug is opgelei om **God te loof en prys** deur kore, deur die aanbidding van Jeugeredienste en deur die rol van diens as wyse van lofprijsing te besing. Laasgenoemde is spesifiek gedoen om die jeug te begelei om inkomstegenererende aksies tot God se eer aan te pak.

Die teologiese begroning van die Nkhoma sinode word in die bogenoemde **jeugbedieningsmodelle** ondersoek, deur die teologiese struktuur van die aanbiddings te identifiseer met behulp van die teologiese begrippe Beking,

Verlossing, Genade, Hoop en Heiligheid. Die teologiese begronding word verder gekwalifiseer deur die volgende bedieningsmodi te identifiseer wat in die onderskeie bedieningsmodelle voorkom naamlik:

- 1) Aanbidding,
- 2) Bestuur en Administrasie
- 3) Diens aan mekaar en aan die wêreld.
- 4) Getuienis,
- 5) Koinonia,
- 6) Onderrig,
- 7) Pastorale Sorg,
- 8) Prediking,

7.3 DIE IDENTIFISERING VAN DIE TEOLOGIESE BEGRONDING VAN DIE JEUGBEDIENINGSMODELLE DEUR 'N ANALISE VAN DIE LITERATUURSTUDIE

Die jeugbedieningsmodelle wat in hoofstukke Vier en Vyf identifiseer is word nou ondersoek en die motivering van die onderskeie modelle word beskryf aan die hand van teologiese begrippe wat in elke aksie aangebied is en die bedieningsmodi waarmee dit implementeer is.

Die navorser doen 'n inhoudsanalise van die literatuur in Hoofstukke Vier en Vyf deur die jeugbedieningsaksies as die gemanifesteerde inhoud (cf 2.5.1) te gebruik en die bedieningsmodi waarmee dit gedoen is as latente inhoud daaruit af te lei. In figuur 7.1 word die frekwensie waarteen verskillende bedieningsmodi in die Jeugbediening van die Nkhoma sinode voorkom aangedui. Die waardes is bepaal deur die aantal kere wat die onderskeie bedieningsmodi in die bostaande analise van die bedieningsmodelle geïdentifiseer is, te tel. (Bylaag E dui die inhoudsanalise aan.)

Deur vas te stel hoe gereeld die onderskeie bedieningsmodi in die aanbieding van die verskillende jeugbedieningsmodelle figureer het, bepaal die navorser die frekwensie en daardeur die mate van belangrikheid wat die leierskap van die Nkhoma sinode aan die onderskeie bedieningsmodi skenk. Die teologiese begronding van die onderskeie jeugbedieningsmodelle bied dus 'n blik op die teologiese benadering tot die jeugbediening in die Nkhoma sinode.

FIGUUR 7.1 DIE FREKWENSIE WAARTEEN BEDIENINGSMODI IN DIE ONDERSKEIE JEUGBEDIENINGSMODELLE VOORKOM SOOS IN DIE LITERATUURSTUDIE GEÏDENTIFISEER.

Bedieningsmodus	Totaal
Aanbidding (Leitourgia)	1
Bestuur & Administrasie.(Kubernese)	6
Diens aan mekaar en aan die wêreld (Diakonia)	7
Onderlingheid van die gelowiges (Koinonia)	9
Getuienis (Marturia)	15
Onderrig (Didaché)	38
Pastorale sorg (Paraklese)	5
Prediking (Kerugma)	9

Figuur 7.1 dui aan dat die jeugbediening in beide gemeentelike en skoolverband die grootste klem plaas op **onderrig of toerusting (didaché)** as die belangrikste bedieningsmodus. Die bevinding beaam Nel (2001:5) se bewering dat die teologiese handelingsveld waarbinne jeugbediening geplaas word hoofsaaklik, maar nie uitsluitlik binne die didaché is nie. Die materiaal wat vir toerusting gebruik word is op die Skrif gegrond soos gesien word in die Sondagskoolmateriaal, die leesrooster van die CCC, CCAPSO en CCAPYUM, die handleiding tot die familiegerigte gesinsbediening en die Chilangizo, en die Heidelbergse kategismus, soos gevind in die kategese-klasse. Die klem op die didaché weerspieël die erns van die Nkhoma sinode om die jeug in die woord te vestig en om jongmense as verteenwoordigers van Christus voor te berei. Toerusting in die geloof vereis dat die persone wat toegerus word reeds kinders van God is. Die doel van die toerusting is om die persone die kennis te gee van wat gedoen moet word en hoe dit gedoen moet word, sodat die persone met hoop heilig kan lewe.

Die vestiging van die jongmense in 'n persoonlike verhouding met God word as die tweede belangrikste bedieningsmodus in die Nkhoma sinode geïdentifiseer. Die ontstaan van 'n persoonlike verhouding met God vereis dat die persoon die

teologiese begrippe berou, bekering, genade en verlossing sal verstaan. Die bedieningsmodi koinonia en kerugma lê gesamentlik derde.

Die bedieningsmodi marturia, didaché en koinonia word in Matteus 28:19-20 gevind, wat 'n aanduiding gee dat die Nkhoma sinode 'n skrifgefundeerde kerk is.

*“Matteus 28:19-20 “Gaan dan na al die nasies toe (**Marturia**) en maak die mense my dissipels: doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en leer hulle (**Didaché**) om alles te onderhou wat Ek julle beveel het. En onthou: Ek is by julle (**Koinonia**) al die dae tot die voleinding van die wêreld.”*

Die frekwensies waarin die bedieningsmodi voorkom bevestig die klem op toerusting en identifiseer die teologiese benadering wat die Nkhoma sinode se jeugbediening volg, as 'n voorbereidende benadering. Die **Voorbereidende benadering** beskou die jeugbediening as 'n gespesialiseerde bediening wat adolessente voorberei om in die lewe van bestaande kerke as leiers, dissipels of evangeliste op te tree. Die voorbeelde wat pertinent uitgelig word om die stelling te staaf is die klem wat aan opleiding van jongmense gegee is om die evangelie te verkondig (cf. 4.3 p 44), die opleidingsgeleenthede tydens kampe (cf. 4.4 p 50,52), die opleiding van jeuglewensvaardigheidsontwikkelaars (cf. 4.7.2 p 63), die opleiding van Sondagskoolleiers tydens BCP ensovoorts. Dit dui op die voorbereidende benadering wat as die jeugbedieningsbenadering van keuse implementeer is.

7.4 DIE IDENTIFISERING VAN DIE TEOLOGIESE BEGRONDING VAN DIE JEUGBEDIENINGSMODELLE DEUR DIE ANALISE VAN DIE ONDERHOUDE.

Die navorser beskou jeugbedieningsmodelle as die aktiwiteite waarmee die jeug deur die evangelie bereik is, na aanleiding van voorbedagte beplanning deur die leierskap van die Nkhoma sinode. Die teologiese begronding van die jeugbedieningsmodelle word ondersoek deur 'n analise van die semi-gestruktureerde onderhoude wat met geïdentifiseerde deelnemers gevoer is. Die navorser analiseer die onderhoude wat gevoer is, sodat die informasie wat

van die betrokke deelnemers verkry is, met mekaar vergelyk kan word en `n teologiese tendens verkry kan word.

7.4.1 AGTERGROND VAN RESPONDENTE

Al die persone met wie onderhoude gevoer is, is geordende leraars in die Nkhoma sinode. Uit die antwoorde wat gegee is word dit duidelik dat die persone wat as Jeugleraars of Skoolkapelane diens gedoen het, meer as een pos gevul het. Die term Jeugleraar en Jeugwerker word afwisselend vir dieselfde persoon gebruik en dui gewoonlik aan of `n persoon georden is (Jeugleraar) of nie (Jeugwerker). Die aanwending van die individue het gewissel tussen Jeugleraar vir die gemeentes, Jeugleraar vir die skole en Jeugleraar vir die tersiêre inrigtings. Die individue het tot `n groot mate self besluit in watter rigting hulle meer aandag wou gee.

Die eerste twee vrae is inleidend en posisioneer die onderhoude in terme van tyd en aanstelling. Die vrae lui as volg: “1) Could you please explain in what capacity you were involved with the Youth of the Nkhoma Synod?” en “2) What was the timeframe in which you were responsible in this capacity?” Vir konfidensiële redes word by hierdie vrae nie aangedui wie by watter onderhoud betrokke was nie, maar dit word wel by die ander aangedui.

Die tydsindeling wat deur die betrokke jeugleraars gedek is, strek van 1961 tot 2010. Die tye wat die persone betrokke was in die bestuur van die jeugbediening wissel van een jaar tot tien jaar, met die meeste betrokke vir ongeveer vyf jaar. Die onvermoë om onderhoude te voer met die jeugleraars wat gedurende die 1970's die jeug bedien het skep `n leemte in die empiriese ondersoek. Die onvermoë word daaraan toegeskryf dat die betrokke jeugleraars oorlede is of onbeskikbaar was vir onderhoude. Die jeugleraars het redelik vinnig gewissel, as gevolg van onvoldoende finansies om die werk te doen (Notules van die Nkhoma sinode: Jeugverslag 1989:1), konflik binne die bediening, of aanwending in alternatiewe bedieninge.

7.4.2 PERSOONLIKE TEOLOGIESE MOTIVERING VAN DIE ONDERSKEIE JEUGLERAARS

Vraag vier en vyf ondersoek die redes en teologiese lering wat die aksies bepaal het volgens die individuele motivering van die betrokke jeugleraars.

Vraag vier en vyf lui as volg: **“4-What was the main purpose for your programs? or Why did you run these specific programs?”** en **“5-What theological teaching did you emphasize during your period as Synodical Youth Minister?”** Die twee vrae word gekombineer aangesien die antwoorde van die onderhoude baie ooreenstemmend is. Die navorser bied die antwoorde op laasgenoemde vrae deur dit saam te vat as:

1. Om kinders en jongmense te begelei om Christus as Verlosser, Vriend en Saligmaker aan te neem. Drie van die persone met wie die onderhoude gevoer is het dit as die primêre rede van die jeugbediening geïdentifiseer (Bylaag C: 97-99, 103-106 & 116-118).
2. Dissipelskap, om kinders en jongmense toe te rus om te weet wat om te doen en te weet hoe om dit te doen, is deur drie van die persone met wie die onderhoude gevoer is genoem as die primêre doel van jeugbediening (Bylaag C: 59-60, 80-83 & 912-919). `n Vierde jeugleerling het dissipelskap nie pertinent genoem nie, maar later in die onderhoud baie klem gelê op die opleiding van grootmense en jongmense om jongmense te bedien. Dit kom ook op toerusting neer (Bylaag C: 132-134). Dit is beklemtoon dat toerusting en praktiese uitlewing van hulle geloof twee belangrike aspekte van enige jeugbediening is. Die begrip kontinuïteit, stap vir stap prosesse in `n gekoördineerde program om jongmense tot volwassenheid in geloof te lei en hulle tot aksie te motiveer, is voorgestaan (Bylaag C: 127-129).
3. Die feit dat die Bybel die woord van God is, dat God daardeur spreek en dat ons in God moet glo en vertrou word beklemtoon (Bylaag C:105).

Punt Een dui op `n teologiese vertrekpunt wat aan die saligheid van elke kind en jongmens `n baie hoë prioriteit verleen. Die teologiese begrippe bekering, genade en verlossing figureer as die basis van die vertrekpunt. Die behoefte om kinders en jongmense tot verlossing te bring kan as missionaal beskryf word. Hendriks (2004:21) beskryf die fokus om God se doel met die mensdom en Sy skepping te verstaan as missionaal. In 2 Petrus 3:9 “Die Here ... nie wil hê dat iemand verlore gaan nie: Hy wil hê dat almal hulle moet bekeer.”, word God se doel gedefinieer as dat alle mense tot bekering moet kom. Om te sorg dat die kinders en jongmense van die gemeente tot bekering kom en `n persoonlike verhouding met Jesus Christus as verlosser, vriend en Heer het,

word dus as missionaal verstaan. Die navorser identifiseer die bedieningsmodi hierby betrokke as marturia, didaché en koinonia.

- Marturia – Daar word teenoor die kinders getuig van wat God gedoen het.
- Didaché – Die kind leer iets spesifiek.
- Koinonia – Die kind beleef onderlingheid met ander mense.

Punt twee verwys na die toerusting van die betrokke kind om `n volwasse geloof te ontwikkel. Meer van die deelnemers het die toerusting van jongmense as die primêre vertrekpunt vir die jeugbediening gesien. Die toerusting van jongmense berus op die teologiese begrippe genade, hoop en heiligheid. Die navorser identifiseer die bedieningsmodi hierby betrokke as didaché, onderlingheid en kubernesis.

- Didaché – Die kind leer iets spesifiek.
- Onderlingheid – Die kind beleef koinonia met ander mense.
- Kubernesis – Die kind word geken en opgevolg wat administrasie veronderstel.

Punt Drie beklemtoon die waarde van die Woord van God. Dit word nie pertinent deur enige ander deelnemer genoem nie, maar is `n integrale deel van elke vorm van jeugbediening, waar daar van Bybelstudie en prediking gepraat word. Die navorser identifiseer die bedieningsmodi hierby betrokke as didaché.

Die deurlopende begeerte om kinders en jongmense te verseker van hul saligheid beklemtoon die begrippe van berou, bekering en verlossing deur genade. Die proses word nie hier gestaak nie, maar word verder geneem om kinders en jongmense toe te rus om hul geloof met hoop en heiligheid as dissipels van Christus uit te leef. Waar daar meer op heiligheid as op hoop gefokus word, ontwikkel `n wettiese teologie en dit is die geval in sommige gemeentes. Die teologiese begrippe wat hier geïllustreer word skep `n teologiese raamwerk, waarop die fondasie van die jongmense se geloof gevestig word (Bekering, genade, verlossing) en gebou word (Hoop en Heiligheid). In `n neutedop word die teologiese begroning van die Nkhoma

sinode se jeugbediening op grond van die inligting hier verkry, as Dissipelmakend, Evangelies en Woordgefundeerd beskryf.

7.4.3 DIE TEOLOGIESE BEGRONDING SOOS GEVIND IN DIE AKSIES WAT GELOODS IS.

Vrae Drie en Ses konsentreer op die aksies wat geloods is. Vraag Drie lui as volg; “What programs were run during this time for the Youth?” en Vraag Ses as volg; “Our research has identified the programs listed below, which were run to minister to the Youth of the Nkhoma Synod. Do you have information with regards to the following ministries which you could share?” Die twee vrae se weergawes word gekombineer en kommentaar word daarop gelewer na aanleiding van die plek waar die jongmense bedien is, deur die onderwysstelsel en deur die kerklike strukture. Daar word begin deur die bedienaars van die programme te identifiseer en dan met die ontleding van die onderwysstelsel, gevolg deur die ontleding van die kerklike strukture.

1. Bedienaars van die programme:

Die skoolstelsel is bedien deur die RSJ, ouderlinge, SCOM- en CCAPSO-verteenwoordigers en FOCCAPSO lede.

2. Die ontleding van die onderwysstelsel:

a. Onderwysersbediening:

i. Voor 1963 is daarop klem gelê dat die **Christen onderwysers opleiding** ontvang het voordat die skole begin het (Bylaag C: 133). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.

ii. **Toerusting van onderwysers** met dagseminare om Christus gesentreerd skool te gee (Bylaag C 185, 194-200). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.

b. Aktiwiteite wat in die skole gedoen is was:

i. **Bybelstudies** (Bylaag C: 42, 199, and 569). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.

ii. **Berading** (Bylaag C: 42). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was paraklese.

- iii. **Interskoolbesoeke.** (Bylaag C: 138, 549). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was koinonia.
- iv. **Kapelaansperiodes** (Bylaag C: 148-150, 209, and 508). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché
- v. **Opleiding van Groep Leiers** (Bylaag C: 169; 206, 530). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché. In die geval is die opleiding van jeugleiers direk verbonde aan die Voorbereidende bedieningsbenadering.
- vi. Die benadering by skole is om die **lidmate** van CCAP op te spoor en **in te skakel** as deel van die plaaslike gemeente waar hulle dan in groepies verdeel vir **Bybelstudies**. Die ouderling van die wyk waarin die skool val, stel 'n register op van alle lidmate van die CCAP in die skool, wat dan in groepies verdeel. (Bylaag C: 167), Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en paraklese. Dit dui op die Inklusiewe gemeentelike benadering wat die ontwikkeling van jongmense as deel van die gemeente in elke opsig beklemtoon.
- vii. **Preke by die skole** (Bylaag C: 171, 549, and 609). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en kerugma.
- viii. **Kampe is gehou** (Bylaag C: 173). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en koinonia.
- ix. Die **Bybelstudieleiers gemotiveer** om pastorale sorg toe te pas (Bylaag C: 174). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was paraklese.
- x. **Konferensies** is vir skoliere gehou (Bylaag C: 190, 571, and 609). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en koinonia.
- xi. **Rolmodelle** is vir die kinders voorgehou (Bylaag C: 514, 543, 605, and 615). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en koinonia.
- xii. **Gebedstakke is gestig** (Bylaag C: 533) Die bedieningsmodus hierby betrokke is leitourgia.
- xiii. Geleentheid is geskep vir **dramas, koorsang** ens. (Bylaag C: 546). Die bedieningsmodus hierby betrokke is leitourgia.

- xiv. Voorligtingsessies in verband met **verhoudings**, seksueel oordraagbare siektes, ens. (Bylaag C: 555). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.
- xv. Hulp met **finansies en administrasie** is gegee (Bylaag C: 608) Die bedieningsmodus wat hier gefigureer het was kubernesie.

3. Die ontleding van die kerklike strukture.

- a. **Kampe** waar opleiding oor verskillende onderwerpe gegee is (Bylaag C:33). Die bedieningsmodi hier ter sprake is didaché en koinonia.
- b. **Bybelstudies** (Bylaag C: 42, 123, 199, 378, 432, 569, 783, 810, 869, 874, 879,). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.
- c. Kampe is **gehou om gemeentelike jeugleiers op te lei** vir die KJA, Sondagskool en Katkisasieklasse (Bylaag C: 57-61, 239, 287, 321-323, 335-340, 355-363, 628, 640, 648, 736-737, 753-755, 761-765, 811, 927-929, 934, 940). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was primêr didaché. Die teologiese benadering wat in die geval gevolg is, was die Voorbereidende bedieningsbenadering.
- d. **Klein groepies** is gestig vir onderrig en onderlingheid (Bylaag C: 79-85).
- e. Daar is opleiding gegee in **geestelike berading** (Bylaag C: 361,741-742, 749-750, 812-814). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was paraklese.
- f. **Hulp** is verskaf aan kinders wat finansiële gesukkel het om skool te gaan (Bylaag C: 218-222) en daar is mense met behulp van **barmhartigheidsdienste** gedien (Bylaag C: 432, 815-816, 828-830). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was diakonia..
- g. **Ontwikkelingswerk** is gedoen om geld te genereer om sodoende die evangelie uit te dra (Bylaag C: 223-230). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was kubernesie.
- h. **Doopklasse** is gehou (Bylaag C: 243). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.
- i. **Gesinsbedieningsklasse** is aangebied (Bylaag C: 245-248, 252-253, 257-259, 949). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.

- j. Die **waarde van harde werk** is geleer (Bylaag C: 264-266, 317-319, 431).
- k. **Katkisasieklasse** is aangebied (Bylaag C: 284). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.
- l. **Christelike inisiasieklasse** is aangebied (Bylaag C: 291). Die primêre bedieningsmodus wat hier figureer het was didaché.
- m. Daar is **koorsang ontwikkel** (Bylaag C: 444, 457, 471). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was leitourgia..
- n. Daar is **gefokus op prediking** (Bylaag C: 623, 685, 689, 692-693, 695-696, 716, 727-730). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en kerugma.
- o. Daar is **opleiding gegee in die liturgie** van die gereformeerde dienste (Bylaag C: 698-709). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché en kerugma.
- p. Daar is **gefokus op die bestuur en organisasie** van die KJA (Bylaag C: 771-772). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was kubernesis. Die bedieningsbenadering in die geval is inklusief
- q. Daar is weekliks, maandelikse en jaarlikse **gemeentesamekomste gehou**. (Bylaag C: 780-783, 800-805, 889-891, 906-914, 916-922). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché, onderlingheid en marturia.
- r. Daar is **evangelisasieuitreike** gehou (Bylaag C: 823-825, 827-828, 834-839, 844-849). Die bedieningsmodus wat hier figureer het was marturia.
- s. Daar is **jeugspanne gereël** (Bylaag C: 864-879). Die bedieningsmodi wat hier figureer het was didaché, onderlingheid en paraklese. Die bedieningsbenadering is missionaal en voorbereidend.

Gedurende die 1960's en die 1970's kon die navorsing relatief min in terme van jeugbediening in die gemeentes identifiseer. Die enigstes aksies wat onverpoosd voortgegaan het was die Sondagskool en katkisasie en die "Chilangizo". Die rede daarvoor word toegeskryf aan die klem wat net na onafhanklikheidswording deur die MYP op jeugwerk geplaas is, soos in hoofstuk drie verduidelik is. Gedurende die 1970's het gemeentelike

jeugbediening begin deur die kore te koördineer. In die 1980's is die skolebediening met die gemeentelike bediening gekombineer, deurdat die ouderlinge van die wyk waarin die skool val, getaak was om ook die skoliere te bedien.

Om te bepaal watter bedieningsmodus die mees algemeen navore gekom het, word die voorkoms van die bedieningsmodi getabuleer.

FIGUUR 7.2 DIE FREKWENSIE WAARTEEN BEDIENINGSMODI IN DIE JEUGBEDIENING VOORKOM SOOS IN DIE SEMI-GESTRUKTUREERDE ONDERHOUD GEÏDENTIFISEER

Bedieningsmodus	Totaal
Aanbidding (Leitourgia)	6
Bestuur & Administrasie.	3
Diens aan mekaar en aan die wêreld (Diakonia)	4
Onderlingheid van die gelowiges (Koinonia)	19
Getuienis (Marturia)	9
Onderrig (Didaché)	65
Pastorale sorg (Paraklese)	5
Prediking (Kerugma)	11

Die onderwerp wat die meeste voorgekom het is didaché, gevolg deur onderlingheid en daarna kerugma.

Onderwerpe wat gedek is was:

- Die gevare van **voorhuwelikse seks** (Bylaag C: 308-312, 340-348, 927-929).
- **Tuistebestuur** (Bylaag C: 36).
- **Lewe na die dood** (Bylaag C: 37).
- Om 'n ware **kind van God te wees**. (Bylaag C: 38).
- Die belangrikheid van **opvoeding** (Bylaag C: 39, 938,).
- **Dissipelskap** (Bylaag C: 55).
- **Sekerheid van Saligheid** (Bylaag C: 296, 429, 937).
- **Respek** vir ander (Bylaag C: 304, 341, 374, 840).

- Die belangrikheid van **persoonlike higiëne** (Bylaag C: 313-316).

Die onderwerpe wat tydens die analise van die onderhoude geïdentifiseer is, is hierbo gelys. Die navorser identifiseer **respek**, as die tema wat die meeste voorgekom het. Dit is een van die waardes wat in die kultuur was voordat Christenskap die land binnegedring het. Naas respek lê die onderwerpe sekerheid van persoonlike saligheid en voorhuwelikse seks gesamentlik in die tweede plek. Die rede vir afsondering vir jou toekomstige huweliksmaat word gebaseer op die begrip afsondering vir [huweliksmaat se naam] wat ook vertaal kan word as heiligheid, afgesonder vir God. Die twee teologiese beginsels van persoonlike saligheid en lewenslange heiligmaking word gesien as die teologiese raamwerk waarbinne die jeugbediening funksioneer. Die teologiese beginsel van persoonlike saligheid word begrond in die teologiese begrippe bekering, genade en verlossing. Die teologiese beginsel van lewenslange heiligmaking word gegrond in die bogenoemde teologiese begrippe van verlossing deur genade, wat ons vrymaak om in die geloof lewens van hoop te lewe (Hendriks 2004:22)

7.5 SAMEVATTING:

Die navorser verwerk in Hoofstuk Sewe die onderhoude en die literatuurstudie met behulp van 'n tematiese inhoudsanalise. Die teologiese begrippe en bedieningsmodi in die onderhoude en die literatuurstudie word gebruik om die teologiese benadering vas te stel. Hiermee bepaal die navorser die teologiese grondslag van die Nkhoma sinode se jeugbediening.

Die identifisering van die onderskeie bedieningsmodi binne die jeugbedieningsmodelle, die insig in die teologiese begrippe en die frekwensie waarteen die betrokke begrippe en bedieningsmodi navore gekom het, lewer bruikbare gegewens. Daar is 'n ooreenstemming tussen die inligting wat deur die jeugleraars se persoonlike voorkeure, inligting uit die onderhoude verkry en die inligting wat uit die literatuurstudie verkry is. In al drie die ontledings word gevind dat toerusting (didaché) primêr navore kom. Die persoonlike menings van die sinodale jeugleraars dui daarop dat vir die meerderheid toerusting meer belangrik was, gevolg deur beklemtoning van die saligheid van die jongmense. Die onderwerp wat die meeste voorgekom het uit die analise van die aktiwiteite

in die onderhoude is didaché, gevolg deur onderlingheid en daarna kerugma. Die onderwerp wat die meeste voorgekom het uit die analise van die literatuurstudie is didaché, gevolg deur marturia en daarna koinonia en kerugma op gelyke vlak.

Die klem op didaché identifiseer die jeugbedieningsbenaderings as voorbereidend. In die literatuurstudie is dit veral geïllustreer deur die opleiding van jongmense om die evangelie te gaan verkondig. Dit dui dan ook die sekondêre benadering aan as missionaal. Die literatuurstudie dek veral die tydperk van 1889-1960. Die klem op didaché in die tydperk 1960-2010 word gedeeltelik daaraan toegeskryf dat die sinodale jeugbediening vir amper 20 jaar op die skoolstelsel gekonsentreer het. Die vergrote klem op koinonia en kerugma dui daarop dat die jeugbediening se sekondêre bedieningsbenadering ontwikkel het na 'n inklusiewe gemeentelike benadering.

Wanneer na die bedieningsstrategie van die Nkhoma sinode se jeugbediening gekyk word, is dit duidelik dat die aanvanklike klem op 'n missionale bedieningsstrategie (cf. 4.2), plek gemaak het vir 'n voorbereidende bedieningsstrategie (cf. 4.3 en 4.4) en dit het op sy beurt weer plek gemaak vir die inklusiewe gemeentelike bedieningsstrategie (cf. 4.4). Die stigting van die CCC en affiliate (cf. 5.8) het egter die pendulum weer laat swaai na die voorbereidende bedieningsbenadering, alhoewel daar 'n duidelike invloed van die inklusiewe gemeentelike benadering gevind kan word en sodoende die sinodale jeugbediening in meer as een rigting by die gemeentelike aktiwiteite laat aansluit. Al figureer die strategiese bedieningsbenadering nie dikwels in die hoofstuk nie is dit duidelik ook 'n bedieningsbenadering wat in die Nkhoma sinode 'n impak maak, aangesien met die aanvang van die CCC in 2000, daar 96 gemeentes was en aan die einde van die dekade daar meer as 140 gemeentes was, al is dit nie noodwendig deel van die jeugbediening nie.

Die navorsing dui aan dat die teologiese grondslag van die Nkhoma sinode se jeugbediening op die Skrif en die Heidelbergse kategismus gebaseer is. Die teologiese begrippe en die bedieningsmodi wat as maatstawwe gebruik is om die teologiese grondslag te evalueer, is almal teenwoordig. Die frekwensietabel dui daarop dat die didaché die mees prominente bedieningsmodus is en so sal

moet bly. Die ander bedieningsmodi moet egter ontwikkel word sodat `n meer holistiese en geronde jeugbediening aangebied kan word.

Binne die konteks waarin die jeugbediening van die Nkhoma sinode die jeug bedien, word veel vermag. Die strewe om die modus van God se koms op aarde te wees is `n taak wat slegs deur genade en die krag van die Heilige Gees moontlik is. Om op die vraag; “Doen ons dit soos God verwag?” te kan antwoord neem die navorser die inligting in die hoofstuk bekom om in die volgende hoofstuk moontlike verbeterings voor te stel wat die jeugbediening meer effektief kan maak.

HOOFSTUK AGT

GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

8.1 INLEIDING

In Hoofstuk Agt gee die navorser 'n oorsig oor die navorsing wat die teologiese grondslag van die Nkhoma sinode se jeugbediening evalueer het. Eerstens word die navorsingsvraag en gepaardgaande doelstellings, asook 'n oorsig van die onderskeie hoofstukke gebied. Verder word kortliks verduidelik hoe elke hoofstuk die doelstellings aangespreek het en die belangrikste gevolgtrekkings wat by elke hoofstuk gemaak is word aangedui. Die oorsig word gevolg deur aanbevelings vir die moontlike verbetering van die sinode se jeugbediening. Laastens word areas vir moontlike verdere navorsing geïdentifiseer en gelys.

8.2 OORSIG OOR DIE NAVORSING

Hoofstuk Een bied die agtergrond van die studie aan en motiveer die navorsing as 'n strewe om die teologiese fundering van die jeugbediening aan te toon. Om die teologiese fundering van die jeugbediening aan te toon vereis dat die ontwikkeling van die jeugbediening binne die Nkhoma sinode beskryf en teologies verantwoord moet word en dit word gedoen met behulp van die navorsingsvraag: **“Wat is die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma sinode vanaf 1889 tot 2010?”**

Die motivering vir die teologiese fundering van die jeugbediening is om 'n handleiding te bied, waarmee toekomstige jeugwerkers en jeugleraars toegerus kan word, om 'n jeugbediening wat toepaslik, volhoubaar en prakties uitvoerbaar is (cf. 1.4), te bedryf. Ten einde bostaande navorsingsvraag te beantwoord is die onderstaande doelstellings geformuleer om die ontwikkeling van die jeugbediening binne die Nkhoma sinode te beskryf en teologies te verantwoord:

- Bied 'n historiese oorsig van die Nkhoma sinode se jeugbediening vanaf 1889 tot 2010 aan;
- Beskryf en evalueer die teologiese begroning van die jeugbediening met behulp van die historiese oorsig;

- Bied 'n oorsig van hoe die jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer, en
- Maak voorstelle wat binne die bestaande jeugbediening toepaslik, volhoubaar en prakties uitvoerbaar is.

Die teologiese aard van die studie word bespreek na aanleiding van jeugbediening in die praktiese teologie en die praktiese teologiese metodologie van die studie. Praktiese teologie benader die jeugbediening, met die veronderstelling dat die jeug geroep is om deel te neem aan elke praktyk binne die Christelike gemeenskap, om deel te neem aan die bediening van die Kerk as geheel en om die verlossingsboodskap aan die wêreld te verkondig (Dean 2001:19b) (cf. 1.5.1). Die praktiese teologiese metodologie van die studie word aangespreek met behulp van vier vrae wat help om binne elke situasie te kan onderskei wat Christus van sy dissipels in die situasie sou verwag en wat gedoen moet word (cf. 1.5.2). Die vier vrae is:

- Wat gebeur? Die empiriese beskrywende vraag soos verwoord in Doelstelling Een.
- Wat doen ons? Die interpretiewe vraag soos verwoord in Doelstelling Drie.
- Doen ons dit volgens God se standaarde? Die normatiewe vraag soos verwoord in Doelstelling Twee
- Kan ons dit beter doen? Die praktiese vertolking van die gebeure soos verwoord in Doelstelling Vier.

In **Hoofstuk Twee** word die empiriese metodes en prosesse, wat gebruik is om die teologiese fundering van die jeugbediening te ondersoek, aangedui (cf. 2.1). Die navorsingsmetodologie is 'n kwalitatiewe evaluasie van die programme, prosesse, verhoudings en onderliggende gesindhede van die persone betrokke by die jeugbediening (cf. 2.2). Die navorsingsontwerp is 'n gevallestudie wat op 'n sistematiese wyse inligting versamel oor die Nkhoma sinode se jeugbediening (cf. 2.2). Die data vir die navorsing is versamel deur die navorser se kennis, wat oor 12 jaar opgebou is, as deelnemende waarnemer; 'n literatuurstudie oor die jeugbediening van die Nkhoma sinode, en semi-gestruktureerde onderhoude met persone wat 'n invloed op die

jeugbediening uitgeoefen het, te kombineer (cf. 2.4). `n Doelmatige steekproef (cf. 2.3) is vanuit die groep persone met die gemeenskaplike ervaring om die Nkhoma sinode se jeugbediening te bestuur, vir die voer van die semi-gestruktureerde onderhoude, geneem. Dit het duidelik geword dat die semi-gestruktureerde onderhoude nie `n volledige oorsig van die jeugbediening bied nie, omdat sommige jeugleraars reeds gesterf het en hulle werk nie op skrif gesit is nie. Hoofstuk Twee dui aan dat die onderhoude, die inleidende literatuurstudie en die kennis van die navorser gebruik is om saam `n historiese oorsig van die Nkhoma sinode se jeugbediening aan te bied. Die historiese oorsig is aan `n inhoudsanalise onderwerp om gevolgtrekkings te maak oor die teologiese begronding van die jeugbediening (cf. 2.5.2).

In **Hoofstuk Drie** is die praktiese teologiese metodologie van die navorsing aangespreek, deur die empiries-beskrywende vraag; “Wat gebeur?” te beantwoord. Die antwoord is nie direk op die jeugbediening van toepassing nie, maar skets die unieke plek, mense, geskiedenis en storie waarbinne die jeugbediening aktief is. Die navorser skets die geografiese, die sosio-kulturele en die politieke (historiese) konteks waarbinne die jeugbediening van die Nkhoma sinode ontwikkel het, om sodoende aan te dui wat gebeur het en die redes waarom dit gebeur het te kan verstaan. Hierdeur spreek die navorser die navorsingsvraag aan deur doelwit een gedeeltelik te beantwoord.

Die sosio-kulturele gebruike se eienskappe wat nie met die evangelie versoenbaar is nie, is teengewerk deur dit totaal uit te skakel (cf. 3.4.1) of deur dit te kersten (cf. 3.4.3). Die sosio-kulturele gebruike se eienskappe wat met die evangelie versoenbaar is (cf. 3.4.2), is deur die kerk ingesluit. Sosio-kulturele gebruike wat uitgeskakel is, is die slawehandel, die gifbeker, die kookpot en geriatriesemoord. Daar word steeds gestry teen toordery as `n onaanvaarbare gebruik. Sosio-kulturele gebruike wat gekersten is, is die inisiasieskole, wat aspekte soos seksvoorligting, huwelikskategese, kinderopvoeding en werksetiek ingesluit het. Sosio-kulturele gebruike wat assimileer is, het Christelike waardes soos “Ulemu - respek”, vrygewigheid, gasvryheid en ewemenslikheid behels.

Die politieke (historiese) konteks is beskryf om die invloed van die regering op die jeugbediening te beskryf. Die elemente wat veral die kerk beïnvloed het was die regering se verhoogde invloed in die onderwysstelsel deur die verbeterde administrasie (cf. 3.5.2 & 3.5.6), die stigting van die Malawi Young Pioneers (cf. 3.5.5) en die invloed van nieregeringsorganisasies (cf. 3.5.6) in Malawi.

Die kerk se invloed is op verskeie maniere uitgeoefen en die kerk is op verskeie maniere deur die kultuur beïnvloed. Die invloed van die kerk is gebruik om die regering aan te moedig om onchristelike praktyke soos die gebruik van die gifbeker te verban. Die kerk se invloed het veroorsaak dat die hutbelasting wat eers ses sjielings was verminder is na drie sjielings. Die kultuur het die kerk beïnvloed om 'n Christelike inisiasie as jeugbedieningsmodel te implementeer, soos beskryf word in Hoofstuk Vyf.

In **Hoofstuk Vier** beskryf die navorser die verhouding tussen die onderwysstelsel en die jeugbediening deur 'n historiese oorsig te bied van die Nkhoma sinode se jeugbediening binne die onderwysstelsel (Doelstelling 1). Deur die historiese oorsig word die teologiese begroning van die jeugbediening beskryf (Doelstelling 2). Hoofstuk Vier word verder aangewend om 'n oorsig te bied van hoe die jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer (Doelstelling 3).

Die onderwysstelsel het bestaan uit die skoolstelsel, die Onderwyser-Evangelis-opleidingsentrum en die Madonna-huise. Hoofstuk Vier begin met 'n kort beskrywing van die ontstaan van die Nkhoma sinode (cf. 4.2) en gaan dan voort om die rol van die skoolstelsel as 'n jeugbediening (cf. 4.3) te beskryf. Die afsluiting van die skoolstelsel as 'n jeugbedieningsmodel, vanweë die wisselwerking tussen die regering en die kerk ten opsigte van onderwys (cf. 4.3) en hoe regeringsbeleid die jeugbediening deur die onderwysstelsel beïnvloed het, word aangedui. Die ontwikkeling van die onafhanklike Bybelstudies wat saamgesmelt het om SCOM te word, die ontwikkeling van die RSJ se pos en die bediening deur die skoolkapelaansperiode, die toerustingseleenthede vir kringleiers, skoolraadslede en onderwysers deur kampe of dagseminare en die samesmelting van al die bedienings onder die vaandel van CCAPSO, dui aan hoe die jeugbediening gefunksioneer het en

tans funksioneer binne die skoolstelsel. Die belangrikste wat uit die oorsig van die jeugbediening van die skole te voorskyn kom is:

- Die doel van die onderwysstelsel (cf. 4.3) wat in die beleidsriglyne van 1935 saamgevat is en bepaal het dat prediking van die Evangelie sentraal is, maar dat geldige beproefde aanvullende metodes ook gebruik kon word om die evangelie te versprei. Die doel van die onderwysstelsel het tweeledig gebly, naamlik die wen van siele en die akademiese opleiding van die kind, met laasgenoemde `n middel tot die doel om eersgenoemde te bereik (Pauw 1980:50).
- Die grootste waarde van die skoolstelsel was die begroning wat die kinders in die Skrif gekry het en daarmee saam die voorbeeld van Christelike rolmodelle (cf. 4.3).
- Die grootste waarde van die Madonna-huise was gevind in die waardigheid wat dit aan meisies gegee het, waar die Madonna liefde en aanvaarding gegee het (cf. 4.6).
- Die grootste waarde van die onderwyseropleidingskollege was geleë in die Christelike rolmodelle wat die skole ingestuur is (cf. 4.3).
- Die RSJ se pos en bediening deur die skoolkapelaansperiode met behulp van die “Chikalidwa cha Mtima - The Heart of Man” en het gefokus op verlossing deur Jesus Christus en die vestiging van Christelike waardes. (cf. 4.4).
- Die jeugbediening in die skole is voortgesit met kampe onder die vaandel van SCOM (cf. 4.7.1) en die Church of Central Africa Presbyterian Student Organisation (cf. 4.7.2) wat op persoonlike saligheid, dissipelskap en Skrifkennis gefokus het.
- Die jeugsaahtreкке onder die vaandel van CCAPSO (cf. 4.7.2) wat onderlingheid beklemtoon het.

Die Nkhoma sinode se jeugbediening in die skole het daarop gefokus om, deur die genade van die Here, die individue `n persoonlike sekerheid van saligheid te laat ontwikkel en het daarna die individue toegerus om heilige lewens van hoop te lewe. Die navorser is van mening dat die toekoms van die jeugbediening in die skoolstelsel in die uitbreiding van die rol van die

skoolkapelaan lê en daarmee saam die ontwikkeling van CCAPSO. Die RSJ se rol as skoolkapelaan het goed gewerk totdat die skoolstelsel so uitgebrei het dat dit nie vir 'n enkele persoon moontlik was om al die skole sinvol te besoek nie. Die RSJ se pos is nie voortdurend deur die Nkhoma sinode gevul nie, vanweë 'n gebrek aan finansies, of omdat die sinodale jeugleier vir verdere studies weg was. Die feit dat daar later ook van die persoon verwag was om die kerklike jeug te bedien, het die werkslading te groot gemaak vir 'n enkele individu. Op grond van die genoemde beperkings maak die navorsing 'n voorstel vir die heraanwending van 'n skoolkapelaan in die Nkhoma sinode sodat die teologiese fundering van die jeugbediening in die skole beter gekoördineer, gemoniteer en evalueer kan word.

Die jeugbedieningsbenaderings was aanvanklik missionaal; dit het in die 1950's voorbereidend van aard geraak, totdat dit in die 1980's 'n inklusiewe gemeentelike bedieningsaard ontwikkel het. Sedert 2000 is die bedieningsbenadering weer voorbereidend. Die missionale bedieningsbenadering word geïdentifiseer deur die klem op evangelisasie wat die sendeling gemotiveer het en gesien is in die uitreike deur Sondagmiddagprediking by alle dorpie gedurende die eerste 20 jaar. Die voorbereidende aard is geïdentifiseer deur die opleiding van skoliere as kringleiers om in skole te dien. Die inklusiewe gemeentelike bedieningsbenadering word geïdentifiseer aan hand van die klem wat daarop gelê is om skoliere deel van die gemeente bediening te maak deur ouderlinge wat kom huisbesoek doen het, die kringleiers by die gemeentes ingeskakel het en skoliere wat kans gekry het om te preek.

In **Hoofstuk Vyf** is die jeugbediening in die kerklike strukture beskryf om sodoende 'n historiese oorsig te bied van die Nkhoma sinode se jeugbediening in die kerklike strukture (Doelstelling 1). Deur die historiese oorsig word die teologiese begroning van die jeugbediening beskryf (Doelstelling 2) ten einde die jeugbediening later te kan evalueer. Hoofstuk Vyf word aangewend om 'n oorsig te bied van hoe die jeugbediening gefunksioneer het en tans funksioneer (Doelstelling 3).

Die evangeliseringsaksies deur middel van prediking was die eerste wyse van blootstelling wat die kinders en jongmense van Malawi aan die evangelie gehad het (5.2), en dit het uitgebrei om Sondagskool, Katkisasie- en Doopklasse in te sluit (Hoofstuk Vier en Vyf). Die bediening van die kind deur die ouers was die motivering vir die vestiging van die gesinsbediening (cf. 5.3) en het aanleiding gegee tot die ontstaan van die Christelike inisiasieseremonie, die “Chilangizo”. Bogenoemde is versterk deur die “Boys-“en “Girls Brigade” wat die jeug bedien het totdat dit gestaak is. Die voortsetting van die jeugbediening binne die kerklike strukture is hierna deur die kore gedoen. Die kore was die oorbruggingsmiddel na die Kerkjeugaksie, wat ook ander vertakkings soos uitreike, kampe, Bybelstudie groepe en preekbeurte vir jongmense gehad het. Die KJA het die CCC geword wat al die vertakkings koördineer het en sentraal bestuur het onder ander programme soos jeug Sondae, koorfeeste, kampe, CCAPYUM-uitreike en HIV-voorkomingsprogramme soos die BCP/NAC opleidingsessies. Die FoNS en weeskinders is vertakkings van die jeugbediening wat nie deur die jeugdepartement bestuur is nie.

Die jeugbedieningsbenadering is as voorbereidend van aard geïdentifiseer. Die konstante faktor wat by al die verskillende aksies te vinde was, is die doel om jongmense toe te rus om sekerheid van saligheid te hê en Christelik op te voed, sodat hulle mekaar en die kerk kon bedien.

In **Hoofstuk Ses** word die teologiese grondslag van die Nkhoma sinode kortliks genoem waarna drie teologiese beginsels waarmee die Nkhoma sinode se Jeugbediening ondersoek word bespreek: die basiese teologiese begrippe, die teologiese bedieningsmodi en die teologiese bedieningsbenaderings. Die teologiese begrippe lê die grondslag van `n gelowige se verhouding met God en skep `n raamwerk waarmee jeugbedienings beoordeel kan word. Die wyse waarop `n individu sy/haar geloof deur die bedieningsmodi uitleef gee `n aanduiding van die persoon se geloofsontwikkeling. Die verhouding waarin die bedieningsmodi met mekaar verweef is, gee `n aanduiding van die teologiese benadering van die individu of organisasie. Die wyse waarop die teologiese begrippe voorkom, die bedieningsmodi uitgeleef word en die mate waarin hulle met mekaar verweef word, dui die teologiese begroning van die individu of

organisasie aan. In die geval van die navorsing sal dit die teologiese begroning van die Nkhoma sinode se jeugbediening aandui.

In **Hoofstuk Sewe** word die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma Sinode vanaf 1889 tot 2010 op twee maniere beskryf om die navorsingsvraag “Wat was die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma Sinode sedert 1889 tot in 2010?” te beantwoord. Daar word gewerk met ’n literatuurstudie en met getranskribeerde onderhoude. Die bespreking fokus op die metodes van uitreiking na die jeug, wat as die modelle van die jeugbediening beskou word, en bepaal die bedieningsmodi wat in elke model navore gekom het. Eerstens word die jeugbedieningsmodelle, soos geïdentifiseer in Hoofstukke Vier en Vyf, gelys en dan word die literatuurstudie met behulp van ’n tematiese inhoudsanalise, geanaliseer. Daarna word die onderhoude geanaliseer, deur die persone wat die jeugbedieningsmodelle bestuur het se agtergrond te skets, hulle persoonlike teologiese vertrekpunte te identifiseer en die aktiwiteite wat uitgevoer is se teologiese begroning vas te stel.

Volgens die analise van die onderhoude is die teologiese begroning van die Nkhoma sinode se jeugbediening gevestig binne ’n raamwerk wat kinders en jongmense begelei om **sekerheid van saligheid** te verkry (Die prosesse van berou, bekering en verlossing deur genade deurgaen) en hulle dan **toerus as gesante van** God om hulle medegelowiges, medemense en die skepping in heiligheid met hoop te bedien.

Die inhoudsanalise van die literatuur identifiseer dat die jeugbediening in beide gemeentelike en skoleverband die grootste klem plaas op **onderrig of toerusting (didaché)** as die belangrikste bedieningsmodus, gevolg deur ontstaan/ontwikkeling van ’n persoonlike verhouding met God as die tweede belangrikste faktor.

Hoofstuk Agt word gebruik om die skripsie op te som, gevolgtrekkings van die navorser uit te druk en om voorstelle te maak wat moontlik die bestaande jeugbediening beter sal laat funksioneer.

8.3 VOORSTELLE VIR BETER FUNKSIONERING VAN DIE BESTAANDE JEUGBEDIENING

Die navorser maak in die deel van die hoofstuk aanbevelings om die jeugbediening aan te pas sodat die jeugbediening moontlik beter sal kan funksioneer.

8.3.1 AANBEVELINGS VIR DIE SONDAGSKOOL.

Die Sondagskool was aanvanklik deel van die skoolstelsel en is die jeugbedieningsmodel wat die grootste invloed in die Nkhoma sinode uitoefen (cf. 5.4). Die kind is deur opgeleide onderwyserevangeliste (cf. 4.3) en meisies in die Madonna-huise, wat drie jaar lank toegerus is om onder andere as Sondagskoolleidsters op te tree (cf. 4.6), bedien. Daar was gevind dat die Sondagskoolmateriaal vir sommige van die huidige Sondagskool onderwysers te gekompliseerd was (cf. 5.6) en dit is vereenvoudig. Die beskikbaarheid van materiaal en die ontoereikendheid van materiaal is as 'n uitdaging van die huidige Sondagskoolbediening gesien (cf. 5.6).

Die aanbevelings vir die Sondagskool is drieledig, naamlik:

1. die herskrywing van die Sondagskool kurrikulum;
2. die opleiding van Sondagskoolkoördineerders, Sondagskoolonderwysers en Kategete, en
3. die monitering en evaluering van die Sondagskool in elke gemeente deur die Jeugdepartement.

1 Die Sondagskoolkurrikulum behoort herskryf te word met die volgende doelwitte in gedagte:

- Die hele Bybel moet oor 'n periode van vyf jaar gedek word. Die feit dat die Sondagskoolprogram tans siklies⁷ is, is volgens die navorser 'n

---

⁷ Die Sondagskool program is tans geskryf sodat 'n persoon binne vier jaar deur die hele Bybel geneem kan word. Die rede hiervoor is dat daar 'n groot hoeveelheid volwassenes was wat tot bekering gekom het en lidmate van die kerk wou word. Die persone moes Sondagskool en katkisasie deurmaak voordat hulle lidmate van die kerk kon word en kon nie vir twaalf jaar Sondagskool bywoon nie, dus het die Sondagskool materiaal die Bybel in slegs vier jaar gedek (JBV).

sterkpunt en behoort behou te word. Die inhoud van die Sondagskoolmateriaal moet die hele Bybel oor `n periode van vyf jaar dek, sonder om een deel daarvan te oorbeklemtoon. Die materiaal moet voorberei word met verskillende ouderdomsvlakke as teikengehoor en as sodanig aangebied word. Die voordeel hieraan verbode is dat die materiaal aaneenlopend is en nie elke jaar nuut ontwikkel hoef te word nie. Jongmense kan op enige tyd en enige ouderdom inskakel en die hele Bybel oor `n periode van vyf jaar bestudeer. Indien hulle langer in die Sondagskool bly as vyf jaar leer hulle dieselfde inhoud weer, maar met `n ander inslag, dus behoort hulle nie verveeld te raak nie en word hulle in die Woord gegrond.

- Die teologiese begrippe verlossing, bekering, genade, hoop en heiligheid, moet in elke les na vore kom en aangepas wees vir elke ouderdomsgroep. Die rede waarom die navorser al vyf begrippe in elke les wil laat figureer is om die gevaar van wettisisme of goedkoopgenade uit te skakel. Die aanbieding van al vyf teologiese begrippe in een les skep `n teologiese struktuur wat jongmense sal begelei om met woord en daad die Christelike geloof as geheel uit te leef. Die navorser wil die proses as `n holistiese opleiding beskryf aangesien al die fasette van die Christelike geloof op die wyse gedek kan word.
- Daar moet drie ouderdomspesifieke-aktiwiteite binne elke les wees, aangesien die wyse waarop `n vyfjarige en `n tienjarige die evangelie verstaan, verskil. Die lesse moet leiding gee ten opsigte van speletjies wat met jonger kinders gespeel kan word. Daar behoort `n intermediêre fase vir die kinders tussen sewe en nege jaar ingebou word. Dit moet verrykende inhoud insluit vir jongmense wat reeds die materiaal leer ken en begin worstel met die uitlewing daarvan. Die etiese aspekte betrokke in elke les moet beter verwoord word sodat die jongmense toegerus kan word om lewensuitdagings met Woordgefundeerde waardes tegemoet te gaan.
- Elke Sondag moet daar Bybelversies wees om te memoriseer. Die uitdaging om `n eie Bybel te besit is in Malawi groot, maar gememoriseerde Woord is te alle tye beskikbaar. Daar moet voldoende

materiaal vir die jaar beskikbaar wees, sodat die kinders op 'n uitstekende wyse bedien kan word.

2 Die opleiding van die Sondagskoolonderwysers en kategete is vir 'n kerk van die uiterste belang en moet die volgende beklemtoon:

- **Sondagskool koördineerders moet opleiding kry** om die Sondagskool onderwysers die nodige vaardighede te leer om die lesse vir verskillende fases van ontwikkeling in 'n kind se lewe aan te bied
- **Kategete moet opgelei word om die evangelie en kerklike tradisie so uit te leef dat jongmense die evangelie sal wil navolg.** Sondagskoolonderwysers en kategete moet die liefde van God vir elke individu en hul eie persoonlike liefde vir God beklemtoon. Die doelwit is om sodoende die teologiese oordenking van elke les te verhoog, omdat ons dit wat ons lief het die beste ken. Daar moet gewaak word daarteen dat die paradigma van bevoegdheid 'n vrees skep dat 'n persoon nie bekwaam genoeg is om as kategeet op te tree nie. Die uitgangspunt moet wees dat die kategeet se liefde aansteeklik sal wees en sodoende kinders en jongmense ook 'n liefde vir God as persoon en liefde vir God se woord, as middel om Hom beter te ken, sal ontwikkel (Dean 2010:121-122). Kategete moet opgelei word om te besef dat al is hulle ouer as die wie hulle onderrig, hulle nie meerderwaardig is nie, hulle is ewemenslik, daarom moet daarteen gewaak word om kinders en jongmense as minderwaardig te beskou of te laat voel. Daar moet gekonsentreer word om die kinders met diep waardering en hoë aansien te behandel (Nel 2001:127 a).
- **Kategete moet opgelei word om 'n ruimte te skep waarbinne mense veilig genoeg voel** om hul vrese en onsekerhede uit te druk en dit dan gebruik, sonder om verontwaardiging of beoordeling uit te lok, om geloof in Jesus Christus te vind (Root & Dean 2011:196).

3 **Die “monitering and evaluering” van die Sondagskool in elke gemeente behoort deur die Jeugdepartement gekoördineer te word** en word so maklik, tot nadeel van die kerk, nie gedoen nie. By elke buitepos ken die Sondagskoolonderwysers die kinders wat aan hulle toevertrou is. Die

kerkouderlinge hou registers van die kinders en stuur dit na die gemeentelike kerkkantoor wanneer daarvoor gevra word. Die Sinodale Sondagskoolkoördineerders kon, in die 12 jaar wat die navorser in die jeugdepartement diens gedoen het, slegs twee keer 'n sinodale verslag van die Sondagskool kry. Die Sinodale Sondagskoolverslag het verskyn omdat die jeugdepartement jongmense gestuur het om elke gemeente te besoek en statistieke by die gemeente se sekretaris te verkry. Die jongmense het aangetoon dat die registers waaruit die inligting gekom het dikwels onvolledig was en dat daar slegs geskatte waardes gegee is. Die vasstelling van die aantal kinders in die Sondagskool word benodig om te kan bereken hoeveel lesmateriaal vir die volgende jaar benodig word en waar dit benodig word.

Die inhoud van die Sondagskoollesse wat aangebied word is nie altyd op die beplande Sondagskoolkurrikulum geskoei nie, omdat die beplande Sondagskoolmateriaal nie beskikbaar is nie. Verder word daar nie gemoniteer wat die kinders in die Sondagskoolklasse geleer word nie. Daar is Sondagskoolonderwysers wat nie die betrokke jaar se les materiaal het om die klasse mee aan te bied nie. **Die kerk moet belê in die daarstel van materiaal en kundigheid om hul kinders 'n liefde vir God te laat ontwikkel.** Dit is dus van groot belang om 'n stelsel daar te stel, wat sal kan bepaal wat word deur wie waar gedoen. Sodoende sal daar 'n groter verantwoordbaarheid van die Sondagskool in die Jeugbediening wees.

8.3.2 AANBEVELINGS IN VERBAND MET 'N HERSIENE GESINSBEDIENING.

God is betrokke by die mensdom deur genade wat alles wat stukkend is heelmaak. Die verhouding wat God met elke individu het word begrond in Sy genade. Die navorser begin die vertolking van die verhouding in Gen 12 waar God met Abraham 'n verbond sluit en 'n pad begin stap het. Die verbondsbeloftes is die teologiese vertrekpunt vir die gesinsbediening. Die gesinsbediening berus op die veronderstelling dat God die gesin as die primêre hermeneutiese ruimte geskep het, waarin kinders vir God kan leer ken, kan weet wie Hy is en hoe Hy optree (Nel 2001b:16).

Die idee dat op die familie as modus van bediening gefokus moet word is nie vreemd in die Nkhoma sinode nie en daar is weer 'n groot behoefte daaraan.

Die Nkhoma sinode het die handleiding, die “Maleredwe a Ana” wat in 1919 geskryf is, wat hersien kan word en weer aangebied kan word. Daar is faktore wat die sosiale samestelling in Malawi verander, soos verstedeliking, die HIV-pandemie, globalisering en ander faktore buite die beheer van gewone mense (Katani 2012:18). Die faktore skep ’n wesenlike behoefte aan toerusting van ouers om die veranderings te hanteer en vereis aanpassings van bedieningspatrone en bedieningsmetodiek.

Die navorser stel voor dat daar weer gesinsbedieningsreekse gehou word, soos gedoen is met die “Malleredwe a Ana.” Ouers moet geestelike opleiding ontvang om ’n volwasse geloof te ontwikkel en moet toegerus word om hul geloof in die alledaagse te kan artikuleer. Ouers moet aangemoedig word om hul kinders by te staan om ook hulle geloof binne die beskermende ruimte van die gesin te artikuleer. Die gesin se geloof moet geartikuleer word, veral in terme van en in die lig van die veranderende waardes wat deur die media op televisie, deur koerante en deur nieregeringsorganisasies oorgedra word. Op die wyse sal ouers en kinders ook buite die ruimte van hul gesin hul geloof kan artikuleer en vir God kan getuig. Die navorser stel voor dat die reeks met behulp van vier sessies oor die jaar versprei word. Die sessies kan die volgende insluit:

- Sessie Een: Die man en vrou kom saam kerk toe, maar word afsonderlik bedien deur te kyk na die rol van die man en die rol van die vrou soos dit in die Skrif uitgespel word. Die deelnemers word gevra om hulself te ondersoek en die lering te oordink. Die man en vrou moet dan later die week, die rolle met mekaar by die huis bespreek.
- Sessie Twee: Die man en vrou word saam genooi om die rol van die man en die vrou saam te bespreek en die rol van kinders en kinderopvoeding word aangeraak.
- Sessie Drie: Die man en vrou kom saam om die rol van kinders en kinderopvoeding aan die hand van skriftuurlike beginsels te bespreek. Die sessie kan daarop fokus om families, die ouers en die kinders saam, toe te rus, met die uitgangspunt dat Christelike opvoeding eintlik in die huis plaasvind. Die toerusting word gedoen sodat ouers self hul

kinders kan begelei deur die prosesse van sondebeseft en bekering, die uitspreek van genade, verlossing bevestig en hoop gee om heilig te kan lewe.

- Sessie Vier: Die deelnemers kom bymekaar om die skriftuurlike beginsels aan die hand van die alledaagse werklikhede te bespreek en die waardes wat 'n rol daarby speel te hanteer.

Die reeks behoort die ouers toe te rus om self te artikuleer en hul kinders te help om te artikuleer:

- Wat glo ek?
- Waarom glo ek dit?
- Hoe leef ek dit wat ek glo uit?

Die reeks kan afgesluit word deur 'n gesinsdag, waartydens die man en vrou opnuut 'n verklaring van hul huweliksbeloftes aflê en saam met hul kinders voor die gemeente staan om 'n gesinsverklaring te lewer na aanleiding van die reeks se opleiding. So 'n dag berus op die versterking van onderlinge verhoudings in die gesin en die versterking van elke persoon in die gesin se persoonlike verhouding met God. Die doel van die dag is om toegewyde kinders te vorm. Aktiwiteite waarmee bogenoemde verder uitgebrei kan word is om binne die CCC se program ruimte te maak vir gesamentlike jeug-ouer-familiedae. Die betrokke familiedag se aktiwiteite sal doelgerig aangepak, bestuur en evalueer moet word.

Die navorser stel voor dat die bestuur van die jeugbediening gemeenteleraars motiveer om tydens die eredienste aktiwiteite wat op ouers fokus op die volgende wyses te bevorder.

- Ouers moet gemotiveer en toegerus word deur sukses verhale te vertel van ouers wat doelgerig iets gedoen het om hul geloof uit te leef en hul kinders daardeur gehelp het om hul geloof te artikuleer en te bevestig.
- Ouers moet gemotiveer en toegerus word om tuis doelbewus ewangeliesgesind te wees, omdat 80% van die jongmense hulle ouers se waardes internaliseer en soos hul ouers sal raak wanneer hulle meer volwasse raak.

Tydens die onderhoude is geïdentifiseer dat huwelikskategese slegs een of twee keer per jaar plaasvind en dit is as oppervlakkige beskryf (Aanhegsel D:257-259). Die aard van huwelikskategese wissel van persoon tot persoon, maar die jeugbediening behoort te beklemtoon dat dit moet geskied. Die teologiese benadering tot huwelikskategese lê in die aard van die huwelik as lewenslange roeping. Soos enige ander roeping vra dit verantwoordelike voorbereiding. Die aard van twee mense wat mekaar nie outomaties verstaan en bymekaar pas nie, is 'n bydraende faktor vir die belangrikheid van huwelikskategese (Persoonlike mededeling A Hoffman 2013).

In die Nkhoma sinode is daar 'n trowseisoen wat voordelig benut kan word vir die huwelikskategese. Die Nkhoma sinode het die uitdaging dat van die jongmense eerder die tradisionele wyse van mekaar neem aanhang, omdat in sommige kerke die kostes om te trou te hoog raak. Sommige leraars vra 'n fooi vir die aanbieding van die huwelikskategese en proklameer dat indien jy nie deur die kerk getroud is nie jy nie 'n Christen is nie. Die leraar moet beklemtoon dat huwelikskategese gratis is soos wat die genade gratis ontvang is. Die sosiale verwagting van 'n onthaal na die troue is ook vir sommige jongmense 'n beperkende faktor wat hulle keer om in die kerk te trou. Die navorser stel voor dat persone wat wil trou vir ten minste drie maande huweliksvoorbereiding ondergaan en 'n minimum van vier voorhuwelikse beradingsessies saam deurmaak.

In die tradisionele kultuur is daar huweliksberaders wat die huwelikspaar bystaan in hul huwelik en die gebruik is in die Kerklike kring ook ingestel. Die persone kan in afsonderlike opleidingsessies toegerus word of herinner word om deurentyd die jong getroudes te help met onderlinge versterking om

- vrede binne die huwelik te prioritiseer;
- kommunikasie tussen die jong getroudes te bevorder;
- wyse beheer van kinders deur ouers toe te pas, en
- ouerlike bewyse van liefde deur dade en 'n liefdevolle houding teenoor hul kinders te handhaaf.

Van die aanbevelings word reeds tot 'n mate op gemeentelike vlak toegepas. Die navorser is egter onseker tot watter mate dit in alle gevalle gedoen word. Die navorser beklemtoon dat 'n familievriendelike jeugbediening uiters noodsaaklik is vir die groei van 'n kerk en die ontwikkeling van 'n volwasse geloof by jongmense.

8.3.3 AANBEVELINGS TEN OPSIGTE VAN DIE BESTUUR VAN DIE JEUGBEDIENING

Nel (2001b:12) beskryf die bedieningsmodus Kubernese (Bestuur en Administrasie) as koesterende leiding in die naam van God, wat 'n ordelike en toepaslike reis na 'n bestemming veronderstel. Die eenheid en opbou van die sinode word op die wyse bevorder. Tydens die ondersoek is "Bestuur en Administrasie" deurentyd as een van die drie minder belangrike bedieningsmodi geïdentifiseer. Dit dui aan dat dit 'n onderwerp is wat aandag nodig het. Die navorser bied die onderstaande paragrafe aan as teologiese motivering vir die voorstel ter verandering van die bestuur van die jeugbediening.

Administrasie kom van die Latynse woord "administrare" wat beteken om te dien (Lindgren 1981:22). Administrasie behels die ontdekking en verheldering van die doel en doelwitte van die veld wat dit bedien, om op 'n verstaanbare en omvattende wyse die bereiking daarvan na te streef. Die antwoorde op administratiewe uitdagings kan slegs gegee word in die lig van wat die evangelie is en wat die kerk behoort te wees. Die navorser beskou die kerk as die liggaam van Christus met Jesus as die hoof (Ef 1:22-23) en moet daarna streef om dieselfde karakter as Jesus Christus te openbaar (Lindgren 1981:28). Dit beteken dat die kerk Godgesentreerd en mensgerig moet werk. Die voorbeeld gestel deur Jesus beteken dat die leierskapsmodel gegrond moet wees op die beginsel van diensknegleiers.

Wanneer Jesus Christus as hoof van die kerk gesien word impliseer dit dat ons deel is van die liggaam. Elke beginsel wat in die kerk tot uiting kom moet gegrond wees in die besef dat ons deel is van die liggaam en leiers wat dit nie besef nie, kan nie effektiewe leiers van die kerk wees nie (Richards & Hoeldtke 1982:30). Die stelling beteken dat leiers moet besef dat daar nie belangriker en minder belangrike dele/personne in die organisme is nie. Dit impliseer verder dat

elke lid kernbelangrik is vir die geheel. Leierskap bly belangrik en leiers het 'n belangrik rol te speel in die liggaam van Christus. Die rol van die leier is nie om beheer te hê nie, maar om ander toe te rus vir die bediening "Ef 4:11-13". Leiers wat op die wyse funksioneer, sal uitvind dat die liggaam tot volwassenheid groei (Richards & Hoeldtke 1982:37).

Die beginsel van diensknegleiers vereis dat daar nie gekonsentreer word op beheer nie, maar dat die leiers die verantwoordelikheid vir die bediening aan Christus afstaan. Die taak van die Christenleier is nie om die kerk te bestuur nie, dit is om die lede te versorg en te koester (Richards & Hoeldtke 1982:92). Menslike leiers verkry gesag van God om Christenbroers en -susters te versterk sodat hulle die wil van God sal uitleef (Richards & Hoeldtke 1982:92-136).

Die Nkhoma sinode werk op die stadium met 'n leierskapsmodel wat baie sterk hiërargies en paternalisties funksioneer. Die organogram van die CCC, in Bylaag D, illustreer dit duidelik. Op die stadium is die leierskap van die jeugdepartement gevestig in Lilongwe en daar is min kontak tussen die algemene lidmate in die plattelandse gemeentes en die leierskap van die jeugdepartement. Daar is goeie wisselwerking tussen die leierskap van CCAPYUM en die algemene lidmate en daarom ontwikkel CCAPYUM vinnig. Die navorser is van mening dat daar tussen die lidmate in die plattelandse gemeentes ook leiers moet wees.

Die persone wat vanuit die jeugdepartementkantoor werk, is dikwels oorwerk (Bylaag C:103) met 'n gevolglike uitdaging in terme van **die leierskap, bestuur en administrasie** van die jeugbediening. Vanaf onafhanklikheid tot 2000 was daar tye waar daar geen sinodale jeugleer was nie, aangesien die RSJ weg was om opleiding te ondergaan. Die uitdaging in terme van leierskap gaan gepaard met 'n uitdaging in terme van implementering van die jeugbediening. Die omvang van die werk is te veel vir een persoon en daarom is daar 'n geneigdheid om van die bedienings na te laat en op ander te konsentreer. Die navorser is van mening dat die jeugbediening meer doeltreffend sal wees indien die leierskapskorps vergroot word, maar steeds aan een persoon verantwoordbaar bly, daarom maak hy die volgende voorstelle:

- Die aanstelling van `n leraar as Skoolkapelaan om CCAPSO te bestuur, wat as onderhoof van die Jeugdepartement sal funksioneer.
- Die aanstelling van professionele jeugbedieningskoördineerders (JBK) op ringsvlak om spesifiek die Sondagskool, Chilangizo, Kore, CCC, CCAPSO en CCAPYUM binne die gemeentes te koördineer.

CCAPSO is goed gevestig en die Skoolkapelaan sal die posisie van die CCAPSO koördineerder inneem. Die navorser brei in die onderstaande verder uit oor die aanstelling van professionele JBK op ringsvlak.

In elke gemeente is daar veronderstel om `n Sondagskool- en Kategese-kommissie, `n Chilangizo-kommissie en `n Kerkjeugvereniging te wees wat vir die Jeugbediening van die gemeente verantwoordelik is. Op gemeentevlak is die kommissies aan die gemeenteleraar verantwoordbaar; Op sinodalevlak word van die kommissies verwag om aan die ring te rapporteer, wat dan aan die Jeugdepartement rapporteer. Tans word die koördinering deur vrywilligers gedoen, wat dit doen wanneer hulle tyd het daarvoor en ten spyte van die ywer en toewyding van die individue, nie altyd die Jeugdepartement na behore help nie. Die word dus voorgestel dat daar vir elke ring `n JBK aangestel sal word.

Voorgestelde verantwoordbaarheid van die JBK

In elke ring sal daar `n JBK aangestel word om die ring in die Jeugdepartement te verteenwoordig en as beleidsimplementeerder te werk.

- Die JBK sal aan die Sinodale Jeugleeraar verantwoordbaar wees, maar sal ook goeie verhoudings met die gemeentelike leraars en die onderskeie ringe se jeugleeraars moet handhaaf.
- Die JBK sal aan die kommissies vir Sondagskool en Kategese, Chilangizo en die Kerkjeugvereniging van elke gemeente verantwoordbaar wees.

Voorgestelde pligstaat vir die aanstelling van `n JBK en moontlike voordele daaraan verbonde:

- Dit sal van die JBK verwag word om elke gemeente in die ring eenkeer in twee weke te besoek om sodoende die jeugbediening van die gemeentes

te monitor en te evalueer en die gegewens aan die Jeugdepartement beskikbaar te stel.

- Dit sal van die JBK verwag word om die teologiese fundering van die programme wat in die gemeentes aangebied word te beïnvloed deur dit aan die teologiese begrippe genade, bekering, verlossing, hoop en heiligheid te koppel, en op te let wat die teologiese verantwoording is van die aktiwiteite wat aangebied word.
- Dit sal van die JBK verwag word om die leesroosters van die CCC, die Sondagskoolmateriaal en ander inligting wat uit die Jeugdepartement na die gemeentes moet gaan, betyds te bestel en te sorg dat dit afgelewer word.
- Dit sal van die JBK verwag word om die gemeentes te herinner om die nodige statistiek in verband met Sondagskoolbywoning, Chilangizo- en CCC-registers en ander statistiek wat benodig mag word aan die Jeugdepartement op 'n tydige manier deur te gee.
- Dit sal van die JBK verwag word om die opleiding van beraders, Sondagskoolonderwysers en leiers van die Kerkjeugverenigings te reël, in samewerking met die gemeentelike- en die sinodale leraars.
- Dit sal van die JBK verwag word om die Sinodale Jeugleer van verwickelinge in die ring op hoogte te hou, en om inligting wat die Sinodale Jeugleer moontlik aan die gemeentes wil bekend maak deur te stuur.

Die idee is dat daar 'n leierskapspan opgebou sal word om die werk oor die hele sinodale bedieningsarea te implementeer. Indien 'n leierskapspan op die been gebring kan word, sal dit die druk van 'n enkele persoon wat verantwoordelik is vir al die besluitneming en implementering verlig. Daar sal groter kontinuïteit wees en daar sal meer mense wees wat die verskillende programme in die ringe kan implementeer. Die aanstelling van die voorgestelde JBK is 'n kritieke proses en moet met groot omsigtigheid gedoen word. Die aanstelling van die JBK sal nie die behoefte aan gemeentelike leiers wat met die jeug by elke aktiwiteit interaksie het ophef nie, maar is daar om die sinodale leierskap te versterk. Die aanstelling van hierdie jeugleiers sal 'n duidelik

omskryfde pligstaat en ordentlike opleiding vereis. Die navorser stel voor dat die JBK toegerus sal word om:

- Die Woord te kan ontleed op 'n teologies-verantwoordelike manier. Hy stel voor dat die leiers almal die Veritas-opleiding moet voltooi het. Die keuse val op die Veritas-program aangesien dit reeds wydverspreid in die Nkhoma sinode aangebied word.
- Programme te kan bestuur en te kan implementeer deur 'n basiese kursus in administrasie, boekhouding en tydsbestuur te doen. Dit behoort hulle toe te rus om vergaderings met vaardigheid te lei, programme en finansies te bestuur en om effektief te kan kommunikeer.
- Hul self, hul bediening, hul gesinne en hul persoonlike behoeftes op 'n verantwoordelike wyse te kan bestuur

Jongmense het stabiele gebalanseerde leiers nodig wat vir 'n lang tydperk daar is (Fields 1998:313). Jeugwerk is moeilike, harde en emosioneel-dreinerende werk, daarom moet jeugleiers bygestaan word om die uitdagings wat die bediening, hul gesinne en hul persoonlike behoeftes bied te kan hanteer, sodat hulle reg kan optree. Die versorging van die jeugleier is die verantwoordelikheid van die indiensnemende⁸ organisasie, daarom stel die navorser voor dat die jeugdepartement daarvoor beplan om vir die jeugleiers:

- tyd te maak om op die kantlyn te sit sodat hulle fisies en psigies kan rus:
- tyd te maak om te bid en die woord van God in te neem:
- tyd te maak om te kan dink oor hul ervarings, die ervarings te internaliseer en daarvan sin te maak;
- strategieë en vermoëns beskikbaar stel om gespesialiseerde berading van tyd tot tyd te ontvang. (Myers 1999:165-166).

Die navorser is van mening dat die aanstelling en bestuur van die JBK die enkele grootste faktor sal wees om die jeugbediening van die Nkhoma sinode te beïnvloed om die jongmense in die sinode en ook die volwassenes te

---

⁸ Die nood in Malawi is so groot dat dit onredelik is om van iemand soos die JBK te verwag om self weg te breek. Die persoon sal gewoonlik nie die vermoë hê om uit sy/haar bedieningsveld te beweeg nie, daarom stel die navorser voor dat daar begroot word vir geestelike afsondering waar die persone onderstaande kan doen.

beïnvloed om 'n Christus-gesentreerde lewe te lei. Die toerusting van ongeordende lidmate om die kerk te bedien is ook deur Msangaambe voorgestel, maar in terme van gemeentelike ouderlinge, nie in terme van die jeugbediening nie. Die voorgestelde proses is deur die Choose Freedom program van CCAPSO, op kleinskaal, getoets in die ringe van Kanjiwa, Chintembwe en Kongwe, deur die bediening van 60 skole met vyf "Life skills" koördineerders.

8.4 MOONTLIKE VERDER NAVORSING

Tydens navorsing vir die werkstuk het die navorser die onderstaande temas geïdentifiseer as areas van navorsing wat die Nkhoma sinode se bediening kan versterk. Die areas van bediening wat vir moontlike verdere navorsing geoormerk is, is:

- 1) Die ondersoek van die teologiese begroning van die inhoud wat tydens jeugdienste, jeugbyeenkomste (in skole en by kerkjeugaksies) en uitreike gepredik word, in vergelyking met die Nkhoma sinode se amptelike geloofsbelydenisse om sodoende 'n sinodale beleid saam te stel wat duidelike rigting aan die Nkhoma sinode se jeugbediening kan gee.
- 2) Die ontwikkeling van 'n teologiese begroning vir leierskap in die Nkhoma sinode se jeugdepartement.
- 3) Die invloed van die Madonna en die Madonna-huise op die vestiging van die Nkhoma sinode.
- 4) Die Christelike inisiasieprogram het om een of ander rede 'n kleiner effek op die seuns as op die meisies en hierdie verskynsel moet ondersoek word en aangespreek word deur die jeugbediening. (Dit sal die inhoud, die metodiek en die opvolg van die Chilangizo moet ondersoek.)
- 5) Pastorale sorg van skoliere binne die Nkhoma sinode vind plaas, maar nie op 'n gekontroleerde wyse nie. Navorsing in verband hiermee kan 'n aanduiding gee van hoe pastorale sorg gedoen word, die algemene probleme waarmee skoliere worstel, die invloed van die toegepaste berading op skoliere, en kan 'n aanduiding gee van voorgestelde wyses om die pastorale versorging in die toekoms meer effektief te laat geskied.

Navorsing in die betrokke bedieningsareas sal nuttige inligting verskaf om die lidmate van die Nkhoma sinode binne hul eie unieke konteks tot seën te wees. Die nuwe kennis hierdeur gegenerer sal nie net die Nkhoma sinode nie, maar alle kerke in Afrika waar die prosesse na vore kom, help om hul lidmate beter te bedien.

8.5 SAMEVATTING

Die skripsie het die teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma sinode ondersoek deur die konteks en die geskiedkundige ontwikkeling van die jeugbediening te ondersoek. Die ondersoek het die kerkgeskiedenis gebruik as basis om die handelingsveld van die jeugbediening te bepaal. Die skripsie is sterk kerkhistories gefundeerd en dui op die teologiese grondslag van die jeugbediening soos deur die navorser verstaan deur die literatuur ondersoek en die onderhoude met jeugleraars van die Nkhoma sinode.⁹ Die skripsie word in die veld van praktiese teologie aangebied, omdat dit berus op die praxis-teorie-praxis benadering van Browning (cf 1.5.1) en gerig word deur die vier kern take van praktiese teologie.

Die ondersoek na die **teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma sinode** het aangedui dat die Skrif en die Heidelbergse kategismus die grondslag vorm van die amptelike jeugbedieningsbeleid van die Nkhoma sinode. Wat verder duidelik na vore gekom het is dat die implementering van die amptelike jeugbedieningsbeleid nie op alle plekke op dieselfde wyse plaasvind nie. **Die uitdaging** van die Nkhoma sinode is dus **nie om `n beter teologiese grondslag te ontwikkel nie, maar eerder om dit wat reeds ontwikkel is meer konsekwent toe te pas.**

Deur die **teologiese grondslag van die jeugbediening in die Nkhoma Sinode** te probeer vasstel het die navorser `n historiese oorsig van die jeugbediening beskryf en ge-evalueer. Die wyse waarop dit in die werkstuk gedoen is, word in Hoofstuk Agt, hoofstuk vir hoofstuk bespreek. Die

---

⁹ Die navorser is bewus dat die navorsing dus deur persoonlike persepsies en interpretasie beïnvloed is en dat die onderhoude die teologiese grondslag van die persone met wie onderhoude gevoer is sal weerspieël. Die teologiese grondslag van die jongmense wat in die gemeentes preek is dus nie noodwendig dieselfde nie.

belangrikste gevolgtrekkings in elke hoofstuk is uitgelig en geïnkorporeer in die voorstelle wat gemaak is om die bestaande jeugbediening beter te laat funksioneer. Daar is voorstelle gemaak van areas wat, indien daar meer kennis oor beskikbaar is, sal help om die jeugbediening beter te laat funksioneer.

God se handeling met die mens is eenvoudig in die sin dat Hy met ons wil wandel en gemeenskap wil hê. Die wyse waarop Hy met sy kinders wandel, asook die wyse waarop Hy mense gebruik om mekaar te bedien is interessant. Wat in die navorsingstuk ter sprake kom is die wyse waarop mense geglo het dat Hy hulle gelei het om Hom aan mekaar en spesifiek aan die jongmense te openbaar. Die navorsingstuk dui aan dat die fokus aanvanklik was om mense wat Christus nog nie ontmoet het nie aan Hom voor te stel (Missionaal) en dat die fokus later verskuif het, om die wat Hom reeds ontmoet het voor te berei om Hom beter te ken en te dien (Voorbereidend). Dit is duidelik in die navorsing dat die personeel wat die jeugbediening bestuur het, toegewyde Christene was en binne hul vermoë gedoen het wat hulle kon. Die toewyding om jongmense te oortuig dat hulle hul moet bekeer en die genade van God moet aanvaar om verlos te word is prysenswaardig. Die Christene in die Malawiese staatsdiens, die besigheidswêreld en die kerk wat verandering bewerkstellig, getuig van lewens wat met hoop op die toekoms en in heiligheid gevestig `n verskil maak.

Uit die navorsing is dit duidelik dat die huidige teologiese struktuur wat in die Nkhoma sinode se jeugbediening navore kom gebaseer is op die strewe om elke kind `n persoonlike verhouding met God te gee en die kinders en jongmense dan te bekwaam om as getuies van Christus uit te reik na hul medegelowiges en na ongekerstendes. Die persoonlike verhouding is gegrond in God se liefde, wat deur die verlossingsaksie van Jesus Christus aan die kruis sy genade vir ons beskikbaar maak. Die persoonlike verhouding word deur die teologiese begrippe berou, bekering, verlossing en genade verwoord. Die toerusting van die kinders en jongmense om sy liefde uit te dra, berus op die teologiese begrippe hoop en heiligheid.

In Hoofstuk Sewe is geïdentifiseer dat die implementering van die bedieningsmodi deur die didaché oorheers word. Die sosiale ontwikkeling van die land sal veroorsaak dat die didaché vir `n lang tyd nog die primêre

bedieningsmodus sal wees. Die jeugbediening word in die didaché gegrond, dus voorsien die navorser nie dat die jeugbedieningsbenaderings in die nabye toekoms sal verander nie. Daar moet wel na `n groter klem op van die ander bedieningsmodi gestreef word. Die ontwikkeling van so `n jeugbediening sal makliker raak indien gekonsentreer word op die aanbevelings, soos hierbo genoem, wat daarop konsentreer om die teologiese bedieningsmodus kubernese te ontwikkel.

Die sentrale voorstel is beter toegeruste leiers wat self deur God gelei word, en leiding bied aan die jeug van die Nkhoma sinode. Die toerusting van die leiers behoort bestuurtoerusting, inhoudelike kennis van die Skrif en ondersteunende geloofsbelydenisse asook selfkennis en selfbestuur te behels.

Die navorser bied die voorstelle in die navorsingstuk met versigtigheid aan, in die hoop dat dit die uitbreiding van die Koninkryk sal teweeg bring.

Sola Deo Gloria

BRONNELYS

NOTULES VAN DIE UITVOERENDE RAAD VAN DIE N.G. KERK SENDING NA MIDDE-AFRIKA

1898 First Meeting of the Executive Mvera Mission. Held at Mvera, October 24 & 25, 1898

1899 Second meeting of the Executive of the Mvera Mission. Held at Mvera, April 28th – 29th 1899

1901 Uitvoerende raad der P.Z.V. in Midden Afrika 6de Vergadering, gehouden 20sten Julie 1901

1902 Achtste vergadering van den Uitvoerende raad Gehouden October 1-3 1902

1919 De 35ste (Spesiale) Vergadering van de Uitvoerende raad van de Ned. Ger. Kerk Zending naar Midde Afrika, gehouden te Mkhoma, 20 en 21 Augustus 1919

1932 Vergadering van die Raadskommissie gehou te Mkhoma¹⁰ op 27 en 28 Jan. 1932

1933 Notule van die 54ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die N.G. Kerk Sending na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 10-18 April 1933.

1934 Notule van die 55ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die N.G. Kerk Sending na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 2-7 April 1934.

1935 Notule van die 56ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die N.G. Kerk Sending na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 1-6 April 1935

---

¹⁰ Die spelling Mkhoma is deur President Banda na Nkhoma verander kort na onafhanklikheid. Die navorser hou by die spelling soos in die notules gevind.

- 1938** Notule van die 59ste vergadering van die uitvoerende raad van die sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika gehou te Mkhoma vanaf 11-16 April 1938
- 1941** Notule van die 62ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die Sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 14 tot 19 April, 1941
- 1942** Notule van die 63ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die N.G. Kerk Sending na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 13-17 April 1935
- 1944** Notule van die 65ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die N.G. Kerk Sending na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 5-15 April 1944
- 1944** Notule Spesiale Raadsvergadering gehou te Mkhoma 26-28 Des 1944
- 1946** Notule van die 68ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die Sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 8-16 April 1946.
- 1947** Notule van die 69ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die Sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 14-21 April 1947.
- 1948** Notule van die 70ste vergadering van die uitvoerende raad van die sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika gehou te Mkhoma vanaf 12-19 April 1948
- 1949** Notule van die 72ste vergadering van die uitvoerende raad van die Sending van die NG Kerk na Midde-Afrika, gehou te M khoma van af 25 April – 2 Mei 1949
- 1950** Notule van die 74ste vergadering van die uitvoerende raad van die sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika gehou te Mkhoma vanaf 5-14 Desember 1950

1952 Notule van die 75ste vergadering van die uitvoerende raad van die sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika gehou te Mkhoma vanaf 21-26 Januarie 1952

1953 Notule van die 76ste Vergadering van die Uitvoerende raad van die Sending van die N.G. Kerk na Midde-Afrika, gehou te Mkhoma vanaf 12-16 Januarie 1953.

1957 Notule van die 80ste vergadering van die uitvoerende raad van die Sending van die N.G.Kerk na Midde-Afrika gehou te Mkhoma, vanaf 29 April tot 4 Mei 1957.

1960 Notule van die 83ste vergadering van die uitvoerende raad van die Sending van die N.G.Kerk na Midde-Afrika gehou te Mkhoma, vanaf 13 tot 22 April 1960

NOTULES VAN DIE NKHOMA SINODE

1968 Mau a Msokhanu wacisanu ndi cinai wa Sinodi wa Nkhoma Eklesia wa pakati pa Afrika, Cipresbiterio 16 Aug-23 August 1968 Synodical Minutes of the Nkhoma Synod 16 Aug-23 August 1968 [Manuscript] S397:516

1983 Nkhoma Synod CCAP Mau a Msonkhano wa Bungwe la Sinodi wosonkha ku Nkhoma pa 4 April 1983.

1985 CCAP Nkhoma Synod; Bungwe Lotsogolera la sinodi lokomana ku Lilongwe pa 23 Dec 1985

1989 22nd Assembly of Nkhoma Synod meeting at Namoni Katengeza Church Lay Training Centre on 11-18 April 1989 Report of the Youth Commission 10/1/89 p1

2009 Mau a Msonkhano wa C.C.A.P. Nkhoma Sinodi wa Makumi Atatu ndi Mphambu Zitatu ochitikira ku Namoni Katengeza Church Lay Training Centre kuyambira pa 22 mpaka pa 27 October 2009 (Notules van die 33ste Sinode van die KMAP Nkhoma gehou te Namoni Katengeza Church Lay Training Centre van 22-27 Oktober 2009.)

BOEKE GERAADPLEEG

All Nations Gospel Publishers (n.d) The Heart of Man. Translated from French by Gschwend Rev J.R (1929) P.O. Box 2191 Pretoria 0001 South Africa

Babbie, E. & Mouton, J. (2011) The Practice of Social Research South African Edition Oxford University Press Southern Africa (Pty) Ltd Vasco Boulevard, Goodwood, Cape Town, Republic of South Africa

Berg, B.L. (2009) Qualitative Research methods for the social sciences 7th Edition 75 Arlington Str., Suite 300, Boston, MA 02116 Allyn & Bacon,

Black, W. (2001) Rejoinder from the Preparatory approach. In Senter III, Black, Clark & Nel 2001 Four views of Youth Ministry and the Church Zondervan Publishing House Grand Rapids Michigan

Brown, C., Coenen, L., Beyreuther E., en Bietenhard, H. (1979a) The New International Dictionary of New Testament Theology Vol.1. Zondervan Publishing House Grand Rapids Michigan

(1979b) The New International Dictionary of New Testament Theology Vol. 2. Zondervan Publishing House Grand Rapids Michigan

(1979c) The New International Dictionary of New Testament Theology Vol. 3. Zondervan Publishing House Grand Rapids Michigan

Brown, W.L. (2005) The Development in Self understanding of the CCAP Nkhoma Synod during the first forty years of autonomy: An Ecclesiological Study. Dissertation presented for the degree of Doctor of Theology at the University of Stellenbosch

Browning, D.S., (1991) A fundamental practical theology: descriptive and strategic proposals. Fortress Press Minneapolis. Minnesota

(2007) Equality and the Family A fundamental, Practical Theology of Children, Mothers, and Fathers in Modern Societies William B Eerdemans Publishin Company Grand Rapids , Michigan / Cambridge, UK

Clark, C. (2001) The Missional approach to Youth Ministry. In Senter III, Black, Clark & Nel 2001 Four views of Youth Ministry and the Church Zondervan Publishing House Grand Rapids. Michigan

Constitution of the Student Christian organisation of Malawi (1995) SCOM Bureau

Cunningham, D. & J. (1994) Choose Freedom Leaders Guide Scripture Union – Aid for AIDS. 45 Heyman rd.; Suburbs; Bulawayo; Zimbabwe.

Daneel, M.H. (1969) Die Christelike opvoeding van die Ananja-jeug in gesinskring met besondere verwysing na die KMAP gemeentes in Salisbury. Skripsie ingelewer vir die graad van Magister in Teologie aan die Universiteit van Stellenbosch

Dawson, C. (2009) Introduction to Research Methods. – A practical guide for anyone undertaking a research project 4th Edition Oxford How to Books Ltd

De Vries, M. (2004) Family-based Youth Ministry – revised and expanded. 2nd Edition, Intervarsity Press P.O. Box 1400, Downers Grove, IL 60515-1426

Dean, K.C. (2001a) The tasks of Practical Theology: Detecting our convictions and evaluating our practices In Dean, Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about youth ministry. Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House.

(2001b) Theological Rocks – First things first In Dean, Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about youth ministry. Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House.

(2001c) The tasks of Practical Theology: Projecting a more faithful ministry. In Dean, Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about Youth ministry. Grand Rapids Michigan Zondervan Publishing House.

(2010) Almost Christian What the Faith of our Teenagers is telling the American Church Oxford University Press, 198 Madison Avenue New York, NY 10016

Eybers, J.H. (1941). Volksgewoontes en bygelowe in Nyasaland. Stellenbosch: Die CSV Boekhandel.

Fields, D. (1998) Purpose Driven Youth Ministry – 9 Essential Foundations for Healthy Growth, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 49530

Heitink, G. (1993) Practical theology: history, theory, action domains : manual for practical theology / Gerben Heitink ; translated by Reinder Bruinsma. Eerdmans Grand Rapids, Mich.

Hendriks, H.J. (2004) Studying Congregations in Africa. Paarl, Lux Verbi.

Johnson, D.W. (2001) Theological Framework for Youth Ministry: Redemption. In Dean, Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about Youth ministry. Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House.

Katani, A.M. (2008) Traditional Malawian Choral Music: A Liturgical-Critical study within the Church of Central Africa Presbyterian (CCAP) – Nkhoma Synod. Dissertation presented for the degree of Doctor of Theology at the University of Stellenbosch

Katani, J. (2012) Towards Sustainable Rural Living: A Theological Critique on Periphery- Centre Relations In Malawi. Dissertation presented for the degree of Master of Theology (Practical Theology- Community Development) at the University of Stellenbosch

Labuschagne, F.J. & Eksteen, L.C. (1993) Verklarende Afrikaanse Woordeboek 8ste hersiene en uitgebreide uitgawe. J.L. Van Schaik (Edms.) Bpk., Arcadia str. 1064, Hatfield, Pretoria.

Lindgren A.J. (1965) Foundations for Purposeful Church Administration Abingdon Press, Nashville, Tennessee.

Louw D.A. (1998) Die konsep “Praktiese teologiese spiritualiteit” binne n konteks van post modernisme en globalisering. *Praktiese teologie in Suid Afrika* Volume 2: p16-25

Maas, R. (2001) Theological Framework for Youth Ministry: Repentance: In Dean, Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about Youth ministry. Grand Rapids Michigan Zondervan Publishing House

Malongosoledwe Za Chinyamata (2001) Nkhoma Press PO Box 17 Nkhoma Malawi

Mawuodindo A Ana Ndi Achiyamata A Mumpingo (1989) Nkhoma Press PO Box 17 Nkhoma Malawi

McGonigal, T. (2001) Focussing Youth Ministry through Evangelism: In Dean, Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about Youth ministry. Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House.

Mouton, J. (2001) How to succeed in your Master's & Doctoral Studies - A South African Guide and resource book. Van Schaik publishers, Pretoria.

Msangaambe, C.E.J. (2011) Laity Empowerment with regard to the Missional Task of the CCAP in Malawi - Dissertation presented for the degree of Doctor of Theology (Practical Theology) at Stellenbosch University

Murray, A. [1932] Absolute surrender Marshall, Morgan & Scott Ltd. London and Edinburgh

Murray, A.C. (1931) Ons Nyassa Akker Pro Ecclesia Drukkery.

Murray, W.H. (1921) Maleredwe A Ana A Akristu, Dutch Reformed Church Mission, Mission Press, Mkhoma.

Myers, B.L. (1999) Walking with the poor – Principles and practices of Transformational Development, Orbis books, Maryknoll, New York, USA.

Nel, M. (1999) Youth Ministry as Practical Theology: Making a case for Youth Ministry as an Academic Discipline. *Praktiese teologie in S.A.* 14(2)

(2001a) Jeugbediening `n Inklusiewe gemeentelike benadering. Barnabas, Posbus 19, Bloemfontein 9301.

(2001b) The inclusive congregational approach to Youth Ministry. In Senter III M.H., Black W., Clark C. and Nel M. (2001) Four views of Youth

Ministry and the church: Inclusive congregational, Preparatory, Missional, Strategic. Zondervan Publishing House, Grand Rapids. Michigan.

Nishioka, R. (2001) Theological Framework for Youth Ministry: Grace: In Dean Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about youth ministry. Grand Rapids. Michigan, Zondervan Publishing House.

Odendal, F.F. Schoonees, P.C. Swanepoel, C.J. Du Toit S.J. en Booysen, C.M. (1981) HAT – Verklarende handwoordeboek van die Afrikaanse Taal 2de Uitgawe. Perskor Uitgewery, Doornfontein, Johannesburg.

Osmer, R. (2008) Practical Theology - An Introduction. Grand Rapids, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company

Parker, E. (2001) Theological Framework for Youth Ministry: Hope: In Dean Clark & Rahn ed. 2001 Starting Right Thinking theologically about youth ministry. Grand Rapids Michigan Zondervan Publishing House

Patterson, B. (1994) Serving God – The grand essentials of work and worship. Intervarsity Pressj P.O. Box 1400, Downers Grove, IL 60515-1426

Patton, M.Q. (2002) Qualitative Research & Evaluation Methods. 3rd Edition SAGE publications Inc., 2455 Teller rd., Thousand Oaks, California 91320

Pauw, C.M. (1980) The History of the Nkhoma Synod of the Church of Central Africa Presbyterian Thesis presented for the degree of Doctor of theology at the University of Stellenbosch.

Phiri, D.D. (2004) History of Malawi from Earliest times to the year 1915. Claim, Blantyre.

(2010). History of Malawi. Volume 2. College Publishing Company (Pvt) Ltd., Blantyre, Malawi.

Retief, M.W. (1948) Verowerings vir Christus die lewe van Dr. WH Murray van Nyasaland. Die Christen Studenteverenigingmaatskappy van Suid Afrika Stellenbosch

(1958) William Murray of Nyasaland Lovedale Press

Richards L.O. & Hoeldtke C., (1980) A Theology of Church Leadership. The Zondervan Corporation, Grand Rapids, Michigan.

Root, A. & Dean, K.C. (2011) Youth Ministry as Discerning Practice In The theological turn in Youth Ministry. Intervarsity Press, PO Box 1400, Downers Grove, IL 60515-1426.

Sasu, A.A. (2004) Married at seventeen and dead at seventeen: Church and culture in retreat as western culture sweeps across Africa. Mini-thesis presented in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Theology in Youth Ministry at the University of Stellenbosch.

Senter III, M.H. (2001a) The Strategic approach to Youth Ministry In Senter III M.H., Black W., Clark C. and Nel M. (2001) Four views of Youth Ministry and the church: Inclusive congregational, Preparatory, Missional, Strategic Zondervan Publishing House Grand Rapids Michigan

(2001b) Of Churches, Youth Groups, and Spiritual readiness: The context of the debate In Senter III M.H., Black W., Clark C. and Nel M. (2001) Four views of Youth Ministry and the church: Inclusive congregational, Preparatory, Missional, Strategic. Zondervan Publishing House Grand Rapids Michigan

Simbeye, E. K. (2001) Senior Secondary Atlas. Blantyre: Macmillan Malawi Ltd

Smit, C.P. en Smit, P.R. (1955) Ulemu: Beleefdheidsvorme en goeie gedrag by die Achewa p19-41. In Volkekunde van die Achewa in Malawi - Oriënteringslesings vir nuwe personeel van die Ned. Geref. Kerk in Suid Afrika in diens van die Nkhoma Sinode van die kerk van Midde-Afrika Presbiteriaans. Saamgestel uit referate gelewer voor die voormalige Sendingraad.

Steytler, J.G. (1931) Snelle ontwikkeling in die opvoeding. In Murray A.C. (1931) Ons Nyassa Akker Pro Ecclesia Drukkery

Strommen, M.P. & Hardel, R.A. (2000) Passing on the faith – A radical new model for Youth and Family Ministry Saint Mary's Press, Christian Brothers Publications, 702 Terrance Heights, Winona, MN 55987-1318.

Volkekunde van die Achewa in Malawi [1955]- Oriënteringslesings vir nuwe Sendingpersoneel van die Ned. Geref. Kerk in Suid Afrika in diens van die Nkhoma Sinode van die kerk van Midde Afrika Presbiteriaans Saamgestel uit referate gelewer voor die voormalige Sendingraad.

Wikinson, B.H.; Kirk, P.A. and Edwards, C.W. (1991) Family Walk. Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan 49530.

Zeze, W.H.D. (2012) 'Christ, the Head of the Church?' Authority, Leadership and Organisational Structure within the Nkhoma Synod of the Church of Central Africa Presbyterian, Thesis presented for the degree of Doctor of theology at the University of Stellenbosch.

INTERNET ARTIKELS:

CIA The World Fact Book Accessed at <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mi.html>

Accessed on 8 Jul 2013

Clark, C. (2008) Youth ministry as practical theology Journal of Youth Ministry, 7 no 1 Fall, p 9-38

Davis Abdallah, A. (2013) Rites of passage – helping daughters reach their potential. Priscilla Papers Vol 27 no 1. (Accessed 24 June 2013)

The Boys Brigade (2012) Where have we come from? [online] Available at <<http://www.boys-brigade.org.uk/whoweare.htm>> (Accessed on 13 December 2012)

Worldbank Working paper no 182 The Education System in Malawi (2010) The International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank, 1818 H Streer, N.W. Washington DC 20433 USA Available at issuu.com/world.bank.publications/docs/9780821381984 Accessed on 8 July 2013

ONDERHOUDE:

Onderhoud A Die ontwikkeling van Jeugwerk in die Nkhoma Sinode; Onderhoud deur J.B. Veitch; Onderhoud gevoer te Lilongwe op 16 Julie 2012

Onderhoud B Die ontwikkeling van Jeugwerk in die Nkhoma Sinode;
Onderhoud deur J.B. Veitch; Onderhoud gevoer te Lilongwe op 14 Aug 2012

Onderhoud C Die ontwikkeling van Jeugwerk in die Nkhoma Sinode;
Onderhoud deur J.B. Veitch; Onderhoud gevoer te Lilongwe op 23 Julie 2012

Onderhoud D Die ontwikkeling van Jeugwerk in die Nkhoma Sinode;
Onderhoud deur J.B. Veitch; Onderhoud gevoer te Nkhoma op 24 Julie 2012

Onderhoud E Die ontwikkeling van Jeugwerk in die Nkhoma Sinode;
Onderhoud deur J.B. Veitch; Onderhoud gevoer te Wellington op 20 November
2012

Onderhoud F Die ontwikkeling van Jeugwerk in die Nkhoma Sinode;
Onderhoud deur J.B. Veitch; Onderhoud gevoer te Wellington op 20 November
2012

BYLAE

BYLAAG A: VRAE TYDENS DIE SEMI-GESTRUKTUREERDE ONDERHOUDE GEVRA.

Die onderstaande vrae is tydens die semi-gestruktureerde onderhoud gevra. Die eerste drie vrae is deur die navorser gebruik om die persoon met wie die onderhoud gevoer is met kort maklike antwoorde op sy gemak te stel en die aktiwiteite waarmee die jeug onder sy leiding bedien is te herroep.

Met Vraag Vier en Vyf is gepoog om die lering en bedieningsmodi wat vir die persoon met wie die onderhoud gevoer is van belang is te identifiseer en uit te lig waarmee die navorser dan die teologiese begroning en benadering tot die jeugbediening in die spesifieke tydsgreep vas gestel het.

Aangesien daar relatief min literatuur beskikbaar is oor die jeugbediening van die Nkhoma sinode het die navorser met Vraag Ses, inligting probeer bekom oor aktiwiteite wat deur die literatuur en in gesprekke tydens sy diens in die jeugbediening bekend geword het. Die inligting is saam met die literatuurstudie aangebied om die kronologiese aanbieding van die jeugbediening te laat vloei. In Hoofstuk Vier en Vyf is dus na die onderhoud verwys wanneer die inligting gebruik word.

Date: ..... Time: .....

Location:.....

Good morning Abusa .....

I am doing research on the theological development of the Youth Ministry within the Nkhoma Synod. You have been identified as one of the people who have contributed substantially to the development of the Youth Ministry in the Nkhoma Synod

- 1 Could you please explain in what capacity you were involved with the Youth of the Nkhoma Synod?
- 2 What was the timeframe in which you were responsible in this capacity?
- 3 What programs were run during this time for the Youth?

4 What was the main purpose for your programs? or Why did you run these specific programs?

You have mentioned the following

5 What theological teaching did you emphasize during your period as Synodical Youth Minister?

6 Our research has identified the programs listed below, which were run to minister to the Youth of the Nkhoma Synod. Do you have information with regards to the following ministries which you could share?

Ministry within the schools before 1963.

Ministry to Teachers:

Friends. of the Synod:

Malleredewe a ana a Akristu

Girls Homes:

Chilangizo

Mawudindo a ana ndi Achinyamata Ampingo.

Boys' Brigade

Girls' Brigade

Choirs:

SCOM

CCAPSO

Other ministeries:

BYLAAG B

'N VOORBEELD VAN DIE INGELIGTE TOESTEMMINGSVORM

UNIVERSITEIT•STELLENBOSCH•UNIVERSITY
jou kennisvenoot • your knowledge partner

UNIVERSITEIT STELLENBOSCH

INWILLIGING OM DEEL TE NEEM AAN NAVORSING

'n Evaluering van die jeugbediening in die Nkhoma Sinode: 'n Praktiese Teologiese ondersoek.

U word gevra om deel te neem aan 'n navorsingstudie uitgevoer deur James B. Veitch van die Departement Praktiese Teologie aan die Universiteit Stellenbosch. Die informasie bekom sal deel word van 'n tesis wat ingedien word vir 'n Meestersgraad in teologie wat tans voorberei word. U is as moontlike deelnemer aan die studie gekies omdat u geïdentifiseer is as iemand wat 'n waardevolle bydrae tot die ontwikkeling van die jeugbediening in die Nkhoma sinode KMAP gelewer het.

DOEL VAN DIE STUDIE

Die doel van die studie is om:

'n Historiese oorsig te bied van die Nkhoma Sinode se jeugbediening gedurende 1889-2010.

om vanuit die historiese oorsig die teologiese begronding van die jeugbediening te beskryf en te evalueer.

Die navorsing sal 'n oorsig kan bied van hoe die jeugbediening gefunksioneer het, tans funksioneer en voorstelle maak wat dit moontlik beter sal laat funksioneer

PROSEDURES

Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, vra ons dat u die volgende moet doen:

Lees die vraelys en, indien nodig, verkry helderheid op onduidelike vrae van die navorser.

Wees beskikbaar vir `n onderhoud.

Lees die gedrukte verslag van die onderhoud, ruim enige onduidelikhede of foute uit die weg en verleen skriftelike toestemming om die onderhoud in die tesis te gebruik.

MOONTLIKE RISIKO'S EN ONGEMAKLIKHEID

Ons is bewus daarvan dat die navorsing buite u normale dagtake en werklading val en ekstra tyd van u mag verg. Ons wil waardering uitspreek vir u bereidheid om ons op die wyse behulpsaam te wees.

MOONTLIKE VOORDELE VIR PROEFPERSONE EN/OF VIR DIE SAMELEWING

Daar sal geen geldelike voordeel verbonde wees aan u deelname nie, maar daar word onderneem om u van `n kopie van die tesis te verskaf na voltooiing van die studie.

Die hoop word uitgespreek dat die tesis die Jeugbediening van die Nkhoma sinode in `n neutedop sal opsom, om op die wyse `n naslaanwerk te wees wat die jeugbediening van die Nkhoma sinode op `n effektiewe manier kan bedien.

VERGOEDING VIR DEELNAME

Daar sal geen vergoeding wees vir deelname in die studie nie.

VERTROULIKHEID

Enige inligting wat deur middel van die navorsing verkry word en wat met u in verband gebring kan word, sal vertroulik bly en slegs met u toestemming bekend gemaak word of soos deur die wet vereis. Vertroulikheid sal gehandhaaf word deur die inligting bekom in `n lêer te bêre wat deur `n wagwoord beskerm sal word.

Die inligting sal op auditatief opgeneem word en bewaar word in `n lêer deur n wagwoord beskerm. U sal ter enige tyd toegang tot die inligting kan verkry.

Die materiaal sal gedruk word en beskikbaar gestel word in die biblioteke van die Universiteit van Stellenbosch en by die Jehosaphat Mwale Teologiese Instituut op Nkhoma.

DEELNAME EN ONTTREKKING

U kan self besluit of u aan die studie wil deelneem of nie. Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, kan u te eniger tyd u daaraan onttrek sonder enige nadelige gevolge. U kan ook weier om op bepaalde vrae te antwoord, maar steeds aan die studie deelneem. Die ondersoeker kan u aan die studie onttrek indien omstandighede dit noodsaaklik maak. Moontlike redes vir die onttrekking van die studie kan wees dat die navorser u nie kan bereik nie of dat u inligting as onvanpas beskou word.

IDENTIFIKASIE VAN ONDERSOEKERS

Indien u enige vrae of besorgdheid omtrent die navorsing het, staan dit u vry om in verbinding te tree met die volgende navorsingspersoneel.

Navorsingspersoneel		Foon no	Adres
Hoof ondersoeker	J.B. Veitch	0794945605 (m)	Metz str 13, Bayswater Bloemfontein 9301
Toesighouer	Dr. A. Cloete	021-8082614 (K)	Stellenbosch Universiteit Teologiese Fakulteit 171 Dorp str. Stellenbosch 7600

REGTE VAN PROEFPERSONE

U kan te eniger tyd u inwilliging terugtrek en u deelname beëindig, sonder enige nadelige gevolge vir u. Deur deel te neem aan die navorsing doen u geensins afstand van enige wetlike regte, eise of regsmiddel nie. Indien u vrae

het oor u regte as proefpersoon by navorsing, skakel met Me Maléne Fouché [mfouche@sun.ac.za; 021 808 4622] van die Afdeling Navorsingsontwikkeling.

VERKLARING DEUR PROEFPERSOON OF SY/HAAR REGSVERTREENWOORDIGER

Die bostaande inligting is aan my, ... gegee en verduidelik deur J.B. Veitch in Afrikaans en ek is dié taal magtig. Ek is die geleentheid gebied om vrae te stel en my vrae is tot my bevrediging beantwoord.

Ek willig hiermee vrywillig in om deel te neem aan die studie. 'n Afskrif van hierdie vorm is aan my gegee.

_____

Naam van proefpersoon/deelnemer

_____

Naam van regsvertegenwoordiger (indien van toepassing)

_____

Handtekening van proefpersoon/deelnemer of regsvertegenwoordiger Datum

VERKLARING DEUR ONDERSOEKER

Ek verklaar dat ek die inligting in hierdie dokument vervat verduidelik het aan ..... Hy is aangemoedig en oorgenoeg tyd gegee om vrae aan my te stel. Dié gesprek is in Afrikaans gevoer en geen vertaler is gebruik nie.

_____

Handtekening van ondersoeker

_____

Datum

Goedgekeur Subkomitee A 25 Oktober 2004

1 **BYLAAG C – GETRANSKRIBEEERDE ONDERHOUDE**

2 **1 COULD YOU PLEASE EXPLAIN IN WHAT CAPACITY YOU WERE INVOLVED WITH**
3 **THE YOUTH OF THE NKHOMA SYNOD?**

4 I worked as Youth Minister and Chaplain coordinating two groups of the Youth,
5 those in the congregations and those in Secondary schools and Colleges. As a
6 minister I worked together with the ministers the congregations through the
7 patrons of each presbytery. As a chaplain I worked together with Heads and
8 teachers of different of different institutions Kamuzu College of Nursing Bunda
9 College of Agriculture and secondary schools in the city.

10 In the Youth Ministry I am responsible for several activities. I am the overseer of
11 all youth activities in the Nkhoma Synod, 166 Churches and 61 Secondary
12 schools are all involved. In general all youth activities of the Nkhoma Synod
13 taking place in these schools and churches are under my supervision.

14 I was the Head of the Youth Dept, called the Youth Director, an ordained
15 minister in the Nkhoma Synod.

16 Ek was “Youth Chaplain for Schools and Colleges”.

17 Ek was van 1981 -1984 jeugwerker vir die Nkhoma Sinode

18 **2 WHAT WAS THE TIMEFRAME IN WHICH YOU WERE RESPONSIBLE IN THIS**
19 **CAPACITY?**

20 I was Youth Minister for four years, 1997-2001 when I was called to go to
21 Chitedze CCAP

22 I've been responsible since Jan 2010. I am happy to be God's servant in this
23 position

24 I was posted for a minimum of 4 years, but by the grace of God I served for 5
25 years from May 2004 – July 2009

26 I came to Nkhoma in 1941-42. I was appointed Youth worker for the Synod in
27 1961. I was moving around from the north to the South in the Nkhoma Synod
28 introducing Boys brigade and working with the parents. You cannot do work

29 with young ones unless you involve the parents, because they are the most
30 influential at home

31 Ek is einde 1992 gevra en êrens in die middel van 1994 het ek geskuif

32 Ek was van 1981 -1984 jeugwerker vir die Nkhoma Sinode. Ek is van 1986 tot
33 1992 prakties in die Nkhoma gemeente jeugwerker gewees.

34 **3 WHAT PROGRAMS WERE RUN DURING THIS TIME FOR THE YOUTH?**

35 Onderhoud A

36 At congregational level Youths were taken to camps for training on different
37 topics. The idea was to build the Youth physically morally and spiritually.
38 Examples of topics presented at camps were:

- 39 Home management,
- 40 Life after death,
- 41 How to be a true child of God and
- 42 The importance of education.
- 43 Bible studies with the help of Scripture Union
- 44 Games with Kids and Dramas.

45 At secondary school level and colleges I focused on doing Bible studies and
46 counselling. There were three groups of Bibles studies

47 Bibles studies in Secondary schools, Bible studies at Kamuzu College of
48 Nursing and Bible studies at Bunda College of Agriculture.

49 In colleges we presented bible studies which could work together with their
50 work.

51 At Kamuzu College of Nursing we did bible studies on topics which would assist
52 them with their work. The idea was that they would be working as nurses and
53 as chaplains counselling the sick like those who were positive (HIV+).

54 At Bunda College of Agriculture we planned Bible studies that were applicable
55 with their courses.

56 **4 WHAT WAS THE MAIN PURPOSE FOR YOUR PROGRAMS? OR WHY DID YOU RUN**
57 **THESE SPECIFIC PROGRAMS?**

58 Onderhoud A

59 The main idea of all these programs was discipleship, to train the Youth to be
60 Christ Centred, to grow up physically morally and spiritually.

61 At the end of the day, when the youth left our meetings and went back home,
62 we wanted to have them help and encourage their friends to participate in
63 different activities of the congregations. We wanted to equip the Youth so that
64 the minister does not have to do all. In many cases these youth were used to
65 preach at revival meetings or to teach younger boys & girls in Sunday school or
66 Catechumen classes.

67 I do not think we did that good job due to an inability to coordinate properly with
68 the ministers. The activities were disturbed because many ministers were
69 reluctant to help us and would not allow their congregational youth to do as we
70 asked them to. This reluctance of the congregational ministers caused us to not
71 reach our goals. Even the presbytery youth patrons had a tough time
72 coordinating with the congregational ministers. The ministers did not want to
73 proceed with what we started.

74 When we started going to individual presbyteries, meeting the presbiteriaa
75 youth ministers, congregational ministers and their youth leaders we started
76 making a difference.

77 We did manage to create a structure in which the Youth Dept could work. At
78 least we have achieved something.

79 Onderhoud C

80 I thought I was not much different from these young people. I was equipped to
81 share with them theologically what I had learnt. Theologically we thought of the
82 young people to be problems but I had thought to share what I know and
83 respond to the issues they had

84 It is important to target audiences in their age group, academic knowledge and
85 environment. People were targeted into peer groups because we know the
86 understanding of children is different from those of youth and young adults.
87 They also differ in their understanding from young married couples. Youth who
88 are school dropouts have totally different problems from those who are in
89 schools. Those who are in schools need to be helped to understand
90 philosophies of the teachings being presented to them. The city and rural setup
91 is very different. Those in the city are influenced by internet and western culture
92 in a greater manner than those in the rural areas. Those in rural areas are
93 much more influenced by their culture.

94 **5 WHAT THEOLOGICAL TEACHING DID YOU EMPHASIZE DURING YOUR PERIOD AS**
95 **SYNODICAL YOUTH MINISTER?**

96 Onderhoud A:

97 The main idea during my period of service was to bring a child to Christ so that
98 the Child will receive Him as saviour, friend & Lord. All topics had this as the
99 main idea: “, TO BRING THE CHILD TO THE CROSS”. We wanted every child
100 to know that Christ has already done everything for them. We wanted every
101 child to know that all they need to do is to give Christ their heart

102 Onderhoud B:

103 The foundational theological teaching which we emphasise in all activities that
104 we are doing is that the Young ones should know that Jesus Christ is Lord and
105 Saviour, that the Bible is the word of God and that God speaks through it. We
106 emphasise that we should fully trust and believe in God.

107 Onderhoud C

108 The teachings of the ministry were doing much of telling people what to do, but
109 I emphasised on how to do to what has to be done. Many of our young people
110 were going to Pentecostal churches to get answers why do we do what has to
111 be done, how do we do what has to be done when can we do it where can we
112 do it. I started to tackle these questions and so I developed a teaching to

113 answers these questions. These teachings have helped young people to come
114 back to the CCAP and start training their own friends in the church.

115 Onderhoud D:

116 The theological thought that has been the foundation of my ministry with the
117 Youth has been: "Let the young people come to the Lord, because the kingdom
118 of God is for such."

119 Onderhoud E:

120 Die hele filosofie van die jeugbediening is dat jy nie 'n vereniging binne 'n
121 gemeente stig nie. Die jongmense is binne die gemeente en hoef nie by iets
122 aan te sluit nie; hulle is reeds deel van die gemeente, hulle moet net
123 georganiseer word. Die uitgangspunt is om almal betrokke te kry omdat hulle
124 reeds deel is van die gemeente. Daarom as hulle nie betrokke is nie is dit die
125 verantwoordelikheid van die wat betrokke is om hulle te betrek.

126 Die gemeente moet verantwoordelikheid neem vir 'n deurlopende proses van
127 dat hulle babatjies is totdat hulle volwassenes is. Daar moet kontinuïteit wees,
128 stap vir stap prosesse met 'n gekoördineerde program, om hulle tot
129 volwassenheid in geloof te lei en hulle tot aksie te motiveer. Bybelstudies,
130 sprekers, preek beurte is gebruik om hulle toe te rus, sodat hulle die Here
131 werklik sal aanbid deur hulle lewe. Daar is gestrewe dat hulle mekaar en ander
132 sal dien en dat hulle sal uitreik met die evangelie. Toerusting en praktiese
133 uitlewing van hulle geloof is die twee belangrike aspekte van die jeug program
134 in die jeugaksie.

135 **6 OUR RESEARCH HAS IDENTIFIED THE PROGRAMS LISTED BELOW, WHICH WERE**
136 **RUN TO MINISTER TO THE YOUTH OF THE NKHOMA SYNOD. DO YOU HAVE**
137 **INFORMATION WITH REGARDS TO THE FOLLOWING MINISTRIES WHICH YOU COULD**
138 **SHARE?**

139 Ministry within the schools before 1963.

140 Onderhoud A

141 All Christian teachers had training before the school started done by Ministers.
142 This is what Rev Chienda and Ngawi did. This was before Kazembe and
143 Chafumuka. Mndala also did this. Kazembe worked with secondary schools.
144 Chafumuka and Kafantenganji worked in congregations, especially
145 Kafantenganji. Chafumuka also did secondary schools.

146 Each term we encouraged the schools to visit one another. In this way we had
147 good fellowship with one another. Even the congregations would meet one
148 another. More so in the cities than in the rural areas or Cities would visit rural
149 areas.

150 Onderhoud B:

151 I have no knowledge because I find no literature to connect then and now.

152 Onderhoud D:

153 While I was working in Secondary schools the congregations had decided the
154 Youth as responsibility of the local pastor. 1960-61

155 Onderhoud E: (Na 1963)

156 Skole is besoek op Dedza, Nkhoma en Mthendere. Die skole wat besoek is, is
157 Dedza Secondary, Community Day Secondary School, Umbwi Secondary
158 School, Dedza Forestry College, Bwembweke Teachers training College en
159 Bunda Universiteit. Die benadering by skole is om al die lidmate van CCAP op
160 te spoor en in te skakel as deel van die plaaslike gemeente. Die ouderling van
161 die wyk waarin die skool val, stel 'n register op van alle lidmate van die CCAP
162 in die skool, wat dan in groepies te verdeel. My werk was om groep leiers op te
163 lei en vir hulle gereelde kringleiersklasse aan te bied. Hulle is met stof gehelp
164 om na die groepe te neem en hulle het dan self die groepe gelei. Soms het ek
165 gepreek by skole omdat die skole te ver was van hulle eie gemeente. Ek het
166 meestal deur die groep leiers gewerk. Vakansies is daar kampe gehou vir
167 Bybelstudie leiers wanneer hulle toegerus is met verskillende Bybelstudie
168 metodes. Op die kampe is die Bybelstudie leiers gemotiveer om pastorale sorg
169 toe te pas en as versorgers vir res van die skoliere op te tree.

170 Ek het met die Student Christian Organisation of Malawi (SCOM) saam gewerk.
171 Ek het nie probeer om SCOM in die wiede te ry nie, maar om addisionele
172 toerusting aan ons kerk se lidmate te verskaf.

173 Onderhoud F

174 Ek het meer met skole te doen gehad in die stad, in Lilongwe. Daar is heel wat
175 hoërskole in die stad en om die stad. Die staat het in daardie tyd kerke die reg
176 gegee om vir ten minste `n uur n week, tydens die skool kwartaal met die
177 skoliere te werk. Dit was my verantwoordelikheid om te sien dat die periodes
178 benut word. Ek moes self benut wat ek kon en ek moes dus mense oplei,
179 bemagtig organiseer en in `n program plaas om te verseker dat iemand elke
180 week by elke skool met die program besig is. Dit word by skole adverteer dat
181 die periode volgens kerk genootskap plaasvind en enige iemand kan
182 deelneem. Dit is basies die Kerk van Middel Afrika Presbiteriaans en die
183 Rooms-Katolieke kerk wat dit gedoen het.

184 Die skool werk is `n voltyds werk gewees. Ek het nie `n direkte program met
185 onderwysers gehad nie. Ons het saam aan die temas gewerk en mekaar so
186 bemoedig. Die onderwysers is genooi en die temas is verduidelik tydens die
187 organisering van die skool periodes.

188 Ek het nie in die skole bediening iets buite die periode gedoen nie. Ek het wel
189 die kinders aangemoedig om by SCOM betrokke te wees.

190 **MINISTRY TO TEACHERS:**

191 Onderhoud A

192 The focus of programs run with Carin was very much on primary schools. We
193 went to schools like Lilongwe, Chipasula, Chidoti and others. Once we went to
194 Salima and gathered the primary school teachers from various schools. At this
195 gathering we used material provided by Foundation for Cross Cultural
196 Education. We wanted to impart knowledge to the teachers, so that when they
197 teach in their schools, each subject should be Christ centred. Again the main
198 idea is to bring the child to Christ. We had the idea that if the ministers could

199 not work with us we would use the primary school teachers. That time many
200 ministers were reluctant to work with us.

201 Onderhoud B:

202 Sometimes when we are having conferences with high school students I may
203 speak to the teachers who accompany them regarding what they are
204 encountering at grassroots level. We do it though not often or regularly.

205 Onderhoud C:

206 I am struggling how to reach the teachers to be witness. I dream of a teachers
207 training college where teachers are trained from day one to teach people that
208 they are teaching some one in the image of God. All our information is under
209 God. All that we are doing is being done awaiting the return of God. If a teacher
210 can combine what he or she teaches with what God wants to do we can make
211 such a difference? CCAPSO teaches once a week for one hour but if a teacher
212 can teach for an hour a day it becomes five hours a week. If a teacher teaches
213 with a humanistic world view we are in danger of losing our children. If a kid
214 goes into a classroom and gets that knowledge of God. Wow! My son who is
215 seven years old knows what it means to have sex. Human rights are being
216 taught to children and if we are not teaching the kid to know that God is above
217 all I am afraid that this kid will not know God. 90% of the kids in Malawi can go
218 to school so we have a great opportunity here. I am passionate about this. I am
219 dedicated to training leaders to train the world. We have the opportunity to
220 teach the children while they are still listening we must use it.

221 Onderhoud D:

222 I focused on the students but the teachers were interested to know what I was
223 doing. I did not target the teachers but the students and the teachers were
224 coming. Only some teachers attended because there was segregation between
225 denominations.

226 Onderhoud E:

227 Die onderwysers is nie as 'n teiken groep bedien nie. Van die wat betrokke was
228 het gereeld programme bygewoon; maar dit is sover as wat werk met

229 onderwysers gedoen is. Ons het die onderwysers opsigself nie opgelei as
230 geestelike beraders nie.

231 **FRIENDS OF THE SYNOD:**

232 Onderhoud A

233 The Friends of the Synod was started by children of the ministers in the
234 Nkhoma Synod. They sat down and said "Our fathers worked in difficult times
235 but were able to help us achieve our education. We need to help the children of
236 the current ministers". The children of the ministers have their own unique
237 problems and there was a drive to address this. It was even agreed by the
238 Synod in 1999

239 The Friends of the Synod focused on areas where the suffering was greater.
240 Their motive to help spread the gospel and help their parents by forming groups
241 which would help the congregations in need. The first congregation to be
242 helped was Khola CCAP, part of Malembo Presbytery. Khola CCAP is one of
243 the oldest congregations, but very poor. The Friends of the Synod put in a
244 maize mill to generate income for the church. In each Presbytery they wanted
245 to help one congregation, in order to improve the lives of the people there so
246 that they could also help us spread the gospel.

247 Unfortunately when starting to help Synodical Departments like building of the
248 Synod. There was however a block by the General Secretary. He did not agree
249 with all the ideas of the young men. Another problem faced by of the Friends of
250 the Synod is that it was dominated by the Kachaje family so some children of
251 other ministers would not join.

252 Onderhoud B:

253 I have very little knowledge of this. I am told it is a ministry that deals directly
254 with the children of ministers. It has been silent but this year my children have
255 had an invitation to a camp. This is to encourage the children to behave as
256 children who serve the Lord and not to break down the ministry of their parents.

257 **MALLEREDWE A ANA A AKRISTU**

258 Onderhoud A

259 During the time of Ngawi & Chienda a parent could not take a child for baptism
260 unless they have had training. A parent had to start training the children. It is an
261 old book but very, very important. It is a background to Chilangizo Maleredwe
262 brought the fathers & mothers together, teaching them how to live a Christian
263 life. It was very good because it united the family and only united families are
264 strong. Families that are united teach children to love the Lord and to be Christ
265 centred. Fighting families do not. What you teach the children here is what
266 makes them able to listen to the alangizi.

267 Onderhoud B

268 On this I know that there is a book which is a form of council ling for parents on
269 how to take care of their children and raise them as children of Christian
270 families. The Youth Dept does not have much to do with this. We do tackle
271 some of these issues in other trainings and I use it as a resource when training.

272 Onderhoud E

273 Die “Malleredwe a Ana Akristu” gaan oor ouers se verantwoordelikheid en die
274 toerusting van ouers. Dit is een of twee maal per jaar aangebied as
275 voorbereiding vir die huwelik. Dit is oppervlakkig by die huweliks voorligting
276 hanteer.

277 **GIRLS HOMES:**

278 Onderhoud A

279 On the Madonna Houses I am not very clear. I do know that the main homes
280 were at Dzenza & Nkhoma. It was something similar to the Roman Catholics
281 monasteries. The girls were, you should ask Mrs Khombe or Mrs Chibwana,
282 very hardworking and have helped the Synod much. They were trained in
283 cooking, knitting and have contributed much to the Synod. It is girls from the
284 Mchinji home who started the Amai Achigwirizano.

285 Onderhoud B:

286 No idea

287 Onderhoud D:

288 There were the Madonna Houses where girls were taken from their schools or
289 homes where they were trained in moral behaviour and how to live decent lives.
290 They were the best wives and one of them was my wife. The Madonna House
291 stopped in 1949-50 at Nkhoma and then it was sent to Denza.

292 Onderhoud E:

293 Die Meidjies te huise is voor my tyd en het basies gegaan oor huishouding,
294 higiëne, hoe om vir jou man te sorg, geestelike aspekte en opvoeding van
295 kinders. Dit is basies voorbereiding om as huisvrou te kan werk. Daar is geen
296 spesiale meisies werk buiten die vroueskool op Malingunde gewees nie. Baie
297 van dit wat by Meidjies te huise aan gebied is, is in die "Chilangizo" aangebied.

298 **"CHILANGIZO"**

299 Onderhoud A

300 "Chilangizo" is done in groups, young ones and those going to catechumen
301 class. Young ones have to meet once a month and those of the Catechumen
302 class every three months. In some congregations they are now focussing on
303 using parents and training parents to help with "Chilangizo". Some times in
304 these trainings they would include Sunday school teacher training. This is for
305 both counselling and teaching. Especially with the big girls so that when they
306 are at home they can help in home. This is both counselling and teaching

307 Onderhoud B

308 We also have "Chilangizo" (counselling). Not all youth are part of the CCC. We
309 have many youth who do not attend, but are part of the Church. We
310 incorporated them through the 'Chilangizo cha Chinyamata'. There is a
311 program made by the Abusa local minister who calls the Youth for "Chilangizo"
312 (counselling) according to the congregational plan. The first day the pastor
313 opens the session then he presents the topic of salvation, because we need
314 the Youth to know that Jesus Christ is the only way of salvation. They need to
315 accept Him as saviour. The pastor is assisted by male and female councillors.
316 During "Chilangizo" training boys and girls are separated. The period of training

317 and venue stay the same but at different times. We have encouraged the
318 pastors to have “Chilangizo” during the holidays to help children stay in school.
319 Apart from salvation other topics in the “Chilangizo” are ulemu; this is to be
320 polite, the dangers of premarital sex & HIV/Aids, we talk of cleanliness and we
321 also teach them to be hard workers.

322 Ulemu teaches that the youth have to respect elderly people, on another, their
323 parents submitting themselves to the will of God. This is part of the culture of
324 the Malawi people. It is important to have ulemu to be polite and obedient.
325 Everywhere they go they have to behave in a polite manner

326 Anther topic is the dangers of premarital sex HIV/Aids. We biblically tell it is
327 wrong and does not please God. Sex is ordained for those within the marriage
328 setup. Otherwise they will destroy their future they can harm themselves
329 physically and spiritually. Though it may be difficult we talk a lot about the
330 dangers of STD and unwanted pregnancies.

331 We talk of cleanliness of there bodies and homes on health grounds. We say
332 exactly what a person has to do; they must brush their teeth, cut their hair,
333 make their beds etc. Cleanliness is next to Godliness. We emphasise that they
334 must be decent and clean.

335 We also teach them to be hard workers as part of Chilangizo both at home and
336 in school and in the gardens to produce in their own livelihood to have
337 something to sell.

338 Onderhoud C:

339 We were very active in training those who teach and facilitate “Chilangizo”.
340 Teaching & training the trainers, the alangizi. Word and deed helped us to
341 revise the “Chilangizo” book which is used through the whole Nkhoma Synod.
342 “Chilangizo” is (instruction) an initiation stage for those who are through
343 puberty, because the values of the non-Christian influence the youth negatively.
344 Instead of kids being initiated by non Christians we let them be instructed with
345 Christian values. Even the Government of Malawi commended the Nkhoma
346 Synod because this helps prevent AIDS. In our church we have had 100+
347 ladies who came for “Chilangizo”. The “Boys Chilangizo” will be this weekend

348 and we expect more than 50. Currently we have more than 1200 people in
349 catechumen class. Training used to take a week for girls, but due to the fact the
350 students are out of school for a week it is not healthy. School holidays are not
351 in line with quarterly programs so teachings start on Fri –Sun so students lose
352 only 1 day of school.

353 Onderhoud D:

354 “Chilangizo” started long before my time, even as the church started it started.
355 There were things done traditionally done in Malawi and it was not easy to stop
356 these things. In stead of saying to stop it the missionaries were very clever.
357 Women liked to work together and the missionaries started “Chigwirizano cha
358 Azimai”. In those days there were the traditional initiations. Boys had their time
359 when they were taken into the bush were they were instructed in the ways of a
360 man. Some of these were very good like in respect but some of them like girls
361 and what were happening in the village. Some of this was lies like saying that a
362 piece of grass is an animal. They were teaching to steal things from people and
363 many nasty things. The girls had also an initiation and after this they were told
364 to go and be intimate with a man and they were told that unless they were not
365 virgins anymore they would not be women. When the church learned of these
366 things they said we should have something like the initiation service but in a
367 Christian way, teach them of the things of the Lord but also teach them in
368 Biology. For boys the training is about 2-3 days but girls have their training for
369 4-5 days. Teaching them how to live a moral life but not forgetting that you can
370 not live with out the Spirit of the Lord leading you and guiding you. Afterwards
371 they have a day, like the heathens, where they show the boys and show the
372 girls, to the community. They have a feast to celebrate that they are now men
373 and women not girls and boys anymore. This started long ago but now it is
374 neglected. We have a book we use to do this.

375 The relationship between the “Chilangizo cha Amuna” and “Chilangizo cha
376 Akazi” was an important part of the church. The villages would appoint the
377 people but we would train them before they started teaching. As Youth worker I
378 would tell the congregational minister to train these people before they start
379 their work. If we did not do this the people would turn to teaching the young

380 people what is done in the traditional way which is contrary to the scripture, the
381 Word of God. It is important, before they start working to be trained in scriptural
382 counselling of the Youth. We trained the Sunday school teachers as well but
383 the “Chilangizo” is the most important. They have to ask many questions, until
384 they are clear of what they should tell the children. You as a trainer have to
385 know what they are asking and you have to know how to answer them with
386 scriptural truth. I fortunately know what traditional trainers do and tell the young
387 people so I can tell them this is what the scripture says so you should never
388 teach them this or that.

389 Onderhoud E:

390 Die “Chilangizo” het ek deur die jeug kommissie van die kerkraad bedien. As
391 leraar van die gemeente het ek die “alangizi” ontmoet en met hulle gesels. Ek
392 het party keer bygesit tydens die aanbieding van die lesse om raad te gee,
393 maar nie om dit te doen nie. Ek het soms gewonder of die “Alangizi” deur sterk
394 Christin vroue aangebied is. Die heidense voorligting is nie noodwendig
395 verkeerd gewees nie aangesien baie daarvan oor respek en praktiese dinge
396 wat reg is geleer is. Daar is wat verkeerd was maar dit het hopelik by die kerk
397 uitgebly.

398 Onderhoud F

399 Ek was betrokke by die hersiening van die “Chilangizo” en soms by kampe om
400 Bybelstudies aan te bied.

401 **"MAWUODINDO A ANA NDI ACHINYAMATA AMPINGO.**

402 Onderhoud A

403 Ask Kafantenganji

404 Onderhoud B

405 This book is for Youth who are catechumen teachers or Sunday school
406 teachers. We are privileged that the church has fully recognised Youth work as
407 a ministry. The Youths are entrusted with responsibilities to serve in the
408 evangelism department of the church, construction, music ministry etc. Some

409 young adults who are married have been selected as church elders and
410 deacons while they are still full members of the ‘Chigwirizano cha Chinyamata’
411 and therefore serve on the church council.

412 The activities which the Youth are performing in the church have recognised.
413 They are cleaning around the church; slashing, mopping the church floor,
414 cleaning the windows and helping the Church take care of its surroundings.

415 Onderhoud E

416 In die handleiding wat ek geskryf het is daar `n jeug beleid en `n verduideliking
417 daarvan. Die vernaamste aspek van die beleid is dat jeugwerk deel is van die
418 gemeentewerk, dit is `n aksie van die jongmense binne die gemeente. Daar is
419 `n jeugkommissie gestig wat al die jeugwerk in die gemeente dek; die ouers se
420 verantwoordelikheid, Sondagskool, Kategese , “Chilangizo”, die Jeugaksie en
421 dan die skole. Die gemeente se jeug kommissie is `n komitee met
422 verteenwoordigers van al die aspekte. Daar was `n afsonderlike komitee vir
423 Sondagskool, “Chilangizo” en jongmense gewees wat rapporteer het aan die
424 jeugkommissie van die kerk. Die gemeentelike jeugkommissie het uit
425 ouderlinge bestaan, maar by die jeugaksie self is dit jongmense gewees. Elke
426 buitepos het hul eie komitees gehad wat saam die jeugkommissie vir die
427 buitepos gevorm het. Die buiteposte het verteenwoordigers gestuur om op die
428 gemeentelike jeugkommissie te dien.

429 Elke jaar is `n program saamgestel waarmee gepoog is om soveel as moontlik
430 van al die elemente wat jy noem in die program in te sluit. Die program is nie
431 net by die hoofstasie nie, maar ook by die buiteposte toegepas.

432 **“BOYS BRIGADE”**

433 Onderhoud A Ask Ngawi

434 Onderhoud B Nothing

435 Onderhoud D:

436 I was one of the first young people who were part of the Boys Brigade (BB). It
437 started in Milange, then Blantyre and in Nkhoma. in 1942 I was allowed and

438 have therefore been part of the Boys Brigade for all of my life. When it was
439 disbanded I was the President of the Boys Brigade. It was disbanded because
440 after independence Dr Banda was interested and he sent a group of young
441 people to Ghana. There they were trained as a group called young pioneers
442 and when they returned there was a competition between the Young Pioneers
443 and the Boys Brigade. One day at a meeting Dr Banda condemned the Boys
444 Brigade. You only drill & walk around but do nothing for the country. I need
445 someone who can do something for the country some one who can work for the
446 development of the country. Therefore, because he was so powerful the people
447 said no more of the Boys Brigade (BB). That time I was the president of the
448 Boys Brigade and the BB became a low profile organisation until it disbanded. It
449 disbanded in the early seventies. Even when I was Youth worker in general we
450 still had BB. I grew up in BB and I am what I am today because of the BB. I was
451 sent to England for training in Youth Work in General but BB in particular.
452 When I was President of BB We had BB in all Primary schools. BB was only in
453 Primary schools because we had SCOM in secondary schools. The aim of the
454 BB was to help young people to accept Jesus Christ as saviour and to serve
455 him. The motto was Sure and steadfast. The values we tried to enforce were
456 discipline, body building, manual work & supporting those in need. Once we
457 went from Nkhoma to Masengela going to clean the wells and the village. We
458 had the Bible Studies which was the first priority. We had daily readings, like
459 the Mlozo; unfortunately the books are not available now.

460 **GIRLS BRIGADE**

461 **Onderhoud A**   Ask Ngawi

462 **Onderhoud B**   Nothing

463 **Onderhoud D:**

464 The Girls Brigade (GB) was doing exactly what the BB was doing. It was
465 started by the sister of Rev Groenewald. All ladies who worked in Malawi where
466 involved with girls.

467 **CHOIRS:**

468 Onderhoud B:

469 Choirs are a big part of the church. On average there are 5 youth choirs in each
470 church. The Youth Department influences choirs by arranging competitions
471 among choirs; within the congregation, the presbyteries and the Synod. During
472 such competitions we evaluate the theological construction of their songs. We
473 evaluate whether it is a Nyimbo or a song that can transform and inspire the
474 listeners. We try to influence the content of the songs by encouraging the choirs
475 to compose songs that reflect biblical stories which will reflect what biblical
476 characters did in different situations. We ask them to make their songs
477 applicable to their current situation and if necessary we will sit down with
478 chairpersons to advise them of different ways that can be used to make the
479 song more theologically correct and more applicable. For example sick people
480 can be encouraged by using an example from the Bible like Job.

481 Onderhoud D:

482 Choirs were never trained in Youth work, but all sections of church was invited
483 to Chongoni. At Chongoni we trained singing presenters who trained the choirs
484 in their congregations. The songs which they sang we checked the theological
485 meaning of what they were singing. The way which they would compose their
486 songs. Those days before Sunday the minster would go to listen to what the
487 choirs were singing to tell the choir what they were singing scripturally pure
488 singing. The presentations of the choirs are also something in ways we paid
489 attention to. Youth are the church of today. They fill the church. There are more
490 youth than elderly people. Perhaps because of the choirs, but is nice to see the
491 church so full of young people. I am sorry to say that when they are not allowed
492 to sing the young people walked out. Why? Choirs are there to praise the Lord
493 and if you do not have a chance today you will have a chance tomorrow or the
494 next day. We sing because we want to please the Lord.

495 Onderhoud E:

496 Kore is bedien as deel van die Gemeente werk deur 'Choir festivals', maar die
497 koor leiers is nie regtig by mekaar gebring om die teologiese aard van die sang
498 te verbeter nie.

499 **SCOM**

500 Onderhoud A

501 I worked together with SCOM. Nkhoma started SCOM Nkhoma did not stay
502 with SCOM because most of the coordinators were coming from Nkhoma but
503 there came a time when Livingstonia was given chance and they chose Mizuwa
504 Banda, not an ordained minister, a very talkative and problematic minister.
505 When Livingstonia took over they said we could choose anyone. He was
506 followed by Msisa a lay worker from the Baptists or Assemblies of God.
507 Because of that the teaching in SCOM became problematic. There were issues
508 regarding baptism and Holy Communion Ministers and elders were accused of
509 not being born again So Nkhoma Synod decided to move out of SCOM.
510 Chimkoka worked as patron for SCOM for a while and then SCOM was good.
511 Because of that CCAPSO came into being but I do not know much of it.

512 Onderhoud B

513 Is an abbreviation of the Student Christian Organisation of Malawi. We have
514 use from members who are part of SCOM but we are more concerned with
515 CCAPSO than with SCOM because we wanted to have our own identity in a
516 Reformed Theological setup. SCOM is interdenominational and CCAPSO is
517 denominational. The teachers in SCOM come from different churches so this
518 caused threats to our children by confusing them with doctrinal issues. We do
519 not involve ourselves much with SCOM due to our Reformed tradition which we
520 try to emphasise

521 Onderhoud C

522 SCOM is an interdominational organisational started by the CCAP to reach out
523 to people. We wanted to reach out to the flock but did not want to allow those
524 who were not CCAP to contribute. Therefore when people from other
525 denominations started to take in leadership; this brought in elements of worship
526 which changed the flavour of worship in meeting which made the CCAP
527 uncomfortable. Elements of worship were brought to the fellowships which
528 caused doctrinal issues. In addition to that all the denominations started their
529 own denominational Youth guilds. We want to start our own Youth Guild that

530 the youth of our church could be trained in the traditions and doctrines of our
531 own church.

532 Onderhoud D:

533 I was appointed as General secretary for SCO (Student Christian Organisation)
534 from Nsanje to Chitipa. I was the religious instructor in all secondary schools of
535 the Nkhoma Synod. I was stationed in Lilongwe. The schools gave me a period,
536 Religious instruction period. I would go and teach the youth on moral behaviour
537 and give them time for questions and answers. Even the Catholics allowed their
538 students to attend my teachings. I used the book "Chikalidwa cha Mtima",
539 written by Abambo Steytler and Pretorius. It was a very Good Book. It was
540 touching the Students every time I stood up to teach it. The primary purpose of
541 these programs was to lead young people to Christ. I was in a position to use
542 myself as a role model for the young people, I tried to be exemplary. I was
543 travelling secretary for SCOM. It was started by the Reformed Churches
544 because at that stage the Catholics had their own Youth movement, Young
545 Christians, in the schools. At that stage the Gov had taken the secondary
546 schools but had nothing to do with Christian education. We started SCOM Rev
547 Chunga from Livingstonia, was the first travelling secretary, followed by Silas
548 Josana from Blantyre and I was from Nkhoma. At this time I was called to teach
549 at Zambia. The National Christian Assembly organised the meeting in Zambia
550 but from that meeting it became SCOM. This was a meeting for Boys and Girls.
551 The Nkhoma Synod left SCOM to one side because of the involvement of
552 Pentecostal ideas from leaders who where not part of the Reformed traditions.
553 That is why CCAPSO was started. The reason was the doctrinal differences.

554 **CCAPSO**

555 Onderhoud B:

556 CCAPSO is the abbreviation for Church of Central Africa Presbyterian Student
557 Organisation. It is a special ministry taking place in the schools of the central
558 region of Malawi. CCAPSO has several programs, but the main priority is to
559 train prayer warriors. These young ones have left their fathers and mothers and
560 we as a church have to be responsible for the children who are out of home.

561 CCAPSO creates a place for the students to meet and encourage one another.
562 Prayer groups are organised through matrons and patrons who are Christian
563 teachers at school. We have FOCCAPSO (Friends of CCAPSO) members who
564 do regular visits to schools and we have a desk officer, Mr Kennedy Chabwera,
565 who plays a great role in the school ministry. Every school has a student who
566 acts as a prayer coordinator who works with these people and sees to it that
567 the CCAPSO members are really doing what they have to do.

568 We encourage students to be excellent in academics. We do this by presenting
569 topics to give career guidance through people who have obtained a higher
570 education. These Christians go and motivate the students setting an example
571 and becoming role models. When people who have been through secondary
572 school, having experienced what the students are experiencing yet are higher
573 in life, they act as role models for the students in the schools.

574 CCAPSO encourages people is to display their talents in manners such as
575 music, poetry, dramas etc. as part of their ministry of glorifying God and
576 exercising their talents. This takes place in general meetings where the schools
577 students come together once a week. At the general meetings they also come
578 together to share the word of God. Students come together in service
579 encouraging each other with regular meetings and exchange visits. Every
580 March & April there is an annual general meeting where schools from all over
581 come together to meet with a specific theme. This year, the theme was
582 "Standing with God"; how to stand with God in times of trouble and encourage
583 one another in times of trouble.

584 CCAPSO makes the discussions of relationships between boys & girls and the
585 role of HIV/Aids in their relationships a priority. We encourage them to make
586 decisions that will have a positive impact in their lives. We tell them they are at
587 school and they must focus on education and to think of their final destination.
588 They must be celibate until they are married

589 Onderhoud C

590 CCAPSO started in Zomba with five ministers, two from the Nkhoma Synod,
591 one from the Livingstonia Synod and two from the Blantyre Synod. These

592 people sat down and decided to make a denominational gathering for the
593 CCAP with the theme; "So that we do not lose our own". This started at the end
594 of the 1990's. In the Nkhoma Synod it was accepted in 2005 launched in 2005
595 at Kapita CCAP there after we started branches in all secondary schools.

596 Programs are run parallel to congregation programs in schools. We reach the
597 school youth through CCAPSO (Church of Central Africa Presbyterian Students
598 Organisation). In schools we basically have Bible study, making Bible study
599 guides for the school to use as a whole. This is enriched with personnel
600 devotions which is a bible verse to be read each day. When schools close there
601 are conferences. Each term ends with a conference where schools meet
602 together for teachings, talent shows and to have fellowship. This is to
603 understand that we are part of a group of many different schools. The programs
604 were prepared by the Youth Dept office personnel and contributions from the
605 FOCCAPSO members. Topics were used that were seen as relevant to the
606 students. The topics related strongly to the topics presented in the
607 congregation. Topics in schools were in English with a few changes to fit the
608 different environments.

609 Onderhoud D:

610 The Nkhoma Synod left SCOM to one side because of the involvement of
611 Pentecostal ideas from leaders who where not part of the Reformed traditions.
612 That is why CCAPSO was started. The reason was the doctrinal differences.

613 Onderhoud F

614 Vir baie van die leierskap was die jeug 'n uitdaging. Dit het gekom as gevolg
615 van die verskuiwing van die kulturele paradigma tussen die ouers en die jeug,
616 wat dan deur die jeug uitgedaag is. Die uitdaging is nie noodwendig op 'n lelike
617 manier gedoen nie, maar dit is gedoen. Die ouderlinge kom uit n paradigma
618 van 'n hiërargies, paternalisties gesagstruktuur, maar leiers van die jeug was
619 meer gerig op 'n verhoudings matige aksie gedrewe bymekaar wees. Ek wou
620 Kerkrade help om regtig die jeug te omarm. Waar dit nie gebeur het nie het die
621 jeug na ander kerke gegaan. Ek noem 'n voorbeeld. Ek het baie bekwame
622 jeugwerkers in LL CCAP gehad, maar die jeug is bloot gestel aan Pinkster

623 groepe omdat hulle nie in die kerk was nie. Ons het probeer om ruimte in die
624 kerk te skep vir die jeug. Ek het met verlof gegaan en toe ek terug kom het die
625 kerk leiers alle kommissies waaraan ek gewerk het tot niet gemaak. Al die
626 leierskapsopleiding wat ek oor twee jaar gegee het is tot niet gemaak. Die
627 kinders het in blok weg beweeg na die Baptiste kerk. Ek is gesien as die een
628 wat die kinders leer terwyl ek vir hulle se hulle het so geword om dat hier niks
629 was nie. Ons het probeer om ruimte te gee en die aktiwiteite met verdrag te
630 behandel, maar ek is gesien as die een wat die kinders so leer.

631 **FOCCAPSO:**

632 Onderhoud B:

633 These are a group of young boys and girls who have graduate from colleges or
634 Universities who have gone through secondary schools. After graduation they
635 serve God by

636 acting as role models for the young ones
637 through providing teachings
638 organising annual conferences and
639 in general providing from their own resources for the administration of
640 the office and even paying school fees for needy students. (10 -15
641 students have been helped through this ministry to stay in school. In this
642 way we are showing the love of Christ in a practical way).

643 Onderhoud C:

644 CCAPSO members who graduate from schools and colleges can join
645 FOCCAPSO (Friends of Church of Central Africa Presbyterian Students
646 Organisation) FOCCAPSO members help as mentors.

647 **MALINGUNDE YOUTH CAMP:**

648 Onderhoud D:

649 1972 Malingunde Youth Camp was started as Youth Camp in this time.

650 **CONTINUITY OF THE YOUTH LEADERSHIP:**

651 Onderhoud D:

652 The work of Chafumuka, Mndala and Kazembe differs from what I was doing
653 because people differ and they have passed away. Chafumuka was more
654 involved with preaching. He was a very good preacher. Mndala was very good.
655 The Youth loved him even though he was old. Kazembe was very good but
656 because of his kindness and tenderness he was killed.

657 **SUNDAY SCHOOL**

658 Onderhoud B:

659 Sunday school is part of the church programs but we are having problems
660 because we have so many kids who go for Sunday school, but only a handful of
661 teachers. This is a problem we are trying to solve by training more teachers.
662 These trainings are funded by Peachtree, a congregation from the USA. Every
663 January we go to different Presbyteries inviting Sunday school teachers for a
664 training of two or three days. They must report back to their Pastor saying what
665 they have done, showing the materials received and then they must share this
666 with other Sunday school teachers from their respective congregation. This is
667 the same for the Catechumen class teachers who are invited at the same time,
668 but there is differentiation in the presentation. Two thirds of the participants are
669 Sunday school teachers while the rest are catechumen class teachers.

670 Onderhoud C:

671 This was basically done through the training of Sunday School (SS) teachers &
672 finding resources for their use. The resources we tried to find were Sunday
673 School Books, Bibles, Posters, Flip charts, markers and some guide books
674 helping the Teachers. As a Ministry we summarised the books for those who
675 have a poor education but have a desire to serve God in the Youth Ministry into
676 simple Chichewa. The Sunday school books were originally written for well
677 trained persons, people who had the basic education necessary for teachers.

678 SS caters for children 0-12. These are further divided into groups 0-5 6-9 9-12
679 Teachers were to be trained how to teach the three different groups because
680 their listening capacity was different, their way of doing was different their time

681 is different and their understanding capacity was different. This is so that the
682 children can be taught in an effective way. During our training we combined the
683 training of catechism teachers to, but due to a shortage of resources we
684 focused on the training of Sunday school teachers.

685 We were reaching out to the children in the Nkhoma Synod through the Sunday
686 school.

687 Onderhoud D:

688 Sunday school started when the church started. We used to have Sunday
689 school either in the morning or in the afternoon. It was expected of every
690 Christian family to send their children to Sunday school. We had very good
691 tracts and books for the boys and girls. We had a set for the young ones and a
692 set for the older ones. These have been helpful. No church in the Synod could
693 be without Sunday school. It was under the church minister but when I visited
694 congregations I would remind them of the importance thereof. We had a
695 lecturer at Chongoni who was specially trained to be a lecturer to Sunday school
696 teachers.

697 Onderhoud E:

698 Ons het die kategete deurentyd bygestaan. Ek het die klasse waar die
699 jongmense met katekisasie begin, aangebied en ook die klasse van die
700 katekisanter voordat hulle belydenis van geloof aflê. Dit was ontmoedigend om
701 die gebrek aan kennis te sien.

702 Onderhoud F

703 In verband met Sondag skool het ek as gemeente leraar die problematiek
704 hanteer. Dit was grotendeels in verband met materiaal. Die beskikbaarheid van
705 materiaal en die ontoereikendheid van materiaal. Die probleem is dat kinders
706 vroeg skool toe gaan en daarom dan ook vroeg Sondagskool toe. Na vyf jaar
707 as die Sondagskool program deur loop is moes hulle weer van voor af begin.
708 Die kinders verdwyn dan uit die Sondagskool op 'n kritieke fase. Hulle is te jonk
709 vir katekese of Chilangizo en val dan deur. Daar is gevoel dat die katekese
710 boek se balans uit is. Daar is te veel van Genesis in en dat daar 'n baie

711 wettiese teologie daardeur uitgedra word. Die konsep van genade word nie
712 beklemtoon nie en daarom word wettisisme onbewustelik deur die kategetiese
713 onderskryf. Daar is n sinodale kommissie aangestel om deel te wees van 'n
714 vernuwende van die kategetiese boek.

715 **PREACHING BY THE YOUTH:**

716 Onderhoud A

717 Youth Sundays as we know it now came after my term, but we did have Youth
718 Sundays when the children took the service.

719 Programs in Secondary schools was emphasising worship services much. This
720 was taking place during times when students were not allowed to leave the
721 school campuses. In some schools we would have Holy Communion using the
722 Youth. In secondary schools some schools would allow students to lead the
723 morning devotions during one assembly a week. Youths were used much
724 during open air revival meetings.

725 In Congregations the youths would mainly be used on the closing dates of
726 Sunday school. They had their program and would give children chance to
727 preach in their service. These services were held in the Sunday school
728 services, not in the worship service of the church. In Primary school much was
729 done by Sunday school teachers

730 Preaching and witnessing are combined during funerals. We like preaching
731 very much. Especially during revival meetings we preach

732 Onderhoud C:

733 Young people are young people and they have a certain way of doing things.
734 They will not do the things they do when they are 15 years old when they are
735 30. Worship in the NS has been felt to be very dull. This was due to young
736 people not understanding the liturgy. We took the time to teach them why we
737 do a confession of faith every Sunday, why they read the 10 commandments
738 why we need to repent every Sunday. Young people thought that repenting
739 every Sunday encourages people to sin. We helped them to understand the
740 liturgy, When the overtures went to the Synod so that we were able to introduce

741 choruses to Worship in the schools has been enhanced because when young
742 people go the boarding school or college they often refrain from going to church
743 or start attending other churches. Introducing CCAPSO in the schools has
744 helped the young people to identify with their churches especially in places
745 where students are not allowed to leave their school campuses.

746 In my understanding preaching and teaching differs due to the fact that when
747 you teach people can ask questions, when you preach people can perhaps ask
748 you questions later. We used the young people to teach rather than to preach,
749 but did get them chances to preach. However we taught the young people that
750 they could not preach unless they knew the word of God and lived by it. When
751 preaching you are speaking on behalf of God. You need to communicate the
752 word but it also has to be lifestyle. We introduced Youth Sunday. One Sunday a
753 year we to allow the Youth to do everything done in the service. They following
754 the whole liturgy of the service in detail but no adults are involved at all.

755 Onderhoud D:

756 Youth involvement in the Worship services was restricted to sit down and learn
757 from their elders. We used to ask the young people to read from the scriptures
758 but preaching was something very special. The youth were used to teach
759 scriptural truths in Sunday school or Catechumen classes. We have a saying,
760 "Minga imachotsa bwino minga Msake". This means that a thorn takes out a
761 thorn, so we encouraged the youth to be involved in teaching Sunday school
762 and catechumen classes. Even for Chilangizo classes we would use young
763 people who are exemplary. We would let them witness of what the Lord has
764 done for them but would not give them the opportunity to preach. We used
765 them to witness to one another of what the Lord has done for them. We used
766 the Youth to talk to people mainly through house to house visitation.

767 **PASTORAL CARE:**

768 Onderhoud A

769 Youths were seldom used in pastoral care of youths because it was difficult to
770 move the students.

771 Onderhoud C:

772 One of the reasons for all the programs was to mentor our youth to become
773 leaders both in the church and in the community. Not everybody can become a
774 pastor but everybody should be able to serve. As Christians we believe in the
775 priesthood of all believers. During one of the sessions in the BCP, during the
776 CCAPSO conferences, the Bible studies, we were able to slot in one of the
777 roles they should play as pastoral care therefore we taught them to reach out to
778 others in hospitals as pastors.

779 Onderhoud D:

780 Youth's were not used for pastoral care in our time. This was the duty of the
781 elders and deacons. We thought that the youths themselves were in need of
782 pastoral care.

783 Onderhoud E:

784 Ek het meestal deur die groep leiers gewerk. Vakansies is daar kampe gehou
785 vir Bybelstudie leiers wanneer hulle toegerus is met verskillende Bybelstudie
786 metodes. Op die kampe is die Bybelstudie leiers gemotiveer om pastorale sorg
787 toe te pas en as versorgers vir die res van die skoliere op te tree.

788 **MANAGEMENT AND ADMINISTRATION:**

789 Onderhoud A

790 On management I can say more. We had committees at all schools; Chairman
791 etc. even a librarian. When I went to a school these leader would organise their
792 fellows very well

793 Teaching done by the Youth helped them very much. When ever I arrived there
794 were many students doing Bible studies on their own. They would report what
795 they had done and refer questions which they could not answer to me. In the
796 church the youth would teach Sunday school. They did not have chance to
797 teach inside the church.

798 Onderhoud C

799 As YD I delegated jobs to the youth telling them what to do and how to do it,
800 giving proper instructions and pushing them developing them. In this way we
801 taught young people how to plan and facilitate their own events. Some of the
802 young people we trained are now elders who are serving in the church. One is
803 even treasurer for one of the bigger churches in the city.

804 Onderhoud D:

805 In terms of management and administration in those we days we used the
806 young people themselves to organise their own camps. They managed their
807 own transport, their own cooking, they organised everything themselves and
808 they were enjoying it.

809 Onderhoud E:

810 Die bestuur en organisering van die jeugaksie klassifiseer onder die
811 organisasie van die jongmense. Die jongmense is begelei om hulle eie aksie te
812 bestuur. Daar is jaarliks opleiding gegee vir die groep leiers van die jeugaksie.
813 Daar is veral klem gelê op toerusting van die kleingroep/Bybelstudie leiers.

814 In terme van gemeenskapsbetrokkenheid het dit basies gegaan oor praktiese
815 uitlewing hul Christenskap.

816 **DIE KERK JEUG AKSIE/CCC:**

817 Onderhoud B:

818 This is the biggest movement in the Synod. From each congregation we have
819 young boys & girls who come together for Youth fellowships. They meet twice
820 in a month, the 2nd Saturday & last Saturday of every month. Every Sunday
821 they come together for Bible Studies and sharpening themselves in the Word of
822 God.

823 On Saturdays we meet to do meetings according to the service of Order as
824 produced in the Malongosoledwe of the Synod. A typical meeting will be as
825 follows:

826 Start with a prayer,

827 Followed by hymns from the "Nyimbo" (*the official church hymnary*),

828 This is followed by testimonies of what the lord has done in the past
829 fortnight or previously ,
830 This is followed by praise & worship choruses.
831 This is followed by the word of god and some preaching.
832 An offering
833 Then some prayers
834 Then announcements
835 Then final remarks and
836 We end with another song from the “Nyimbo”.

837 Both Saturdays are the same. If the congregation has problems to meet on the
838 prescribed days they can meet another day

839 Onderhoud C

840 Older children from the age of 13- – 18 or early 20, which we categorised as
841 Youth proper we reached through the Chigwirizano cha Chinyamata.

842 In congregations we had Chigwirizano cha Chinyamata which was very much
843 like the Chigwirizano cha Amai. They meet for programs at least twice a month,
844 usually on Saturdays for Bible studies or Teachings. Every Sunday at lest from
845 2-4 pm to have their Youth fellowship.

846 Onderhoud E:

847 Die jeugaksie was veronderstel om op verskillende ouderdomsvlakke te
848 realiseer, maar het eintlike net die jongmense van hoërskool ouderdom en ouer
849 bedien.

850 Die aktiwiteite het gewone goed behels en het min of meer alles gedek waaroor
851 jy vra. Aanbidding, toewyding, gebeds geleentede, sprekers, Bybelstudies,
852 opleiding van Bybelstudie leiers, Bybel vasvra ens.

853 In terme van diakonia (pastoral care) het ons probeer organiseer dat die
854 jongmense vir mekaar sal omsien. Byvoorbeeld dat hul mekaar sal besoek
855 wanneer iemand dood is. Dat hulle siekes sal besoek en binne die gemeente
856 ouens sal betrek wat nie betrokke is nie. Die jong mense is aangemoedig om
857 diensvaardig te wees, deur ou mense te help, gebreklikes en armes.

858 **UITREIKE:**

859 Onderhoud A

860 In deeds of mercy especially Sunday school children are used to help elderly
861 people. Some of these kids are not in school but go to Sunday school.

862 When talking of community we include people who are not part of the church.
863 Much is done in the time of Christmas.

864 Witnessing does not take place much. We define witnessing as door to door
865 visitation. But when witnessing is done as standing in front of people and telling
866 what the Lord has done for your self it is done *a lot*

867 Onderhoud B:

868 Other activities of the CCC are visits to hospitals, prisons, markets for outreach,
869 visiting old people (and others who can not help themselves) in their homes
870 and assisting them, by cleaning their house, washing their clothes, working in
871 their garden to care & cultivate it. The book of James teaches us that faith with
872 out works is dead so we help those who are in need even though we are
873 young. We are taking an example from Christ. We are applying the Word in
874 Deed.

875 Onderhoud C

876 We taught them to reach out to others in hospitals as pastors. Teaching them
877 they need to go, teaching them to pray with patients listen to patients We
878 visited hospitals, government and church, and individuals. Reaching out as
879 children of God, we taught them how to give hope to the hopeless.

880 We used to go the prisons. We prayed and played with them using the
881 opportunity to witness and show them that God cares for them.

882 We taught the youth to respect old people and disabled people. We
883 encouraged the young people to go because they can not fix their roof. You
884 need to plan with them. Share with them what you have. Pray with them.
885 Pastors can not reach out to all who are sick.

886 We did trips with youth teaching the Youth to witness to others who were not
887 Christians, In Mozambique or along the lake shore reaching out to Muslims. We
888 emphasised trainings one to one evangelism open air preaching or music
889 shows. Interestingly our youth liked the one to one training to reach out the
890 most. Once I challenged our youth to bring a new member and at least half of
891 them brought back some one. They did this mainly through one to one
892 evangelism.

893 Onderhoud E:

894 Daar is uitreike gereël na mense wat nie deel is van die gemeente nie. Dit is
895 meer-en-deels deel van die gemeente se uitreike gewees waaraan jongmense
896 kans gekry het om deel te neem.

897 Daar is `n gekombineerde jeugspan in 1992 gewees wat gemeentes besoek
898 het. Die eerste maand op Malingunde is opleiding gegee vir die agt Suid
899 Afrikaners en sewe Malawiërs. Daarna het hulle na gemeentes gegaan, hulle
900 het skole besoek en programme met die gemeente jeug gehad. Die program
901 het ingesluit sang, dramas, die Jesus film wys en berading met jongmense. Die
902 uitreik het basies sonder probleme geloop. In die tyd het ek met Ds Chipiko
903 gewerk.

904 Uitreike na tronke word in die handleiding aanbeveel, maar is nie wesentlik
905 toegepas deur Nkhoma CCAP nie. Tronk besoeke word deur gemeentes in
906 Lilongwe gedoen soos bv. die Jeugaksie van Kaninga CCAP.

907 Onderhoud F

908 In 1993 is daar ook `n jeugspan bestaande uit jeug van Suid-Afrika en uit
909 Malawi gewees en ek was oorhoofs betrokke by die span. Ek moes aanvoer
910 werk doen, die span begelei deur opleiding en in gemeentes beskikbaar te
911 wees indien nodig. Dit was `n volle verantwoordelikheid. Binne die gemeentes
912 het ons nie voorskriftelik op getree nie. Daar is sang geleenthede gewees met
913 getuienis geleenthede en woord verkondiging. Die spanlede is voorberei om
914 oor sekere onderwerpe Bybelstudies aan te bied en dan daarvoor berading te
915 gee. Die onderwerpe wat aangebied is sou egter deur die gemeente se
916 omstandighede en behoeftes bepaal word tydens die aanvoerwerk en in `n

917 program verpak word. Op die wyse is gepoog om deur die temas toerusting vir
918 die jeug in die gemeentes te gee. Die toerusting sou geskied deur middel van
919 Bybelstudies, groepbesprekings en persoonlike gesprekke. Die
920 teenwoordigheid van die span is as katalisator vir die gemeente se
921 jeugbediening beplan. Hulle was fisies daar, het rond gestap, skole besoek en
922 by gemeente aktiwiteite ingeskakel. Binne die gemeenskap moes die jeugspan
923 met die mense verhoudings bou. Uit die verhoudings het gesprekke gekom.
924 Die inhoud van al die toerusting is tans `n bietjie vaag; hoe om Bybelstudies te
925 doen ens

926 **CCAPYUM:**

927 Onderhoud B:

928 Exchange visits are organised between youth of different congregations. City
929 congregations will visit rural congregations, especially from May to October, to
930 encourage fellowship between the congregations. Fewer rural churches come
931 to town, but it does happen. This takes place to encourage one another in their
932 spiritual life and encourage one another to be involved in the day to day
933 ministry of the church.

934 Onderhoud C:

935 In addition to the twice monthly congregational gatherings we also have,
936 especially within the city, the Youth Urban Ministry known as CCAPYUM
937 (Church of Central Africa Presbyterian Youth Urban Ministry).

938 CCAPYUM meet once a month and is a meeting of all churches in the city or
939 town for a whole day. These days are filled with teachings, talent shows and
940 they have fun & fellowship. The Youth Minister determines the theme for the
941 year with teaching to be presented during each month. We presented a booklet
942 which was given to the other teachers who were used to present the program.
943 These teachings were used as guideline for presenter.

944 Difference between rural ministry & urban ministry is that the churches in rural
945 areas are far apart. Congregations can be 50 km apart. City churches have an
946 advantage over rural churches in the fact that they can easily meet. Therefore

947 we paired city and rural congregations to assist one another. City
948 congregations would visit the rural congregations or rural congregations would
949 visit the city and share the teachings received in CCAPYUM meetings.

950 **SYNODICAL YOUTH GATHERINGS:**

951 Onderhoud B

952 Sports such as soccer & netball are commonly used within the church. We use
953 it as part of the Youth ministry to encourage them to come together. Sporting
954 activities are part of the Bible. Paul encouraged the use of sports as part of
955 evangelism. It is stated emphatically that we should love each other, so after
956 sports different people come together for prayers, sharing and caring for
957 personal problems. Through sports people come into relationships where they
958 are in a better position to share what he or she is experiencing. People, who do
959 not attend or belong to church, attend sports meetings and will meet the Lord in
960 such a manner. This is one way of witnessing of what the Lord has done for us.

961 Onderhoud C

962 Once every two years the Youth would gather for either a sporting session or a
963 session on topics discussing clarification to the youth. The sporting activities
964 would be soccer, netball, races, dramas choir competitions etc. and these
965 would be done alternately. Biannually conferences were discussion of issues
966 that are worthy to be revealed in our constitution or terms of references to
967 present to the Synod assembly their constitutional approval. So the sport would
968 take place every four years and the biannual meeting would take place every
969 fourth year.

970 **BEHAVIOUR CHANGE PROGRAMS (BCP):**

971 Onderhoud B

972 This is a program that combines with NAC (National Aids Commission)
973 activities through which we are training members of our Youth in behaviour
974 change activities, HIV/Aids issues, Career guidance and goal settings. We run
975 the program through funding from Word & Deed Canada and NAC. We do it on
976 presbytery levels by inviting 10 Youth from each church in the presbytery to a

977 camp for a period of 4-5 days. During this time we share and teach on the
978 above mentioned topics. We have larger groups with W&D than with NAC. With
979 NAC we only take 30 Youth per presbytery.

980 Onderhoud C

981 BCP programs were used to take presbyteries for a training of one week. This
982 has been one of the transforming programs run by the Youth Dept. We would
983 take 15 youth from each congregation. We would be teaching them spiritually,
984 academically and physically. Spiritual teaching would include the way of
985 salvation, holiness and doctrinal teaching. Academic teaching would emphasize
986 the importance of school. Physical teaching would include taking care of
987 themselves, basic business skills, HIV/Aids causes and ways to protect them.
988 They were expected to return to their congregations and teach their friends,
989 while implementing what they learnt. We raised an interest in being Sunday
990 school teachers. Out of BCP Sunday school and catechumen class teachers
991 were also produced.

992 The BCP connected to with Chilangizo in that two alangizi were invited. Alangizi
993 were needed to discipline young people and also we wanted to teach alangizi
994 how to mentor youth. Therefore the BCP was a training of alangizi as well, even
995 though we would go and have training of Alangizi in the congregations too.
996 Training of alangizi is done mainly in churches but helped with this.

997 Young people who had been married for less than 10 years were also invited
998 for biblical teachings on marriage. This was done to discuss with them the
999 problems faced in Malawian marriages and families. We wanted to help them
1000 be role models for younger married couples. Marriage counselling based on the
1001 Bible and clear Christian values was presented so that they could go back to
1002 their congregations to teach, to teach & live, by these values.

1003 **MSONKHAMANJA YOUTH HOSTEL:**

1004 Onderhoud A:

1005 Kazembe also coordinated the Youth Hostel. Chafumuka Chienda & Ngawi was
1006 looking after those who rented the Youth Hostel at Msonkhamanja. Young men
1007 who did complete their education

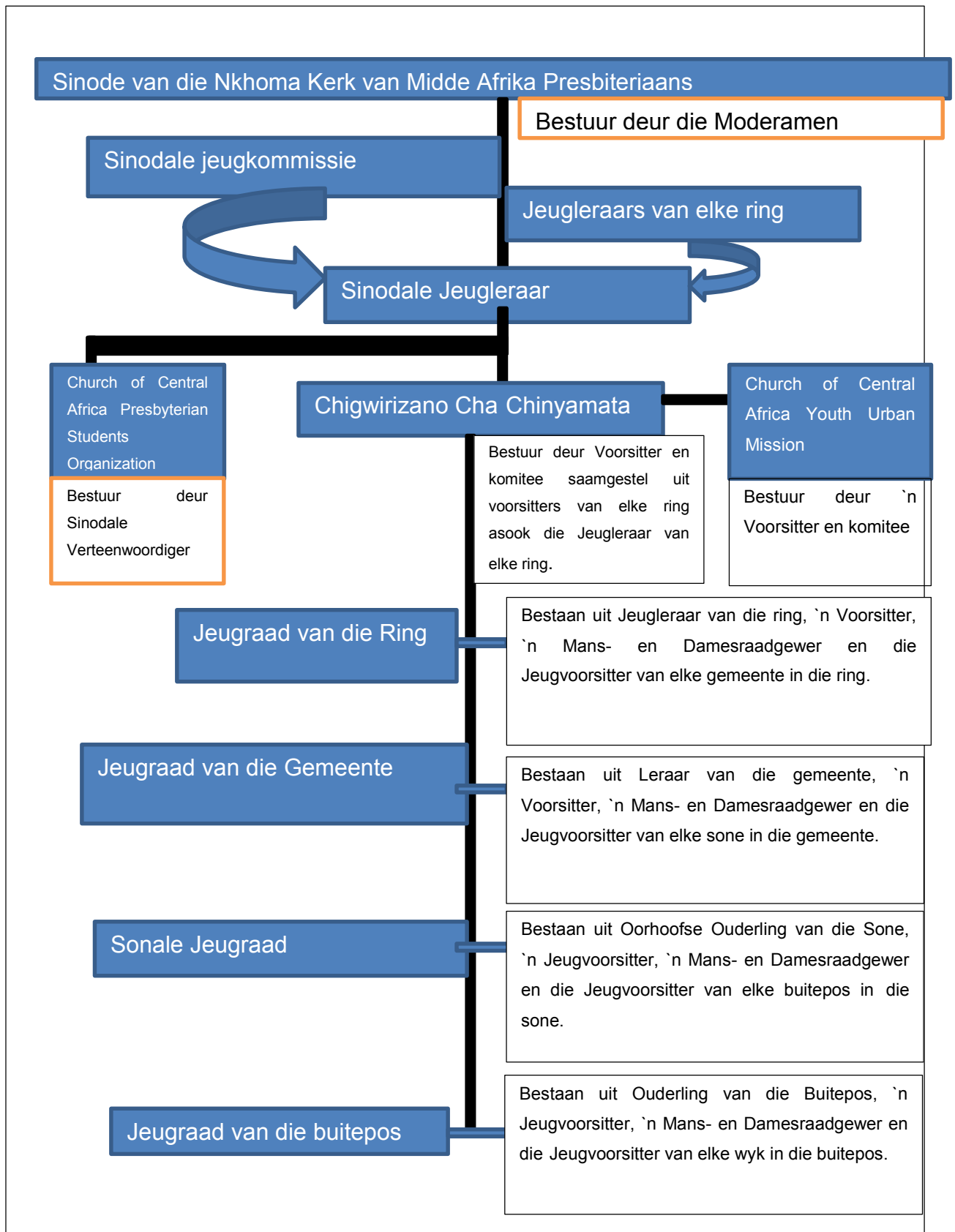
1008 **FUTURE IN OF THE YOUTH MINISTRY OF THE NKHOMA SYNOD**

1009 **ONDERHOUD B**

1010 The NSYD has a lot of work. Combining all these ministries under one roof is
1011 too difficult and the effect is very minimal. We wish to separate the different
1012 ministries into independent ministries. I wish to develop these ministries to
1013 where we can assign these responsibilities to different persons to be run
1014 independently. We need to represent these issues to the Synod so that these
1015 ministries can be categorised and be demarcated with its own administration.
1016 We will write an overture to the Synod and ask them to agree to this. The
1017 proposed ministries are:

- 1018 Sunday school
- 1019 Congregational Youth
- 1020 High School Youth
- 1021 Young Adults and
- 1022 Prison ministry

BYLAAG D ORGANOGRAM VAN DIE CHIGWIRIZANO CHA CHINYAMATA

BYLAAG E - GEMANIFESTEERDE- EN LATENTE INHOUD VAN DIE LITERATUURSTUDIE.

Kolom A, **Gemanifesteerde inhoud**, dui die hoofstuk en perikoop van die literatuurstudie aan.

Kolom B, **Latente inhoud**, dui die aksie wat in die betrokke perikoop, soos aangedui in kolom A, plaasvind aan.

Kolom C, **Bedieningsmodi**, dui die bedieningsmodi wat primêr in die genoemde aksie voorkom, soos gevind in kolom B, aan. Langs elke geïdentifiseerde bedieningsmodus word die perikoopnommer en bladsy waarop dit in die studie voorkom aangedui.

Die frekwensie waarteen die onderskeie bedieningsmodi voorkom word bereken en aan die onderkant van die tabel aangedui.

Gemanifesteerde inhoud	Latente Inhoud	Bedieningsmodi
Die ontstaan van die Nkhoma sinode	Verkondiging van die evangelie. om mense te leer Mediesesending werk.	Kerugma (4.2:42) Marturia (4.2:42) Diakonia (4.2:42) Didaché (4.2:43)
Die Skolebediening		
Buiteposskole	Evangelie te verkondig Bybelkennis te verhoog	Kerugma (4.3:43) Didaché (4.3:43)
Onderwyser-evangeliste	Woord gaan verkondig opgelei as geordende leraars	Kerugma (4.3:44) Didaché (4.3:44)
Sentrum vir die opleiding van onderwyser-evangeliste	Die mense van hul omgewing help bedien Eers basiese opleiding in lees en skryf Dissipelskapsontwikkeling deur die onderwyser-evangelis	Diakonia (4.3:44) Didaché (4.3:45) Didaché (4.3:45)
Die stigting van hoërskole	Onafhanklike Bybelstudie-groepe.	Didaché (4.4:55)

	Opleidingsgeleenthere (kampe)	Kerugma en Didaché (4.4:50)
Reisende sinodale jeugleeraar	Skole te besoek Geestelike bearbeiding Kampe Kringleiersklasse aan te bied By skole gepreek. Bybelstudieleiers as pastorale versorgers Kapelaansperiodes Toerusting van die onderwysers Komitees is gevestig Skole besoek mekaar “Walking, Talking & Working with God”	Koinonia (4.4:56) Didaché (4.4:56 en 4.4:59)) Kerugma en Didaché (4.4:56) Didaché (4.4:57) Kerugma (4.4:57 & 5.2:73) Paraklese (4:4:50 en Onderhoud E & 4.4:500 en Onderhoud A) Didaché (4.4:57 & Onderhoud F) Didaché en Marturia (4.4:58 en Onderhoud A) Kubernesis (4.4:58 en Onderhoud A) Onderlingheid (4.4:58) Didaché (4.4:59)
Tersiêre Instellings	Bybelstudies en Berading	Didaché (4.5:60 & Onderhoud A) Paraklese (4.5:60 & Onderhoud A)
Die Madonna-huise	Jesus as Saligmaker aan te neem Om `n goeie Christelike karakter in die meisies op te bou	Marturia (4.6:61) Didaché (4.6:61)

<p>Student Christian Organization of Malawi (SCOM)</p>	<p>Kampe n Persoonlike verhouding met God te gee Met die Woord van God toe te rus Onderlinge diens eenheid in die liggaam van Christus</p>	<p>Kerugma en Didaché (4.7:63) Marturia (4.7:63) Didaché (4.7:63) Koinonia (4.7:63) Ekumene (4.7:63)</p>
<p>Church of Central Africa Presbyterian Student Organisation (CCAPSO) en Friends of CCAPSO (FOCCAPSO)</p>	<p>’n Tuiste te skep vir leerlinge Die Woord van God te deel en te bespreek Jaarlikse Bybelstudiegidse Skole genooi om vir saamtrekke Bestuur van CCAPSO Choose Freedom</p>	<p>Paraklese(4.8:65 & Onderhoud B) Didaché (4.8:65 & Onderhoud B) Didaché (4.8:66) Koinonia (4.8:66) Kubernesis (4.8:66) Koinonia, Marturia, Didaché, (4.8:67)</p>
<p>Evangeliseringsaksies:</p>		
<p>Church of Central Africa Presbyterian Youth Urban Ministry (CCAPYUM)</p>	<p>Jongmense begin oplei Geleenthede gegee om te preek Besoeke gekoördineer geleentheid van toerusting geleentheid van onderlingheid</p>	<p>Didaché (5.2:72) Kerugma (5.2:72) Kubernesis (5.8:93) Didaché (5.8:93) Koinonia (5.8:93)</p>
<p>Behaviour Change Program (BCP)</p>	<p>Opleiding in verband met prediking en erediensliturgie Verantwoordelikheid geneem vir die hele erediens</p>	<p>Didaché (5.2:73 en Onderhoud C) Kerugma (5.2:73 & Onderhoud C)</p>

	akademiese, fisiese en geestelike toerusting	Didaché (5.8:98)
Die Sondagskool en Kategese	Geestelike bearbeiding van die kinders Opleiding van Sondagskoolonderwysers	Didaché en Paraklese (5.3:74) Didaché (5.3:75 & Onderhoud D)
Gesinsbediening	Pa en Ma toe te rus om hul kinders Christelik op te voed Die Here in liefde kon dien	Didaché (5.4:77) Diakonia (5.4:77)
Christelike Inisiasie	Die jongmense in hul geloof te vestig Jongmense te begelei om Jesus as persoonlike Saligmaker aan te neem	Didaché (5.5:78) Marturia (5.5:81)
Boys Brigade	Die jeug na Christus te lei Diens aan die gemeenskap en behoeftiges Die hoofsaak Bybelstudies	Marturia (5.6:82) Diakonia (5.6:83) Didaché (5.6:83)
Girls Brigade	Om jong meisies te help navolgers van ons Here Jesus Christus word in Christus te groei Geleentheid vir getuienis Geleentheid vir onderlingheid Finansiële en administratiewe opleiding	Marturia (5.6:83) Didaché (5.6:84) Marturia (5.6:84) Koinonia (5.6:84) Kubernesis (5.6:85)
Kore	Elke Sondag aan die aanbiddingsgeleentheid Deur hul sang te getuig	Leitourgia (5.7:85) Marturia (5.7:85)

	Onderlingheid met ander Christene Nuwe liedjies was 'n evangeliseringsboodskap was 'n werkwinkel gereël	Koinonia (5.7:85) Marturia (5.7:85) Didaché (5.7:86)
Die Kerk Jeugaksie	Leraars in jeugwerk opgelei Ouderlinge in jeugwerk opgelei Aangemoedig om diensvaardig te wees Uitreike na tronke Kampe om jongmense toe te rus Hul vriende te bedien Tweejaarlikse samekomste Die leesrooster Uitreike na die wat die Here nie ken nie EE3 opleiding Internasionale uitreikspanne Diensjaar spanne	Didaché (5.8:89) Didaché (5.8:89) Diakonia (5.8:90) Marturia (5.8:90 & 5.8:92) Didaché (5.8:91) Paraklese (5.8:91) Kubernesis (5.8:93) Koinonia (5.8:93) Didaché (5.8:94) Marturia (5.8:94) Didaché (5.8:94) Marturia, Didaché en koinonia (5.8:95)
Friends of the Nkhoma synod (FONS)	om kinders van leraars toe te rus om die evangelie te versprei gemeentes te bemagtig deur middel van ontwikkelingswerk	Didaché (5.9:99) Marturia (5.9:99) Diakonia (5.9:99)
Weeskinders	weeshuis as	Diakonia (5.10:102)

	verantwoordelikheid van die plaaslike kerk weeskinders se groei en vordering monitor	Kubernesis (5.10:102)
Frekwensie van Bedieningsmodi in literatuurstudie:		
Diakonia		7
Didaché		38
Kerugma		9
Koinonia		9
Kubernesis		6
Leitourgia		1
Marturia		15
Paraklese		5